

“ การจะพัฒนาทุกสิ่งทุกอย่างให้เจริญนั้นจะต้องสร้างและ
เสริมขึ้นจากพื้นฐานเดิมที่มีอยู่ก่อนทั้งสิ้น
ถ้าพื้นฐานไม่ดีหรือคลอนแคลนบกพร่องแล้ว ที่จะ
เพิ่มเติมเสริมต่อให้เจริญขึ้นไปอีกนั้น ยากนักที่จะทำได้
จึงควรจะเข้าใจให้แจ่มชัดว่า นอกจากจะมุ่งสร้าง
ความเจริญแล้ว ยังต้องพยายามรักษาพื้นฐานให้มั่นคง
ไม่บกพร่อง พร้อมๆ กันได้ ”

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธี
พระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๑๐ กรกฎาคม ๒๕๒๓

เศรษฐกิจพอเพียง รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน

กลุ่มที่ ๒ เศรษฐกิจพอเพียงและความมั่นคงชุมชน

๙ สิ่ง ๖ ทรงทำ นำทางเรา

จากบทความในหนังสือความสุขของสมเด็จพระเทพฯ เขียนโดย โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ มีความตอนหนึ่งว่า เมื่อครั้งที่สมเด็จพระเทพฯ ทรงมีพระชนมายุ ๘ พรรษานั้น ได้เคยทูลถามพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ว่า “...ข้าวสาร ๑ กระสอบมีกี่เม็ด...”

พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงอธิบายว่า

“ข้าวสาร ๑ กระสอบ มีน้ำหนัก ๑๐๐ กิโลกรัม กิโลกรัมหนึ่งมีเครื่องชั่งวัดได้ ๑๐ ชิด ดังนั้น ก็เอาภาชนะไปตวงข้าวสารมาชั่งได้ ๑ ชิด แล้วก็นับข้าวสารที่ตวงมานั้นมีกี่เม็ด แล้วก็เอา ๑๐ คูณ เสร็จแล้วเอา ๑๐๐ คูณ ผลลัพธ์อีกที ก็จะได้จำนวนเม็ดข้าวใน ๑ กระสอบ”

สมเด็จพระเทพฯ ทรงทูลว่า ไม่อยากรู้แล้ว พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ สอนว่า “ไม่ได้หรอก หากถามก็แสดงว่าอยากรู้ ดังนั้น จงไปหาข้าวสารมาตวงและนับเสีย เมื่อได้ผลเป็นอย่างไรให้มาบอกด้วยว่าข้าวสารหนึ่งกระสอบมีกี่เม็ด เพราะว่าก็อยากรู้เหมือนกัน”

นี่เป็นดังภาพสะท้อนแห่งการทรงงานของในหลวง รัชกาลที่ ๙ ทั้งในเรื่องของการแก้ไขปัญหา ความตั้งใจทุ่มแรงกายอย่างไม่ย่อท้อหรือเหน็ดเหนื่อย เพื่อประโยชน์ และความสุขของประชาชนคนไทยทุกคน และนี่คือ ๙ สิ่ง ๖ ทรงทำ ที่คอยนำทางเราเสมอมา

ปลาบึก

รู้หรือไม่ ปลาบึกที่รับประทานกันทุกบ้านมีที่มาอย่างไร ย้อนกลับไปเมื่อปี ๒๕๐๘ สมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ แห่งญี่ปุ่น ซึ่งเวลานั้นเป็นมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ เยือนประเทศไทย พอดีทรงทราบว่า ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงส่งเสริมให้ประชาชนเลี้ยงปลาหมอเทศ เพื่อเป็นแหล่งโปรตีน จึงทรงแนะนำว่าอย่าเลี้ยงปลาหมอเทศเลย เพราะกินปลาด้วยตัวเอง น่าจะทรงเลี้ยงปลาที่กินพืชและรสชาติดีกว่า จึงได้ถวายพันธุ์ปลาบึก จำนวน ๕๐ ตัว ซึ่งในหลวง รัชกาลที่ ๙ ทรงเห็นด้วย เพราะปลาหมอเทศนั้นเนื้อหยาบและมีกลิ่นคาว ประชาชนไม่นิยม จึงรับไว้และโปรดให้ขยายพันธุ์ในสวนจิตรลดา พอเลี้ยงได้จำนวนพอสมควรจึงพระราชทานไปยังประมงจังหวัดทั่วประเทศ จนกลายเป็นอาหารสามัญประจำบ้านของคนไทยถึงปัจจุบันนี้

ผุหลวง

ใครจะคิดว่าเมฆที่อยู่บนฟ้าเฉยๆ จะกลายเป็นฝนได้ด้วยฝีมือของมนุษย์

เมื่อครั้งที่ในหลวง รัชกาลที่ ๙ เสด็จฯ เยี่ยมเยียนราษฎรภาคอีสาน ทรงได้ถามถึงสารทุกข์สุกดิบของชาวบ้าน จนทราบว่าที่นั่นแห้งแล้งหนัก และเมื่อทรงแหงนพระพักตร์มองท้องฟ้า ทรงเห็นว่า มีเมฆจำนวนมาก ลอยตัวอยู่ห่างๆ ไม่ได้รวมตัว

เป็นกลุ่มเป็นก้อน จึงทรงมีพระราชดำริว่า ควรเปลี่ยนเมฆเหล่านั้นให้กลายเป็นฝนให้ได้ เมื่อเสด็จฯ กลับกรุงเทพฯ จึงเริ่มศึกษาดำรงงานวิจัยจากต่างประเทศเพื่อหาความเป็นไปได้ และทำการทดลองกับทีมงานไม่กี่คนอยู่นานถึง ๑๒ ปี จนในที่สุด ผืนหลวงก็ถือกำเนิดขึ้น และกลายเป็นน้ำช่วยชีวิตเกษตรกรนับล้านในทุกภูมิภาคของประเทศไทย

แก้มลิง

ด้วยแรงบันดาลใจเล็กๆ เมื่อครั้งในหลวง รัชกาลที่ ๙ ยังทรงพระเยาว์ ท่านทรงสังเกตการเคี้ยวอาหารของลิง ใครจะรู้ว่า การสังเกตในครั้งนั้น จะก่อให้เกิดวิธีแก้ปัญหา น้ำท่วมใหญ่ในกรุงเทพฯ เมื่อปี ๒๕๓๘ โดยทรงเปรียบเทียบให้ข้าราชการฟังว่า ลิงโดยทั่วไป ถ้าส่งกล้วยให้ จะรีบปอกเปลือก เอาเข้าปากเคี้ยว แล้วนำไปเก็บไว้ที่แก้มก่อนทำอย่างนี้จนกล้วยหมดหัว หรือเต็มกระพุ้งแก้ม จากนั้นจะค่อยๆ นำออกมาเคี้ยว และกลืนภายหลัง เพราะฉะนั้นถ้ากรุงเทพฯ ใช้วิธีสร้างพื้นที่กักเก็บน้ำตามจุดต่างๆ ไว้ รอการระบายภายหลัง น่าจะเป็นประโยชน์กว่า เพราะแทนที่จะปล่อยน้ำลงทะเลไปเลย น้ำเหล่านั้นยังสามารถเก็บไว้ในยามแห้งแล้ง หรือใช้ระบายลงในคูคลอง เพื่อทำให้น้ำเน่าเสียเจือจางลงจากแก้มของลิงกินกล้วย กลายเป็นว่าสามารถบริหารจัดการน้ำได้ครบวงจร

กฤษฎีใหม่

เนื่องจากในหลวง รัชกาลที่ ๙ เสด็จฯ เยี่ยมเยียนราษฎรทั่วประเทศต่อเนื่องหลายปี จึงทรงเห็นว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ มีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ ๑๕-๑๖ ไร่ เมื่อปี ๒๕๓๑ จึงโปรดให้ข้าราชการปลอมตัวไปซื้อที่ดินขนาดใกล้เคียงกัน บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา จังหวัดสระบุรี ซึ่งค่อนข้างแห้งแล้ง เพื่อทดลองทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยทรงแบ่งพื้นที่ ออกเป็น ๓ ส่วน คือพื้นที่ปลูกข้าว พื้นที่ขุดสระน้ำ เลี้ยงปลา และพื้นที่สำหรับปลูกพืชอื่นๆ ผลปรากฏว่าทำจนสำเร็จได้ ผลผลิตดี ต่อมาโปรดให้ทดลองวิธีการนี้อีกที่อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งแห้งแล้งหนักกว่า ถึงขั้นต้องใช้น้ำค้าง ปลูกข้าวเลยทีเดียวนะ ซึ่งก็ได้ผลดีเกินคาดเช่นกัน ในปี ๒๕๓๗ จึงทรงนำทฤษฎีนี้มาเผยแพร่ เพื่อเป็นต้นแบบให้เกษตรกรไทย นำไปบริหารจัดการพื้นที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม และนำไปสู่ความยั่งยืนที่แท้จริง

ครูตู้

ด้วยปัญหาขาดแคลนครู โดยเฉพาะในโรงเรียนซึ่งอยู่ใน ถิ่นทุรกันดาร ในปี ๒๕๓๙ ในหลวงรัชกาลที่ ๙ จึงพระราชทาน ทรัพย์สินส่วนพระองค์ จำนวน ๕๐ ล้านบาท เริ่มต้นโครงการ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยใช้โรงเรียนไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งอยู่ใกล้กับพระราชวังไกลกังวลเป็น ศูนย์กลาง เพื่อถ่ายทอดสัญญาณไปยังโรงเรียนทั่วประเทศอีก หลายพันแห่ง เนื้อหาในช่วงแรกมุ่งไปยังระดับชั้นมัธยมศึกษา เพราะต้องอาศัยครูที่มีความรู้เฉพาะทาง ก่อนจะขยายไปยัง ระดับประถมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา นอกจากนี้ในหลวง รัชกาลที่ ๙ ยังเคยเสด็จฯ ไปสอนนักเรียนชั้น ม.๖ เรื่องดิน และเรื่องน้ำผ่านรายการศึกษาศาสตร์ด้วย

วิทยุสื่อสาร

ครั้งหนึ่งเกิดวาทภัยขึ้นที่อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี สร้างความเสียหายแก่ประชาชน ช่วงนั้นมีนักวิทยุอาสาสมัคร ที่เสียสละเข้าไปช่วยบรรเทาสาธารณภัยเป็นจำนวนมาก โดย จัดตั้งเครือข่ายเฉพาะกิจขึ้นบริเวณที่เกิดเหตุ เพื่อเชื่อมข้อมูล ไปยังศูนย์สายลม แต่เนื่องจากการทำงานไม่คล่องตัวเท่าไรนัก คลื่นขาดๆ หายๆ วันหนึ่งมีคลื่นเสียงหนึ่งเรียกเข้ามายังศูนย์ สายลม รหัส VR๐๐๙ นักวิทยุทั้งหมดต่างรู้โดยพร้อมเพรียง ด้วยเป็นรหัสของในหลวง รัชกาลที่ ๙ ท่านพระราชทานคำแนะนำ วิธีจัดข่ายการสื่อสาร ให้นำรถยนต์ที่ติดตั้งเครื่องรับส่งวิทยุไป จอดบนพื้นที่สูง เพื่อรับคลื่นได้ชัดเจน รวมทั้งยังทรงกำชับเรื่อง แบบเตอรีสำรอกว่าต้องมีประจุไฟที่เต็ม และมีฉนวนหุ้มห่อขั้ว แบบเตอรีให้ดีเพื่อป้องกันการลัดวงจร จากพระราชดำรัส ยาวครึ่งชั่วโมงในครั้งนั้น ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่าง เรียบร้อย และสามารถช่วยผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็ว

เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

เมื่อราว ๓๐ ปีก่อน บริเวณแม่น้ำป่าสัก พอถึงหน้าแล้ง ก็แล้งเหลือทน ชาวบ้านปลูกข้าวโพด ๓ ปี ถึงจะได้กินสักปีหนึ่ง แต่ถึงหน้าน้ำ น้ำก็มากเกินไปจนไหลมาท่วมทั้งอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี กรุงเทพฯ ในหลวง รัชกาลที่ ๙ ทรงเห็นว่าจำเป็นต้อง รับผิดชอบแม่น้ำป่าสัก เพื่อแก้ปัญหาหน้าแล้งและน้ำท่วม จึงมี พระราชดำรัสสั่งการไปยังกรมชลประทานให้สร้างเขื่อนขนาด ใหญ่ ในที่สุดก็ออกมาเป็นโครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ซึ่งแม้ งบประมาณจะสูงถึงหมื่นล้านบาท แต่ถ้าเทียบกับความเสียหาย และค่าเสียหายที่ละเกือบหมื่นล้านแล้ว ถือว่าคุ้มค่ามาก อย่างไร ก็ตาม กว่าเขื่อนป่าสักจะสำเร็จก็ต้องใช้เวลาพักใหญ่ ทั้งเรื่อง การเคลื่อนย้ายประชาชน รวมถึงการทำงานเชื่อมโยงระหว่าง หน่วยงานถึง ๘ กระทรวง แต่ด้วยความร่วมแรงร่วมใจและอยาก ให้เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์เป็นของขวัญในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ ๖ รอบ เขื่อนแห่งนี้ได้สำเร็จลง และสามารถช่วยแก้ปัญหา ของราษฎรสมดังที่พระองค์ตั้งพระราชหฤทัยไว้ทุกประการ

โครงการหลวง

สมัยก่อนชาวไทยภูเขาต่างปลูกฝิ่นเลี้ยงชีพ กลายเป็น ปัญหาใหญ่ระดับชาติ ระหว่างที่ในหลวง รัชกาลที่ ๙ ทรงขับรถ ก็พบต้นฝิ่น เมื่อทรงพูดคุยกับชาวเขาจึงทราบว่า ความจริง แล้วท่อนฝิ่นนั้นราคาใกล้เคียงกัน แต่ด้วยความที่ชาวเขาปลูก ฝิ่นเลี้ยงชีพมาทั้งชีวิต หากเปลี่ยนมาปลูกพืชชนิดอื่นๆ ก็อาจ จะขายไม่ได้ พระองค์ทรงให้นักวิชาการเกษตรสาขาต่างๆ ทำการ ทดลองเพื่อหาพืชทดแทน มีทั้งผลไม้และดอกไม้เมืองหนาว โดยพืชปลูกจะต้องไม่กระทบต่อวิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติ พร้อมโปรดเกล้าให้โครงการหลวงเข้าไปช่วยดูแลการตลาด เพื่อให้ชาวเขามีรายได้ที่แน่นอน รวมทั้งยังเข้าไปดูในเรื่อง สาธารณสุข และการศึกษาดูด้วย ผลจากการทำโครงการหลวง ไม่เพียงแต่ทำให้ฝิ่นหมดไปจากยอดดอยเท่านั้น แต่ยังยกระดับ คุณภาพชีวิตของชาวเขาอย่างครบวงจร ซึ่งส่งไปถึงประเทศ ชาติ ดังแนวคิดที่ว่า ช่วยชาวเขา ช่วยชาวเรา ช่วยชาวโลก

อักษรอาณัติอักษร

ไม่ว่าศาสนาใดก็เป็นคนไทยเหมือนกัน ในหลวง รัชกาลที่ ๙ จึงทรงอุปถัมภ์ทุกศาสนาอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยก และพระพุทธรูปศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาประจำพระองค์ เป็นที่ทราบ ทั่วกันว่าทรงปฏิบัติสมมติสม่าเสมอ รวมทั้งสนพระราชหฤทัย สนทนาร่วมกับพระสงฆ์ และหลักธรรมหลายอย่าง ได้ต่อยอด สู่การทำงาน เช่น อธรรมลือธรรม เป็นการนำผักตบชวา ซึ่งเป็น พืชที่ไม่มีความต้องการมากำจัดน้ำเสีย ขณะที่ศาสนาอิสลาม ท่านทรงพระกรุณาให้ถอดความพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานจาก ภาษาต้นฉบับและพระราชทานแก่มัสยิดทั่วประเทศ หรือแม้แต่ การปรับปรุงมัสยิดให้สามารถประกอบศาสนพิธีได้สะดวก สิ่งเหล่านี้ล้วนสะท้อนถึงพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ทั้งสิ้น

จัดทำและเผยแพร่

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

โดยสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก ๓)

บรรณาธิการอำนวยการ

ดวงพร เองบุญพันธ์

ชนิษฐา นันทบุตร

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ธัญญา แสงอุบล

กองบรรณาธิการ

จิระชัย วงศ์วัฒนบุตร

ศรัณย์ภัทร ไชยพิศ

ศิริกัญญา แสนรัมย์

พวงพกา อยู่ดีรัมย์

สมศรี พวงยี่โก

เปรมกมล ภูแก้ว

ชยานันท์ แก้วเกิด

มัณฑณีนีชา ชมชื่น

ศิราณี จันทร์สุวรรณ

ปวัน พรหมตัน

ณัฐศาสตร์ บุญมาก

รุ่งนภา ยอดอ้อย

ศศิวิมล จีศรี

กนกรัตน์ นันทะเสน

สามารถ เมืองไชย

อัญชลี ฤทธิประเสริฐสูง

ธีระยุทธ ไชยศรี

ร่วมด้วย

กต.กลางหมื่น อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์

กต.บัวบ่อ อ.สาร์ก จ.เชียงใหม่

กต.เจ็ดเสมียน อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

กต.นาป่าแซง อ.ปทุมราชวงศา จ.อำนาจเจริญ

กต.บ้านด้า อ.เมือง จ.พะเยา

กต.บ้านเหล่า อ.แม่ใจ จ.พะเยา

กต.บึงเสด็จ อ.เมยวดี จ.ร้อยเอ็ด

กต.ป่าช้า อ.เมือง จ.อุดรธานี

กต.ป่าไฟ อ.สนทราย จ.เชียงใหม่

กต.พอกน้อย อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร

กต.พุดเตย อ.วิเชียรบุรี จ.เพชรบูรณ์

กต.แม่แรง อ.ป่าซาง จ.ลำพูน

กต.แม่หล่าย อ.เมือง จ.แพร่

กต.เวียงเทิง อ.เทิง จ.เชียงราย

กต.สนม อ.สนม จ.สุรินทร์

กต.สาวะถี อ.เมือง จ.ขอนแก่น

กต.หนองล่อง อ.เวียงหนองล่อง จ.ลำพูน

กต.เหล่าใหญ่ อ.ภูจินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์

อบต.แก่งแก อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม

อบต.คลองน้ำไหล อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร

อบต.โคกจาน อ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี

อบต.ช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี

อบต.ชุมพล อ.องครักษ์ จ.นครนายก

อบต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่

อบต.ดอนจิก อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี

อบต.โต๊ะเตี้ย อ.สุโขทัย จ.นราธิวาส

อบต.ท่างาม อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี

อบต.ท่าพานิช อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน

อบต.นาไม้ไฟ อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช

อบต.โนนทอง อ.เวียงใหญ่ จ.ขอนแก่น

อบต.โนนยาง อ.หนองสูง จ.มุกดาหาร

อบต.บัวใหญ่ อ.น่าน จ.น่าน

อบต.บ้านดอน อ.อุททอง จ.สุพรรณบุรี

อบต.บ้านดู่ อ.เมือง จ.พะเยา

อบต.บ้านในดง อ.ท่าช้าง จ.เพชรบุรี

อบต.บ้านห้วยก อ.น้ำโสม จ.อุดรธานี

อบต.บ้านหวด อ.งาว จ.ลำปาง

อบต.บ้านใหม่ไชยเมงค อ.ทุ่งเสลี่ยม จ.สุโขทัย

อบต.บึงกระจับ อ.วิเชียรบุรี จ.เพชรบูรณ์

อบต.ป่าโมก อ.เดชอุดม จ.อุบลราชธานี

อบต.พิมาน อ.นาแก จ.นครพนม

อบต.แม่สุ่น อ.ฝาง จ.เชียงใหม่

อบต.วอแก้ว อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง

อบต.วังคำดี อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์

อบต.วังประจวบ อ.เมืองตาก จ.ตาก

อบต.ศรีณรงค์ อ.ชุมพลบุรี จ.สุรินทร์

อบต.หนองกุงใหญ่ อ.กระนวน จ.ขอนแก่น

อบต.หนองบัว อ.น่าน จ.กาฬสินธุ์

อบต.หนองแวน อ.กุดชุม จ.ยโสธร

อบต.ไผ่ทุ่ง อ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี

อบต.อุทัยเก่า อ.หนองจาง จ.อุทัยธานี

สถานที่ติดต่อ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ เลขที่ ๙๙/๘ ซอยงามดูพลี

แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐ โทรศัพท์ ๐๒-๓๔๓-๑๕๐๐

๖

สานต่อที่พ่อทำ สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๗

ให้ท้องถิ่นแสดงพลัง สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๙

๑๗ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑๐

เศรษฐกิจพอเพียง... รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน

๖๔

SDGs ที่ ๗ ให้ทุกคนเข้าถึงพลังงานที่ยั่งยืน
ได้ตามกำลังของตน

๗๕

SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

๙๔

SDGs ที่ ๙ ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนและนวัตกรรม

๑๑๐

SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

๑๒๘

SDGs ที่ ๑๑ สร้างเมืองและการตั้งถิ่นฐานที่ปลอดภัย

สานต่อที่พ่อทำ

สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป็นธรรมเนียมของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ ที่เมื่อถึงเดือนมีนาคม เราจะมีเวทีพบปะพูดคุย เพื่อทบทวนในสิ่งที่เราได้ทำร่วมกันมาตลอดทั้งปี ถือเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน ตลอดจนกำหนดเป้าหมายของการทำงานปีนี้ คล้ายเป็นโรดแมปให้ชุมชนแต่ละแห่งเดินตาม โดยในปี ๒๕๖๐ นี้ เราใช้ชื่อ **เวทีสานพลังชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน** และกำหนดหัวข้อ **“ตามรอยพ่อสานต่อปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่น”** ผ่านแนวคิด **“๓ ฐาน ๒ พลัง สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”**

ในห้วงปีที่ผ่าน เราทุกคนในเครือข่ายฯ ต่างโศกเศร้ากับความสูญเสีย เมื่อพระราชินีที่รักยิ่ง ในหลวง รัชกาลที่ ๙ สวรรคต แต่กระนั้น สิ่งทีพระองค์ดำริตั้งพระราชหฤทัยไว้ยังคงอยู่กับพวกเรา และเป็นพันธกิจของเรา ในฐานะลูกที่ดี ที่พร้อมเดินตามรอยเท้าที่พ่อก้าวอย่างนำทางเราไว้ ด้วยเป็นเป้าหมายที่เราตั้งมั่นอย่างแรงกล้าว่าจะต้องทำให้ได้ และทำให้ดี

ในฐานะคนไทย เรานับว่าโชคดีมากที่มีสหายอดตัวอย่างผู้เป็นทั้งพ่อ นักคิด นักพัฒนา และเป็นผู้ที่ถึงพร้อมด้วยความเสียสละ ทั้งกำลังทรัพย์ กำลังกาย เพื่อวางแนวทางให้ลูกอยู่สุขสบาย แม้กระทั่งองค์การสหประชาชาติยังยกย่องเชิดชูพระองค์ มิใช่ว่าพระองค์เป็นกษัตริย์ หากแต่เป็นสิ่งที่พระองค์ทำ องค์ความรู้ นวัตกรรมทีพระองค์ฝากไว้ให้กับโลกนั้นมีคุณูปการอย่างใหญ่หลวงต่อประชาชนคนไทย และรวมถึงประชาชนประเทศใกล้เคียงที่ได้รับความช่วยเหลือ

งานของเราในวันนี้คือสิ่งที่ตอกย้ำว่าสิ่งที่พระองค์ทรงทำมาจะไม่สูญเปล่า เพราะเราจะสานต่อสิ่งที่พ่อทำไว้ โดยเทียบเคียงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศออกมาตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๕๘ และเริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๙ เป็นต้นมา

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง ๑๗ เป้าหมายนั้น ส่วนใหญ่สอดคล้องกับภารกิจของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่พระราชบัญญัติจัดตั้งกำหนดไว้อยู่แล้ว สิ่งทีสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก ๓) ทำคือการสำรวจทุนและศักยภาพ เพื่อนำมาเทียบเคียงเป้าหมาย

ทั้ง ๑๗ ตัว โดยพบว่าชุมชนท้องถิ่นมีทุนที่สอดคล้องด้วยกันถึง ๑๖ ตัว มีทั้งข้อมูล องค์ความรู้ ตลอดจนปฏิบัติการในพื้นที่รองรับ ล้วนแล้วแต่ตอบโจทย์เป้าหมายดังกล่าว สิ่งทีสำนึก ๓ ทำคือการเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น เพื่อจัดการกับปัจจัยเงื่อนไขสำคัญ รวมทั้งเติมเต็มยุทธศาสตร์ วิธีการกระบวนการ ในส่วนที่หลายภาคีได้มีการดำเนินการตามภารกิจและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้ว เพื่อบูรณาการงานให้เกิดการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นอย่างครอบคลุมทุกด้าน

วันนี้ถามว่า สสส. มาเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างไร เป้าหมายโดยตรงคือการสร้างเสริมสุขภาพ คนในสังคมให้มีสุขภาพที่ดี ทั้งกาย จิต สังคม ปัญญา เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนบางตัวตอบเรื่องสุขภาพโดยตรง บางตัวเอื้อสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่จะทำให้คนมีสุขภาพดีอีกที

เวทีสานพลังชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้ คือเครื่องมือที่ สสส. โดยสำนัก ๓ ใช้สนับสนุนกระตุ้น และจุดประกายภาคีสร้างเสริมสุขภาพ อันประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย สถาบันวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน สาธารณประโยชน์ องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรชุมชน และหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนทั้งส่วนกลางและในพื้นที่ มีเป้าหมาย “ร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ (Healthy Communities)” ภายใต้ ๒ หลักการ คือ ๑) ใช้พื้นที่เป็นฐานในการพัฒนา (Area-Based Development-ABD) และ ๒) คำนึงถึงสุขภาพในทุกนโยบายของชุมชนท้องถิ่น (Health in All Policies-HIAP) ซึ่ง ณ ปัจจุบัน มีการขับเคลื่อนครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบของ อปท. จำนวนกว่า ๒,๐๐๐ แห่ง และกำหนดเป้าหมายแนวทางการขับเคลื่อนปฏิบัติการของชุมชนท้องถิ่นในทุกปี โดยนำเอาเงื่อนไขทางนโยบายและกระแสสังคมในแต่ละช่วงของการดำเนินการมาผนวกเข้าเป็น “ปฏิญญาเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่” นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นมา ซึ่งในปี ๒๕๖๐ นี้ เราก็จะได้แนวทางหรือโรดแมปใหม่เพื่อสานต่อที่พ่อทำ สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ดวงพร เสงบุญพันธ์

ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ให้ท้องถิ่นแสดงผล สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในช่วงปลายเดือนกันยายน ๒๕๕๘ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ ๗๐ ได้รับรอง 'เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน' (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งถือเป็นวาระแห่งการพัฒนาของโลก ต่อจาก 'เป้าหมายแห่งการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ' (Millennium Development Goals: MDGs) ที่สิ้นสุดลงเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ นานาประเทศมีเวลาว่างทิศทางการพัฒนาของประเทศตน ก่อนที่จะขับเคลื่อนพร้อมกันอย่างเป็นทางการตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๙ และยืนระยะไปจนถึงปี ๒๕๗๓

จุดมุ่งหมายสำคัญของ SDGs คือต่อสู้กับปัญหาความยากจน และปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีด้วยกันทั้งหมด ๑๗ เป้าหมาย กับอีก ๑๖๙ เป้าประสงค์ที่สหประชาชาติเรียกร้องให้นานาประเทศไปวางแนวทางในการพัฒนาประเทศและโลกไปพร้อมกัน ประเทศไทยก็เช่นเดียวกันที่ตอบรับแนวทางดังกล่าว ผ่านการบรรจุแนวนโยบายขับเคลื่อนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ รวมถึงแผนการปฏิรูปประเทศไทยด้วย

นับตั้งแต่ SDGs เริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นทางการในเดือนมกราคม ๒๕๕๙ แสงสปอตไลท์ส่องไปยังพื้นที่กลางสนามที่มีผู้เล่นเป็นหน่วยงานรัฐ ระดับกระทรวง ทบวง กรม รวมถึง

องค์กรภาคธุรกิจขนาดใหญ่เท่านั้น แต่กับพื้นที่ข้างสนามที่แสงไฟไปไม่ถึง ไม่มีใครมองเห็น ทั้งที่พวกเขาเหล่านี้คือผู้เล่นที่ทำงานหนักไม่แพ้กัน

แม้ SDGs จะเป็นเป้าหมายที่ฟังดูยิ่งใหญ่ แต่ต้องตระหนักว่าไม่ใช่เรื่องไกลตัวแต่อย่างใด และจริงๆ ประเทศไทยได้มีคนทำแล้ว ก่อนที่โลกจะรู้จักคำว่าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยซ้ำ ซึ่งถือเป็นโชคดีของเรา ที่มีในหลวง รัชกาลที่ ๙ พระองค์ทรงวางเป้าหมายแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ให้กับพวกเราตลอดระยะเวลาที่ทรงครองราชสมบัติ และเมื่อพิจารณาทั้ง ๑๗ เป้าหมาย ก็ล้วนแต่สอดคล้องกับสิ่งที่พระองค์ทรงทำเสมอมา

ชุมชนท้องถิ่นมักเป็นผู้เล่นนอกสายตาเสมอ กว่าจะมีใครชายตามอง ก็ต้องรอเวลาเนิ่นนาน แต่ชุมชนท้องถิ่นวันนี้ไม่เหมือนเมื่อสิบปีก่อนอีกแล้ว พวกเขาพัฒนาตัวเองขึ้นอย่างมาก มีศักยภาพ มีองค์ความรู้ ซึ่งเกิดจากการเก็บข้อมูลภายในชุมชน แล้วมาวิเคราะห์ เพื่อวางแนวทางการพัฒนาชุมชน เมื่อได้รู้จักตัวเองอย่างดีแล้ว ยิ่งทำให้การพัฒนาเป็นไปตามเป้าหมาย

จากการประเมินแนวทางของ SDGs กับการขับเคลื่อนงานของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ พบว่าสิ่งที่ชุมชนทำนั้นสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอยู่แล้ว ที่สำคัญยังมีรูปธรรมชัดเจน มีข้อมูล อันเป็นหลักฐานยืนยัน

ชัดเจน และที่ไกลไปกว่านั้น คือหลายที่หลายแห่งได้พัฒนา สิ่งที่ได้ทำไปสู่องค์ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดต่อได้ และได้ ดำเนินการถ่ายทอดออกไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายแล้ว

เมื่อมี SDGs ๑๗ เป้าหมาย ผสานกับแนวพระราชดำริ ของในหลวง รัชกาลที่ ๙ เราจึงแค่มาทบทวนกัน ไม่ต้องเริ่ม จากศูนย์ โดยเราสังเคราะห์ ๑๗ เป้าหมาย ออกเป็นกรอบ การพัฒนา ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ ระบบนิเวศของชุมชน สอดคล้องกับ ๕ เป้าหมาย ได้แก่ SDGs ที่ ๖, ๑๒, ๑๓, ๑๔ และ ๑๕ กลุ่มที่ ๒ เศรษฐกิจพอเพียงและความมั่นคงชุมชน สอดคล้องกับ ๕ เป้าหมาย ได้แก่ SDGs ที่ ๗, ๘, ๙, ๑๐ และ ๑๑ และกลุ่มที่ ๓ เท่าเทียม ทัวถึง ชุมชนเกือถูกล สอดคล้อง กับ ๖ เป้าหมาย ได้แก่ SDGs ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ และ ๑๖ ส่วนเป้าหมายที่ ๑๗ สร้างความเข้มแข็งในระดับสากล เป็น ภาพรวมของทั้งประเทศ

จากนั้นชุมชนมาทบทวนสิ่งที่ตัวเองทำ จัดลำดับความ เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยใช้รูปธรรมจริงในพื้นที่เป็นตัวบ่งชี้ บางที่เด่นในกลุ่มที่ ๑ บางที่เด่นในกลุ่ม ๒ หรือ ๓ บางที่เด่น หนึ่งกลุ่ม แต่ก็มีรูปธรรมที่เข้มแข็งในอีกกลุ่มหนึ่งด้วย เป็นต้น จากนั้นให้ชุมชนนำเสนอสิ่งเหล่านี้ เพื่อนำมาสร้างการเรียนรู้ ต่อยอด ชุมชนทุกแห่งจะเห็นจุดเด่นจุดด้อยของตัวเอง ที่เด่นอยู่ต้องรักษาและพยายามขึ้นอีก ที่ยังด้อยก็มีตัวอย่าง เด่นให้เรียนรู้ และนำไปปรับประยุกต์ใช้ตามบริบทของพื้นที่ ซึ่งในที่สุดแล้ว เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจะกลายเป็น ‘Road Map’ ให้เขาเดินต่อไปในอนาคต

เมื่อเวลามาถึง ไม่ว่าแนวนโยบายจากภาครัฐจะมาใน

ทิศทางใดก็ตาม ก็ล้วนแต่สอดคล้องกับสิ่งที่ชุมชนได้ทำไว้แล้ว การขับเคลื่อนจะดำเนินไปได้ง่าย และไปได้เร็ว เพราะมี ข้อมูลอยู่ในมือ มีบุคลากรที่มีศักยภาพและความเชี่ยวชาญ มี ปฏิบัติการที่ให้ประสิทธิภาพ ต่อยอดสู่การเป็นนวัตกรรม และ เป็นองค์ความรู้ที่ขยายผลได้ไม่รู้จบ ดังที่ ศ.นพ.ประเวศ วะสี เคยกล่าวเอาไว้เสมอมาว่า

“เราไม่สามารถสร้างพระเจดีย์จากยอด จะพังลง เพราะ ไม่มีฐานรองรับ พระเจดีย์ต้องสร้างจากฐาน ชุมชนท้องถิ่นคือ ฐานของประเทศ ที่แล้วมา เราพัฒนาประเทศเหมือนสร้าง พระเจดีย์จากยอด คืออะไรๆ ก็เอาแต่ข้างบน โดยทิ้งฐาน หรือทำลายฐานให้อ่อนแอ ประเทศจึงทรุด ถ้าฐานของประเทศ แข็งแรงจะรองรับประเทศทั้งหมดให้มั่นคง”

ณ เวลานี้ เรามีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มีพระราชดำริ ของในหลวง รัชกาลที่ ๙ และชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง จึงขอ เน้นย้ำ ณ ที่นี้อีกครั้งว่า ความสำเร็จในการสร้างชุมชนท้องถิ่น จัดการตนเองจะเกิดขึ้นได้ จำเป็นต้องอาศัยสรรพกำลังทุกภาค ส่วนของในพื้นที่ ทั้งส่วนพลเมือง อันประกอบไปด้วยผู้นำ อาสาสมัคร และกลุ่มทางสังคมที่อยากจะร่วมมือแก้ปัญหา ส่วนของข้อมูลและความรู้ เพราะแต่ละฝ่ายต่างก็มีชุดความรู้ ที่แตกต่างกัน หากนำมาประกอบก็จะกลายเป็นข้อมูลที่ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่วนของการจัดการ คือกระบวนการที่จะทำให้ คนและข้อมูลนั้นสามารถขับเคลื่อนงานและกระจายออกไปได้ ส่วนของเครือข่าย คือการสร้างการเรียนรู้และขยายการทำงาน เพื่อให้ข้อมูลนั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป และสุดท้าย คือส่วน ของนโยบาย ซึ่งถือเป็นผลงานเชิงรูปธรรม ซึ่งจะเป็ต้นแบบ ที่เครือข่ายและพื้นที่สามารถหยิบนำไปใช้ในอนาคตได้

รศ.ดร.ชนิษฐา นันทบุตร

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาาระบบสุขภาพชุมชน

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๑๗ เป้าหมายการพัฒนายั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑ จัดความยากจนในทุกรูปแบบ ทุกที่
เป้าหมายที่ ๒ ขจัดความหิวโหย บรรลุเป้าความมั่นคงทาง
อาหารและโภชนาการที่ดีขึ้น และส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๓ ทำให้แน่ใจถึงการมีสุขภาพะในการดำรงชีวิต
และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนในทุกช่วงอายุ

เป้าหมายที่ ๔ ทำให้แน่ใจถึงการได้รับการศึกษาที่ได้
คุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และส่งเสริมโอกาส
ในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน

เป้าหมายที่ ๕ บรรลุถึงความเท่าเทียมทางเพศ และ
เสริมสร้างพลังให้แก่สตรีและเด็กหญิงทุกคน

เป้าหมายที่ ๖ ทำให้แน่ใจว่าเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลได้รับ
การจัดการอย่างยั่งยืน และมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ ๗ ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึง
พลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน

เป้าหมายที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพ
การมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่า
สำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการ
เปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรม
อย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายใน
และระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์
มีความปลอดภัย ทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
และยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๒ ทำให้แน่ใจถึงการมีแบบแผนการผลิต
และการบริโภคที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๓ ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการ
เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

เป้าหมายที่ ๑๔ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร
ทะเล และทรัพยากรทางทะเลสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน
ให้เป็นไปอย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๑๕ พกักน้ำ บำรุง และส่งเสริมการใช้ประโยชน์
ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน
ต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้ง
และฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และหยุดยั้ง
การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมให้สังคมมีความเป็นปกติสุข
ไม่แบ่งแยก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการเข้าถึง
ความยุติธรรมโดยถ้วนหน้า และสร้างให้เกิดสถาบัน
อันเป็นที่พึงของส่วนรวม มีประสิทธิภาพ
และเป็นที่ยอมรับในทุกระดับ

เป้าหมายที่ ๑๗ เสริมสร้างความเข้มแข็งในวิธีการปฏิบัติ
ให้เกิดผล และสร้างพลังแห่งการเป็นหุ้นส่วน
ความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เศรษฐกิจ
พอเพียง...
รากฐาน
ความมั่นคง
ของแผ่นดิน

“สังคมใดก็ตาม ถ้ามีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ด้วยความมุ่งมั่นจริงจังต่อกัน
สังคมนั้นย่อมเต็มไปด้วยไมตรีจิต มิตรภาพ มีความร่มเย็นเป็นสุข น่าอยู่”

พระราชดำรัสของในหลวง รัชกาลที่ ๙ เพื่ออัญเชิญลงพิมพ์ในนิตยสารที่ระลึกครบรอบ ๓๖ ปี
ของสโมสรไลออนส์ กรุงเทพฯ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๘

อปท.

เทศบาลตำบลเจ็ดเสมียน
อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

กลุ่มหัตถ์โซ่โป๊หวาน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่าง
ยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมี
งานทำและการจ้างงานเต็มที่
และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มหัตถ์โซ่โป๊หวาน

ตำบลเจ็ดเสมียนมีพื้นที่ติดอยู่กับแม่น้ำแม่กลอง ในฤดูน้ำหลากมักมีตะกอน
ต่างๆ มาทับถมในบริเวณที่ราบลุ่มของตำบล ส่งผลให้พื้นที่ดังกล่าวมีดินอุดมสมบูรณ์
เหมาะแก่การเพาะปลูก ต่อมาเมื่อมีผู้คนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณดังกล่าว
ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีการปลูกพืชผักหลายชนิด แต่พืชที่สำคัญ
ที่เป็นสินค้าสร้างชื่อให้ตำบลเจ็ดเสมียน และจังหวัดราชบุรี จนเป็นที่รู้จักกันคือ
หัตถ์โซ่ ซึ่งมีการแปรรูปเป็นโซ่โป๊เค็มและโซ่โป๊หวาน โดยปัจจุบันมีผู้ประกอบการ
โซ่โป๊หวาน ๘ เจ้า (๘ แม่) สร้างรายได้ให้กับชาวเจ็ดเสมียนเป็นจำนวนมาก

ในพื้นที่ตำบลเจ็ดเสมียนเริ่มมีการผลิตเมื่อปี ๒๕๐๒ โดยมีผู้ร่วมใน
กระบวนการผลิตทั้งหมู่บ้าน เน้นช่วงว่างเว้นจากอาชีพทำนา

อย่างของตราแม่เนาวรัตน์ มีวิธีการทำโซ่โป๊หวาน แบ่งออกเป็น ๓ ช่วงเวลา
ช่วงแรกประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม รับหัตถ์โซ่จากไร่มาทำ
ความสะอาด หลังจากนั้นนำมาหมักเกลือเพื่อถนอมไม่ให้เน่าหรือเปื่อย ในขั้นตอนนี้
ส่วนใหญ่จะใช้เครื่องจักรและแรงงานผู้ชาย หลังจากนั้นนำขึ้นมากลั่นบนพื้น
เพื่อไล่น้ำออกจากหัตถ์โซ่ ช่วงนี้จะใช้เวลาประมาณ ๑ สัปดาห์ ในขั้นตอนนี้เริ่ม
ใช้แรงงานทั่วไป ต่อมาเมื่อไล่น้ำออกหมดแล้ว จะกลายเป็นโซ่โป๊เค็ม หลังจากนั้น
มีการคัดแยก เพื่อนำไปสู่กระบวนการผลิต ซึ่งต้องใช้แรงงานในชุมชนเป็นจำนวน
มาก ทั้งเด็กนักเรียน ผู้สูงอายุ ผู้ว่างงาน ที่สำคัญยังเป็นสถานประกอบการที่คิดถึง
ส่วนรวม มีกระบวนการกำจัดน้ำเสียจากแหล่งผลิต สร้างสำนึกที่ดีต่อการจัดการ
สิ่งแวดล้อมในชุมชน

การดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการไซโป้ทั้ง ๘ แม่ ในตำบลเจ็ดเสมียนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือเป็นธุรกิจที่สนองตอบต่อสังคมหลายด้าน ซึ่งแม่เนาวรัตน์เป็นผู้ประกอบการรายหนึ่งที่ได้สร้างนวัตกรรมในการจ้างงาน เอื้อต่อบริบทและลักษณะเฉพาะของตำบลเจ็ดเสมียน

การสร้างงานของไซโป้แม่เนาวรัตน์ มี ๓ ลักษณะ คือ ๑) จ้างแบบเต็มวันในสถานประกอบการ ๒) จ้างแบบบางเวลาในสถานประกอบการ และ ๓) เปิดโอกาสให้รับเป็นกิลกริมไปทำที่บ้าน ซึ่งเป็นทางเลือกให้หลายบ้านสามารถจัดการตัวเองได้ สร้างโอกาสให้ครอบครัวได้อยู่ด้วยกันอย่างใกล้ชิดและอบอุ่น

นอกจากนี้ ไซโป้แม่เนาวรัตน์ยังเป็นสถานประกอบการตัวอย่างในการสร้างความสุขให้สังคม เป็นกิจการส่งต่อรุ่นต่อรุ่น ซึ่งในปัจจุบันกำลังจะเปลี่ยนผ่านจากรุ่นที่ ๒ สู่รุ่นที่ ๓ และยังช่วยเหลืองานสาธารณกุศล ทั้งงานบวช งานแต่ง งานศพ

“ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัว จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันมากเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้าน หรืออำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ ก็ขายได้ แต่ในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก มีเงินเดือนเท่าไร จะต้องใช้ภายในเดือน การทำเช่นนี้เท่ากับการกู้เงิน การกู้เงินนี้นำมาใช้ในสิ่งที่ไม่ทำรายได้นั้นไม่ดี อันนี้เป็นข้อสำคัญ เพราะว่าการกู้เงิน และทำให้มีรายได้ ก็เท่ากับการใช้หนี้ได้ไม่ต้องคิดหนี้ ไม่ต้องเดือนร้อน ไม่ต้องเสียเกียรติ กู้เงินนั้นจะต้องใช้ให้เกิดประโยชน์ มิใช่กู้สำหรับไปเล่น ไปทำอะไรที่ไม่เกิดประโยชน์”

พระบรมราชาบาท ในหลวง รัชกาลที่ ๙
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗

กลุ่มปลูกกล้วยหอมทอง ตำบลบ้านในดง

นางเสริน ขวัญเมือง เป็นเกษตรกรที่มีการปลูกพืชหมุนเวียนหลายชนิด แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับสหกรณ์การเกษตรอำเภอท่ายางจำกัด ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่อำเภอท่ายางปลูกกล้วยหอมทอง จึงเข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยกลุ่มเกษตรกรมีมากถึง ๓๓๐ ราย ทุกคนมีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ ๒- ๓ ไร่ต่อครัวเรือน ที่สำคัญพื้นที่ตำบลบ้านในดงยังเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ดินดำน้ำดี เหมาะกับการปลูกกล้วยหอมทองด้วย

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบล
บ้านในดง อำเภอกำแพง
จังหวัดเพชรบุรี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

กลุ่มปลูกกล้วยหอมทอง ตำบล
บ้านในดง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่าง
ยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมี
งานทำและการจ้างงานเต็มที่
และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กระบวนการปลูกนั้น พื้นที่ ๑ ไร่ ใช้เงินลงทุน ๖,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท ใช้ระยะเวลาในการปลูก ๙-๑๑ เดือน จึงตัดผลผลิต คิดเป็นรายได้เฉลี่ย ๖๐,๐๐๐ บาทต่อไร่ หรือราวเดือนละ ๖,๐๐๐ บาท

ส่วนอื่นๆ ของต้นกล้วย มีการจำหน่ายหน่อกล้วย ขยายพันธุ์หน่อกล้วยให้กับผู้ที่สนใจในพื้นที่และนอกพื้นที่ จำหน่ายหน่อละ ๖ บาท โดย ๑ ไร่ สามารถขุดหน่อไปจำหน่ายได้ ๑,๐๐๐-๑,๕๐๐ หน่อ คิดเป็นเงินประมาณ ๖,๐๐๐-๙,๐๐๐ บาท

การปลูกของนางเสรีนั้น จะมีการทำน้ำหมักฮอร์โมน โดยใช้หน่อกล้วยอ่อนผสมกากน้ำตาล และใช้สารพด. ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกรมพัฒนาที่ดิน ส่วนปุ๋ยเป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่ตัวเอง บางรายซื้อปุ๋ยอินทรีย์จากสหกรณ์โรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ตรามะนาวทอง เป็นการลดต้นทุน โดยถ้าใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ตัวเอง ค่าใช้จ่ายเพียง ๕๐๐ บาทต่อไร่ แต่ถ้าเป็นปุ๋ยเคมี จะเสียค่าใช้จ่ายประมาณ ๕๐๐-๘๐๐ บาทต่อไร่

เวลานี้นางเสรีมีตัวเลือกเพิ่มขึ้น จากแต่ก่อนที่มีสหกรณ์การเกษตรอำเภอท้ายางจำกัดเจ้าเดียว ตอนนี้มีโรงงาน N&Nฟู้ด ตั้งอยู่ในตำบลบ้านในดง เพื่อทำบรรจุภัณฑ์ส่งร้าน ๗-๑๑ กล้วยที่ไม่ดี หรือไม่สวย นางเสรีสามารถนำกล้วยตกเกรดไปให้กับกลุ่มแปรรูปกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ ส่วนกล้วยที่สุกเกินไปส่งโรงงานขนมเค้ก เพื่อทำเค้กต่อไป

การมีโรงงานรับซื้อในพื้นที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกร เพราะมีคนงานมาตัดถึงที่ และมีการประกันราคากล้วยด้วย มีเท่าไรโรงงานรับซื้อทั้งหมด

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน
เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้
ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

พระราชดำรัสของในหลวง รัชกาลที่ ๙ จากวารสารชัยพัฒนา ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๔๒

อปท.

เทศบาลตำบลพอกน้อย อำเภอ
พรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง
บ้านพอกใหญ่สามัคคี หมู่ที่ ๑๐

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่าง
ยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมี
งานทำและการจ้างงานเต็มที่
และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง บ้านพอกใหญ่สามัคคี หมู่ที่ ๑๐

เมื่อปี ๒๕๔๗ กลุ่มสตรีบ้านพอกใหญ่สามัคคี หมู่ที่ ๑๐ ได้รับการสนับสนุน
เงินจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพรรณานิคม เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท ซึ่งกลุ่มฯ
ได้ประชุมปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรให้เงินจำนวนดังกล่าวเกิดดอกเกิดผล
จึงได้รวมกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองเพื่อจำหน่าย แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ต่อมาเมื่อปี ๒๕๕๓
มีสมาชิกกลุ่มจำนวนหนึ่งแยกตัวออกมาตั้งกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านพอกใหญ่สามัคคี
ร่วมกับชาวบ้านพอกใหญ่ หมู่ที่ ๗ รวม ๑๕ คน เพื่อสร้างรายได้และสืบทอด
ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป โดยครั้งนี้ได้รับเงินสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชน
อำเภอพรรณานิคม เป็นเงินจำนวน ๕,๐๐๐ บาท ส่วนที่ขาดเหลือ สมาชิกเรียไ้ไรกัน
มีทั้งจากทุนส่วนตัว บางคนกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนต่างๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อ
การผลิต สหกรณ์การเกษตร หรือกองทุนต่างๆ ที่ตัวเองเป็นสมาชิก

กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองที่หลากหลายรูปแบบ ด้วยสมาชิกกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันไป เน้นผ้าย้อมคราม และย้อมสีธรรมชาติ ซึ่งวัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่น เส้นผ้าหาซื้อ ส่วนวัตถุดิบในการย้อมหาได้จากธรรมชาติ ทั้งใบ ผล เปลือกไม้ ดิน และโคลนตม

สมาชิกกลุ่มจะทำงานที่ตนเองมีความถนัด โดยลายผ้าส่วนหนึ่งได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ และมีการคิดค้นลายประยุกต์ เพื่อให้ทันสมัยและตรงตามความต้องการของตลาด โดยสมาชิกจะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ลายผ้าใหม่ๆ รวมถึงถ่ายทอดให้ลูกหลาน เยาวชน ประชาชนที่สนใจ นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือจากผู้สูงอายุ กรณีที่จัดหาวัตถุดิบในการผลิตไม่ทัน โดยจ้างผู้สูงอายุขึ้นเส้นด้ายสำหรับการทอผ้า เพื่อนำมามัดและย้อมลายผ้าด้วยกรรมวิธีต่างๆ

ผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นเมืองที่กลุ่มขายอยู่ มีตั้งแต่ผ้าถุง (ผ้าซิ่น) ชายผ้าถุง (ตีนซิ่น) ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้ามัดหมี่ ผ้าเมตร ผ้าขาวม้า ซึ่งผลิตจากผ้าย้อมครามและย้อมสีธรรมชาติ

สินค้าของกลุ่มจำหน่ายผ่านที่ทำการกลุ่มซึ่งตั้งอยู่ในหมู่บ้านพอกใหญ่สามัคคี ผ่านตัวแทนจัดจำหน่าย ทั้งบ้านอู่หม้า ตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน และที่บ้านนาขาม บ้านหนองคลอง ตำบลเชิงชุม อำเภอพรรณานิคม นอกจากนี้ยังมีไปจำหน่ายเองที่ย่านเมืองเก่า ถนนผ้าคราม ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร โดยอาศัยลูกหลานสมาชิกเป็นผู้นำไปจำหน่าย และจำหน่ายที่ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP อำเภอพรรณานิคม โดยเงินที่ได้มา จะมีการหักเข้ากลุ่มร้อยละ ๕ เพื่อเป็นกองทุนสำหรับให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุน และดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่างๆ

กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านพอกใหญ่สามัคคี หมู่ที่ ๑๐ จัดเป็นแหล่งเรียนรู้แห่งหนึ่งของศูนย์จัดการเครือข่ายตำบลพอกน้อย และเป็นกลุ่มองค์กรหนึ่งที่มีส่วนขับเคลื่อนให้บ้านพอกใหญ่สามัคคีเป็นหมู่บ้านจัดการตนเอง เพื่อสร้างชุมชนท้องถิ่นให้น่าอยู่อย่างยั่งยืน

“การรู้จักประมาณตน ได้แก่การรู้จักและยอมรับว่าตนเองมีภูมิปัญญาและความสามารถในด้านไหนเพียงใด และควรจะทำางานด้านไหน อย่างไร การรู้จักประมาณตนนี้ จะทำให้คนเรารู้จักใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ได้ถูกต้องเหมาะสมกับงาน และได้ประโยชน์สูงสุดเต็มประสิทธิภาพ ทั้งยังทำให้รู้จักขวนขวายศึกษาหาความรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์อยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองให้ยิ่งสูงขึ้น ส่วนการรู้จักประมาณสถานการณ์นั้น ได้แก่การรู้จักพิจารณาสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ทราบชัดถึงความเป็นมา และที่เป็นอยู่ รวมทั้งที่คาดว่าจะเป็นไปได้ในอนาคต การรู้จักประมาณสถานการณ์ได้นี้ จะทำให้สามารถวางแผนงานและปฏิบัติการได้ถูกต้องกับปัญหา ทันท่วงทีสถานการณ์ และความจำเป็น อันจะทำให้งานที่ทำได้ประโยชน์ที่สมบูรณ์คุ้มค่า การรู้จักประมาณตนและรู้จักประมาณสถานการณ์ จึงเป็นอุปการะอย่างสำคัญที่จะเกื้อกูลให้บุคคลดำเนินชีวิตและกิจการงานไปได้อย่างราบรื่นและก้าวหน้า”

พระบรมราโชวาทของในหลวง รัชกาลที่ ๙ พระราชทานเพื่อเชิญไปอ่านในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๑

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบล
ศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี
จังหวัดสุรินทร์

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว
บ้านวังศิลา หมู่ที่ ๙

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่าง
ยั่งยืน ส่งเสริมสภาพการมี
งานทำและการจ้างงานเต็มที่
และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว บ้านวังศิลา หมู่ที่ ๙

คนตำบลศรีณรงค์มีอาชีพทำนา ปลูกข้าวหอมมะลิเป็นหลัก คิดเป็นพื้นที่ ๑,๙๐๐ ไร่ มีผลผลิตต่อปีโดยเฉลี่ย ๑,๑๔๐ ตัน ด้วยราคาผลผลิตตกต่ำ ขายข้าวไม่ได้ราคา ประกอบกับปุ๋ยเคมีมีราคาสูง ส่งผลให้การทำนามีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ชาวบ้านเป็นหนี้สินเพิ่มขึ้นตาม ทั้งยังกระทบต่อสุขภาพ จนมีเกษตรกร ๓๐ คน ครัวเรือน หันมาทำเกษตรอินทรีย์ และมีพื้นที่ทำอินทรีย์โดยประมาณ ๗๐๐ ไร่ เมื่อได้ผลผลิตก็มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว โดยมีการรวมกลุ่มกันเมื่อปี ๒๕๔๔ ปัจจุบันมีสมาชิก ๙๘ ราย มีทุนหมุนเวียน ๓๖๐,๐๐๐ บาท

กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวบ้านวังศิลา รับซื้อข้าวจากสมาชิก และคนในชุมชน มาจำหน่าย เช่น สีเป็นข้าวสารขาย ทั้งข้าวซ้อมมือ ข้าวกล้อง โดยมีบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบอย่างสวยงาม เกิดการกระจายรายได้ และขยายกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ไปในตัว โดยข้าวที่ส่งมาขายต้องผ่านการคัดเลือกจากกลุ่ม

นอกจากนี้ยังมีปลายข้าวจำนวนมาก ซึ่งขายไม่ได้ราคา กลุ่มแม่บ้านวังศิลา จึงนำมาแปรรูปเป็นขนม ๔ ชนิด มีทั้งคุกกี้ ทองม้วน ขนมเปียะ ขนมถั่วแปบ ซึ่งกลุ่มแม่บ้านวังศิลาได้รับการพัฒนาเป็นกลุ่มอาชีพภายใต้โครงการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้คนในชุมชน และปัจจุบันขนมเหล่านี้ได้รับตราผลิตภัณฑ์ OTOP

นอกเหนือจากบรรจุภัณฑ์ กลุ่มยังมีการสร้างเว็บเพจเพื่อการตลาด โดยได้รับการสนับสนุนจาก กศน.ตำบลศรีณรงค์ และยังมีป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่ราชการ และห้างร้านเอกชน ทำนามบัตรแจกจ่ายตามสถานที่ต่างๆ ให้บุคคลทั่วไป

ช่องทางการจำหน่ายของกลุ่มนั้น มีการวางสินค้าที่ศูนย์สถิติการตลาดตลาดนัดชุมชน และร่วมออกงานแสดงสินค้า กระทั่งเปิดตลาดไปถึงประเทศจีน และติดต่อหน่วยทหารกองทัพบกหน่วย ๒๕ จังหวัดสุรินทร์ ในการจำหน่ายข้าวแปรรูป โดยกลุ่มมีรายได้เฉลี่ย ๑,๒๔๔,๐๐๐ บาทต่อปี

นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มทั้ง ๙๘ คน ยังร่วมฝากออมเงินทุกวันที่ ๕ ของเดือน คนหนึ่งเฉลี่ยเดือนละ ๒๐๐ บาท เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีสวัสดิการ และกู้ยืมกันภายในกลุ่ม โดยถ้าสมาชิกเสียชีวิตจะได้รับเงิน ๕๐๐ บาท และนำช่วยเหลือกิจกรรมสาธารณประโยชน์งานละ ๑,๐๐๐ บาท ช่วยเหลือเหตุสาธารณภัย ๑,๐๐๐ บาทต่อครั้ง ทั้งยังมีส่งข้าวสารช่วยเหลืออุทกภัยภาคใต้ที่ผ่านมา ๑๐๐ กิโลกรัม และสนับสนุนข้าวเปลือกโครงการรวมข้าวรวมใจไว้อาลัยในหลวง ๕๐๐ กิโลกรัม เป็นต้น

“สังคมใดก็ตาม ถ้ามีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ด้วยความมุ่งมั่นจริงจังต่อกัน
สังคมนั้นย่อมเต็มไปด้วยไมตรีจิตมิตรภาพ มีความร่มเย็นเป็นสุข น่ายุ”

พระราชดำรัส ในหลวง รัชกาลที่ ๙ พระราชทานเพื่อลงพิมพ์ในนิตยสารที่ระลึกครบ ๓๖ ปี
ของสโมสรไลออนส์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วันศุกร์ที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๘

อปท.

เทศบาลตำบลนาป่าแซง
อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัด
อำนาจเจริญ

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

กลุ่มพอเพียงสู่พาณิชย์

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่าง
ยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมี
งานทำและการจ้างงานเต็มที่
และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มพอเพียงสู่พาณิชย์

คำว่า “จากพอเพียงสู่พาณิชย์ สร้างชีวิต สร้างงาน สร้างรายได้ สู่อนาคต”
เป็นแนวคิดของนายมนัส ทองศรีเพชร เกษตรกรหนุ่มรุ่นใหม่ เจ้าของสวนไผ่สังวศา
ไผ่ตงอินโดจีน ที่ได้ทำเกษตรผสมผสาน ด้วยน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงมาปรับใช้ จนสร้างรายได้นับล้านต่อปี

เดิมมนัสเป็นนักธุรกิจรับเหมาติดตั้งจานดาวเทียมอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
ตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ถึงปี ๒๕๕๕ รวม ๙ ปี เกิดความเบื่อหน่าย จึงมองหางานที่บ้าน
ซึ่งส่วนตัวเป็นคนที่มีความสนใจเรื่องการทำการเกษตรเป็นพื้นฐาน จึงได้หาข้อมูล
ทางอินเทอร์เน็ต จนเจอคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เลยศึกษาหาข้อมูล และทำ
ความเข้าใจ จนตัดสินใจเปลี่ยนแปลงชีวิต สู่อการทำเกษตรพอเพียงตามรอย
รัชกาลที่ ๙ ด้วยการลงมือปลูกต้นไผ่ และพืชอื่นๆ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๖

สวนไผ่นางสาวมีพื้นที่ทำการเกษตรจำนวน ๒๗ ไร่ และใช้เทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือทำการตลาดจนเป็นที่รู้จักของคนทั่วประเทศ โดยใช้เวลา เพียง ๑ ปี ก็สามารถจำหน่ายผลผลิตที่ปลูกไว้ในสวน จนเริ่มเป็นที่รู้จัก และประสบความสำเร็จในการทำเกษตรของตนเอง

กระนั้นด้วยเป็นคนมีจิตอาสา และมีหัวใจนักพัฒนา ที่เห็นปัญหาของกลุ่มเกษตรกรด้วยกัน ในปี ๒๕๕๙ จึงได้เชิญครอบครัวที่ทำการเกษตรในตำบลที่มีปัญหาพ่อค้าคนกลางมานั่งพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนแนวความคิด ปัญหาของแต่ละคน เพื่อหาวิธีและช่องทาง ลดรายจ่าย สร้างงาน สร้างรายได้ สู้อนาคตที่ยั่งยืน ให้สอดคล้องกับความถนัดของแต่ละคน จนตั้งเป็นกลุ่มชื่อ “กลุ่มพอเพียง สู่พาณิชย์” มีคณะกรรมการบริหารงานกลุ่ม จำนวน ๑๙ คน นำสินค้ามาขายบนตลาดออนไลน์ ปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ลดภาระหนี้สิน และหาช่องทางการเพิ่มรายได้ภายใต้บริบทของตนเอง

กลุ่มพอเพียงสู่พาณิชย์ยังได้ทำการเจรจาเป็นคู่ค้ากับร้านรุ่งเรืองการเกษตร ซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าการเกษตรในอำเภอปทุมราชวงศา เพื่อจัดเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิกในกลุ่มทุกคน สำหรับการซื้ออุปกรณ์ทางการเกษตรในราคาส่วนลดร้อยละ ๑๐ จากราคาปกติ เป็นการลดต้นทุนการผลิตให้แก่สมาชิก

สมาชิกแต่ละคนสร้างผลผลิตของตนเอง ตามความถนัด ความรู้ ความสามารถ มีทั้งไร้วัวเตียน ที่ขายพันธุ์สุตรอบเบอร์รี่ ซึ่งมีรายได้ ๕๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน เพิ่มจาก ๓๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน หลังจากรวมกลุ่ม ขณะที่สวนไผ่นางสาวจากเดิมที่จำหน่ายเดือนละ ๕๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ปัจจุบันมียอดสั่งจองยอดไผ่ ประมาณ ๖,๐๐๐ กิ่ง กิ่งละ ๓๕-๔๐ บาท คิดเป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ไร่ชลลดา จากที่นำสินค้าไปขายที่ตลาดในอำเภอ มีรายได้ ประมาณ ๑,๐๐๐ บาทต่อวัน ปัจจุบันมียอดสั่งจองผลผลิตล่วงหน้า และมียอดขายเพิ่มเท่าตัว รวบรวม ๒,๐๐๐ บาทต่อวัน และสวนหลัก ๘๐ พอเพียง นำไม้ไผ่มาทำไม้ทาบ ทำไม้จิ้มฟัน ทำไม้เสียบลูกชิ้น สร้างรายได้มั่นคง โดยกลุ่มจะหักร้อยละ ๕ สำหรับบริหารจัดการกลุ่ม อีกร้อยละ ๙๕ สำหรับเจ้าของสินค้า

รายได้กลุ่มร้อยละ ๕ นำมาจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ให้ชุมชน เช่น สมทบเข้ากองทุนไผ่ป่าแข่งปลัดขันธ์ เพื่อไปดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยระยะสุดท้าย ผู้ยากไร้ เป็นต้น

“...เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาของเศรษฐกิจ การที่ต้องใช้รถไถต้องไปซื้อ เราต้องใช้ต้องหาเงินมา
สำหรับซื้อน้ำมันสำหรับรถไถ เวลารถไถเก่า เราต้องยิ่งซ่อมแซม แต่เวลาใช้นั้นเราก็ต้องป้อนน้ำมัน
ให้เป็นอาหาร เสร็จแล้วมันคายคว้น คว้นเราหลุดเข้าไปแล้วก็ปวดหัว
ส่วนควายเวลาเราใช้เราก็ต้องป้อนอาหาร ต้องให้หญ้าให้อาหารมันกิน
แต่ว่าที่มันคายออกมาก็เป็นปุ๋ย แล้วก็ใช้ได้สำหรับให้ที่ดินของเราไม่เสีย...”

พระราชดำรัสของในหลวง รัชกาลที่ ๙ เนื่องในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ
ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๙

อปท.

เทศบาลตำบลบ้านด้า
อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

บทบาท

ศปง.การควบคุมเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์เพื่อการลดอุบัติเหตุ

เรื่อง

กลุ่มวิสาหกิจเลี้ยงปลานิล

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่าง
ยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมี
งานทำและการจ้างงานเต็มที่
และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มวิสาหกิจเลี้ยงปลานิล

เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ในหลวง รัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนิน
มายังตำบลบ้านด้า อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา เพื่อเปิดโครงการฝายชะลอน้ำ
ขนาดใหญ่ (ฝายต้า) และได้ทรงปล่อยพันธุ์ปลานิล ลงสู่ลำน้ำแม่ต้า จำนวน ๑๐,๐๐๐
ตัว จนทำให้ลำน้ำแม่ต้าเป็นแหล่งทำกินด้านการประมง และประชาชนในพื้นที่
ก็เลี้ยงปลานิลมาจนถึงปัจจุบัน

กลุ่มเลี้ยงปลานิลบ้านด้า ก่อตั้งครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๓๑ โดยมีสมาชิกร่วมก่อตั้ง
จำนวน ๑๕ คน เนื่องจากผู้เลี้ยงปลานิลในตำบลบ้านด้าประสบปัญหาต้นทุน
การผลิตสูง และถูกพ่อค้าคนกลางกดราคา สำนักงานประมงจังหวัดพะเยาจึงเข้ามา
ส่งเสริมให้กลุ่มเลี้ยงปลานิลรวมตัวกัน จัดตั้งเป็นสหกรณ์ผู้เลี้ยงปลานิลตำบล
บ้านด้าเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจนประสบความสำเร็จ โดยสามารถลดต้นทุน
การผลิตและจำหน่ายปลาได้ในราคาที่เหมาะสม

ในกระบวนการผลิต เกษตรกรเตรียมบ่อเลี้ยงปลา เป็นบ่ออนุบาล กว้าง ๑ ไร่
ลึก ๑ เมตร ต่อการปล่อยลูกปลา ๑๐,๐๐๐ ตัว โดยจะให้อาหารในบ่ออนุบาล
เป็นเวลา ๓ เดือน ใช้อาหารจำนวน ๕๐ กระสอบ

ต่อมาเตรียมบ่อเลี้ยงขนาดเต็มวัย ความกว้าง ๓ ไร่ ลึก ๑.๕๐ เมตร ต่อการเลี้ยง ๑๐,๐๐๐ ตัว โดยจะให้อาหารตัวเต็มวัยระยะเวลา ๓ เดือนครึ่ง ใช้อาหารจำนวน ๓๕๐ กระสอบ เกษตรกรต้องคอยควบคุมปริมาณอาหารต่อวันให้เหมาะสม และต้องสร้างออกซิเจนในน้ำด้วยกังหันตีน้ำ เพื่อช่วยในการเจริญเติบโตของปลา รวมถึงตัดหญ้ารอบบ่อ เพื่อป้องกันสัตว์เลื้อยคลาน และให้อากาศถ่ายเทได้ดี

การเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจเลี้ยงปลา ต้องซื้อหุ้น ๑,๐๐๐ บาท หรือ ๑๐๐ หุ้น และค่าธรรมเนียมแรกเข้า ๕๐ บาท และยังต้องออมเงิน ๑๐๐ บาท รวมครั้งแรกที่เข้า ๑,๑๕๐ บาท กลุ่มมีปันผลหุ้นทุก ๑ ปี เฉลี่ย ร้อยละ ๖ เท่ากัน กับเงินออม

เมื่อเข้าเป็นสมาชิกแล้ว สามารถซื้ออาหารปลาแบบเงินเชื่อ กำหนดให้สามเดือนแรกต้องจ่ายเป็นเงินสด และหลังสี่เดือนทางสหกรณ์จะคิดดอกเบี้ย ร้อยละ ๗ ต่อปี

ขณะที่การตลาด สหกรณ์เลี้ยงปลานิลบ้านด้ามีขั้นตอนการจัดคิวของสมาชิก ผ่านการลงจองคิวไว้ โดยจะมีคนจากสหกรณ์ไปจับปลาถึงบ่อ หรืออาจจะเป็นพ่อค้าคนกลาง ที่สหกรณ์หามาให้

เมื่อกำนวนต้นทุนการเลี้ยงปลานิล ๑๐,๐๐๐ ตัว จะใช้ต้นทุนอยู่ประมาณ ๒๖๖,๐๐๐ บาท ต่อ ๖ เดือนครึ่ง และเมื่อขายปลาน้ำหนัก ๘,๐๐๐ กิโลกรัม จะได้ผลตอบแทนเป็นเงิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท คงเหลือกำไรสุทธิ ๑๔๔,๐๐๐ บาท

ปัจจุบันกลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลานิลตำบลบ้านด้ามีจำนวนทั้งหมด ๑๕๑ ราย มีบ่อเลี้ยงปลาจำนวน ๓๓๒ บ่อ ส่งปลานิลสดออกสู่ตลาดเพื่อการบริโภคได้อย่างต่อเนื่องทุกวัน ประมาณ ๒,๐๐๐-๓,๐๐๐ กิโลกรัมต่อวัน ในหนึ่งปีกลุ่มจะสร้างมูลค่าโดยประมาณ ๕๐ ล้านบาท สร้างรายได้ให้สมาชิก ๒๐,๐๐๐-๓๐,๐๐๐ บาท ต่อเดือน รวมมีเงินหมุนเวียนในสหกรณ์เลี้ยงปลานิลจำนวนน้อยกว่าล้านบาทต่อปี

ทางกลุ่มได้รับความช่วยเหลือจากกรมประมงจังหวัดพะเยาเข้ามาสนับสนุนด้านความรู้ในการเลี้ยงปลา การป้องกันโรคปลา การรักษาโรคปลา ขณะที่หอการค้าจังหวัดพะเยา เข้ามาส่งเสริมด้านการตลาด ช่วยหาตลาดปลา

นอกจากนี้ กลุ่มแม่บ้านตำบลบ้านด้ายนำปลานิลไปแปรรูปเป็นข้าวเกรียบปลานิล และทำปลาต้ม พร้อมออกงานทำซุ้มปลาเผาบ้านด้า สร้างรายได้ให้กลุ่มสหกรณ์เลี้ยงปลาอีกทางหนึ่ง และกลุ่มยังมีแผนจัดตั้งโรงงานแปรรูปเนื้อปลาสำเร็จรูปแบบแช่แข็ง ซึ่งจะช่วยให้ส่งออกสินค้าได้ทั่วประเทศและมีแนวคิดส่งออกต่างประเทศด้วย หากแต่กระบวนการอยู่ระหว่างจัดหาที่ดิน เพื่อทำโรงงานแปรรูปสินค้า

“สังคมใดก็ตาม ถ้ามีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ด้วยความมุ่งมั่นเจริญต่อกัน
สังคมนั้นย่อมเต็มไปด้วยไมตรีจิตมิตรภาพ มีความร่มเย็นเป็นสุข น่าอยู่”

พระราชดำรัสของในหลวง รัชกาลที่ ๙ พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์นิตยสารที่ระลึกครบ ๓๖ ปี
ของสโมสรไลออนส์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๘

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล
อำเภอองครักษ์ จังหวัด
นครนายก

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

กลุ่มโคบาลชุมพล

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่าง
ยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมี
งานทำและการจ้างงานเต็มที่
และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มโคบาลชุมพล

คนตำบลชุมพลยังคงเลี้ยงวัวกันอยู่ บางบ้านเลี้ยงเป็นจริงเป็นจังเลยก็ว่าได้
ด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เสริมกันเป็นอย่างดี มีทุ่งโล่งกว้างที่ชาวบ้านสามารถ
นำวัวมาปล่อยกินหญ้าได้ ไหนจะยังมีการรวมกลุ่มเพื่อปรึกษาหารือปัญหาต่างๆ

สาเหตุของการรวมตัวกัน เพราะครั้งหนึ่งเคยประสบปัญหาโรคระบาด
โดยเฉพาะโรคปากเท้าเปื่อย ซึ่งทำให้วัวกินอาหารไม่ได้และล้มตายในที่สุด

ในห้วงราวปี ๒๕๔๘ นายชัยณรงค์ มินศรี สารวัตรกำนัน (ปัจจุบันเป็น
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล) จึงเสนอให้มีการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงวัวขึ้น
เพื่อหาวิธีต่อต้านโรคร้าย โดยมีนายสนอง อาลีอุสมาน กำนันตำบลชุมพลรับหน้าที่
ประธานกลุ่ม

คนชุมพลบ้านไหนทำนา บ้านนั้นมีวัว เลี้ยงกันตั้งแต่ ๑-๒๐ ตัว แต่พอเกิด
โรคระบาด การขอความช่วยเหลือจากเกษตรอำเภอรายบุคคลนั้นไม่อาจแก้ปัญหา
ด้วยถ้ามีคนหนึ่งขอมา ฉีดเสร็จ ปล่อยวัวไปกินหญ้า สักพักเจอตัวอื่นที่เป็น
โรคระบาด แบบนี้ไม่มีทางหาย วิธีเดียวคือต้องรวมกลุ่มกัน

ณ เวลานั้นพวกเขารวมตัวกันได้ราว ๓๐ ครัวเรือน เมื่อได้ยามาแจกจ่ายกัน
ทั่วตำบล วัวหายขาดจากโรค แต่กลุ่มยังคงอยู่ ด้วยยังมีหน่วยงานจากภาครัฐ
เข้ามาดูแล เช่น ทางปศุสัตว์จังหวัดนครนายกเข้ามาอบรมและให้ความรู้เรื่องการ
วินิจฉัยโรคสัตว์เบื้องต้น รวมถึงการผสมเทียมโค โดยพาไปดูงานที่ศูนย์ดูแลสัตว์
กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ทางปศุสัตว์จังหวัดนครนายกยังได้จับวัวทุกตัวขึ้นทะเบียน โดยการเจาะหูเพื่อ
ติดบาร์โค้ด ทำให้เจ้าหน้าที่รับทราบข้อมูลของวัวแต่ละตัว เพื่อนำไปจัดระเบียบการ
รับวัคซีน ซึ่งจะฉีดวัคซีนปากเท้าเปื่อยปีละ ๒๒ ครั้ง วัคซีนป้องกันพยาธิสัตว์ ๑ ครั้ง

รวมไปถึงการให้ยารักษาโรค วิตามิน อาหารเสริมเป็นประจำทุกปี โดยทางปศุสัตว์จะติดต่อผ่านหมออาสาประจำกลุ่ม หรือเวลาที่มีปัญหา ก็ให้หมออาสาเป็นตัวแทนไป

กลุ่มยังมุ่งพัฒนาสายพันธุ์ ด้วยชาวบ้านเลี้ยงวัวพันธุ์ไทย ตัวเล็ก อายุ ๒ ปี มีราคาเฉลี่ย ๘,๐๐๐ กว่าบาทเท่านั้น กลุ่มจึงนำวัวพันธุ์เนื้อและพันธุ์บอยอุบล (พันธุ์หุ่ยว) มาผสม จนได้วัวลูกผสมซึ่งตัวใหญ่กว่า และการันตีราคาต่อตัวที่ ๑๕,๐๐๐ บาท

ตอนนี้วัวของกลุ่มเป็นพันธุ์ผสมหมด ส่งโรงเชือดตอนอายุ ๒ ขวบขึ้นไป บางคนเลี้ยงเพื่อขายเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ ซึ่งได้ราคาดีกว่า แต่ราคาไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความพอใจของทั้งสองฝ่าย อย่างวัวขนาด ๓๐๐ กิโลกรัม ถ้าฆ่าและขาย จะได้ประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท แต่ถ้าตัวเป็น อาจขายได้ถึง ๓๕,๐๐๐ บาท และยิ่งถ้าเป็นพันธุ์บอยอุบลที่สวยงาม ตัวหนึ่งอาจสูงถึง ๓๐๐,๐๐๐ บาท

วันนี้กลุ่มผู้เลี้ยงวัวมีสมาชิกเกือบ ๗๐ หลังคาเรือน มีวัวมากกว่า ๖๐๐ ตัว ยิ่งในวิกฤตแล้งแบบนี้ การเลี้ยงวัวกลายเป็นรายได้หลักไปโดยปริยาย

ในปี ๒๕๕๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกสนับสนุนเครื่องอัดก้อนฟาง มูลค่า ๔๐๐,๐๐๐ บาท ด้วยทุกวันนี้ชาวนาใช้เครื่องไถ ทำให้ฟางกระจัดกระจาย จำต้องจ้างเอกชนมาอัดฟางเป็นก้อน ก้อนละ ๑๕ บาท แต่พอมีเครื่องอัดฟาง สมาชิกมาใช้ของกลุ่มอัดก้อนฟาง คิดราคาก้อนละ ๑๐ บาท เงินที่ได้นำมาบริหารจัดการซ่อมบำรุงเครื่อง ซืื่อน้ำมัน จ่ายค่าแรง โดย ณ ตอนนี้สามารถเก็บเงินกองกลาง ขึ้นมาได้ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท

ตอนนี้กลุ่มมีแผนกันว่าจะเลี้ยงโคขุน เพราะน่าจะคุ้มกว่าเลี้ยงวัวเนื้อปกติ เลี้ยงในคอก ให้อาหารต่อเนื่อง ๑๒ ชั่วโมง เป็นเวลา ๓ เดือน จากนั้นส่งฆ่าและแต่วัวที่จะนำมาขุนต้องเป็นวัวผสม คัดตัวที่ไม่ค่อยยอมกินหญ้ามา แต่กลุ่มยังต้องหาความรู้ โดยคิดว่าจะเอาเงินเก็บส่งสมาชิกไปอบรมที่กบินทร์บุรี พอกลับมาก็ถ่ายทอดให้กัน โดยมีการสำรวจราคาแล้ว ถ้าซั้ทั้งตัวราคากิโลกรัมละ ๙๐ บาท วัวขุนตัวหนึ่งเฉลี่ย ๖๐๐ กิโลกรัม คุณเข้าไปก็ไม่ค่อย แต่ถ้าเป็นชำแหละ น้ำหนักจะลดลงครึ่งหนึ่ง แต่ขายได้กิโลกรัมละ ๑๙๕ บาท

วัวของกลุ่มที่ขายเป็นเนื้อจะถูกส่งไปที่โรงเชือดของนายสมพงษ์ เจ๊ะหมัด ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่ม คอยรับซื้อวัวในราคาที่ยุติธรรม ซึ่งดีกว่าเมื่อก่อนที่สมาชิกไม่มีโรงเชือด ไปเข้าโรงทั่วไป พอเชือดเสร็จไม่ยอมจ่ายเงินให้ผู้เลี้ยง เพราะปกติแล้วการเอาวัวเข้าโรง เขาไม่ได้จ่ายเงิน ต้องเอาไปชำแหละ ส่งขาย ถึงค่อยชำระเงินให้เจ้าของวัว ทางสมพงษ์ก็เช่นเดียวกัน แต่เชื่อมั่นได้ว่าเงินถึงมือแน่นอน และสำหรับสมาชิก โรงเชือดนี้ยังให้นำวัวไปเชือดเงินสดได้ด้วย

นอกจากนี้ยังมีเรื่องของน้ำหนักร เมื่อก่อนพ่อค้าคนกลางมักจะเข้ามาตัดตอนหาซื้อวัวตามทุ่ง ส่งรถเข้ามาสามคัน มาคนละเวลา แต่ทุกคันรู้จักกัน เพื่อให้ราคาและจิตใจเจ้าของวัว คนเลี้ยงวัวส่วนหนึ่งหลงกล ด้วยเลี้ยงอย่างเดียว ไม่เคยออกไปดูราคาหน้างาน พอมีเครือข่าย กลุ่มจะชั่งกิโลให้เห็น ผู้เลี้ยงสบายใจได้ และสมาชิกในกลุ่มยังมีรถหลักอ ได้อานิสงส์จากการรับจ้างบรรทุกวัวไปโรงเชือดด้วย

“...ในการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ตอน ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี
พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด
แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานมั่งคั่งมั่นคงพร้อมพอควรปฏิบัติได้แล้ว
จึงค่อยเสริมความเจริญ และฐานะเศรษฐกิจขั้นสูงขึ้นไปโดยลำดับ...”

พระบรมราโชวาท ในหลวง รัชกาลที่ ๙ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๑๖

อปท.

เทศบาลตำบลสาเกตี อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

กลุ่มแปรรูปอาหารชุมชน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่าง
ยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมี
งานทำและการจ้างงานเต็มที่
และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มแปรรูปอาหารชุมชน

ปี ๒๕๕๐ กลุ่มแม่บ้าน บ้านจั่ว หมู่ที่ ๑๙ จำนวน ๑๕ คน เกิดแนวคิดที่จะทำ
อาหารแปรรูปเพื่อจำหน่าย หลังว่างจากฤดูทำนา จึงรวมกลุ่มกัน เรียนรู้การทำ
แจ่วบอง เนื้อแดดเดียว ไส้กรอก ถั่วตัด ถั่วกรอบแก้ว และปลาต้ม ตามภูมิปัญญา
เดิมของชุมชน แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ต่อมาสมาชิกได้มีการระดมทุนร่วมกันรายละ ๑๐๐ บาท มีการรับสมัครกลุ่ม
เพิ่ม จนกระทั่งมี ๓๖ คน ระหว่างนี้กลุ่มได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและ
พัฒนาชุมชนจังหวัดขอนแก่น ที่จัดอบรมให้ความรู้และศึกษาดูงานนอกพื้นที่
นอกจากนี้ยังได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก กศน.จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๑๐,๐๐๐
บาท เพื่อใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์

กลุ่มแปรรูปอาหารชุมชนได้มีการผลิตแจ่วบองเรื่อยมา มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์
และปรับปรุงสูตรให้มีความหลากหลายมากขึ้น มีการจัดจำหน่ายโดยทั่วไปทั้งภายใน
ภายนอกพื้นที่ และแบ่งปันผลกำไรแก่สมาชิกรายเดือน ตามบันทึกการทำงานใน
รอบการผลิต ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนทั้งสิ้น ๒๒,๐๐๐ บาท

กลุ่มจะมีรอบการผลิตแจ่วบอง ๒-๓ วันต่อครั้ง โดยเฉลี่ยแล้วใน ๑ เดือน จะ
ผลิต ๑๒-๑๖ ครั้ง โดยสมาชิกทั้ง ๓๖ คน จะหมุนเวียนกันมาทำงาน ผลิตเปลี่ยน
เวรกัน ซึ่งกระบวนการผลิต จะผลิตโดยใช้ปลาสำเร็จรูป ผลิตเป็น ๒ รสชาติ ได้แก่
รสดั้งเดิม และแต่งกลิ่นแมงดา โดยแบ่งการผลิตออกเป็น ๓ ส่วนดังนี้ ๑) แผนก
เตรียมเครื่องปรุง ๒) แผนกทำให้สุก ๓) แผนกบรรจุผลิตภัณฑ์ โดยบรรจุภัณฑ์ที่ใช้
เป็นภาชนะกระป๋อง เพื่อให้อายุการเก็บรักษาได้นานขึ้น การบริโภค และการ
เก็บรักษา

ในเรื่องการตลาด กลุ่มมีจำหน่ายแจวบอง ๓ รูปแบบ ดังนี้ ๑) นำสินค้าออกจำหน่ายทั้งภายในและภายนอกตำบลโดยสมาชิกในกลุ่ม ๒) จำหน่ายยังต่างประเทศผ่านทีมธรรมทูตที่เดินทางไปเผยแพร่พระพุทธศาสนา ที่ประเทศอินเดีย และเยอรมัน เป็นต้น ๓) รับผลิตแจวบองไม้ดีดโลโก้ ให้กับพ่อค้าคนกลาง

กลุ่มได้รับใบประกาศเกียรติคุณ และได้รับคัดสรรเป็นสินค้า OTOP ของอำเภอเมืองขอนแก่น เมื่อปี ๒๕๕๔ ปัจจุบันอยู่ในระหว่างดำเนินการขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

ในรอบการผลิตแต่ละงวด จะได้กำไรหลังจากหักค่าใช้จ่าย ครั้งละประมาณ ๓,๐๐๐ บาท โดยในระยะเวลา ๑ เดือน มีการผลิตประมาณ ๑๒-๑๖ ครั้ง รวมมีรายได้ประมาณเดือนละ ๓๖,๐๐๐-๔๘,๐๐๐ บาท โดยจะจ่ายค่าตอบแทนรายเดือนตามบันทึกการทำงาน

“...การกู้เงินที่นำมาใช้ในสิ่งที่ไม่ทำรายได้นั้น ไม่ได้ อันนี้เป็นข้อความสำคัญเพราะว่าถ้ากู้เงินและทำให้มีรายได้ก็เท่ากับจะใช้หนี้ได้ไม่ต้องติดหนี้ ไม่ต้องเดือดร้อน ไม่ต้องเสียเกียรติ...”

พระราชดำรัส เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐

อปท.

เทศบาลตำบลเหล่าใหญ่
อำเภอกุฉินารายณ์
จังหวัดกาฬสินธุ์

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

หมู่บ้านท่องเที่ยววัฒนธรรมภูไท

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมือง
และการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มี
ความปลอดภัย ท້วถึง พร้อมรับ
การเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน

หมู่บ้านท่องเที่ยววัฒนธรรมภูไท

ปี ๒๕๔๐ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วประเทศไทย คราวเรือนต่างดิ้นรน เมื่อเงินกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง สะท้อนภาพความยุ่งเหยิง ละเลยจารีตประเพณี วัฒนธรรมให้เลือนไป สภาวัฒนธรรมตำบลเหล่าใหญ่จึงร่วมกับเทศบาลตำบลเหล่าใหญ่ฟื้นฟูกิจกรรมลงช่วงเข็นฝ้าย ซึ่งเป็นการสืบสานวิถีการทำผ้าภูไทสวมใส่ สภาวัฒนธรรมได้ขับเคลื่อนผ่านกลุ่มผู้สูงอายุที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ วัฒนธรรม สืบสานประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ ร่วมกับผู้นำหมู่บ้านทั้ง ๑๒ หมู่บ้าน สถานศึกษาในพื้นที่ตำบลเหล่าใหญ่

สภาวัฒนธรรมมีนายฤทธิรงค์ ชองศิริ เป็นประธานสภาฯ มีคณะกรรมการจากทั้ง ๔ องค์หลัก มีกิจกรรมการสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไท ทั้งการแต่งกาย ภาษา การฟ้อนรำ ดนตรีพื้นเมือง

ความที่ผ้าทอไทของตำบลเหล่าใหญ่มีชื่อเสียง จึงทำให้ผู้คนหลั่งไหลเข้ามาเกิดหมู่บ้านท่องเที่ยววัฒนธรรมไท มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักท่องเที่ยว โดยชุมชนจะต้อนรับแขกด้วยการบายศรีสู่ขวัญ และกินข้าวด้วยกันแบบพาแลง (การรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน) มีบ้านพักที่พร้อมจะต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างเป็นกันเองตามวิถีไท แสดงถึงความมีน้ำใจไมตรี และคนภูไทจะไม่พูดคำหยาบหรือคำทอ เพราะถือว่าไม่เป็นมงคลกับชีวิต

อาหารที่จัดต้อนรับนักท่องเที่ยวจะเป็นอาหารพื้นบ้านตามฤดูกาล เช่น อ่อมห้วย แกงผักหวาน น้ำพริกปลาร้า (แจ่วบอง) ลวกผัก อ่อมหอยขม เป็นต้น พร้อมการแสดงวัฒนธรรมไท นักท่องเที่ยวจะเกิดการเรียนรู้โดยสอบถามพูดคุยกับชาวบ้าน มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

คนพื้นที่แต่งกายแบบภูไท คือหญิงสาวจะแต่งชุดภูไท ผ้าสีดำประดับคอเสื้อสาบเสื้อ และชายเสื้อ ด้วยผ้าลายขิดสีแดงเรียกว่าเสื้อคอลาย ห่มสไบด้วยผ้าขิดสีแดง (เบี่ยงแพ) นุ่งผ้าถุงมัดหมี่ทอจากด้าย ผ้าย หรือไหม แล้วแต่ฐานะของครอบครัว ที่สำคัญเจ้าหน้าที่เทศบาลเองก็สวมใส่ชุดพื้นถิ่นทุกวันศุกร์ด้วย

นักเดินทางที่มาตำบลเหล่าใหญ่ แน่นนอนว่าต้องเกี่ยวกับผ้า ทั้งเลือกเย็บมือ ผ้าแพรวาลายขิดเก็บจก หมอนลายขิด ผ้าห่มนวม ผ้าขาวม้า เครื่องจักสาน ลูกประคบสมุนไพรพื้นบ้าน และการที่ผู้คนหันกลับมาภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิด และวัฒนธรรม ช่วยให้เกิดการส่งต่อ ทั้งด้านภาษา ศิลปหัตถกรรม ดนตรี พิธีกรรมดั้งเดิม

ในส่วนของเศรษฐกิจ ที่นี้มีกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง กลุ่มทอผ้าลายขิดเก็บจก กลุ่มเลือกเย็บมือ ปักลายลงบนผืนผ้า สีน้าแต่ละชนิดเข้าคัสดร OTOP มีพัฒนาชุมชนเข้ามาส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพิ่มมูลค่าของสินค้า ทำให้เกิดรายได้ โดยในปี ๒๕๕๙ สินค้าเหล่านี้มีมูลค่าสูงถึง ๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท และขยายเครือข่ายสู่ตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร และตำบลบ้านโป่ง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี นอกจากนี้มีกลุ่มองค์กรการเงินในตำบลเหล่าใหญ่ที่มีทุนหมุนเวียนจำนวน ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมสนับสนุนงานและกิจกรรมในพื้นที่

ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ที่นี้มีป่าชุมชน เปรียบเสมือนคลังอาหาร มีดอนปู่ตาที่เป็นที่เคารพบูชาของคนในชุมชน มีวัดที่มีสิมโบราณอายุ ๒๐๐ ปี มีฟอสซิลซากปลาโบราณอายุ ๑๕๐ ล้านปี ตรงบริเวณภูน้ำจั้น ซึ่งเป็นน้ำซับตามธรรมชาติที่ไหลออกมาจากชอกหินตลอดปี มีอุทยานภูน้อยที่เปรียบเสมือนป่าสมุนไพรและคลังอาหาร นับเป็นเส้นทางท่องเที่ยวอีกแห่งที่น่าสนใจในอนาคต โดยเวลานี้มีอาสาสมัครกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภูน้ำจั้น กลุ่มศึกษาอุทยานภูน้อย และสำนักปลัดเทศบาลตำบลเหล่าใหญ่เป็นหน่วยสนับสนุนและดูแล

นอกจากนี้ ผู้สูงอายุยังมีกลุ่มการแสดงรำภูไท และเซิ้งภูไท ประยุกต์ใช้ออกกำลังกายในกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ และโรงเรียนในพื้นที่ทั้ง ๖ โรงเรียน รวมถึงสามารถแสดงให้นักท่องเที่ยวได้ชม เพื่อความเพลิดเพลิน และยังมีกลุ่มศาลาสร้างสุข ทำลูกประคบที่ได้มาตรฐานและสรรพคุณดี มีแพทย์แผนไทยที่ได้รับการอบรมเรื่องการนวดเพื่อสุขภาพ มาบริการให้กับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

“การรู้จักประมาณตน ได้แก่การรู้จักและยอมรับว่าตนเองมีภูมิปัญญาและความสามารถในด้านไหนเพียงใด และควรจะทำงานด้านไหน อย่างไร การรู้จักประมาณตนนี้ จะทำให้คนเรารู้จักใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ได้ถูกต้องเหมาะสมกับงาน และได้ประโยชน์สูงสุดเต็มประสิทธิภาพ ทั้งยังทำให้รู้จักขวนขวายศึกษาหาความรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์อยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองให้ยิ่งสูงขึ้น ส่วนการรู้จักประมาณสถานการณ์นั้น ได้แก่การรู้จักพิจารณาสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ทราบชัดถึงความเป็นมา และที่เป็นอยู่ รวมทั้งที่คาดว่าจะเป็นไปได้ในอนาคต การรู้จักประมาณสถานการณ์ได้นี้ จะทำให้สามารถวางแผนงานและปฏิบัติการได้ถูกต้องตรงกับปัญหา ทันท่วงทีสถานการณ์ และความจำเป็น อันจะทำให้งานที่ทำได้ประโยชน์ที่สมบูรณ์คุ้มค่า การรู้จักประมาณตนและรู้จักประมาณสถานการณ์ จึงเป็นอุปการะอย่างสำคัญที่จะเกื้อกูลให้บุคคลดำเนินชีวิตและกิจการงานไปได้อย่างราบรื่นและก้าวหน้า”

พระบรมราโชวาท ในหลวง รัชกาลที่ ๙ พระราชทานเพื่อเชิญไปอ่านในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันเสาร์ที่๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑

อปท.

เทศบาลตำบลแม่แรง

อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

ศูนย์รวมผลิตภัณฑ์เครือข่ายกลุ่มทอผ้าหัตถกรรมพื้นบ้าน บ้านดอนหลวง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมสภาพการทำงานดีและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

ศูนย์รวมผลิตภัณฑ์เครือข่ายกลุ่มทอผ้าหัตถกรรมพื้นบ้านบ้านดอนหลวง

บ้านดอนหลวง หมู่ที่ ๗ เป็นแหล่งขายผ้าชิ้นซื้อของตำบลแม่แรง แทบทุกหลังคาเรือนต่างทำผ้า แต่ทุกวันจะมีรถเวียนกันมาจอดในหมู่บ้าน เลือกรื้อหาผ้าตามความสนใจ และทุกปีที่นี่จะมีงาน ‘แต่งสือวดลาย ผ้าฝ้ายดอนหลวง’ ซึ่งถือเป็นงานประจำปี จัดในวันศุกร์แรกของเดือนเมษายน ต่อเนื่อง ๕ วัน ๕ คืน โดยจัดมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ และงานนี้ได้รับความนิยมจนมีการบรรจุไว้ในปฏิทินท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูน สร้างรายได้ไม่ต่ำกว่าปีละ ๒๐ ล้านบาท

ศูนย์รวมผลิตภัณฑ์เครือข่ายกลุ่มทอผ้าหัตถกรรมพื้นบ้าน บ้านดอนหลวง เป็นอาคารหลังใหญ่ใจกลางหมู่บ้าน ภายในมีผลิตภัณฑ์ผ้าทอมากมาย ทั้งเสื้อ กระโปรง กระเป๋า หมวก ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน เป็นต้น ด้วยเป็นแหล่งรวบรวมสินค้าของคนบ้านดอนหลวง

เดิมศูนย์ฯ แห่งนี้เป็นศาลาอ่านหนังสือพิมพ์ของคนบ้านดอนหลวง จนปี ๒๕๓๒ กลุ่มผู้นำและประชาชนในพื้นที่เห็นว่าควรปรับปรุงสถานที่ให้เกิดประโยชน์ จึงเกิดแนวคิดสร้างศูนย์การเรียนรู้ขึ้นมา โดยนำจากโครงการสร้างงานในชนบท

หรือที่เรียกว่า โครงการมียาชาวา จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท มาปรับปรุงและซ่อมแซมสถานที่ ทว่าเงินดังกล่าวไม่เพียงพอ ทางผู้ใหญ่บ้านเวลานั้นจึงเชิญชวนให้ชาวบ้านทำผ้าป่าเพิ่มเติม จนได้เงินมาอีกประมาณ ๑๗,๐๐๐ บาท แล้วนำเงินทั้งหมดมาสร้างอาคารอเนกประสงค์ของหมู่บ้าน

ต่อมาในราวปี ๒๕๔๐ เพื่อให้ประชาชนได้ใช้อาคารอเนกประสงค์แห่งนี้อย่างคุ้มค่า จึงได้มีการนำสินค้าของกลุ่มทอผ้าบ้านดอนหลวงเข้ามาจำหน่าย และในปี ๒๕๔๒ บ้านดอนหลวงได้รับรางวัลหมู่บ้านอุตสาหกรรมดีเด่น จากกระทรวงอุตสาหกรรม จึงนำเงินรางวัลที่ได้มาปรับปรุงอาคารอเนกประสงค์อีกครั้ง

ห้วงเวลานั้นกลุ่มทอผ้าต่างๆ ทำงานกันไป แต่ยังไม่ได้นำดำเนินการเป็นชิ้นเป็นอันเท่าไรนัก ด้วยแต่ก่อนช่างฝีมือส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างของร้านทอผ้านอกพื้นที่ แต่ตอนหลังด้วยวิกฤตเศรษฐกิจบวกกับอายุของแต่ละคน จึงกลับมาอยู่ที่บ้านดอนหลวง รวมกลุ่มกัน ทอผ้าจำหน่าย

กระทั่งเริ่มมีการทอผ้าอย่างจริงจัง และเริ่มขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เปิดโอกาสให้คนที่ทอผ้าในหมู่บ้านมาลงหุ้น และพัฒนาให้อาคารอเนกประสงค์เป็นจุดวางสินค้า พร้อมกับสร้างเครือข่ายภายในตำบลแม่แรง และอำเภอป่าซาง

ต่อมาองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูนมาสำรวจ เห็นว่าที่นี่พอมีศักยภาพ จึงพัฒนาให้เป็นถนนสายวัฒนธรรม พร้อมจัดงบประมาณสำหรับปรับปรุงพื้นที่ให้

ปัจจุบันกลุ่มทอผ้าบ้านดอนหลวงมีสมาชิก ๑๐๕ คน สมาชิกคนหนึ่งสามารถซื้อหุ้น ๕๐ บาท ได้ไม่เกิน ๑๐ หุ้น โดยเงินที่ได้มา จะนำไปลงทุนกับกลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้าน เกิดเป็นดอกเบี้ยนำกลับมาปันผลให้สมาชิกทุกๆ ปี ขณะเดียวกันสมาชิกยังได้รับสิทธิในการนำของมาฝากขายด้วย

ความที่แต่ละหมู่บ้านมีกลุ่มก้อนของตัวเอง ทำงานเป็นเครือข่ายของศูนย์ฯ มีมากมายหลายกลุ่ม แต่ภายหลังบางกลุ่มเปิดพื้นที่หน้าบ้านในบ้านขายเอง เพราะตั้งแต่มีงานแต่งสืວดลាយ ที่นี่ก็เริ่มเป็นที่รู้จัก กระนั้นศูนย์ฯ ก็ยังทำหน้าที่เป็นจุดรับฝากขายอยู่

การจัดการร้านแต่เดิมจะมีกรรมการกลุ่มเข้ามาดูแล เพราะสมัยนั้นชาวบ้านจะนำที่ทอของตัวเองมาไว้ที่ศูนย์ฯ เวลาทอผ้าจะมารวมตัวทำ แต่ภายหลังมีการแยกไปทำเอง ขายเอง จึงปรับเปลี่ยนเหลือเพียงคนเฝ้าร้านเพียง ๑-๒ คนเท่านั้น

สมาชิกที่นำสินค้ามาฝากขาย ต้องแจ้งราคา จากนั้นศูนย์ฯ จะบวกกำไรเข้าไปเล็กน้อย เป็นทุนในการบริหารจัดการต่อไป เมื่อของขายได้ ทางร้านจะลงบัญชีไว้เพื่อให้สมาชิกสามารถตรวจสอบได้ และเมื่อถึงสิ้นเดือน สมาชิกก็ค่อยรับเงินไป

เวลานี้อยอดขายของศูนย์ฯ ไม่ดีเหมือนแต่ก่อน เพราะแต่ละบ้านเปิดหน้าร้านของตัวเอง มีลูกค้าของตัวเอง ขายได้เงินสด ไม่ต้องโดนบวกราคา ดังนั้นในอนาคตอาจมีการปรับให้ศูนย์ฯ แห่งนี้ เป็นศูนย์เรียนรู้และประชาสัมพันธ์สินค้าแต่ละชิ้น มีที่มาจากบ้านไหน แล้วให้ผู้ซื้อเข้าไปติดต่อเอง เหมือนเป็นศูนย์กลางแนะนำสินค้า

ขณะที่งานแต่งสืວดลាយ ผ้าฝ้ายดอนหลวง จัดต่อเนื่องมา ๑๓ ปีแล้ว งานติดตลาด ได้รับการบรรจุในปฏิทินวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน และในปี ๒๕๔๙ บ้านดอนหลวงได้รับรางวัลหมู่บ้าน OVC (OTOP Village Champion) จากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย โดยติด ๑ ใน ๕ ของจังหวัดลำพูน และ ๑ ใน ๘ ของประเทศ รวมไปถึงได้รับการคัดเลือกให้เป็นย่านการค้า จังหวัดลำพูน เมื่อปี ๒๕๕๓ นอกจากนี้ ยังมีการตั้งกองทุนหมู่บ้านท่องเที่ยว โดยศูนย์ฯ เป็นผู้ดูแล เวลาจัดงานจะมีการเก็บค่าตั้งร้าน ซึ่งเงินที่ได้ก็จะนำมาใช้ในกิจการสาธารณประโยชน์ รวมไปถึงปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่

“การรักษาความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย เป็นปัจจัยของเศรษฐกิจที่ดี และสังคมที่มั่นคง เพราะร่างกายที่แข็งแรงนั้น โดยปกติจะอำนวยความสะดวกให้สุขภาพจิตใจสมบูรณ์ และเมื่อมีสุขภาพจิตใจสมบูรณ์ดีพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจแล้ว ย่อมมีกำลังทำประโยชน์สร้างสรรค์เศรษฐกิจ และสังคมของบ้านเมืองได้อย่างเต็มที่ ทั้งไม่เป็นภาระแก่สังคมด้วย คือ เป็นผู้สร้าง แต่มิใช่ผู้ถ่วงความเจริญ”

พระบรมราโชวาท ในหลวง รัชกาลที่ ๙
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยมหิดล ตุลาคม ๒๕๒๒

อปท.

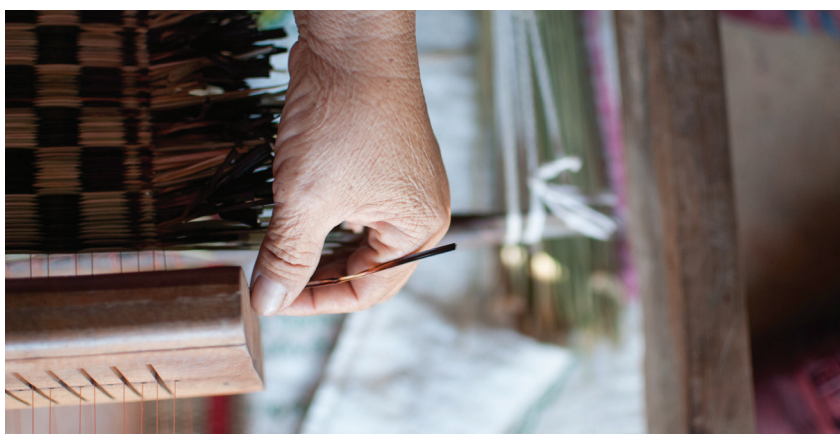
องค์การบริหารส่วนตำบลป่าโมง
อำเภอเดชอุดม จังหวัด
อุบลราชธานี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

กลุ่มแปรรูปเสื้อกและเส้น
พลาสติก

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่าง
ยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมี
งานทำและการจ้างงานเต็มที่
และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มแปรรูปเสื้อก และเส้นพลาสติก

ตำบลป่าโมงมีต้นกกเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ผู้สูงอายุจากทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน จึงได้
ใช้เวลาว่างทอเสื่อจากกก ส่วนใหญ่ทุกคนมีที่ มีพื้ติดอยู่ในบ้าน ต่อมาในช่วงหลัง
เริ่มมีการผลิตเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว นางสาวลิ มีหาญจึงมีความคิด
รวมกลุ่มทอเสื่อ จัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจ มีสมาชิก ๒๕ คน และขอรับการสนับสนุน
งบประมาณจาก อบต.ป่าโมงจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท มีพัฒนาชุมชนอำเภอเดชอุดม
ฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม และพาไปดูงานกลุ่มทอเสื่อและการแปรรูปผลิตภัณฑ์
จากกกที่จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดมุกดาหาร

วัดฤทธิชัย ๗๐ อยู่ในพื้นที่ตำบลป่าโมง สมาชิกช่วยกันปลูกต้นกกเพิ่มใน
พื้นที่สาธารณะ ตามหัวไร่ปลายนา หลังบ้าน รวมเป็นพื้นที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ทั่ว
ตำบล มีครัวเรือนที่ทำเสื่อ ๓๒๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๐ แม้บางครัวเรือนจะ
ไม่ได้เป็นสมาชิก แต่สามารถเอาเสื่อที่ทอมาขายให้กลุ่มได้ในราคาฝืนละ ๑๐๐ บาท

ขณะนี้กลุ่มแปรรูปเสื้อกและเส้นพลาสติกมีสมาชิกทั้งหมด ๕๐ คน แยกเป็น
ผู้สูงอายุ ๒๕ คน เด็กและเยาวชน ๑๐ คน แม่บ้าน ๑๕ คน มีการตั้งกฎกติกา มีการ
จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายโดยสมาชิกของกลุ่ม มีการรายงานผลการดำเนินงานให้
สมาชิกกลุ่มได้ทราบเป็นประจำทุกเดือน โดยกลุ่มมีเงินหมุนเวียน ๓๐๐,๐๐๐ บาท
ต่อปี และสมาชิกมีรายได้เสริมอย่างน้อยเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท

กระทั้งการทำเสื่ออย่างเดียว ทำให้มีเสื่อเหลือคั่ง ราคาตก จึงมีการคิดกัน
ถึงเรื่องการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใช้สอยในครัวเรือน เช่น กระเป๋า ที่รองจาน ที่ใส่
จดหมายเสื่อพับ กล่องใส่ไม้จิ้มฟัน อุปกรณ์ตกแต่งในครัวเรือน ซึ่งอัตลักษณ์เสื่อ
ของตำบลป่าโมง มีลวดลายเฉพาะ คือลายผีเสื้อ

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาต่อยอดร่วมกับกลุ่มพืชสมุนไพร รพ.สต.ป่าโมง และ รพ.สต.คำกลาง ในการแปรรูปเส้นเอ็นเป็นหมอน แล้วบรรจุสมุนไพร เป็น “หมอนสมุนไพรเพื่อสุขภาพ” ทำให้เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ และมีรายได้เพิ่มขึ้น

กลุ่มฝากขายผลิตภัณฑ์ที่ร้านค้าชุมชนตำบลป่าโมง ร้านอาหารในพื้นที่ตำบลป่าโมง เช่น ร้านต้มไก่เขมร และตามงานเทศกาลของอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ออกงานจัดแสดงสินค้าตามงานประเพณีต่างๆ

ที่สำคัญกลุ่มยังมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก ด้วยการมอบเงินช่วยเหลือกรณีสมาชิกเข้าโรงพยาบาล คินละ ๑๐๐ บาท ทุกสิ้นปีจะมีการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าโมง ทุนละ ๕๐๐ บาท จำนวน ๕ ทุน มีสวัสดิการให้สมาชิกกู้ยืมดอกเบี้ย ร้อยละ ๑ ต่อปีด้วย

“การรู้จักประมาณตน ได้แก่การรู้จักและยอมรับว่าตนเองมีภูมิปัญญาและความสามารถในด้านไหนเพียงใด และควรจะทำงานด้านไหน อย่างไร การรู้จักประมาณตนนี้จะทำให้คนเรารู้จักใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ได้ถูกต้อง เหมาะสมกับงาน และได้ประโยชน์สูงสุดเต็มประสิทธิภาพ ทั้งยังทำให้รู้จักขวนขวายหาความรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์อยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงและส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองให้ยิ่งสูงขึ้น ส่วนการรู้จักประเมินสถานการณ์นั้น ได้แก่การรู้จักประเมินสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ให้ทราบชัดถึงความเป็นมา และเป็นอยู่ รวมทั้งที่คาดว่าจะจะเป็นไปในอนาคต การรู้จักประมาณสถานการณ์ได้นี้ จะทำให้สามารถวางแผนงานและปฏิบัติการได้ถูกต้องตรงกับปัญหา ทันท่วงทีสถานการณ์ และความจำเป็น อันจะทำให้งานที่ทำได้ประโยชน์สมบูรณณ์คุ้มค่า การรู้จักประมาณตนและประมาณสถานการณ์ จึงเป็นอุปการะอย่างสำคัญที่จะเกื้อกูลให้บุคคลดำเนินชีวิตและกิจการงานไปได้อย่างราบรื่นและก้าวหน้า”

พระบรมราโชวาทพระราชทานจากในหลวง รัชกาลที่ ๙ เพื่อเชิญไปอ่านในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๑

กลุ่มวิสาหกิจเพาะเห็ด และแปรรูปผลิตภัณฑ์เห็ด

เนื่องจากสภาพอากาศเปลี่ยนแปลงไปมาก ทำให้น้ำท่วมในพื้นที่ตำบลนาไม้ไผ่ ราคายางพาราตกต่ำ ทำให้ชาวบ้านต้องการอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ และสามารถทำได้ตลอดทั้งปี ชุมชนจึงมีการรวมกลุ่มเพื่อเพาะเห็ดแครงและแปรรูป

สมาชิกตั้งต้น ๕ คน ไปเรียนที่วิทยาลัยเกษตรกรรม จังหวัดกระบี่ โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก กศน.อำเภอทุ่งสง และได้กลับมาทดลองทำ ลองผิดลองถูกจนเกิดความชำนาญ จึงจัดตั้งกลุ่มเพาะเห็ดในปี ๒๕๕๔ มีสมาชิกครั้งแรก ๕ คน และขยายเพิ่มขึ้นเป็น ๒๕ คน กระทั่งในปี ๒๕๕๘ ได้จัดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน เพื่อขยายตลาด โดยกลุ่มได้รับงบ KBO จากกรมพัฒนาชุมชน ๙๐,๐๐๐ บาท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย เขตนครศรีฯ ใสใหญ่ จัดอบรมแปรรูปผลิตภัณฑ์และออกแบบแพ็คเกจ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ให้เงินกู้ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบล
นาไม้ไฟ อำเภอกู่่งสง จังหวัด
นครศรีธรรมราช

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

กลุ่มวิสาหกิจเพาะเห็ดและแปรรูป
ผลิตภัณฑ์เห็ด

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่าง
ยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมี
งานทำและการจ้างงานเต็มที่
และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น คือขี้เลื่อยที่เกิดจากการแปรรูปไม้ยางพาราของ
โรงงานแปรรูปในชุมชน และรำละเอียดจากการสีข้าวมาผลิตเป็นก้อนเห็ด โดย
การผลิตใช้ระยะเวลา ๒๑ วัน นับจากผลิตก้อนจนถึงเก็บผลผลิต ซึ่งกลุ่มทำการผลิต
ก้อนทุกวันเพื่อให้สามารถเก็บผลผลิตต่อเนื่องได้ทุกวันตลอดทั้งปี

สมาชิกทั้ง ๒๕ คน จาก ๕ หมู่บ้าน ใน ๑๔ หมู่บ้านของตำบลนาไม้ไฟ และ
จากเครือข่ายภายในตำบลที่ส่งวัตถุดิบให้กับกลุ่ม ได้แก่ รำละเอียดจากกลุ่มนาข้าว
ขี้เลื่อยจากโรงแปรรูปไม้ยางพารา ไปจากจากชมรมผู้สูงอายุ เพื่อทำหลังคาโรงเรือน
และมีการสนับสนุนก้อนเห็ดที่หมดอายุการใช้งานให้แก่กลุ่มปุ๋ยหมัก หมู่ที่ ๕ จำนวน
๑,๐๐๐ ก้อนต่อสัปดาห์ และโคนเห็ดที่เหลือจากการตัดแต่งให้กับกลุ่มเลี้ยง
ปลาอินทรี หมู่ที่ ๓ กับกลุ่มเลี้ยงสุกร หมู่ที่ ๙ จำนวน ๒๐ กิโลกรัมต่อสัปดาห์ และ
ก้อนเห็ดที่เหลือนำมาดเป็นวัตถุดิบตั้งต้นในการเพาะต้นอ่อนทานตะวัน เพื่อ
จำหน่ายสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก

กลุ่มมีผลิตภัณฑ์เป็นก้อนเห็ด และดอกเห็ด ซึ่งผ่านการตรวจสอบจนได้รับรอง
มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) ปี ๒๕๕๕ โดยกรมวิชาการ
การเกษตร

เนื่องจากต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์และต้องการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้
เข้ากับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ในปี ๒๕๕๙ จึงได้ทำการแปรรูปเห็ด โดยการนำ
ดอกเห็ดไปอบแห้งในโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ แล้วนำดอกเห็ดแห้งมาแปรรูปเป็น
น้ำพริกเห็ดแครกนาไม้ไฟ ทำการผลิตเดือนละ ๓ ครั้ง

สมาชิก ๓ คน มีรายได้จากการผลิตก้อนเห็ด ให้ค่าจ้างเฉลี่ย ๓๐๐ บาท
ต่อวัน ขณะที่สมาชิก ๗ คน มีรายได้จากการทำน้ำพริกเห็ด ๑,๐๐๐ กระปุก ต่อ ๓
เดือน รายได้เฉลี่ย ๕,๐๐๐ บาทต่อคน ส่วนสมาชิกอีก ๑๐ คน มีรายได้จากการ
เปิดดอก เฉลี่ย ๗,๕๐๐ บาทต่อคน ทีมตลาด ๒ คน เฉลี่ยวันละ ๒๐๐ บาทต่อคน

กลุ่มนำสินค้าไปวางจำหน่ายที่ตลาดนัดเกษตรกร นครศรีธรรมราช ห้าง
สรรพสินค้าสหไทยพลาซ่า ร้านสืบสานตำนานปักษ์ใต้ บริษัท สยามแมคโคร จำกัด
มหาชน บริษัท พรานเพชร จำกัด และจัดจำหน่ายเอง

จากความสำเร็จของกลุ่ม ทำให้มีคนเข้ามาหาความรู้ เช่น กลุ่มวิสาหกิจเพื่อ
สังคมเขาขาว เข้ามาเรียนรู้ ๓ รุ่นใน ๑ ปี นักศึกษา กศน. อำเภอกู่่งสง อำเภอ
บางขัน รุ่นละ ๔๐ ชั่วโมง จากทุกตำบล ใน ๑๓ ตำบล ในอำเภอกู่่งสง และ ๓ ตำบล
จากอำเภอบางขัน รวมทั้งหมด ๑๖ รุ่นในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๙

“...การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...”

พระราชดำรัส ในหลวง รัชกาลที่ ๙

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๙

อปท.

เทศบาลตำบลเวียงเทิง
อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

ตลาดสดสีเขียว

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่าง
ยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมี
งานทำและการจ้างงานเต็มที่
และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

ตลาดสดสีเขียว

เดิมทีพื้นที่บริเวณตลาดสดเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนปลาของชาวประมงพื้นบ้าน ต่อมาชาวบ้านนำสินค้าในครัวเรือนมาจำหน่ายเพิ่มขึ้น ทางผู้นำชุมชนได้เล็งเห็นความสำคัญของพื้นที่ดังกล่าว จึงขอใช้พื้นที่จากกรมโยธาธิการและผังเมือง และขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากเทศบาลตำบลเวียงเทิง เพื่อปรับปรุงให้เป็นตลาดที่ถูกสุขลักษณะ และได้แต่งตั้งคณะกรรมการตลาดจากผู้แทนหมู่ที่ ๒, ๑๔ และ ๒๐ เพื่อบริหารจัดการตลาด

ต่อมาคณะกรรมการได้เล็งเห็นความสำคัญของการบริโภคอาหารปลอดภัย จึงมีแนวความคิดที่จะปรับเปลี่ยนตลาดแห่งนี้ ให้เป็นตลาดปลอดภัย ปัจจุบันสินค้าที่นำมาจำหน่ายจะเป็นสินค้าที่มาจากการผลิตของคนในชุมชน และจำหน่ายโดยคนในชุมชน เช่น ปลาจากแม่น้ำ ส่งเสริมให้มีการจำหน่ายและบริโภคผัก

ปลอดสารพิษ ซึ่งได้กลายมาเป็นโครงการ “หนึ่งครัวเรือน หนึ่งแปลงผัก หนึ่งถังหมัก ปลอดสารพิษ ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเทศบาลตำบลเวียงเทิง ได้จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการปลูกผักปลอดสารพิษ การหมักปุ๋ยจากเศษอาหาร เพื่อนำมาใช้แทนปุ๋ยเคมี มีการตรวจสอบสารเคมีในผักสม่ำเสมอ และให้ความรู้แก่ผู้บริโภค โดยมีเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลเทิง สสอ.เทิง และ อสม.ประจำหมู่บ้าน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการรณรงค์การใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติกผ่าน “โครงการตลาดสีเขียวของผู้จำหน่ายและผู้บริโภคในตลาด” ซึ่งหากใครสามารถลดการใช้ถุงพลาสติกหรือโฟม จะมีของรางวัลจากเทศบาลตำบลเวียงเทิงให้เป็นประจำทุกเดือน ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการทุกคนจะมีสมุดบันทึกคะแนน และผู้ให้คะแนนก็คือผู้จำหน่ายในตลาดนั่นเอง โดยการลดการใช้ถุงพลาสติกหรือโฟม จะสามารถลดปริมาณขยะได้

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการตลาด จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการตลาดสีเขียวขึ้นเพื่อให้กระบวนการทำงานของตลาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย กำหนดข้อตกลงและกติการ่วมกันภายในกลุ่มผู้จำหน่ายสินค้า ในตลาด จำนวน ๑๓๐ ครัวเรือน เช่น ค่าบำรุงคิดเป็นเมตรละ ๓ บาท โดยมีประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ หมู่ที่ ๒, ๑๔, ๒๐ และกลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชน ได้แก่ กลุ่มแปรรูปปลา กลุ่มตัดเย็บ กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้จำหน่ายสินค้าในตลาด มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าโดยเฉลี่ย ดังนี้ ประเภทผักสวนครัว เฉลี่ยวันละ ๒๐๐ บาท ประเภทปลา เฉลี่ยวันละ ๓,๐๐๐ บาท ประเภทผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลา เฉลี่ยวันละ ๕๐๐ บาท และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น ผลิตภัณฑ์จากผ้า เฉลี่ยวันละ ๑,๐๐๐ บาท ซึ่งตลาดแห่งนี้เปิดจำหน่ายสินค้าทุกวัน

ในอนาคต คณะกรรมการตลาดมีแผนที่จะจัดโซนให้ความรู้เรื่องอาหารต้านโรค โดยโรงพยาบาลเทิง จัดโซนแปรรูปอาหาร และงานฝีมือเพื่อพัฒนาให้เป็นสินค้า OTOP ประจำท้องถิ่น ส่งเสริมการค้าการขายผักสวนครัวจากโรงเรียน เพื่อนำรายได้เป็นทุนการศึกษาต่อไป และก่อตั้งกองทุนขยะสร้างสุขในตลาด เพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและผู้ป่วยติดเตียง

“...เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน
เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้
ก็อยู่ที่เสาเข็มแต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป...”

พระราชดำรัสของในหลวง รัชกาลที่ ๙
อัญเชิญลงพิมพ์ในวารสารชัยพัฒนาประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๔๒

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบล
ช่องสาริกา อำเภอพัฒนานิคม
จังหวัดลพบุรี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน หมู่ที่ ๙

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่าง
ยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมี
งานทำและการจ้างงานเต็มที่
และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน หมู่ที่ ๙

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง หมู่ที่ ๙ เริ่มต้นเมื่อปี ๒๕๔๑ โดยนายสุธน สังข์บุญชู ได้ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ จากนั้นก็มีชาวบ้านปลูกตาม ต่อมาผู้ใหญ่สมบัติ ท้าวสาบุตร เล็งเห็นว่าการปลูกผักช่วยให้หมู่บ้านมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น จึงส่งเสริมให้ปลูกทุกหลังคาเรือน เริ่มต้นจากปลูกผักง่ายๆ พัฒนาสู่การเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ บ่อปลา เมื่อเหลือกินนำมาขาย

นอกจากนี้ ชาวบ้านหลายกลุ่มในตำบลยังแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า และยังสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน ได้แก่

๑) กลุ่มแปรรูปน้ำพริก เริ่มต้นจากภูมิปัญญาของนางธัญญาทิพย์ ศชรินทร์ ที่ทำน้ำพริกไว้รับประทานเอง แล้วเล็งเห็นว่าน้ำพริกน่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถจำหน่ายได้ จึงเกิดการรวมกลุ่มของคนในชุมชนและมีการทำผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายให้คนชุมชน

๒) กลุ่มการแปรรูปหน่อไม้ฝรั่ง เกิดจากชาวบ้านเก็บหน่อไม้บนเขาและมีจำนวนมาก ไม่สามารถกินหมดภายในฤดู ชาวบ้านจึงเกิดแนวคิดแปรรูปหน่อไม้ให้มีกินนอกฤดูกาล

๓) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันผา ชุมชนหมู่ที่ ๙ ตำบลช่องสาริกา ได้นำต้นจันผาจากบนเขามาปลูกเพาะเป็นพันธุ์ไม้ที่สวยงามและหายาก แต่พอมาปลูก ก็เป็นปัญหาเพราะกรมป่าไม้เข้ามาให้ความรู้ว่าจะจันผาสายพันธุ์ต่างๆ เป็นพันธุ์อนุรักษ์ การปลูกขายเป็นเรื่องผิดกฎหมาย ทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันผาจึงเริ่มต้นให้ชาวบ้านปลูกแบบเมล็ด ต่อมาเมื่อเจ้าหน้าที่จากกระทรวงเกษตรฯ เข้ามาทำใบอนุญาตขนย้ายต้นจันผาให้ เพื่อให้ง่ายต่อการจำหน่ายและขนส่ง โดยกำหนดขนาดต้นจันผา ความสูง และอายุ คิดราคาดังนี้ อายุ ๑ ปี ใส่ถุงหรือกระถางราคา ๑๕-๒๐ บาท แล้วแต่ความสมบูรณ์ของต้น ขนาดอายุได้ ๒ ปี ราคา ๒๐-๒๕ บาท ต่อต้น ขนาดอายุตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไป หรือขนาดสูง ๑ เมตร ราคาประมาณ ๓๐๐-๕๐๐ บาทต่อต้น ถ้ามีแขนงหน่อออก ๓ แขนงต่อต้นขึ้นไปราคา ๕๐๐-๘๐๐ บาท ขนาดที่เกิน ๓ ปีขึ้นไป แล้วแต่ความสวยงาม ราคาแล้วแต่ผู้ซื้อและผู้ขายจะตกลงกัน โดยมากจะมีราคาตั้งแต่ ๑,๐๐๐-๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อต้น

๔) กลุ่มแปรรูปสารสกัดสมุนไพร เกิดจากการที่นายจรูญ ศิริพันธ์ ได้ไปศึกษาดูงานเรื่องของการสกัดสมุนไพร และคิดว่าสมุนไพรที่มีอยู่ในชุมชน นำเอามาใช้ไล่แมลง หลังจากทำสารสกัดสมุนไพรไล่แมลงแล้วเห็นว่ามีประโยชน์ต่อคนในชุมชน ทำให้เกิดการรวมกลุ่มสารสกัดสมุนไพรไล่แมลงขึ้น และกลายเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับคนในชุมชน นักเรียน และนักศึกษาที่เข้าดูงานในกลุ่ม

๕) กลุ่มอนุรักษ์ซากดึกดำบรรพ์ เนื่องจากในปี ๒๕๔๖ มีปัญหานายทุนรับสัมปทานทำเหมืองปูนซีเมนต์ โดยมีนางรัชณี มงคลอินทร์ และทีมงานอีก ๔ คน อาจารย์จรูญ ศิริพันธ์, คุณสุทน สังบุญชู, อาจารย์ภูธร ภูมะธน, และคุณสมบัติ ท้าวสาบุตร ได้รวมตัวกันเพื่อปกป้องทรัพยากรที่เหลืออยู่ ผ่านการทำความเข้าใจกับชาวบ้าน จนในปี ๒๕๕๐ ผลักดันจนเกิดมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางธรรมชาติ โดยมีเจ้าหน้าที่ของกระทรวงทรัพยากรเข้ามาสำรวจในพื้นที่ โดยแยกประเภทเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ พืชพรรณ สัตว์ป่าสงวน และถ้ำ จนเกิดเป็นพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ หลังจากนั้นก็ได้ยื่นเรื่องเข้าไปที่กรมศิลปากรเพื่อคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ และบริหารจัดการซากดึกดำบรรพ์อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น

การเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง หมู่ที่ ๙ ทำให้แต่ละครัวเรือนมีรายได้เพิ่มเป็นหมู่บ้านที่สามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างแท้จริง

“...ความจริงเคยพูดเสมอในที่ประชุมอย่างนี้ว่า การจะเป็นเลือนนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง อันนี้ก็เคยบอกว่า ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัว จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่างๆ ก็มาบอกว่าล้าสมัยจริง อาจจะล้าสมัย คนอื่นเขาต้องมีการเศรษฐกิจ ที่ต้องมีการแลกเปลี่ยน เรียกว่าเศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียง เลยรู้สึกว่ามันห่วยๆ แต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่า ผลิตให้พอเพียงได้...”

พระราชดำรัส ในหลวง รัชกาลที่ ๙ พระราชทานเพื่ออัญเชิญลงพิมพ์ในนิตยสารที่ระลึกครบ ๓๖ ปี ของสโมสรลอนส์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๘

อปท.

เทศบาลตำบลบึงเลิศ

อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

หมู่บ้านทอผ้า

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมสภาพการทำงานดีและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

หมู่บ้านทอผ้า

บ้านบึงเลิศเหนือ หมู่ที่ ๗ เป็นหมู่บ้านภูไท มีอาชีพทำนา ทำไร่ ปลูกฝ้ายและทอผ้าไว้ใช้เอง แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลง รายได้ไม่พอแก่การครองชีพ ผู้นำในหมู่บ้านจึงมองหาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชน และเห็นว่าการทอผ้าไหมหม่อม เป็นทางเลือกหนึ่ง ด้วยเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงรวมตัวแม่บ้านบ้านบึงเลิศเหนือและแม่บ้านในชุมชนใกล้เคียงที่มีเวลาว่าง จัดตั้งกลุ่มทอผ้าไหมหม่อม ขึ้นในวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๑

กลุ่มมีกฎกติกาข้อบังคับกลุ่ม มีโครงสร้างคณะกรรมการประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก กรรมการ สมาชิก จัดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ปัจจุบันมีสมาชิก ๖๐ คน มีเงินทุนหมุนเวียน ๑๒๐,๐๐๐ บาท

การดำเนินงานมีลุ่มลูกคลุกคลาน ผงอุปสรรคหลากหลาย เช่น เส้นไหมหม่อมที่มีราคาแพง ต้องปรับเปลี่ยนกันไปตามสภาพ โดยกลุ่มได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ของตัวเองให้มีลวดลาย สีสันที่สวยงาม และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม จนผลิตภัณฑ์เป็นสินค้า OTOP ระดับ ๔ ดาว เป็นที่รู้จักของหลายหน่วยงาน นอกจากนี้ทางกลุ่ม

ยังใช้แนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นปรัชญาของในหลวง รัชกาลที่ ๙ เป็นเครื่องนำทาง

กลุ่มได้รับความช่วยเหลือด้านเงินทุนจากกองทุนหมู่บ้าน ขณะที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมยวดี สำนักงานเกษตรอำเภอเมยวดี ให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี จัดหาตลาดจำหน่ายสินค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร

การดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ช่วยให้สมาชิกมีรายได้เสริมอย่างน้อยเดือนละ ๓,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน เมื่อกิจการของกลุ่มทอผ้าห่มหมู่ที่ ๗ ดำเนินไปได้ดี ทางกลุ่มจึงสร้างเครือข่ายกับหมู่บ้านใกล้เคียง เพื่อเพิ่มกำลังการผลิตโดยส่งเสริมให้จัดตั้งกลุ่มใหม่ และนำรูปแบบการบริหารจัดการไปใช้ รวมถึงการกำหนดมาตรฐานด้านราคาและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ จนมีเครือข่ายกระจายครบทุกหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลบึงเลศ

นอกจากนี้กลุ่มได้ถ่ายทอดความรู้การทอผ้าห่มสู่เด็กและเยาวชน ตลอดจนผู้ที่ต้องการความรู้ในการพัฒนาฝีมือแรงงาน มีการสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าที่ทอ จน ณ วันนี้ การทอผ้าห่มไหมพรมได้บรรจุอยู่ในหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนชุมชนบ้านบึงเลศแล้ว

“..ข้าวต้องปลูก เพราะอีก ๒๐ ปี ประชากรอาจจะ ๘๐ ล้านคน ข้าวจะไม่พอ
เราจะต้องซื้อข้าวจากต่างประเทศ เรื่องอะไร ประชากรคนไทยไม่ยอม คนไทยต้องมีข้าว
แม้ข้าวที่ปลูกในเมืองไทยจะสู้ข้าวที่ปลูกในต่างประเทศไม่ได้ เราต้องปลูก...”

พระราชดำรัสของในหลวง รัชกาลที่ ๙
เมื่อเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโครงการโคกภูแล จังหวัดนครราชสีมา ๒๕๓๖

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบล
ดอนจิก อำเภอพิบูลมังสาหาร
จังหวัดอุบลราชธานี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

เกษตรทฤษฎีใหม่ประยุกต์
“พอสอนไว้ เราทำได้”

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมือง
และการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มี
ความปลอดภัย ท້วถึง พร้อมรับ
การเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน

เกษตรทฤษฎีใหม่ประยุกต์ “พอสอนไว้ เราทำได้”

ตำบลดอนจิกอยู่ในพื้นที่เขตชลประทานลำโดมน้อย (เขื่อนสิรินธร) จึงมีความ
เหมาะสมในการทำการเกษตร แต่ยังคงขาดองค์ความรู้ในด้านการทำการเกษตร
อินทรีย์ ทางกลุ่มเกษตร ๙๙๙ (เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์อุบลราชธานี
๕๒) จึงมีการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ประยุกต์ ๑ ไร่ได้ ๑ แสน ให้
กับประชาชนในพื้นที่ตำบลดอนจิก ร่วมกับกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตปุ๋ยใช้เองเพื่อ
ลดต้นทุนการผลิต กลุ่มวิสาหกิจเกษตรอินทรีย์บ้านม่วงฮี ภาควิชาเครือข่ายร่วมพัฒนา
พันธุ์ข้าวและแปรรูป เพิ่มมูลค่าข้าวของชาวตำบลดอนจิก สามารถพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตจากการทำเกษตรอินทรีย์ โดยมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนจิก
ให้ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีในการผลิตสินค้าเกษตรอย่างปลอดภัย การตรวจ
สารเคมีในร่างกายเกษตรกรในพื้นที่ และกลุ่มยาสมุนไพรเข้ามาร่วมเรียนรู้การปลูก
พืชสมุนไพรให้ได้ผลดี มีสรรพคุณทางยา สร้างองค์ความรู้จากบุคคลต้นแบบ ขยาย
เครือข่ายสู่ ๒๓ หมู่บ้านและอีกหลายพื้นที่ที่มีความพร้อมเรื่องการบริหารจัดการน้ำ
เป็นเกษตรกรรมยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง

การสร้างแหล่งผลิตอาหารปลอดภัยในตำบลดอนจิก โดยกลุ่มเกษตรพัฒนา
๙๙๙ มีผู้เข้ามาเรียนรู้มากขึ้น จึงได้ตั้งเป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์
อุบลราชธานี ๕๒ โดยมีแนวคิดในการพัฒนาบุคลากร พัฒนาดิน บริหารจัดการน้ำ

และพัฒนาพันธุ์กรรม เพื่อให้ความรู้เรื่องการจัดการทรัพยากรคงอยู่ชั่วลูกชั่วหลาน โดยมีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

๑) พัฒนาบุคลากรในพื้นที่ตำบลดอนจิกให้มีความรู้เรื่องการจัดการทรัพยากร การจัดการพื้นที่ ใช้หลักเกษตรทฤษฎีใหม่ของในหลวง โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ ส่วน ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐ โดยใช้หลัก ๓ วิชามาไว้ในที่เดียวกัน (กลีกรรรม ประมง ปศุสัตว์) โดยมีนวัตกรรมเทคโนโลยีสรรพสิ่งอะตอมมิคนาโน (พลังจวันดิน)

๒) การจัดการบริหารทุนทรัพยากรที่มีอยู่ มาใช้ในการผลิตพืชผลผลิตสัตว์ เพื่อเป็นอาหารชั้นเลิศ โดยปัจจัยการเจริญเติบโตของพืชแบ่งออก ๓ รูปแบบ ๑) การประยุกต์ใช้สรรพสิ่งอะตอมมิคนาโนในรูปน้ำ คือการนำจุลินทรีย์จวันดินมาเลี้ยงด้วยอาหารชั้นดีเพื่อไปผลิตพืชผลผลิตสัตว์ ๒) การประยุกต์ใช้อะตอมมิคนาโนในรูปแห้งหรือผง คือการนำจุลินทรีย์มากินซากพืชซากสัตว์เพื่อเปลี่ยนรูปเป็นอาหารของพืชและสัตว์ ๓) การประยุกต์ใช้สรรพสิ่งน้ำและผงไว้ในรูปก้อน

๓) การจัดการเมล็ดพันธุ์พืช เช่น การคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยภูมิปัญญาไทย เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไป

๔) การแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวพันธุ์พื้นเมืองต่างๆ แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ คือข้าวกลุ่มสีขาวมีทั้งข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวกลุ่มสีดำ มีทั้งข้าวเจ้า ข้าวเหนียว และข้าวกลุ่มสีแดง มีทั้งข้าวเจ้า ข้าวเหนียว

๕) การตลาด ส่งเสริมการจัดจำหน่ายพันธุ์ข้าวพื้นบ้านและแปรรูป ผ่านเครือข่ายฯ ตลาดชุมชน และในสื่อออนไลน์

นอกจากนี้สภาทฤษฎีเกษตรอินทรีย์อุบลราชธานี ๕๒ ยังจัดการเรียนรู้ใน ๔ หลักสูตร ด้วยกัน

๑) เปิดให้เข้าศึกษาดูงานที่เครือข่าย หลักสูตร ๑ วัน เกษตรทฤษฎีใหม่ประยุกต์ ทำ ๑ ไร่ ได้ ๑ แสน ซึ่งจะได้สัมผัสกับแปลงเกษตรพอสอนไว้เราทำได้ สร้างแรงบันดาลใจในการทำเกษตรอินทรีย์

๒) หลักสูตรอบรม ๓ วัน ๒ คืน เกษตรทฤษฎีใหม่ประยุกต์ ทำ ๑ ไร่ ได้ ๑ แสน การจัดการแปลงขนาดเล็ก การคัดเมล็ดพันธุ์ การทำปุ๋ยใช้เอง เป็นต้น จะได้เรียนรู้แนวคิดมหาลัยบนคันนา เข้าใจการจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก

๓) อบรมหลักสูตร ๕ วัน ๔ คืน การผลิตอาหารชั้นเลิศ ด้วยเทคโนโลยีสรรพสิ่งอะตอมมิคนาโน (พลังจวันดิน) การจัดการแปลงขนาดเล็ก การคัดเมล็ดพันธุ์ การปรุงปุ๋ยใช้เอง จะทำให้ทราบกระบวนการผลิตที่สามารถลดต้นทุน ลดค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้าเกษตร สามารถหล่อหลอมความคิด เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔) อบรมหลักสูตรเพาะบ่ม ๕ เดือน สร้างบุคคลต้นแบบภาคเกษตรสู่ชุมชน ตำบลดอนจิก รู้วิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ เห็นเชิงประจักษ์ มีอยู่มีกิน เหลือแจก ขายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน

“การนำหลักวิชาเทคโนโลยีใดๆ มาใช้ในงานเกษตรกรรม
จึงต้องพยายามระมัดระวังไม่ให้เป็นการทำลายธรรมชาติ
เพราะจะมีผลกระทบเสียหายแก่การดำรงชีวิตของมนุษย์โดยตรง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต”

พระราชดำรัส ในหลวง รัชกาลที่ ๙
พระราชทานเพื่อเชิญไปอ่านในงานวันอาหารโลก ณ สำนักงานองค์การอาหารและเกษตร
แห่งสหประชาชาติ สาขาภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก วันจันทร์ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๓๘

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบลโตะเต็ง
อำเภอสุโขทัย จังหวัด
สุโขทัย

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชน
ท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริม
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่าง
ยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมี
งานทำและการจ้างงานเต็มที่
และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้ประชาชนในชุมชนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เกิดการว่างงาน ครอบครัวขาดรายได้ รวมถึงเกษตรกรยังขาดวิทยาการในการทำเกษตร แต่ด้วยพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีรับสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหาที่ดินในบ้านโคกโก ตำบลโตะเต็ง เพื่อดำเนินโครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จัดตั้งขึ้นเป็นทางการเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗ ต่อมาในวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามบรมราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ในการติดตามดำเนินงาน และได้พระราชทานพระราชดำริเพิ่มเติมให้มีการพัฒนาโครงการ เพื่อสนองความต้องการของราษฎรในพื้นที่ให้มากขึ้น

สำหรับกิจกรรมที่ดำเนินการภายในฟาร์มปัจจุบันประกอบด้วย งานปลูกพืชเศรษฐกิจ โดยแบ่งเป็นการปลูกพืชผัก เช่น ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า ผักบุ้ง แตงกวา บวบเหลี่ยม มะระจีน เป็นต้น พืชไร่ เช่น ข้าวโพดฝักอ่อน ข้าวโพดหวาน มันสำปะหลัง เผือก ชিং อ้อย เป็นต้น พืชสวน เช่น การปลูกยางพาราบริเวณรอบๆ ฟาร์มตัวอย่าง จำนวน ๓,๕๐๐ ต้น เพื่อเป็นแนวกำบังลมและปลูกต้นยางพารา

เพื่อติดตามจำหน่าย จำนวน ๓๐,๐๐๐ ต้นต่อปี พร้อมปลูกกล้วยน้ำว้า กล้วยไข่ กล้วยหอมทอง และบริเวณพื้นที่ที่ขุดยกร่องปลูกผลไม้ เช่น เงาะ ละมุด ส้มโอ มะม่วงเบา มะยงชิด ฝรั่งไร้เมล็ด แก้วมังกร ชมพู ทับทิมจันทร์ มะนาว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการเพาะเห็ด ๓๐ ก้อนต่อเดือน ควบคู่กับปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

ด้านงานปศุสัตว์มีการเลี้ยงแพะเนื้อพันธุ์บอร์ จำนวน ๑ โรงเรือน และแพะนม พันธุ์ชานน จำนวน ๑ โรงเรือน เลี้ยงเป็ดบารี่จำนวน ๔๐๐ ตัวต่อปี ไก่พื้นบ้าน จำนวน ๒๐๐ ตัว และขยายพันธุ์ โดยการฟักไข่ในตู้ฟักไข่

ด้านงานประมง มีการเลี้ยงปลานิล ปลาสวาย ปลาตะเพียน จำนวน ๕ บ่อ โดยใช้มูลสัตว์หมักให้เกิดอาหารธรรมชาติ และใช้เศษผักและรำเป็นอาหาร เมื่อมีผลผลิตออกมาก็ส่งเสริมให้มีการแปรรูป เช่น ข้าวเกรียบใบหม่อน กล้วยฉาบ ขนมทองพับ ข้าวต้มมัด น้ำดอกดาหลา ส้มแขก น้ำใบบัวบก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาโครงการติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ต้นแบบในชุมชน ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) กระทรวงพลังงาน โดยผ่านศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ คุณประโยชน์ที่ได้จากการผลิตพลังงานไฟฟ้าด้วยแสงอาทิตย์นั้น เป็นพลังงานที่ได้มาฟรี และมีปริมาณมากเพียงพอต่อความต้องการ ทั้งยังสะอาด บริสุทธิ์ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการเคลื่อนไหวหรือเกิดการเสียดสีขณะทำงาน จึงไม่มีเสียงดังรบกวนและไม่มีการสึกหรอ การดูแลรักษาต่ำ ใช้งานง่าย

การพัฒนาบ้านโคกโกตามพระราชประสงค์ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ก็เพื่อต้องการให้ฟาร์มตัวอย่างแห่งนี้เป็นแหล่งอาหารอย่างเพียงพอ โดยที่ราษฎรไม่ต้องเดินทางออกไปในตลาด ซึ่งเสี่ยงต่อความปลอดภัย รวมถึงต้องการให้ราษฎรในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้าถึงวิทยาการด้านการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การถนอมอาหาร และการขายเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ที่สำคัญยังมีการจัดตั้งตลาดชุมชน เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยนำผลผลิตที่ได้จากฟาร์มตัวอย่างไปจำหน่ายด้วย

“ข้าวที่โรงสีนี้ เป็นข้าวที่ไปซื้อจากเกษตรกรโดยตรง โดยให้ราคาที่เหมาะสม เกษตรกรก็มีความสุข เพราะขายข้าวในราคาที่เหมาะสม และผู้บริโภคก็ซื้อได้ในราคาที่ถูกลง เพราะไม่ต้องมีการขนส่งมากเกินไป ไม่ต้องมีคนกลางมากเกินไป ตกลงทั้งผู้ผลิต ทั้งผู้บริโภคก็มีความสุข”

แนวพระราชดำริของในหลวง รัชกาลที่ ๙ พระราชทานเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต วันพฤหัสบดีที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบล
โนนทอง อำเภอบางใหญ่
จังหวัดขอนแก่น

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

โรงสีข้าวชุมชนตำบลโนนทอง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนา
โครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการ
เปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัว
ให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน
และทั่วถึง และสนับสนุน
นวัตกรรม

โรงสีข้าวชุมชนตำบลโนนทอง

โรงสีข้าวชุมชนตำบลโนนทอง เกิดจากการดำเนินงานของศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลโนนทอง ซึ่งจัดตั้งเมื่อปี ๒๕๔๕ มีสมาชิก ๒๕ คน และจากความต้องการที่จะพัฒนากลุ่มให้มีศักยภาพในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ จึงมีการจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนขึ้น

จากข้อมูลเกษตรกรอำเภอ พบว่าพื้นที่อำเภอบางใหญ่สามารถผลิตข้าวได้ปีละ ๓๕,๐๐๐ ตัน ประชาชนใช้บริโภคประมาณ ๑๕,๐๐๐ ตัน และคงเหลือเพื่อจำหน่ายประมาณ ๒๐,๐๐๐ ตัน ถ้านำมาแปรรูปใส่บรรจุภัณฑ์และจำหน่ายเองจะได้กำไร กิโลกรัมละ ๑ บาท จึงเกิดกระบวนการสร้างเครือข่ายโดยการรวมศูนย์วิสาหกิจชุมชนทั้ง ๑๗ แห่งในพื้นที่อำเภอบางใหญ่ เพื่อจัดตั้งโรงสีข้าวชุมชน ใช้พื้นที่ตำบลโนนทองเป็นที่ตั้ง และมีการสมทบทุนจากศูนย์วิสาหกิจชุมชน ๑๗ แห่ง รวมเป็นเงิน ๑ ล้านบาท กู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอบางใหญ่จำนวน ๕ ล้านบาท และได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลจำนวน ๒ ล้านบาท (แบ่งเป็นงบประมาณแก้ไขปัญหาภัยแล้งจำนวน ๑ ล้านบาท และงบประมาณพระราชัฐด้านเศรษฐกิจจำนวน ๑ ล้านบาท) รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๘.๒ ล้านบาท นำมาเป็นค่าก่อสร้างโรงสีข้าวจำนวน ๕ ล้านบาท และเงินทุนหมุนเวียนจำนวน ๓ ล้านบาท

นอกจากนี้ ระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) พบว่าประชาชนที่มีอาชีพทำนา ๑,๒๑๒ ครัวเรือน ส่วนหนึ่งจ้างบุคคลอื่น และแบ่งปันผลผลิต ทำให้ไม่เพียงพอต่อการบริโภค จึงต้องซื้อข้าวจากตลาด ดังนั้นการสร้างฐานเศรษฐกิจในชุมชนโดยช่วยแบ่งเบาภาระต้นทุน การจัดตั้งโรงสีข้าวชุมชนน่าจะจูงใจให้เกิดการปลูกข้าวครอบคลุมทุกครัวเรือน

โรงสีข้าวชุมชนตำบลโนนทอง เปิดรับสมัครสมาชิกทั้งในและนอกพื้นที่ทุกเดือนมีนาคม โดยมีค่าสมัครแรกเข้าเป็นเงิน ๑๐๐ บาทต่อหุ้น ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๒๕๐ คน ดำเนินการจัดซื้อข้าวที่มาจากประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ โดยรับซื้อข้าวหอมมะลิ ข้าวเหนียว กข.๖ และข้าวประเภทอื่นๆ ในราคาตามท้องตลาด และตามสภาพผลผลิต ซึ่งข้าวส่วนใหญ่ที่ประชาชนในพื้นที่นำมาจำหน่ายจะเป็นข้าวเหนียว เพราะนิยมบริโภคกันอย่างแพร่หลาย

ปัจจุบันโรงสีข้าวชุมชนตำบลโนนทอง มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวชุมชนตำบลโนนทอง คือ ข้าวหอมมะลิ และข้าวเหนียว ตราทุ่งปอเทือง ซึ่งผ่านการยิงแสงตรวจมาตรฐานข้าวทุกถุง โดยมีตลาดรับซื้อข้าวหลัก ได้แก่ โรงแรมโฆษะขอนแก่น ห้างเซ็นทรัลพลาซ่าขอนแก่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แวงใหญ่ และปัจจุบันได้ทำบันทึกข้อตกลงการซื้อขายข้าวกับกงสุลจีน ในปีการผลิต ๒๕๖๐ และยังมีห้างสรรพสินค้าอื่นๆ ในจังหวัดขอนแก่นที่มีความต้องการ แต่มีเงื่อนไขให้โรงสีข้าวจัดทำบาร์โค้ดเอง ซึ่งกำลังมีการพูดคุยรายละเอียด นอกจากนี้ยังมีการขายผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่เกิดจากการสีข้าว เช่น ข้าวหัก รำ แกลบ ให้แก่ประชาชนที่เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจและสัตว์พื้นบ้าน

ขณะที่การบริหารจัดการโรงสีข้าวชุมชนตำบลโนนทอง มีการจัดการด้านการเงินอย่างเป็นระบบ มีคณะกรรมการการเงินและบัญชีซื้อขาย และเงินที่ได้รับจากการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการตรวจสอบการเงินและบัญชี โดยคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจากหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการเงิน

นอกจากนี้ยังจัดสวัสดิการ โดยปันผลกำไรให้กับสมาชิกเป็นประจำทุกปี ตามจำนวนหุ้นของแต่ละคน และมีการจัดซื้อข้าวจากสมาชิกในราคาที่สูงกว่าบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ยังจัดสวัสดิการคืนกำไรให้แก่สังคม เช่น สนับสนุนอาหารกลางวันแก่เด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ มอบข้าวสารแก่ผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาสและขาดผู้ดูแล

ขณะที่ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ กลุ่มพัฒนาจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จะสนับสนุนรถเกี่ยวข้าว จำนวน ๒ คัน รถบรรทุกขนย้าย รถเกี่ยวข้าวจำนวนอย่างละ ๑ คัน และเครื่องยิงแสงคัดคุณภาพข้าวจำนวน ๑ เครื่อง ซึ่งจะช่วยให้โรงสีมีประสิทธิภาพมากขึ้น

“...ถ้าน้ำมันเชื้อเพลิงหมดแล้ว ก็ใช้เชื้อเพลิงอย่างอื่นได้ มี แต่ต้องขยัน
หาวิธีที่ทำให้เชื้อเพลิงเกิดใหม่ เชื้อเพลิงที่เรียกว่าน้ำมันนั้นมันจะหมด
ภายในไม่กี่ปีหรือไม่กี่สิบปีก็หมด ถ้าไม่ได้ทำเชื้อเพลิงทดแทน เราก็เดือดร้อน...”

พระราชดำริของในหลวง รัชกาลที่ ๙ ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวน
จิตรลดา พระราชวังดุสิตฯ วันอาทิตย์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๘

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว
อำเภอห้วยฉัตร จังหวัดลำปาง

บทบาท

ศปง.การพัฒนาาระบบอาหาร
ชุมชน

เรื่อง

เตาอั้งโล่ประหยัดพลังงาน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจ
ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงาน
ที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตาม
กำลังซื้อของตน

เตาอั้งโล่ประหยัดพลังงาน

ในอดีตตำบลวอแก้วสูญเสียต้นไม้ไปมาก เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา
ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล หรือในบางปีเกิดปัญหากล้งขึ้นมาเสียอย่างนั้น ทาง
ผู้นำหมู่บ้านทุกหมู่บ้านร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วจึงมีแนวคิดปลูกป่า
ทดแทนในป่าชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน และสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้
ในฤดูแล้ง ตามแนวพระราชดำริของในหลวง รัชกาลที่ ๙

ปี ๒๕๕๐ กระทรวงพลังงานได้จัดทำโครงการชุมชนต้นแบบ ๘๐ พรรษา
สนองพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้คัดเลือกพื้นที่ตำบลวอแก้ว เป็นชุมชน
นำร่องในการดำเนินโครงการ โดยจัดให้มีการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และฝึกปฏิบัติ
การใช้พลังงานทางเลือก หรือพลังงานทดแทนในรูปแบบต่างๆ ที่จังหวัดเพชรบุรี
โดยมีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เป็นผู้จัดอบรม เน้นกระบวนการสร้างความรู้ ความ
เข้าใจ และนำวัสดุในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประกอบกับ
ในขณะนั้นมีวิกฤตด้านพลังงาน ราคาแก๊ส LPG สูงขึ้น ประชาชนในตำบลวอแก้ว
จึงมีความสนใจเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ซึ่งทางมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีได้
สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานขั้นต้น จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมอุปกรณ์
ในการทำเตาอั้งโล่ประหยัดพลังงาน ใช้ถ่านจากซังข้าวโพดแทนไม้ หรือเตาแบบใช้
แกลบเป็นเชื้อเพลิง

ความที่พื้นที่ตำบลอ่าวแก้วมีผู้เลี้ยงหมูในระบบฟาร์มปิดหลายหมู่บ้าน เกิดมลภาวะทางกลิ่น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวแก้วร่วมกับอาสาสมัครพลังงานตำบลอ่าวแก้ว จึงร่วมกันสร้างบ่อแก๊สชีวภาพในฟาร์มหมู โดยในการดำเนินงานช่วงแรกมีผู้ร่วมโครงการและได้รับผลประโยชน์ จำนวน ๕๐ ครัวเรือน

ต่อมาในปี ๒๕๕๘ เกิดวิกฤตภัยแล้งขึ้น น้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ทางศูนย์ศึกษาพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง จึงได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่องการปลูกพืชใช้น้ำน้อย หรือปลูกพืชระบบน้ำหยด เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ สูบน้ำจากบ่อมาเก็บในแทง เพื่อใช้เลี้ยงหมูหลุม และปลูกพืชระบบน้ำหยด โดยมีสมาชิกเข้าร่วมโครงการ ๑๐ ครัวเรือน

จากการเลี้ยงหมูหลุม สมาชิกในกลุ่มได้รับประโยชน์จากมูลหมู โดยนำไปใส่พืชผักสวนครัว และแปลงนาข้าวแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ทำให้ลดรายจ่ายให้แก่ครัวเรือน และทางกลุ่มได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร จังหวัดลำปาง จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท จนมีเกษตรกรเลี้ยงหมูหลุมเพิ่มขึ้นอีก ๑๐ ครัวเรือน รวม ๒๐ ครัวเรือน มูลที่เหลือเกินจากการผลิตปุ๋ย นำจำหน่ายในพื้นที่ตำบลอ่าวแก้ว และพื้นที่ใกล้เคียง ในราคากระสอบละ ๓๕ บาท

กลุ่มพลังงานทดแทนตำบลอ่าวแก้ว โดยการนำของนายธนชัย จาระณะ ประธานกลุ่มพลังงานทดแทน ได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ประจำตำบลให้ความรู้ในเรื่องการใช้พลังงานทดแทนในด้านต่างๆ เช่น ประโยชน์ของการใช้เตาชีวมวลประหยัดพลังงาน ประโยชน์ของการใช้แก๊สชีวภาพ และประโยชน์ของพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งมีกลุ่มคนที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก ทั้งโรงเรียนอ่าวแก้ววิทยา โรงเรียนทุ่งหนองขามวิทยา หน่วยงานราชการจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น

สำหรับเตาอั้งโล่ประหยัดพลังงานนั้น ครัวเรือนต้นแบบได้เข้ามา และเห็นว่าสามารถประหยัดเงินได้มากกว่าเตาธรรมดาถึงร้อยละ ๕๐ และการผลิตแก๊สชีวภาพจากเศษอาหารเหลือใช้และมูลสัตว์ สามารถช่วยให้กลุ่มครัวเรือนต้นแบบ ๕๐ ครัวเรือนประหยัดรายจ่ายได้เดือนละ ๖๗ บาท

“สังคมใดก็ตาม ถ้ามีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ด้วยความมุ่งมั่นจริงจังต่อกัน สังคมนั้นย่อมเต็มไปด้วย
ไมตรีจิต มิตรภาพ มีความร่มเย็นเป็นสุข น่ายอยู่”

พระราชดำรัสของในหลวง รัชกาลที่ ๙ เพื่ออัญเชิญลงพิมพ์ในนิตยสารที่ระลึกครบรอบ ๓๖ ปี ของ
สโมสรไลออนส์ในประเทศไทย ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๘

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบล
คลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน
จังหวัดกำแพงเพชร

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

ระบบพลังงานชุมชนพึ่งตนเอง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจ
ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงาน
ที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตาม
กำลังซื้อของตน

ระบบพลังงานชุมชนพึ่งตนเอง

อบต.คลองน้ำไหลได้จัดทำข้อตกลงกับสำนักงานพลังงานจังหวัดกำแพงเพชร
เมื่อปี ๒๕๕๒ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหล เข้า
ศึกษาดูงานที่อาศรมพลังงาน อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา หลังจากกลับมา
มีการจัดเก็บข้อมูลการใช้พลังงานในตำบล และนำมาวิเคราะห์ พบว่าตำบล
คลองน้ำไหลเป็นตำบลที่มีการใช้พลังงานเป็นจำนวนมาก ทั้งไฟฟ้า น้ำมัน แก๊ส ถ่าน
ฟืน ก่อให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ
สุขภาพ จึงระดมสมองเพื่อวางแผนพลังงาน ทั้งในเชิงอนุรักษ์และการใช้พลังงาน
ทดแทน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหล โดยคัดเลือก
มาจากอาสาสมัครพลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหล เพื่อขับเคลื่อนงาน และ
บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกโครงการ

การวางแผนพลังงานชุมชนเริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ มีกรอบการทำงาน ๑๐ ปี จนถึง
ปี ๒๕๖๑ เกิดรูปธรรมทั้งการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เทคโนโลยีพลังงาน การอนุรักษ์สร้าง
จิตสำนึกอนุรักษ์พลังงาน อบรบการผลิตเตาประสิทธิภาพสูง (เตาซูเปอร์อั้งโล่)
อบรบป้อนหมักแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ โดยอบรบและติดตั้งในครัวเรือน สามารถ
ทดแทนแก๊ส LPG สำหรับหุงต้มในครัวเรือน

ครัวเรือนที่ใช้แก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์และเศษอาหาร จากบ่อขนาด ๗ ลูกบาศก์เมตร มีกำลังการผลิตตลอด ๒๔ ชั่วโมง สามารถทดแทนแก๊ส LPG ถังน้ำหนัก ๑๕ กิโลกรัม ได้ ๘-๑๒ ถังต่อปี หากมีครัวเรือนใช้บ่อหมักแก๊สเพียง ๑ ครัวเรือน จะประหยัดแก๊สถึง ๑๕ กิโลกรัม ราคา ๔๐๐ บาท คิดเป็นเงินค่าแก๊สทั้งปีราว ๓,๒๐๐-๔,๘๐๐ บาท และยังได้ใช้ปุ๋ยน้ำหมักวันละ ๑๒ ลิตร หรือ ๔,๓๘๐ ลิตรต่อปี คิดเป็นเงิน ลิตรละ ๓๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๓๑,๔๐๐ บาท และยังมีกากจากบ่อหมัก ทดแทนปุ๋ยเคมีอีกปีละ ๙๖ กระสอบ กระสอบละ ๒๐ กิโลกรัม รวมใช้แทนปุ๋ยเคมีได้ ๑,๙๒๐ กิโลกรัมต่อบ่อ คิดเป็นเงินกระสอบปุ๋ยละ ๓๕ บาท เป็นเงิน ๓,๓๖๐ บาท

นอกจากนี้ อบต.คลองน้ำไหล ร่วมกับสำนักงานพลังงาน จังหวัดกำแพงเพชร ให้ความรู้การปรับเปลี่ยนวิธีการเผาถ่าน ด้วยเตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร ซึ่งได้ถ่านคุณภาพสูง ไม่แตกเวลาก่อไฟ เกิดผลพลอยได้ คือน้ำส้มควันไม้ขบไล่แมลง ช่วยลดต้นทุนการผลิต ในการปลูกผักสวนครัว ไม้ผลต่างๆ นอกจากนี้ยังได้มีการผลิตเตาอย่างไ้ควัน เพื่อให้ชุมชนนำไปใช้แทนเตาแบบเดิมที่มีควัน ช่วยลดควันไฟ ลดการเกิดสารก่อมะเร็ง

ยังมีนวัตกรรมเตาซูเปอร์อั้งโล่ เป็นเตาแบบประหยัดถ่าน ให้ความร้อนสูง ถ้าใช้กับถ่านที่เผาด้วยเตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร จะให้ควันน้อย

อีกเรื่องหนึ่งคือการณรงค์เปลี่ยนหลอดไฟฟ้าฟลูออเรสเซนต์ เป็นหลอดไฟฟ้า LED ๑๘ วัตต์ จำนวน ๑๗๑ หลอดในสำนักงาน อบต. เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙ สามารถลดการใช้พลังงานไฟฟ้ารวม ๔,๓๕๖ หน่วย และยังช่วยลดโลกร้อน โดยนายกสิวัฒน์ ไล่ทองคำ หัวหน้าสำนักปลัด อบต.คลองน้ำไหล ได้ถ่ายทอดให้ผู้มาศึกษาดูงานหลายคนได้ไปเปลี่ยนหลอดไฟฟ้าที่บ้าน

หลังจากเริ่มขับเคลื่อนเรื่องพลังงาน เกิดกลุ่มพลังงานชุมชน จำนวน ๖ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มเตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร บ้านบึงหล่ม กลุ่มเตาเศรษฐกิจบ้านบึงหล่ม ซึ่งต่อมาได้ขยายงาน ต่อยอดงาน ปรับโครงสร้างใหม่ เปลี่ยนชื่อเป็นกลุ่มพลังงานทดแทนบ้านบึงหล่ม กลุ่มเตาซูเปอร์อั้งโล่บ้านคลองด้วน กลุ่มเตาอย่างไ้ควันบ้านมะปรางทอง กลุ่มบ่อหมักแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ กลุ่มเตาแก๊สชีวมวลใช้เกลบ้านคลองพลู โดยอาศัยคณะกรรมการพลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหล เป็นผู้ขับเคลื่อนแผนงานร่วมกับอาสาสมัครพลังงานชุมชน ที่กระจายอยู่ทุกหมู่บ้าน

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน จึงขับเคลื่อนแผนพลังงานสู่สถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่ เกิดโรงเรียนต้นแบบระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านคลองใหญ่ได้ นักเรียนมีความรู้จากประสบการณ์ตรงในการใช้บ่อหมักแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์และเศษอาหาร การใช้น้ำหมักที่ล้นจากบ่อหมักแก๊สเป็นปุ๋ยรดน้ำผัก การใช้จักรยานสูบน้ำพลังงานทดแทน การใช้เตาเผาขยะ เป็นต้น

“สังคมใดก็ตาม ถ้ามีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ด้วยความมุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน
สังคมนั้น ย่อมเต็มไปด้วยไมตรีจิตมิตรภาพ มีความร่มเย็นเป็นสุข น่ายุ”

พระราชดำรัส ในหลวง รัชกาลที่ ๙ พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในนิตยสารที่ระลึกครบ ๓๖ ปี
ของสโมสรไลออนส์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ วันศุกร์ที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๘

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบล
ดอนแก้ว อำเภอมะเข่ จังหวัด
เชียงใหม่

บทบาท

มหาวิทยาลัย

เรื่อง

พลังงานทดแทน แก๊สชีวภาพ

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจ
ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงาน
ที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตาม
กำลังซื้อของตน

พลังงานทดแทน แก๊สชีวภาพ

ตำบลดอนแก้วมีฟาร์มหมูอยู่ที่หมู่ ๙ บ้านสบสา-หนองพาน ฟาร์มแห่งนี้มีอยู่
มานานกว่ายี่สิบปี จนเมื่อบ้านเรือนเริ่มเขยิบเข้ามาใกล้ กลิ่นจึงเริ่มกลายเป็นปัญหา
นำมาซึ่งการร้องเรียน ร้ายแรงถึงขั้นขอให้ปิดฟาร์มหมูเลยทีเดียว

ยี่สิบปีก่อน พ่อหลวงสุทัศน์ และแม่หลวงเกียงคำ คำมาลัย ทำธุรกิจโรงสี
สิ่งที่เหลือจากการสีข้าวก็คือ ‘รำ’ ซึ่งหากคิดจะกำจัดรำ ก็ต้องเอาไปเป็นอาหารหมู
นั่นเป็นที่มาของหมูตัวแรก จากแม่พันธุ์ ๑ ตัว ก็เริ่มเพิ่มพูน และจากแค่โรงสี
ก็กลายเป็นฟาร์มหมูที่มีหมูหลายร้อยตัว

ในปี ๒๕๓๗ กลิ่นจากมูลหมูหลายร้อยตัวนั้นเริ่มออกฤทธิ์ไปทั่วบริเวณ ซ้ำยัง
นำพาแมลงวัน กลายเป็นสภาวะที่ไม่น่าชื่นชม ชาวบ้านละแวกนั้นทนไม่ไหวรวมตัว
กันประท้วง เรื่องไปไกลถึงอำเภอ ความขัดแย้งแผ่ขยาย จนจังหวัดต้องลงมาดู

ทางราชการได้แนะนำวิธีการแก้ไข โดยการเอามูลมาทำ ‘แก๊สชีวภาพ’ เกิด
ปฐมบทของบ่อแก๊สบ่อแรกขึ้น แม่หลวงเกียงคำลองผิดลองถูก ใช้เงินส่วนตัวทำบ่อ
ขึ้น เอาสูตรและวิธีที่ทางภาครัฐให้ความรู้ แต่ไฟที่ได้มาจากแก๊สในช่วงแรกก็ไม่แรง
มาก ใช้พอแค่ก่อกองหมูให้อบอุ่นเท่านั้น

หลายปีต่อมา แม่หลวงเกียงคำได้งบประมาณจากทางราชการ จากบ่อระดับ
สมัครเล่นบ่อแรก ต่อขยายเป็นบ่อที่สองที่มีความเป็นมืออาชีพ แน่ใจว่าเงินลงทุน
ย่อมสูงขึ้น จนได้แก๊สแรงดีมีประสิทธิภาพ

บ่อแก๊สทั้ง ๒ บ่อ ตั้งอยู่ด้านหลังของบริเวณฟาร์ม ติดกับทุ่งโล่ง อากาศถ่ายเท
สะดวก แต่กลิ่นเหม็นซึ่งอาจเป็นที่ไม่พึงประสงค์สำหรับบางคน ก็ยังไม่ได้หายไป
เสียทีเดียว

บ่อหมักแก๊สแบบฝังใต้ดินเรียกว่า บ่อแบบโดมคงที่ ซึ่งมีลักษณะเป็นทรงกลม ฝังอยู่ใต้ดิน ด้านบนเป็นที่เก็บแก๊ส มีลักษณะเป็นโดม การผลิตเริ่มโดยทางฟาร์ม จะมีการล้างทำความสะอาดคอกทุกเช้าและเย็น คนงานจะล้างเอาขี้หมูให้ไหลลงไปตามราง ที่ต่อเชื่อมไปยังถังที่ฝังอยู่ใต้ดิน โดยถังแรกนั้นเป็นส่วนเติมมูลสัตว์ ซึ่งผสมกับน้ำลงไปด้วย ซึ่งถังนี้เป็นถังที่ขี้หมักให้เกิดแก๊ส โดยแก๊สนี้เป็นตัวผลักดันเศษของเสียที่เหลืออยู่ลงไปยังก้นบ่อ แล้วแก๊สนั้นจะลอยตัวขึ้นด้านบน ใช้เวลาหมักประมาณ ๑๕ วัน กระบวนการหมักก็จะผลิตแก๊ส 'มีเทน' ออกมา โดยสามารถตรวจสอบปริมาณได้จากวาล์วที่ต่อไว้ แรงมากน้อยดูกันตรงนี้

ส่วนถังถัดมาที่ต่อเชื่อมกันคือ บ่อล้น จะเป็นการแยกน้ำออกมาจากของเสียในถังแรก โดยแรงผลักดันของแก๊สจะนำน้ำทะเลาะลงมาถังนี้ น้ำนี้สามารถปล่อยลงแหล่งน้ำได้ทันที ส่วนกากที่ยังตกค้างอยู่ในถังแรกนั้นไม่มีกลิ่นเหม็นแล้ว เอาขึ้นมาตากแห้งทำปุ๋ย สามารถเอาไปใช้กับต้นไม้ทันที

การทำแก๊สขี้หมูนั้นจะประสบปัญหาในฤดูหนาว ช่วงอุณหภูมิลดลงต่ำกว่า ๑๕ องศาเซลเซียส กระบวนการหมักจะผลิตแก๊สออกมาน้อยมาก เพราะอุณหภูมิที่เหมาะสมนั้น อยู่ที่ประมาณ ๓๒ - ๓๗ องศาเซลเซียส

แก๊สที่ผลิตออกมานั้น สามารถจุดไฟได้ทันที จะมีกลิ่นซึ่งเป็นเอกลักษณ์พวยพุ่งออกมาด้วย แต่หลังจากจุดไฟ กลิ่นที่ว่าก็จะค่อยหายไป ซึ่งแม่หลวงเกียงคำเห็นว่า เมื่อทำให้ชาวบ้านคนอื่นเดือดร้อน ก็อยากจะชดเชยให้ ด้วยการทำ 'ประปาไฟ' ซึ่งเป็นโครงการขยายการใช้งานแก๊สชีวภาพนี้ไปสู่ครัวเรือนอื่น

เริ่มโดยมีการต่อท่อจากถังแก๊สในฟาร์มของแม่หลวงเกียงคำ ออกไปตามถนน ท่อนั้นก็คือท่อพีวีซีสีฟ้าธรรมดา นี่คือที่มาของ 'ประปาไฟ' โดยชาวบ้านผู้สมัครใจใช้แก๊สขี้หมูนี้ จะช่วยค่าใช้จ่ายในการเดินท่อบ้านละ ๔๐๐ บาท โดยประปาไฟนี้ผลิตจากบ่อแก๊ส ๒ บ่อ และเดินไปสูงกว่า ๑๐๐ ครัวเรือน หรือเกือบทั้งหมู่บ้านเลยทีเดียว ขณะที่ค่าแรงการเดินท่อนั้นถูกกว่าเดินท่อน้ำประปา เพราะชาวบ้านช่วยลงแรงกันเอง โดยประปาไฟ หรือแก๊สชีวภาพที่เดินไปตามท่อนี้ ถูกใช้มากในช่วงเช้า หลังจากนั้น เมื่อหมดช่วงเร่งด่วนของประปาไฟ แก๊สจะอ่อนลง บ้านของแม่หลวงเกียงคำเอง จะกินข้าวกันช่วงสายๆ เพราะต้องเสียสละ รอให้คนในหมู่บ้านใช้แก๊สก่อน บ้านนี้ถึงจะเริ่มหุงข้าวได้

นั่นคือที่มาของการอยู่ร่วมกัน ระหว่างผู้ประกอบการและชาวบ้าน เมื่อต้องให้คนรอบข้างทนเหม็นกับกลิ่นขี้หมู ที่นี้ก็ตอบแทนด้วยการผลิตแก๊สให้ชาวบ้านใช้ฟรีๆ แบบไม่ต้องเสียรายเดือน ทำให้ชาวบ้านประหยัด ลดค่าใช้จ่ายในครัวไปได้มาก แต่การใช้ประปาไฟที่ได้มาฟรีนี้ ต้องแลกกับความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น บางประการคือ ต้องหมั่นทำความสะอาดหัวเตาบ่อยๆ อย่างน้อยอาทิตย์ละครั้ง เพื่อป้องกันการเกิดสนิมอุดตัน

“แต่ก่อนนี้เคยพูดถึงสิ่งแวดล้อมชั้นประเทศ เดียวนี้ถึงชั้นโลก ก็เป็นความรับผิดชอบที่เรามี
ความจริงต้องพูดถึงชั้นโลก เพราะประเทศไทยนี้ก็เติบโตขึ้นมา
จะมีหน้ามีตาในโลกว่าเป็นประเทศที่ดี อย่างนั้นอย่างนี้ เราจึงต้องมีความรับผิดชอบในโลกมากขึ้น”

พระราชดำรัส ในหลวง รัชกาลที่ ๙

พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๒

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบล
บ้านใหม่ไชยมงคล อำเภอ
ทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

โครงการบริหารจัดการระบบ
พลังงานทดแทนในพื้นที่ตำบล
บ้านใหม่ไชยมงคล

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจ
ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงาน
ที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตาม
กำลังซื้อของตน

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๓ ดำเนิน
การอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับ
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิ
อากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

โครงการบริหารจัดการระบบ พลังงานทดแทนในพื้นที่ตำบล บ้านใหม่ไชยมงคล

จากปัญหาภาวะโลกร้อน ทำให้ปริมาณการใช้พลังงานเพิ่มมากขึ้น และจาก
การเก็บสถิติของ อบต.บ้านใหม่ไชยมงคล พบว่าค่าไฟฟ้าขององค์กร เชื่อเพลิงอย่าง
น้ำมัน เพิ่มขึ้นทุกปี ในปี ๒๕๕๔ อบต.บ้านใหม่ไชยมงคล จึงมีความคิดที่จะ
จัดการระบบพลังงานขององค์กรและของตำบล เริ่มต้นจาก อบต. ก่อนขยายผลลง
สู่ชุมชน ตามกลยุทธ์ “แข่งใน นานอก” โดยผู้บริหาร อบต.บ้านใหม่ไชยมงคล กำหนด
วาระของการลดพลังงานในองค์กรเป็นวาระสำคัญ มีการประชุมหัวหน้าส่วนราชการ
เพื่อระดมความคิด และหามาตรการที่สำคัญในการลดการใช้พลังงาน จนได้แนวทาง
สำคัญ คือแนวทางลดการใช้พลังงาน และแนวทางส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน

อบต.บ้านใหม่ไชยมงคลขับเคลื่อนมาตรการด้านการลดพลังงานมาระยะหนึ่ง
แล้ว แต่ยังพบปัญหาอุปสรรคบ้าง จึงยังไม่พร้อมที่จะนำองค์ความรู้ไปใช้ในการ
จัดการชุมชน แต่เมื่อเข้าร่วมกับ สสส. แล้วจึงได้มีแนวคิด “ขยับพร้อมชุมชน สร้าง
แรงกระเพื่อม” โดยตั้งเป้าหมายการจัดการพลังงาน เรียนรู้ร่วมกับชุมชนเพื่อสร้าง
บทเรียนพื้นที่ และนำองค์ความรู้ที่ได้รับขยายผลต่อยอดสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ใน อบต. กำหนดมาตรการประหยัดพลังงาน คือ ๑) กำหนดเวลาเปิด-ปิด
แอร์ในสำนักงาน พร้อมติดตั้งระบบไฟฟ้าอัตโนมัติรอบอาคารสำนักงาน กำหนดให้
มีการรายงานการประหยัดพลังงานในที่ประชุมประจำเดือน การจำกัดปริมาณ

การใช้น้ำมันเชื้อเพลิง โดยให้ใช้ตามภารกิจที่จำเป็น ๒) นโยบายรณรงค์การลดใช้พลังงาน โดยขอความร่วมมือทั้งผู้บริหาร พนักงาน ปันจักรยานมาทำงานทุกวันพุธ ในช่วงฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมให้ปลูกต้นไม้ ในระยะ ๑ เมตร รอบอาคาร สำนักงาน ห้องประชุม และอาคารทุกหลัง โดยเน้นไม้ประดับและไม้โตเร็ว เช่น หูกระจง หมากชนิดต่างๆ เพื่อเป็นร่มเงาบังแดด มีการจัดทำทะเบียนต้นไม้ โดยให้พนักงานเป็นผู้รับผิดชอบต้นไม้แต่ละต้นในสำนักงาน ดูแลให้เติบโต และในฤดูหนาว ให้งดเปิดแอร์ในช่วงเช้าด้วย

ขณะที่การลดการใช้พลังงานในชุมชน ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง โดยส่งเสริมให้ประชาชนหันมาใช้รถจักรยานแทน การใช้รถจักรยานยนต์หากต้องเดินทางภายในหมู่บ้าน และหันมาใช้รถจักรยานยนต์แทนรถยนต์หากต้องเดินทางระหว่างหมู่บ้าน และจัดให้มีกิจกรรมปั่นจักรยานในพื้นที่ ปีละ ๒ ครั้ง และจะใช้จักรยานทุกครั้งในการรณรงค์สำคัญ เช่น การรณรงค์กำจัดลูกน้ำยุงลาย การรณรงค์การใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การรณรงค์ให้ประชาชนปลูกพืชใช้น้ำน้อยแทนการทํานาในช่วงฤดูแล้ง

ในส่วนของการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน ให้ใช้ถ่านหุงต้มควบคู่กับการใช้แก๊สหุงต้ม ริเริ่มการทำเตาเผาประสิทธิภาพสูงเพื่อแก้ปัญหาแก๊สในสำนักงาน โดยนำภูมิปัญญาการทำเตาเผาโบราณในพื้นที่ มาประยุกต์กับเตาเผาอิฐแบบญี่ปุ่น เพื่อให้เกิดเป็นเตาเผาที่มีประสิทธิภาพสูง ลดการสูญเสียของวัตถุดิบ

ขณะที่ในชุมชน มีการส่งเสริมการใช้แก๊สชีวภาพทดแทนแก๊สหุงต้ม โดยมีหมู่บ้านต้นแบบ คือบ้านใหม่ไชยเจริญ หมู่ที่ ๙ โดยที่นี่เลี้ยงวัวเป็นจำนวนมาก เกษตรกรบางกลุ่มไม่มีพื้นที่ทำคอกวัวห่างจากตัวบ้าน เกิดปัญหากลิ่นรบกวนบ้านข้างเคียง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ไชยมงคล จึงขอความร่วมมือไปยังสำนักงานปศุสัตว์อำเภอทุ่งเสลี่ยมมาให้ความรู้การทำแก๊สชีวภาพแบบง่าย โดยเน้นวัสดุที่มีอยู่แล้ว

ผลลัพธ์ที่เห็นชัดเจน คืออบต. มีค่าใช้จ่ายพลังงานไฟฟ้าลดลง โดยในปี ๒๕๕๗ เป็นเงิน ๓๑๓,๗๙๐ บาท ปี ๒๕๕๘ เป็นเงิน ๓๐๐,๕๓๐ ปี ๒๕๕๙ เป็นเงิน ๒๙๐,๕๗๐ บาท ในส่วนของพลังงานเชื้อเพลิงของสำนักงานลดลง ปี ๒๕๕๗ เป็นเงิน ๒๓๑,๑๘๑ บาท ปี ๒๕๕๘ เป็นเงิน ๒๖๓,๐๕๙ บาท ปี ๒๕๕๙ เป็นเงิน ๒๔๑,๓๕๒ บาท โดยการประหยัดพลังงานเชื้อเพลิงของ อบต. คิดเป็นเงินเฉลี่ย ๒,๕๐๐ บาทต่อเดือน

ขณะที่ครัวเรือนต้นแบบ ๘ ครัวเรือน สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อแก๊สหุงต้ม (ข้อมูลจากการโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบ ABC) เฉลี่ยเดือนละ ๕๐ บาทต่อครัวเรือน

การลดใช้พลังงานเริ่มบังเกิดผลให้เห็นเชิงประจักษ์ว่าสามารถทำได้ และวางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะต่อไปเป็นการสร้างพลังงานทดแทนในพื้นที่ โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง วิเคราะห์สภาพปัญหา ปัจจัยหนุนเสริมในพื้นที่ และการนำใช้ได้จริงในพื้นที่เป็นสำคัญ

“...การใช้จ่ายอย่างประหยัดนั้น จะเป็นหลักประกันความสมบูรณ์พูนสุขของผู้ประหยัดเอง และครอบครัว ช่วยป้องกันความขาดแคลนในวันข้างหน้า การประหยัดดังกล่าวนี้จะมีผลดี ไม่เฉพาะแก่ผู้ที่ประหยัดเท่านั้น ยังเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติด้วย...”

พระราชดำรัสของในหลวง รัชกาลที่ ๙ เนื่องในวันขึ้นปีใหม่ เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๒

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบล
หนองกุงใหญ่ อำเภอกะนวน
จังหวัดขอนแก่น

บทบาท

ศปง.การพัฒนากระบวนการดูแล
เด็กปฐมวัย โดยชุมชนท้องถิ่น

เรื่อง

กลุ่มโคขุน
บ้านเวียงแก้วศรีเวียงชัย

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจ
ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงาน
ที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตาม
กำลังซื้อของตน

กลุ่มโคขุน บ้านเวียงแก้วศรีเวียงชัย

กลุ่มโคขุนบ้านเวียงแก้วศรีเวียงชัยเกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรในหมู่บ้าน โดยได้รับการสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอกะนวน พาไปศึกษาดูงานกิจกรรมกลุ่มโคขุนในสถานที่ต่างๆ จนเกิดแรงบันดาลใจตั้งกลุ่มขึ้น

สมาชิกตั้งต้น ๑๑ คน สมทบทุนกันคนละ ๑๕,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๖๕,๐๐๐ บาท ใช้ในการก่อสร้างอาคารสถานที่เลี้ยงโค ต่อจากนั้นได้กู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อใช้ในการจัดซื้อโคขุน จำนวน ๔๘ ตัว ขุนอยู่ ๖ เดือน เมื่อโตเต็มที่จึงส่งขายตามตลาดนัดโคกระบือ

กลุ่มเลี้ยงโคขุนแบบปิด จำกัดพื้นที่ ด้วยโคขุนนั้นเหมาะสำหรับพื้นที่เลี้ยงน้อย อาศัยอาหารจากท้องถิ่น เช่น กากมันสำปะหลัง ทำให้ลดต้นทุนได้มาก และในช่วงหน้าแล้ง กลุ่มผลิตอาหารข้นสำหรับแม่โค จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยมี กากมันสำปะหลัง ๖,๐๐๐ กิโลกรัม ยีสต์ขนมปัง ๒-๔ ก้อน น้ำตาลทรายแดง ๔ กิโลกรัม ปุ๋ยยูเรีย ๔๐ กิโลกรัม และน้ำสะอาด ๑,๐๐๐ ลิตร

นอกจากนี้ กลุ่มยังนำมูลของวัวมาผลิตเป็นปุ๋ยเพื่อจำหน่ายในราคากระสอบละ ๓๕ บาท เพิ่มรายได้ให้กลุ่ม และยังเอื้อประโยชน์ถึงกลุ่มเกษตรกรปลูกอ้อย ได้ปุ๋ยมูลสัตว์มาใช้แทนปุ๋ยเคมี กลุ่มปลูกผักสวนครัว กลุ่มชาวสวนยาง กลุ่มทำปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด

ทางปศุสัตว์อำเภอ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรที่เลี้ยงโคขุน ลองผลิตแก๊สชีวภาพ โดยส่งไปศึกษาดูงาน ถึงวิธีการขั้นตอนการผลิตแก๊สชีวภาพ เพื่อใช้ในครัวเรือน และส่งเสริมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน ๔๐๐ คน จดทะเบียนกับกรมปศุสัตว์

“ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับสถานะแวดล้อม อันเนื่องมาจากมลพิษ หรือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในที่หนึ่งที่ใดก็ตาม ย่อมส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงที่อื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ทุกคนทุกประเทศในโลกจึงย่อมมีส่วนร่วมรับผิดชอบอยู่ด้วยกัน ทั้งในการแก้ไข ลดปัญหา และปรับปรุงสร้างเสริมสถานะแวดล้อมให้กลับคืนมาสู่สภาพอันจะเอื้อต่อการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขของตนเองและเพื่อนมนุษย์”

พระราชดำริของในหลวง รัชกาลที่ ๙ พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึก พิธีรับมอบเรือขจัดคราบน้ำมัน ซึ่งรัฐบาลเดนมาร์กน้อมเกล้าฯ ถวาย เดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๙

อปท.

เทศบาลตำบลแม่หล่าย
อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

พลังงานที่ยั่งยืน สานต่อรอยพ่อ
ด้วยชุมชนเข้มแข็ง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจ
ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงาน
ที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตาม
กำลังซื้อของตน

พลังงานที่ยั่งยืน สานต่อรอยพ่อ ด้วยชุมชนเข้มแข็ง

ตำบลแม่หล่ายจัดกิจกรรมภายใต้โครงการแผนพลังงาน ๘๐ ชุมชน สนองพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้ปณิธาน “รักพ่อใช้พลังงานอย่างพอเพียง” ของกระทรวงพลังงาน ซึ่งเทศบาลตำบลแม่หล่าย เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ท้องที่ และประชาชน สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

เริ่มต้นมีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม (ศูนย์วิถีสวนคนพอเพียง) เป็นรูปแบบของคณะกรรมการ ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร สมาชิกสภา อาสาสมัครพลังงานชุมชน (อสพช.) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน แกนนำกลุ่มต่างๆ โดยศูนย์ประสานงานฯ ได้ประสานงานหน่วยงานภาคี เช่น พลังงานจังหวัดแพร่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่เฉลิมพระเกียรติ สำนักงานพลังงานภูมิภาคที่ ๙ จังหวัดพิษณุโลก กระทรวงพลังงาน

ศูนย์ประสานงานฯ ให้ความรู้เรื่องพลังงานกับคนในชุมชน เช่น แหล่งกำเนิดพลังงาน ปัญหาพลังงาน เพื่อให้คนในชุมชนเกิดความเข้าใจ และสามารถใช้พลังงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ขณะเดียวกัน ก็สร้างองค์ความรู้ให้กับชุมชน โดยจัดอบรมเตาเผาถ่านถึง ๒๐๐ ลิตร ซึ่งประสานสำนักวิชาการพลังงานภูมิภาคที่ ๙ จังหวัดพิษณุโลกมาเป็นวิทยากร การผลิตเตาอั้งโล่ประสิทธิภาพสูง ที่ศูนย์ประสานงานฯ พาไปดูงานที่ จังหวัดสุรินทร์ การทำบ่อหมักแก๊สชีวภาพแบบถูงพีวีซี ที่จังหวัดพิษณุโลก การอบรมทำเตาอย่าง ไร้ควัน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

ชุมชนมี อสพช. เกิดจากกลุ่มจิตอาสา เช่น ผู้นำท้องถิ่น ท้องที่ อสม. เยาวชน ประชาชนชาวบ้าน ที่ตระหนักถึงสถานการณ์ จึงรวมตัวกัน คอยประสานงานระดับครัวเรือน ชุมชน และหน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็นกระบอกเสียงในการกระจายและ

๕.๔ รับข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับพลังงานสู่ชุมชนและครัวเรือน

ณ เวลานี้ ตำบลแม่หล่ายมีนวัตกรรมพลังงานแล้วหลายชิ้น ได้แก่ ๑) เตาเผาถ่านแบบถัง ๒๐๐ ลิตร ๒) เตาแก๊สพลังงานแอลบ มีครัวเรือนที่ใช้งานเตาถัง ๖๐ ครัวเรือน ซึ่งเป็นครัวเรือนกลุ่มเป้าหมาย และจากการสำรวจข้อมูลของ อสพน. เตาแก๊สพลังงานแอลบสามารถทดแทนแก๊สหุงต้ม โดยใช้วัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น ซึ่งประหยัดค่าใช้จ่ายได้เดือนละ ๔๐๐ บาท ๓) เตาอย่างไร่คว้น เป็นเตาที่มีคุณสมบัติลดความเสี่ยงต่อโรคมะเร็ง โดยใช้ในการอบอาหาร ปลอดควัน ลดมลพิษในครัวเรือนและชุมชน ๔) เตาอั้งโล่ประสิทธิภาพสูง เป็นเตาถ่านที่มีผลการวิจัยว่าเป็นเตาที่มีประสิทธิภาพ ให้ความร้อนสูง และลดปริมาณการใช้เชื้อเพลิง ซึ่งมีครัวเรือนต้นแบบที่ใช้เตาอั้งโล่ประสิทธิภาพสูง จำนวน ๒๐๐ ครัวเรือน และได้ผลิตจำหน่ายให้กับชุมชนใกล้เคียงและผู้สนใจ ๕) เตากระต่าย (ใช้เศษไม้) เป็นเตาที่สามารถนำเศษไม้ กิ่งไม้ มาใช้เป็นเชื้อเพลิง สามารถลดการใช้แก๊สหุงต้มที่มีราคาสูง ซึ่งมีครัวเรือนในตำบลแม่หล่ายนิยมใช้ เนื่องจากสะดวก หาวัดที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงได้ง่าย ประหยัดรายจ่ายต่อเดือนๆ ละ ๔๐๐-๕๐๐ บาท ๖) เตาเศรษฐกิจ ชุมชนตำบลแม่หล่ายได้นำเตาเศรษฐกิจมาใช้แทนเตาที่ใช้แก๊สหุงต้ม ในงานบุญ งานวัด งานประเพณี เนื่องจากเป็นเตาที่มีขนาดใหญ่ สามารถใช้ประกอบอาหารได้ครั้งละจำนวนมาก ๗) น้ำส้มควันไม้จากเตาเผาถ่าน ประชาชนจำนวน ๕๐๐ ครัวเรือน นำน้ำส้มควันไม้มาใช้ขับไล่แมลงชนิดต่างๆ ทั้งในครัวเรือนและภาคการเกษตร ซึ่งทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายด้านการเกษตร และร้านอาหาร นำไปใช้ในการดับกลิ่นเหม็นของบ่อบำบัดน้ำเสีย และวางระบายน้ำ

นอกจากนี้ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ยังดำเนินกิจกรรมด้านพลังงาน โดยทำบ่อหมักแก๊สชีวภาพแบบถูงพีวีซีจากมูลสุกร ซึ่งทำให้ลดรายจ่ายด้านพลังงานเชื้อเพลิง จากเดิมเดือนละ ๖๐๐-๘๐๐ บาท เหลือเดือนละ ๓๕๐-๔๕๐ บาท ขณะเดียวกันศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและพลังงาน หมู่ที่ ๕ ยังมีการสาธิตการเผาถ่านแบบถัง ๒๐๐ ลิตร และการสกัดน้ำส้มควันไม้จากเตาเผาถ่าน และการทำสวนเศรษฐกิจพอเพียง การสาธิตพลังงานทดแทน ด้วยนวัตกรรมจักรยานปั่นพลังงานน้ำ

เวลานี้มีครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการลดใช้พลังงาน ๑,๑๙๖ ครัวเรือน จากทั้งหมด ๑,๓๕๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๓๔ ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในตำบลแม่หล่าย โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) ครัวเรือนลดใช้แก๊สหุงต้ม โดยใช้เตาแก๊สพลังงานแอลบ จำนวน ๖๐ ครัวเรือน จากกลุ่มเป้าหมาย ๑๑๖ ครัวเรือน ใน ๒ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๗๒

๒) ครัวเรือนลดใช้แก๊สหุงต้ม โดยใช้เตาอั้งโล่ประสิทธิภาพสูง จำนวน ๑๑๖ ครัวเรือน จากกลุ่มเป้าหมาย ๑๑๖ ครัวเรือน ๒ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓) ครัวเรือนลดใช้แก๊สหุงต้ม โดยใช้เตาอย่างไร่คว้น เตากระต่าย เตาเศรษฐกิจ จำนวน ๕๖ ครัวเรือน จากกลุ่มเป้าหมาย ๑๑๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๘

๔) จากการสำรวจข้อมูลของอาสาสมัครพลังงานชุมชน (อสพน.) ทำให้ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ ลดรายจ่ายจำนวน ๔๐๐ บาทต่อเดือน

๕) ขยายผลครัวเรือนพลังงานทดแทนตำบลแม่หล่าย เพิ่มขึ้นหมู่บ้านละ ๑๐ ครัวเรือน

๖) ครัวเรือน ๘๕๐ ครัวเรือน ใช้น้ำส้มควันไม้ที่ได้จากการเผาถ่านมาใช้ไล่แมลงในบ้านพักอาศัย คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕๗ และมีเกษตรกร ๗๐ ครัวเรือน นำน้ำส้มควันไม้ที่ได้จากการเผาถ่านมาใช้ในภาคการเกษตร

“...พูดถึงไฟฟ้าและพลังงานไฟฟ้า และพลังงานนี้ การไฟฟ้าต้องใช้พลังงาน เพราะว่าสำหรับปั่นไฟฟ้า ต้องใช้พลังงาน เพื่อให้มีพลังงานไฟฟ้า อันนี้ก็ทำมานานแล้ว เวลาขาดแคลนเชื้อเพลิง ก็บอกว่าให้ ปิดโทรทัศน์ให้ปิดไฟ แล้วบอกได้ผลดี ความจริงเปิดโทรทัศน์ไม่เป็นไร ถ้าน้ำมันเชื้อเพลิงหมดแล้ว ก็ยังใช้เชื้อเพลิงอย่างอื่นได้ มีแต่ต้องขยันต้องหาวิธีจะทำให้เชื้อเพลิงเกิดขึ้นมาใหม่...”

พระราชดำรัสของในหลวง รัชกาลที่ ๙

พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๘

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบล
อุทัยเก่า อำเภอกงทอง
จังหวัดอุทัยธานี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

เทคโนโลยีชุมชนบ้านหนองไม้
หมูที่ ๙

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจ
ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงาน
ที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตาม
กำลังซื้อของตน

เทคโนโลยีชุมชนบ้านหนองไม้ หมูที่ ๙

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีชุมชน เกิดจากประชาชนในตำบลมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น โดยเฉพาะค่าไฟฟ้า ค่าแก๊สหุงต้ม ประกอบกับการได้รับแรงผลักดันจากองค์กรภายนอกที่ให้การสนับสนุนด้านพลังงาน ชุมชนจึงรวมตัวคิดหาพลังงานทดแทนมาใช้ จึงทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาระบบการจัดการพลังงานทดแทน

เริ่มต้นจากประชาชนหมูที่ ๙ บ้านหนองไม้รวมตัวประชาคม เพื่อจัดการปัญหาการใช้พลังงานสิ้นเปลือง ประกอบกับบ้านหนองไม้ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงพลังงาน ที่จัดสรรงบประมาณจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อปี ๒๕๔๗ ชาวบ้านได้ไปศึกษาดูงาน ที่ศูนย์บริการวิชาการที่ ๑๐ (พิษณุโลก) กรมการพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน จึงเป็นที่มาของการก่อตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีชุมชนขึ้น คิดค้นและหาพลังงานทดแทนมาใช้ในชีวิตประจำวัน จนทำให้บ้านหนองไม้เป็นหมู่บ้านต้นแบบด้านพลังงานทดแทน

นวัตกรรมของชุมชน มีตั้งแต่ ๑) ตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ ใช้ผลิตผลไม้แปรรูปต่างๆ เช่น ก๋วยเตี๋ยว มะม่วงแผ่น ปลาเกล็ด อบสมุนไพร ทั้งตำบลสามารถมาใช้งานที่ศูนย์ฯ ๒) โซลาร์เซลล์ ใช้ผลิตน้ำประปาเพื่อบริโภคในชุมชน จำนวน ๖๘ ครั้วเรือน ๓) เตาตั้งก้อนเชื้อ ใช้วัตถุดิบในหมู่บ้าน เช่น กิ่งไม้ ใบไม้ มาใช้เป็นเชื้อเพลิง จำนวน ๖๘ ครั้วเรือน ๔) การผลิตถ่านอัดแท่ง เพื่อนำเศษถ่านมาอัดแท่งในการหุงต้ม ลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยถ่าน ๑ กิโลกรัม ใช้หุงต้ม ๓ ครั้ง ๕) ป่อหมักแก๊ส เพื่อประหยัดแก๊สหุงต้ม ลดรายจ่ายในครัวเรือน จากที่เคยเสียค่าแก๊ส ๔๐๐ บาทต่อเดือน สามารถลดลงเหลือ ๑๐๐ บาทต่อเดือน ๖) เตาชีวมวล เป็นเตาประหยัดพลังงาน

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีชุมชน ยังเชื่อมโยงกับกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน ซึ่งหนุนเสริมการทำงานของกันและกัน จนเป็นหมู่บ้านจัดการตนเองครบวงจร เช่น

กลุ่มสตรีแปรรูปอาหารบ้านหนองไม้

เป็นการรวมกลุ่มแปรรูปอาหารและผลไม้ตามฤดูกาลของแม่บ้าน หมู่ที่ ๙ โดยใช้วัตถุดิบที่มีในชุมชนแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม มี กระยาสารท กล้วยกวน กล้วยฉาบ กล้วยฉาบปรุงรส กล้วยอบคาราเมล กล้วยตาก มะม่วงกวน เห็ดหยอง เป็นต้น ปัจจุบันกลุ่มมีการพัฒนาต่อยอดการดำเนินงานจนเกิดเป็นพื้นที่ต้นแบบในการถ่ายทอดองค์ความรู้การแปรรูปอาหารจากทรัพยากร และวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นให้แก่กลุ่มสตรีแม่บ้านจากจังหวัดใกล้เคียง

กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้า

เป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรในปี ๒๕๕๒ โดยหน่วยพัฒนาสังคม หน่วยที่ ๗๓ จังหวัดอุทัยธานี ให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อก่อสร้างสถานที่ และจัดซื้ออุปกรณ์ในการนึ่งก้อนเชื้อเห็ดจำนวนหนึ่ง ทั้งยังมีการจัดฝึกอบรมการเพาะเห็ดนางฟ้าในพื้นที่ให้กับกลุ่มด้วย ทำให้กลุ่มสามารถผลิตเห็ดนางฟ้าที่มีคุณภาพ ลดรายจ่ายของครัวเรือน และนำออกจำหน่ายให้กับเพื่อนบ้าน นอกจากดอกเห็ด กลุ่มยังมีรายได้จากการจำหน่ายก้อนเห็ดทั้งในตำบลและต่างจังหวัด รวมทั้งยังมีการสนับสนุนเพิ่มเติมจากองค์การบริหารส่วนตำบลอุทัยเก่า ในการพัฒนาศักยภาพ และเพิ่มทักษะให้กับสมาชิกกลุ่มในการแปรรูปเห็ดนางฟ้า เพื่อการถนอมอาหาร

สถาบันการจัดการเงินชุมชนบ้านหนองไม้ หมู่ที่ ๙

เริ่มต้นก่อตั้งกลุ่มในปี ๒๕๔๒ มีการออมเงินเพียงอย่างเดียว ยังไม่มีการให้กู้ยืมเงิน ต่อมาในปี ๒๕๔๓ เริ่มมีการปล่อยเงินกู้เป็นรายปี จากนั้นในปี ๒๕๔๖ ได้ศึกษาดูงานที่วัดไผ่ล้อม ประกอบกับมีหน่วยงานต่างๆ มาแนะนำให้ความรู้เรื่องสถาบันการเงิน จึงจัดตั้งเป็นสถาบันการเงิน โดยมีสมาชิกคือคนในชุมชน และกลุ่มอาชีพต่างๆ มีการฝากเงิน จ่ายดอกเบี้ย บันทึกลง กู้ยืมเงิน และช่วยเหลือสาธารณประโยชน์ ทำให้คนในชุมชนเกื้อกูลกัน มีความสามัคคีรักใคร่ปรองดองกัน

กลุ่มอนุรักษ์ควายอูทัย

ก่อตั้งเมื่อปี ๒๕๕๕ เป็นการรวมตัวของผู้ที่มีความสนใจในการอนุรักษ์ควายสายพันธุ์ดีของจังหวัดอุทัยธานี มีการเพาะพันธุ์เพื่อจำหน่ายขยายสายพันธุ์ เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจ และกลุ่มมีการบริหารจัดการที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ นอกจากการเลี้ยงกระบือเพื่อขยายสายพันธุ์ สมาชิกผู้เลี้ยงกระบือยังมีรายได้จากการขายมูลกระบือให้กับกลุ่มพลังงานทดแทน

เกษตรผสมผสาน

ลุงสนอง แสงแก้ว ได้เปลี่ยนจากการปลูกผักใส่สาร เป็นการใช้น้ำหมักชีวภาพปลูกผักหลายชนิดตามฤดูกาล เน้นการใช้น้ำอย่างคุ้มค่า และปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง พึ่งพาตนเอง แล้วคอยบอกต่อเพื่อนเกษตรกรในชุมชน พี่ช้ผักสวนใหญ่กลับเข้าสู่ห้องครัว เหลือนำไปจำหน่ายที่ตลาดใกล้บ้าน

โรงสีชุมชน

คนบ้านหนองไม้ยังทำนากันอยู่มาก แต่เนื่องจากผลผลิตมีราคาต่ำ สวนทางกับต้นทุน เกษตรกรต้องแบกรับภาระหนี้สิน ทำให้เกิดแนวคิดตั้งโรงสีข้าว เพื่อบริการคนในหมู่บ้าน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากนโยบายของรัฐบาล ในการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน จัดตั้งโรงสีข้าวและซื้อเครื่องสีข้าว ในปี ๒๕๕๑ การดำเนินงานของโรงสีเป็นไปในรูปแบบของสหกรณ์ ผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกจะต้องซื้อหุ้นในราคาหุ้นละ ๑๐๐ บาท และจะมีปันผลให้สิ้นปี ปัจจุบันโรงสีมีสมาชิกทั้งสิ้น ๕๐ คน สมาชิกมีสิทธิ แต่ต้องทิ้งแกลบ รำข้าวให้โรงสี นอกจากนี้โรงสียังรับซื้อข้าวมาแปรรูป เพื่อจำหน่ายในชุมชนด้วย

“ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับสถานะแวดล้อม อันเนื่องมาจากมลพิษ หรือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในที่หนึ่งที่ได้ก็ตาม ย่อมส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงที่อื่นๆ ด้วยเหตุนี้ทุกคนทุกประเทศในโลกจึงย่อมมีส่วนร่วมรับผิดชอบอยู่ด้วยกัน ทั้งในการแก้ไข ลดปัญหา และปรับปรุงสร้างเสริมสถานะแวดล้อม ให้กลับมาสู่สภาพอันจะเอื้อต่อการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขของตนเองและเพื่อนมนุษย์ ”

พระราชดำรัสของในหลวง รัชกาลที่ ๙ พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึก ในพิธีรับมอบ เรือขจัดคราบน้ำมัน ซึ่งรัฐบาลเดนมาร์กน้อมเกล้าฯ ถวาย วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๙

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุน
อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

บทบาท

ศปง.การพัฒนาาระบบอาหาร
ชุมชน

เรื่อง

การผลิตแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจ
ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงาน
ที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตาม
กำลังซื้อของตน

การผลิตแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุนเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากของเหลือใช้หรือของเสียในชุมชน โดยการสนับสนุนจากสำนักงานพลังงานจังหวัดเชียงใหม่ ที่เน้นมีการอบรมให้ความรู้ด้านวิชาการในการติดตั้งบ่อแก๊สชีวภาพให้กับเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุนเอาจริงกับเรื่องนี้ และได้แต่งตั้งอาสาสมัครพลังงานหมู่บ้านละ ๒ คน ทำงานประสานกับเจ้าหน้าที่ อบต.

นอกจากนี้สำนักงานพลังงานจังหวัดเชียงใหม่ยังสนับสนุนบ่อแก๊สชีวภาพ โดยให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ชื้อบ่อแก๊สชีวภาพแบบถุงพลาสติกพีวีซี ขนาดบรรจุ ๗ ลูกบาศก์เมตร ในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด จากราคาบ่อละ ๓,๕๐๐ บาทต่อถุง เหลือ ๑,๗๕๐ บาท

ทางเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุนดำเนินการติดตั้งให้เกษตรกรโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมถึงการดูแลหลังการติดตั้งด้วย

การมีบ่อแก๊สชีวภาพ ช่วยเกษตรกรลดค่าใช้จ่ายด้านแก๊สหุงต้ม หรือเชื้อเพลิง ในครัวเรือนได้เดือนละ ๓๐๐-๕๐๐ บาท ทั้งยังช่วยลดมลภาวะทางกลิ่น รวมทั้งพาหะนำโรค ที่สร้างความรำคาญและรบกวนเพื่อนบ้านที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง จาก ๑ ครัวเรือนต้นแบบ ขยายเพิ่มเป็น ๖ ครัวเรือน ๓ ฟาร์ม และมีแนวโน้มว่าปี ๒๕๖๐ จะมีเพิ่มอีก ๑๐ ครัวเรือน ที่สำคัญยังสามารถลดข้อพิพาทเรื่องกลิ่นในชุมชนได้อย่างดีด้วย

นอกจากนี้หลังจากกระบวนการหมักเสร็จสิ้นแล้ว กากมูลสัตว์ที่เหลือยังสามารถใช้เป็นปุ๋ยให้กับพืช ต้นไม้ได้ และกากมูลสัตว์ที่เหลือนั้นจะไม่มีกลิ่น ไม่เป็นการรบกวนเพื่อนบ้าน เกษตรกรบางรายนิยมใช้เป็นปุ๋ยปลูกหญ้าเนเปียร์ ข้าวโพด ซึ่งหญ้าเนเปียร์ ก็จะเวียนกลับไปเลี้ยงวัวอีกครั้งหนึ่ง

“...ข้อสำคัญเราจะต้องรู้จักใช้ทรัพยากรนั้นอย่างฉลาด คือไม่นำมาทุ่มเทใช้ให้สิ้นเปลืองไปโดยไร้ประโยชน์ หรือได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า หากแต่ระมัดระวังใช้ด้วยความประหยัดรอบคอบ ประกอบด้วยความคิดพิจารณาตามหลักวิชา เหตุผล และความถูกต้องเหมาะสม โดยมุ่งประโยชน์แท้จริงที่จะเกิดแก่ประเทศชาติ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตอันยืนยาว...”

กระแสพระราชดำรัส ในหลวง รัชกาลที่ ๙
ในการออกมหาสมามคม งานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๙

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบล
บึงกระจับ อำเภอวิเชียรบุรี
จังหวัดเพชรบูรณ์

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

แก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์
โรงเรียนบ้านบึงกระจับ

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจ
ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงาน
ที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตาม
กำลังซื้อของตน

แก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ โรงเรียนบ้านบึงกระจับ

ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลบึงกระจับประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน ๑,๖๗๔ ครัวเรือน แบ่งเป็นทำนา ๑,๔๕๒ คน ทำไร่ ๑๘๒ คน ทำสวน ๑๒ คน เลี้ยงสัตว์ ๒๓ คน อื่นๆ ๕ คน

โรงเรียนบ้านบึงกระจับผลิตแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์เพื่ออาหารกลางวัน ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๓ โดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง รัชกาลที่ ๙ ที่มุ่งให้ประชาชนคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ตัวแทนโรงเรียนได้ไปศึกษาดูงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีการผลิตแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ จึงลองกลับมาทำโครงการผลิตแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ เพื่ออาหารกลางวันนักเรียน เพื่อเป็นต้นแบบแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่นๆ ให้หันมาลดการใช้พลังงาน

โรงเรียนจัดทำบ่อแก๊สชีวภาพเพื่อนำพลังงานมาใช้ในการหุงต้มอาหารกลางวัน ให้นักเรียน กากที่เหลือจากการหมัก กลายเป็นปุ๋ยดินใส่ในแปลงผัก โดยมีนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ เป็นผู้ดำเนินงาน อาศัยมูลสัตว์ในชุมชนมาผลิต

นอกจากแก๊สชีวภาพแล้ว ในกลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ครูยังสอนนักเรียนเรื่องพลังงานทดแทนอื่นๆ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึก

“แต่ก่อนนี้เคยพูดถึงสิ่งแวดล้อมชั้นประเทศ เต็มนี้ถึงชั้นโลก ก็เป็นความรับผิดชอบที่เรามี
ความจริงต้องพูดถึงชั้นโลก เพราะประเทศไทยนี้ก็เติบโตขึ้นมา
จะมีหน้ามีตาในโลกว่าเป็นประเทศที่ดี อย่างนั้นอย่างนี้ เราจึงต้องมีความรับผิดชอบในโลกมากขึ้น”

พระราชดำรัส ในหลวง รัชกาลที่ ๙

พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล
ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ๔ ธันวาคม ๒๕๓๒

อปท.

เทศบาลตำบลป่าช้า อำเภอมือง
จังหวัดอุดรธานี

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชน
ท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

พลังงานทางเลือกเพื่อการ
พัฒนาที่ยั่งยืน บ้านห้วยบง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจ
ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงาน
ที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตาม
กำลังซื้อของตน

พลังงานทางเลือก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน บ้านห้วยบง

บ้านห้วยบง มีประชากรทั้งหมด ๒๖๐ ครัวเรือน ทั้งหมดทำอาชีพเกษตรกรรม
สภาพพื้นที่เป็นดินลูกรัง เป็นอุปสรรคต่อการปลูกพืช ที่นี้เพาะปลูกปีละหนึ่งครั้ง
อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ผลผลิตไม่ดีนัก ขณะที่ต้นทุนการผลิตสูง ส่งผลให้เกษตรกร
เป็นหนี้และยากจน ดังนั้นเกษตรกรจึงหันมาทำปศุสัตว์ เนื่องจากมีทุ่งหญ้า เหมาะ
สำหรับการเลี้ยงสัตว์ โดยเลี้ยงโคเนื้อ ๔๕ ราย รวม ๗๗๘ ตัว ต่อมามีปัญหา
ด้วยเลี้ยงกันมา ทำให้พื้นที่และอาหารไม่เพียงพอ ยังไม่นับรวมถึงกลิ่น และมลภาวะ
จากมูลโคที่มีมากถึง ๖.๔๖๖ กิโลกรัมต่อวัน

จากปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการออกแบบแนวทาง ผ่านการวิเคราะห์ปัญหา
ระบบนิเวศเกษตร Agro ecosystem ด้วยการสร้างระบบ Green production
clean เพื่อสร้างผลผลิตที่ปลอดภัย และสร้างความมั่นคงด้านระบบการจัดการ
อาหาร และการสร้างระบบ Clean technology เพื่อพัฒนาพลังงานทางเลือก
แก๊สชีวภาพ นวัตกรรมชุดกำจัดก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์ ในการแก้ปัญหาหมอก
สร้างความปลอดภัยด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ทีมวิจัยประยุกต์ใช้ STEM Model เป็นการบูรณาการองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) สภาวะแวดล้อม (Environment) และการจัดการ (Management) โดยเน้นการนำไปแก้ปัญหาในชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและการทำงานแบ่งเป็น ๓ ประเด็น ดังนี้

๑) การวางแผนด้านการผลิตพืช ด้วยการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (Good Agriculture Practices: GAP) เช่น การเลือกใช้พันธุ์พืช การตรวจวิเคราะห์คุณภาพดิน เพื่อการปลูกอินทรีย์คุณภาพสูง การจัดการผลิตตามแผนควบคุมการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพ การใช้มูลโคเป็นปุ๋ยอินทรีย์สำหรับการผลิตข้าว เป็นต้น

๒) การวางแผนด้านการผลิตโคเนื้อ ด้วยองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ใน ๕ มิติ คือโคพันธุ์ดี (Good Breed) อาหารสัตว์ดี (Good Feed) การจัดการดี (Good Management) ของเสียดี (Good Waste) และผลิตภัณฑ์ดี (Good Product)

๓) การวางแผนด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม ด้วยการวิจัยและพัฒนาโดยใช้มูลโคเป็นแหล่งพลังงานทางเลือก (Alternative energy) โดยมีทั้งแก๊สชีวภาพ (Biogas) จำนวน ๔๕ ครัวเรือน เป็นการนำมูลสัตว์มาใช้ผลิตแก๊สหุงต้มทดแทนแก๊ส LPG และของเสียที่ล้นจากบ่อแก๊ส สามารถนำไปทำปุ๋ยเพื่อปลูกข้าว จำนวน ๒๐๒ ครัวเรือน และพัฒนาสู่วัตถุกรรมชุดกำจัดก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์ มาจัดการของเสียที่เกิดขึ้นจากระบบ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบด้านสุขภาพ นอกจากนี้ยังมีการใช้พลังงานอื่นๆ เช่น เตาแก๊สชีวมวล เตาข่ายไร้ควัน เตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร นำมาใช้ในการหุงต้ม ทดแทนแก๊ส LPG ใช้พลังงานแสงอาทิตย์สูบน้ำเพื่อการเกษตร การผลิตถ่านอัดแท่งจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น ชังข้าวโพด การใช้หลอดตะเกียบแทนหลอดไฟแบบเก่า มีอาสาสมัครพลังงานในพื้นที่ครอบคลุมทุกหมู่บ้านจำนวน ๒๐ คน

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากระบบ Agro Ecosystem ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวน ๒๐๒ ราย เช่น ขายลูกโคเนื้อได้ ๑๑,๙๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี เพิ่มรายได้จากการจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์จากมูลโค เฉลี่ยปีละ ๘๙๖,๕๗๓ บาท จำหน่ายมูลโคตากแห้ง ๙๘๕,๕๐๐ บาท จำหน่ายชุดกำจัดก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์ ๓๗๔,๐๐๐ บาท และสามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เช่น ลดการใช้แก๊ส LPG ในการหุงต้มทั้งชุมชน ๘๙๘,๓๒๖ บาทต่อปี ลดต้นทุนปุ๋ยในการผลิตพืช ๒๘๐,๐๐๐ บาทต่อปี

หากสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการที่ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ มีสร้างเครือข่ายในตำบล ผ่านห้องปฏิบัติการชุมชน (Community lab) โดยแกนนำภาคประชาชนบ้านห้วยบงในฐานะ “นักวิจัยชุมชน” บุคลากรของเทศบาลตำบลป่าเต่า มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ร่วมกันเรียนรู้ ออกแบบงาน เพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน จนเกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

“พูดถึงไฟฟ้าและพลังงานไฟฟ้าและพลังงานนี้ การไฟฟ้าต้องใช้พลังงาน เพราะว่าสำหรับบ้านไฟฟ้า
ต้องใช้พลังงาน เพื่อให้มีพลังงานไฟฟ้า อันนี้ก็ทำมานานแล้ว เวลาขาดแคลนเชื้อเพลิง
ก็บอกว่าให้ปิดโทรทัศน์ให้ปิดไฟ แล้วบอกได้ผลดี ความจริงเปิดโทรทัศน์ไม่เป็นไร ถ้าน้ำมันเชื้อเพลิง
หมดแล้วก็ยังใช้เชื้อเพลิงอย่างอื่นได้ มีแต่ต้องขยันต้องหาวิธีที่จะทำให้เชื้อเพลิงเกิดขึ้นมาใหม่”

พระราชดำรัสของในหลวง รัชกาลที่ ๙

พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ๔ ธันวาคม ๒๕๔๘

อปท.

องค์การบริหารส่วนตำบล
บ้านหวด อำเภองาว
จังหวัดลำปาง

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

โซลาร์เซลล์ หมู่ที่ ๕ บ้านแม่พริ้ว

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจ
ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงาน
ที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตาม
กำลังซื้อของตน

โซลาร์เซลล์ หมู่ที่ ๕ บ้านแม่พริ้ว

จากนโยบายของภาครัฐปี ๒๕๔๕ ให้ทุกครัวเรือนมีไฟฟ้าใช้ องค์การบริหาร
ส่วนตำบลบ้านหวดจึงร่วมกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภองาว จังหวัดลำปาง เข้าไป
สำรวจพื้นที่บ้านแม่พริ้ว หมู่ที่ ๕ ทำให้รู้ว่าชุมชนบ้านแม่พริ้ว ลป.๘ แยกตัว
ออกมาราว ๔๐ ครัวเรือน ไม่มีไฟฟ้า เนื่องจากอยู่ห่างไกล และติดเขตพื้นที่ป่า
โซน A (พื้นที่ป่าสงวน) ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐและให้สิทธิที่
เท่าเทียมกัน ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหวด และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
อำเภองาว จังหวัดลำปาง จึงได้ดำเนินการช่วยเหลือ

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภองาวมาทำการติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ เพื่อผลิต
ไฟฟ้าให้กับชุมชนบ้านแม่พริ้ว ลป.๘ ครอบคลุมทั้ง ๔๐ ครัวเรือน มีประชากร
ได้รับประโยชน์ ๑๘๐ คน โดยโซลาร์เซลล์ ๑ ชุด สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ ๒๕๒
วัตต์ต่อครัวเรือนต่อวัน พลังงานเหล่านี้สามารถใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น หลอดไฟฟ้า
LED ๘ วัตต์ จำนวน ๔ หลอด ใช้กระแสไฟฟ้า ๓๒ วัตต์ ทีวีสี ๒๐ นิ้ว ๑ เครื่อง ใช้
กระแสไฟฟ้า ๘๐ วัตต์ เครื่องเสียง ๑ ชุด ใช้กระแสไฟฟ้า ๑๐๐ วัตต์ พัดลม ๑๒
นิ้ว ๑ ตัว ใช้กระแสไฟฟ้า ๔๐ วัตต์

จากการใช้พลังงานไฟฟ้าดังกล่าว เปรียบเทียบกับชุมชนที่มีเสาไฟฟ้า
โซลาร์เซลล์ช่วยประหยัดค่าไฟฟ้าโดยเฉลี่ย ๒๐๐ บาทต่อครัวเรือนต่อเดือน หรือ
๘,๐๐๐ บาท ต่อ ๔๐ ครัวเรือนต่อเดือน

หลังจากนำร่องที่ชุมชนบ้านแม่พริ้ว ลป.๘ อบต.บ้านหวด จึงได้ส่งเสริมการ
เรียนรู้ โดยอาศัยวิทยากรที่มีความรู้ด้านพลังงานแสงอาทิตย์ มาให้ความรู้ทั้งทฤษฎี
และการติดตั้งโซลาร์เซลล์ จนเกิดครัวเรือนในชุมชนอื่นติดตามมา ๒๐ ครัวเรือน
และเข้าสู่ภาคการเกษตร ๒๐ ครัวเรือน โดยหวังว่าจะมีเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

“การใช้จ่ายอย่างประหยัดนั้นจะเป็นหลักประกันความสมบูรณ์พูนสุขของผู้ประหยัดเอง และครอบครัว ช่วยป้องกันความขาดแคลนในวันข้างหน้า การประหยัดดังกล่าวนี้จะมีผลดี ไม่เฉพาะแก่ผู้ที่ประหยัดเท่านั้น ยังเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติด้วย”

พระราชดำรัส ในหลวง รัชกาลที่ ๙ เนื่องในวันปีใหม่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๒

อปท.

เทศบาลตำบลกลางหมื่น
อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง

การจัดการพลังงานในตำบล
กลางหมื่น

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจ
ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงาน
ที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตาม
กำลังซื้อของตน

การจัดการพลังงาน ในตำบลกลางหมื่น

วันนี้คนในชุมชนใช้แก๊สหุงต้ม และพลังงานไฟฟ้า ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง คณะผู้บริหารศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชน เกิดแนวคิดและเล็งเห็นความสำคัญของพลังงานทดแทน เกิดเป็นวิสัยทัศน์และทิศทางการทำงานของพื้นที่นำไปสู่การบรรจุเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อขับเคลื่อนจากหมู่บ้านหนึ่งสู่หมู่บ้านหนึ่ง พัฒนาเป็นเทศบาลต้นแบบด้านพลังงานทดแทน คือ “สร้างชุมชนให้ลดต้นทุนมุ่งสู่การใช้พลังงานทดแทน อีกร่างแบ่งปัน สานฝันจิตอาสา”

หลังจากคณะผู้บริหารได้ศึกษาดูงาน โดยประสานมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ และศูนย์บริการวิชาการที่ ๓ จังหวัดมหาสารคาม กระทรวงพลังงาน เพื่อเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาพลังงานทดแทน เมื่อกลับมาได้จัดโครงการฝึกอบรมการปั้นเตาอั้งโล่ประหยัดพลังงานให้ประชาชนที่สนใจ หลังจากได้ความรู้ จึงมีแนวคิดในการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มปั้นเตาประหยัดพลังงานขึ้น โดยมีสำนักงานสนับสนุนการวิจัยแห่งชาติ (สกว.) เข้ามาร่วมมือกับท้องถิ่นในการวิจัยเพื่อให้ชุมชนได้ใช้พลังงานทดแทนครอบคลุมทั้งตำบล

นอกจากนี้ยังไปศึกษาดูงานที่ ศูนย์เนี๊ยะ จังหวัดสุรินทร์ เรื่องการใช้พลังงานทดแทน และศูนย์เรียนรู้อาจารย์อริศพัฒน์ ที่อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย เรื่องการผลิตแก๊สชีวภาพจากขยะ จนเกิดการผลิตแก๊สชีวภาพจากขยะอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองหัวช้าง หมู่ที่ ๓ สามารถลดปริมาณขยะในชุมชนได้ เป็นต้นแบบขยายผลไปสู่หมู่บ้านอื่นๆ ในพื้นที่ และยังร่วมกับบ้านคำบอน หมู่ที่ ๗ จัดทำโครงการวิจัยพัฒนาค้นหารูปแบบการเผาถ่านเพื่อสร้างพลังงานทดแทน ลดมลพิษควัน จนเกิดผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

เตาประหยัดพลังงาน หมู่ที่ ๑

ในขณะนี้การใช้เตาประหยัดพลังงานกระจุกตัวในหมู่ที่ ๑ โดยทางคณะผู้บริหารมีเป้าหมายให้ประชาชนใช้เตาประหยัดพลังงานถึงร้อยละ ๔๐ ของครัวเรือนในตำบล จึงได้มีการขยายฐานของการผลิตมาหมู่ที่ ๓ และเตรียมการขยายไปทั่วพื้นที่ทุกหมู่บ้านในตำบล

กลุ่มปั้นเตาประหยัดพลังงาน ใช้ความรู้จากศูนย์บริการวิชาการที่ ๓ จังหวัดมหาสารคาม กระทรวงพลังงาน อ้างอิงผลการวิจัยที่ผ่านการรับรองของกระทรวงพลังงาน มาเป็นแนวทางปฏิบัติ เช่น เจาะรูลิ้นเตา ๖๑ รู โดยรูข้างบนจะมีขนาดเล็กกว่ารูข้างล่าง เนื่องจากลมจะช่วยในการถ่ายเทความร้อนจากข้างล่างขึ้นข้างบนได้ดี ทำให้ลดการใช้ถ่านลงอย่างเห็นได้ชัด การลาดเอียงของปากเตาทำให้รองรับขนาดหม้อได้ ๙ ขนาด สามารถปิดช่องลมด้านบนที่จะทำให้พลังงานความร้อนถ่ายเทออกข้างบนเตา พลังงานความร้อนจึงมีประสิทธิภาพสูง

กลุ่มตั้งชื่อเตาประหยัดพลังงานว่า “เตาเศรษฐกิจกลางหมื่น” ไว้เพื่อจำหน่ายให้คนในชุมชน ในราคาถูกกว่าท้องตลาด จำหน่ายในราคา ๒๕๐ บาท และการันตีคุณภาพ ไม่มีการแอบใส่เกล็ดลงไปในเตา เพื่อให้เตาผู้เร็ว โดยเตาของกลุ่มสามารถใช้งานได้ ๕-๗ ปี ที่สำคัญยังช่วยลดต้นทุนถ่านหุงต้ม เพราะเตาตามท้องตลาดจะให้ความร้อนที่ ๖๐๐ องศาเซลเซียส ส่วนเตาประหยัดพลังงานจะให้ความร้อนที่อุณหภูมิ ๑,๐๐๐ องศาเซลเซียส ซึ่งหากมีครัวเรือนใช้เตาประหยัดพลังงานตามเป้าหมาย คือจำนวน ๕๒๐ ครัวเรือน จะสามารถลดการใช้แก๊สหุงต้มลง ครัวเรือนละ ๑ ถึงต่อเดือน ซึ่งแก๊สหนึ่งถังมีราคา ๔๐๐ บาท เท่ากับว่าตำบลจะสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ ๒๐๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน

นอกจากนี้ทางกลุ่มยังมีการทำเตาเศรษฐกิจที่ใช้ฟืนเป็นเชื้อเพลิง ไปบริจาคให้วัดในพื้นที่ จำนวน ๙ วัด เพื่อใช้ในช่วงงานบุญต่างๆ ของวัด

ขณะที่กลุ่มคนเอถ่าน (ผลิตถ่าน) คัดถ่านสวยงามเต็มแท่งเพื่อนำออกขาย เศษถ่านขายให้กับกลุ่มปั้นเตาประหยัดพลังงานในราคาถูก สามารถลดรายจ่าย และยังเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

กลุ่มไข่เค็มสมุนไพร ใช้เตาเศรษฐกิจกลางหมื่น ต้มไข่เค็มสมุนไพร ซึ่งสามารถลดการใช้ถ่านลงจาก ๑ ถัง เหลือ ๒ ใน ๓ ส่วน ทำให้ลดต้นทุนในการใช้ถ่านได้เป็นอย่างดี

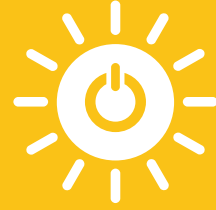
แก๊สชีวภาพจากขยะบ้านหนองหัวช้างหมู่ที่ ๓

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ มีขยะเฉลี่ย ๐.๗๒ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน เสียค่าขนถ่ายขยะ (น้ำมันเชื้อเพลิง) ๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีค่าจ้างเหมาบุคลากร ๔ คน คนละ ๙,๐๐๐ บาทต่อเดือน รวม ๓๖,๐๐๐ บาทต่อเดือน รวมทั้งแล้วตำบลต้องเสียค่าจัดการขยะ ๕ แสนกว่าบาทต่อปี

ขยะส่วนใหญ่เป็นขยะเปียกร้อยละ ๔๗ ทางทีมวิจัยของตำบลศึกษาและวิจัยความเป็นไปได้ของการดำเนินงาน จึงเสนอโครงการวิจัยรูปแบบการผลิตแก๊สชีวภาพจากขยะอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองหัวช้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ชุมชนและเป็นฐานรากในการขยายไปยังหมู่บ้านอื่นต่อไป

ทีมวิจัยลงเก็บข้อมูลพื้นที่และประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนรับทราบ ว่า กำลังทำพลังงานทดแทนโดยการนำขยะ หรือเศษอาหาร เศษใบไม้ ซากพืช ซากสัตว์และมูลสัตว์มาผลิตแก๊สชีวภาพ

7 ให้ทุกคนเข้าถึง
พลังงานที่ยั่งยืน
ได้ตามกำลังของตน

เทศบาลตำบลขัวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน

การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ตำบลขัวมุงมีพื้นที่ทั้งสิ้น ๑๐.๒๖๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๖,๔๔๗ ไร่ โดยมากเป็นพื้นที่เกษตรกรรม อาชีพของคนที่นี่ส่วนใหญ่ปลูกกล้วย คิดเป็นพื้นที่ ๒,๐๙๑ ไร่ ทำสวนผักชี ๒๔ ไร่ ทำสวนพริก ๒ ไร่ ทำสวนมะเขือยาว ๑ ไร่ ทำสวนดอกคำฝอย ๒ ไร่ ทำสวนผักพื้นเมือง ๗ ไร่ ทำผักสวนครัว ๑ ไร่ และที่ผ่านมาเกษตรกรใช้สารเคมีอยู่เสมอ ส่งผลกระทบกับทั้งดิน น้ำ และอากาศโดยรอบ จึงเป็นที่มาของการส่งเสริมให้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทน ประกอบกับนโยบายของรัฐที่สนับสนุนให้ประชาชนลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการผลิตสินค้าทางการเกษตร สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรมากขึ้น รวมถึงสร้างสุขภาวะที่ดี ทั้งกับร่างกาย และสังคม

เทศบาลตำบลขัวมุง ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอสารภี จึงจัดอบรมและพาชาวบ้านไปศึกษาดูงาน เพื่อยกระดับความรู้เรื่องดิน เรื่องปุ๋ยให้เกษตรกร จะได้สามารถจัดการดินและปุ๋ยได้อย่างถูกต้อง เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ยังได้จัดหางบประมาณในการพัฒนาการผลิตปุ๋ยอินทรีย์แบบผสมผสานให้เหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการอบรมเพิ่มความรู้การใช้พลังงานทดแทนในรูปแบบอื่น เช่น การทำแก๊สชีวภาพจากขยะอินทรีย์ หรือจากซากพืชซากสัตว์

เทศบาลตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

การจัดการขยะในบ้านและในสวน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้มั่นใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน

การจัดการขยะในบ้านและในสวน

เมื่อราวปี ๒๕๕๕ บ้านป่าบุก หมู่ที่ ๑๐ เล็งเห็นถึงปัญหาขยะที่นับวันมีแต่เพิ่มขึ้น ทั้งขยะในครัวเรือน และขยะในงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นงานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน งานศพ งานบุญประเพณี ประชาชนไม่มีการคัดแยกขยะ เททุกอย่างทิ้งลงถุงดำเพื่อให้เทศบาลนำไปกำจัด บางบ้านนำขยะมาวางไว้ก่อนที่รถเทศบาลจะไปจัดเก็บ ส่งกลิ่นเหม็น รวมทั้งมีสัตว์ไปคุ้ยเขี่ย ทำให้เกิดภาพที่ไม่สวยงาม ทางผู้ใหญ่บ้านป่าบุกจึงประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนตระหนักถึงปัญหา โดยให้ครัวเรือนที่สมัครใจคัดแยกขยะ ซึ่งมีครัวเรือนเข้าร่วมครบทุกบ้านของหมู่ที่ ๒

บ้านป่าบุกพร้อมใจคัดแยกขยะรีไซเคิล และนำไปขายที่ศาลากลางบ้านทุกวัน ที่ ๕ ของเดือน ขยะต้องกำจัด ขยะอันตรายส่งต่อให้กับทางเทศบาล โดยสามารถคัดแยกขยะรีไซเคิลได้ ๘,๐๔๘.๖ กิโลกรัม (ข้อมูลเดือนมกราคม ๒๕๕๔ ถึงตุลาคม ๒๕๕๕) และนำขยะอินทรีย์ไปใช้ประโยชน์ทำปุ๋ยหมัก ได้มากกว่า ๗,๐๐๐ กิโลกรัม สามารถช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนได้ ๑,๗๕๐ กิโลกรัม

ขยะอินทรีย์นำไปทำปุ๋ย โดยมีอาจารย์นพรัตน์ อุพงษ์ ที่นำขยะในสวน เช่น เศษใบไม้ กิ่งไม้ นำมากองทำเป็นปุ๋ยหมัก เนื่องจากตำบลแม่แรงมีการทำสวนลำไย มีกิ่งไม้ ใบไม้จำนวนมาก เดิมชาวบ้านเผากำจัด การทำปุ๋ยจึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุด

นอกจากนี้ยังมีทุนบุคคล เป็นผู้สูงอายุ ที่นำก้านตาลที่มักหล่นลงในคูคลอง มาดัดแปลงทำเก้าอี้จากก้านตาล มีกลุ่มที่นำเศษผ้ามาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋า ของใส่โทรศัพท์ มีทุนบุคคลที่นำโฟมมาเป็นส่วนผสมในการทำคันทินเบา

ในส่วนองงานต่างๆ ของชุมชนบ้านป่าบุก หมู่บ้านสามารถลดขยะในงานศพ ได้ประมาณ ๕๐๐-๘๐๐ กิโลกรัมต่องาน นอกจากนี้ยังรณรงค์ให้แต่ละบ้านเปลี่ยนจากหลอดไส้เป็นหลอดประหยัดพลังงานทุกครัวเรือน และมีการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชนจำนวน ๙,๐๐๖ ต้น ซึ่งสามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ได้ ๒๓.๗ ตัน ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ผ่านการทำน้ำยาอเนกประสงค์ ปุ๋ยหมัก เเผ่ถ่าน โดยใช้เตาเผาของพลังงานจังหวัด ลดการใช้แก๊สหุงต้ม ลดการใช้ไฟฟ้า โดยมีมาตรการตามที่ชุมชนตกลงกันได้

เทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านลาดนาเพียง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านลาดนาเพียง

ตำบลสาวะถีเป็นชุมชนชนบทกึ่งเมือง อาชีพหลักทำการเกษตร โดยในปัจจุบันเป็นรูปแบบเกษตรพันธสัญญาค่อนข้างมาก ด้วยการันตีค่าตอบแทน แต่ก็ต้องแลกกับปุ๋ยยาที่บริษัทเอกชนเป็นผู้กำหนด กระทั่งต่อสุขภาพ ดิน น้ำ อากาศ

จากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) พบว่า มีประชากรที่ใช้สารเคมีในการเกษตรโดยป้องกันตนเองไม่เหมาะสม เสี่ยงต่อสารพิษตกค้าง มีจำนวน ๑,๒๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๓ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีมาตรการลดการใช้สารเคมีและส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่

กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านลาดนาเพียง หมู่ที่ ๑๔ เริ่มก่อตั้งเมื่อ ปี ๒๕๕๔ โดยปรีชาหรือผู้นำชุมชน และคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ จึงตั้งกลุ่มนี้ขึ้นมา ให้เป็นศูนย์กลางในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ มีการจัดบันทึกระยะเวลาการผลิตปุ๋ยว่าอยู่ในช่วงใด พร้อมใช้หรือไม่ เมื่อปุ๋ยพร้อมใช้ทางสมาชิกกลุ่มจะประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกและผู้สนใจมารับปุ๋ยไป มีหมอดินอาสาชี้แจงขั้นตอนและวิธีใช้ให้ เป็นกระบวนการที่สมาชิกได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการเพาะปลูก

นอกจากนี้ทางสมาชิกกลุ่มได้มีการพัฒนารูปแบบ และชนิดของปุ๋ยชีวภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรหันมาทำเกษตรอินทรีย์ โดยมีเทศบาลตำบลสาวะถี สำนักงานเกษตรจังหวัด เข้ามาสนับสนุนวิชาการ และงบประมาณอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งกลุ่มฯ ยังดำเนินงานร่วมกับกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านเพี้ยพาน และกลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพบ้านโนนรัง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงาน คือประหยัดค่าใช้จ่าย ด้วยมีราคาถูกกว่าปุ๋ยเคมี ดีต่อดิน น้ำ อากาศ ผลผลิตมีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน ดีต่อสุขภาพของเกษตรกร และของผู้บริโภค

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

คนต้นแบบ กลุ่มรักป่าสร้างคน ๘๔ ตำบลวิถีพอเพียง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน

คนต้นแบบ กลุ่มรักป่าสร้างคน ๘๔ ตำบลวิถีพอเพียง

เนื่องจากทรัพยากรป่าไม้ถูกชาวบ้านบุกรุกแผ้วถางเป็นจำนวนมากเพื่อขยายพื้นที่ทางการเกษตร เมื่อปลายปี ๒๕๕๒ แกนนำชุมชนจากทุกหมู่บ้านในตำบลบ้านหยวกจึงรวมตัวกันเสนอโครงการรักป่า สร้างคน ๘๔ ตำบลวิถีพอเพียง กับบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) โดยมีแนวคิดในการแก้ไขปัญหาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน ทำให้คนสามารถอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน และสร้างแกนนำ บุคคล ครัวเรือนต้นแบบวิถีพอเพียง เมื่อคนมีอาชีพ มีรายได้ มีความพอเพียงก็จะไม่ไปเบียดเบียนป่า และลดการใช้พลังงาน เพิ่มทางเลือกในการใช้พลังงาน เน้นการสร้างกลุ่ม ชุมชน ให้เป็นบุคคลต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง การอนุรักษ์ป่า และพลังงานทางเลือก

จากการจัดตั้งกลุ่มนี้ นอกจากจะนำมาซึ่งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบแล้ว ยังนำมาซึ่งนวัตกรรมต่างๆ ที่น่าสนใจ โดยเฉพาะเตาชีวมวลประหยัดพลังงาน เนื่องจากแต่เดิมชาวบ้านหยวกนิยมใช้แก๊สหุงต้มกันมาก เพราะทั้งสะดวกและรวดเร็ว แต่ด้วยราคาที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้ชาวบ้านพยายามหาทางเลือกอื่นๆ หนึ่งในนั้นก็คือ เตาชีวมวล ซึ่งสามารถผลิตได้ง่าย จากวัสดุเหลือใช้ เช่น ปี้บ กระบองสี โดยหน่วยงานแรกที่เริ่มใช้เตาประเภทนี้ คือ

โรงเรียนบ้านหยวก โรงเรียนบ้านน้ำปู และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก ซึ่งเดิมตั้งใจจะผลิตเป็นบ่อแก๊สชีวภาพ แต่มีอุปสรรคพอสมควร เนื่องจากต้องใช้ปุ๋ยหมัก หรือเศษอาหารในการผลิตเชื้อเพลิง ซึ่งในแต่ละหน่วยงานไม่มีปัจจัยที่นำมาเป็นเชื้อเพลิงตลอดเวลา ทำให้ปรับมาทำเตาอั้งโล่ คุณภาพสูง แต่ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่มีในพื้นที่ จึงได้มีการปรับเปลี่ยนมาทำเตาชีวมวลแทน

สำหรับขั้นตอนการผลิต ให้นำปี้บที่ใช้แล้ว ๑ ปีบ กระบองสีใช้แล้ว ๑ กระบอง จากนั้นเจาะรูที่กระบองสีให้รอบทั่วกระบอง และเจาะรูปี้บด้านบนเป็นวงกลม ให้สามารถใส่ถึงสียงไปได้ และเจาะรูด้านล่างปี้บ เพื่อให้อากาศเข้าไปได้ ใช้ฟืนเพียงเล็กน้อยเป็นเชื้อเพลิง วัสดุอุปกรณ์และการทำเตาสามารถดัดแปลงได้ตามความเหมาะสม นอกจากเตาชีวมวลทำเองแล้ว ยังมีการผลิตเตาชีวมวลจากแกลบ ซึ่งบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เคยเข้ามาสนับสนุนตั้งแต่เริ่มโครงการ และถึงโครงการจะสิ้นสุดลงแล้ว แต่ยังมีคนต้นแบบที่ยังดำเนินการอยู่ต่อเนื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวกจึงเข้ามาสนับสนุนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ความรู้ดี ๆ ถูกส่งต่อไปยังชุมชนต่อไป

เทศบาลตำบลพอกน้อย อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

แหล่งเรียนรู้ ๑ ไร่นามรอยพ่อ

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน

แหล่งเรียนรู้ ๑ ไร่นามรอยพ่อ

แหล่งเรียนรู้ ๑ ไร่นามรอยพ่อ ตั้งอยู่ในหมู่ ๙ บ้านเจริญศิลป์ ประธานกลุ่มชื่อ นายอัศวิน ไชยบัตร อาชีพทำนา เนื้อที่ทำโครงการจำนวน ๑ ไร่ ๒ งาน โดยแบ่งเนื้อที่ออกเป็น ๔๐-๓๐-๒๐-๑๐ ในบริเวณมีทั้งนาข้าว บ่อปลา คอกสัตว์ แปลงผัก โรงเก็บฟาง ห้องน้ำ ที่อยู่อาศัย บ่อแก๊ส บ่อน้ำใช้ แปลงปลูกข้าวเปียกสลับแห้ง บ่อนุบาลลูกปลา รอบบริเวณปลูกชะอมเป็นแนวรั้ว เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในแปลงนาที่ปลูกข้าว เชื่อมต่อกับสระน้ำ โดยใช้ท่อ PVC ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๖ นิ้ว เพื่อความสะดวกในการปล่อยน้ำจากนาข้าวสู่สระ จากสระสู่นาข้าว และปลาจะได้หากินสะดวก เป็นระบบการจัดการให้ปุ๋ยต้นข้าวโดยใช้ปลาเป็นตัวนำพา ทำให้ลดต้นทุนค่าปุ๋ยได้ เพราะเป็นเกษตรกรอินทรีย์

วัตถุประสงค์ของการทำกลุ่มนี้ก็เพื่อลดค่าครองชีพ ทำให้ได้รับประทานอาหารปลอดภัย นับเป็นการพึ่งพาตนเองและใส่ใจสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน โดยกิจกรรมเด่นของกลุ่มคือ การทำบ่อหมักแก๊สชีวภาพ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๘๐ เซนติเมตร จำนวน ๘ ท่อ โดยขุดลงไปใต้ดิน หลุมละ ๔ ท่อ มีฝาปิดต่อเชื่อมเข้ากับถังเก็บแก๊ส โดยใช้ยางในรถสิบล้อ แล้วต่อเข้ากับระบบควบคุมการระเบิด จากนั้นก็ต่อเชื่อมเข้าหัวแก๊ส ก็ใช้หุงต้มได้เลย นอกจากใช้แก๊สในบ่อหมักแล้ว ส่วนที่ล้นออกมายังสามารถนำไปใช้เป็นปุ๋ยใส่ พืช ผัก และนาข้าวได้ เช่นการลดต้นทุนการผลิต วัตถุประสงค์ประกอบ การทำแก๊ส คือ มูลสัตว์ คือปุ๋ยคอก เศษอาหาร ปล่อยลงถังหมัก เติมน้ำ กระบวนการย่อยสลายจะทำให้เกิดแก๊สหุงต้ม ในส่วนของขั้นตอนการทำบ่อหมักแก๊สชีวภาพ มีรูปแบบและอุปกรณ์ให้ดูเป็นตัวอย่างที่แหล่งเรียนรู้ ๑ ไร่นามรอยพ่อ

เพราะฉะนั้นที่นี้จึงเปรียบเสมือนต้นแบบของทุกคน โดยเฉพาะผู้ที่ต้องการมีวิถีชีวิตอยู่กับธรรมชาติ และคำนึงถึงสุขภาพกายสุขภาพใจให้ได้กลับมาทบทวนชีวิตของตนเอง อีกทั้งยังเป็นการเดินตามรอยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในวิถีพอเพียง และสืบสานแนวทฤษฎีใหม่ที่เน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ซึ่งเป็นการมองให้ลึกถึงคุณค่าของตนเอง นับเป็นหนทางแห่งความสุขและความยั่งยืนที่แท้จริง

องค์การบริหารส่วนตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

บทบาท

ศปง.พัฒนาและสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุ โดยชุมชน
ท้องถิ่น

เรื่อง

แหล่งเรียนรู้บ่อแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึง
พลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน

แหล่งเรียนรู้บ่อแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์

เมื่อปี ๒๕๕๑ องค์การบริหารส่วนตำบลพิมาน ได้เข้าร่วมโครงการรักษาสารพันคน ๘๔ ตำบลวิถีพอเพียง (ปทพ.) ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนชุมชนโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีด้านพลังงานทางเลือก ในขณะนั้น ได้มีการนำบ่อแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์มาให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ในตำบลจำนวน ๕ แห่ง เป็นบ่อแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ในรูปแบบของโถงแดงและเป็นแหล่งเรียนรู้ของโครงการ ต่อมาในปี ๒๕๕๒ องค์การบริหารส่วนตำบลพิมาน ได้เข้าร่วมโครงการ แผนพลังงานชุมชน และค้นหาอาสาสมัครพลังงานชุมชน โดยดำเนินกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพด้านพลังงานทางเลือก การประหยัดพลังงาน ซึ่งต่อมาพลังงานจังหวัดได้นำบ่อแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์มาให้จำนวน ๓ บ่อ เป็นชนิดพลาสติกสีดำ โดยมีอาจารย์จากมหาวิทยาลัยนครพนมมาให้ความรู้ แต่ประสบปัญหาในเรื่องของพลาสติกที่บาง รั่วง่าย จึงไม่ประสบความสำเร็จในขณะนั้น จนกระทั่งปี ๒๕๕๗ พลังงานจังหวัดนครพนม ได้นำบ่อแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ ชนิดพลาสติกสีดำ มีความหนาขึ้น จำนวน ๔ บ่อ มาให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์จำนวน ๓ บ่อ สร้างไว้ที่ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๑ บ่อ โดยได้รับการดูแลจากศูนย์เรียนรู้และ

ใช้ชีวมวลจากฐานหมูลุ่ และชีวมวลจากธนาคารโคกระบือ บ่อแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ในครั้งนี้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกษตรกรไม่ต้องซื้อแก๊สหุงต้มในแต่ละเดือน สามารถลดการใช้ฟืนหรือถ่านในการหุงต้มได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพลังงานทางเลือก บ่อแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ของตำบลพิมาน

ทุกวันนี้แหล่งเรียนรู้บ่อแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์มีกิจกรรมการให้ความรู้ด้านพลังงานทางเลือกจากบ่อแก๊ส เพื่อขยายความรู้แก่ผู้สนใจ มีการเชื่อมโยงงานกับกลุ่มเกษตรกรผสมผสาน อีกทั้งยังทำงานเชื่อมโยงกับกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ เช่น ธนาคารโคกระบือ และฐานหมูลุ่ ในการนำชีวมวลมาเติมบ่อหมักแก๊ส เพราะกากชีวมวลที่ล้น สามารถนำมาเป็นปุ๋ยได้อีกด้วย ที่สำคัญบ่อแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ เป็นพลังงานทางเลือกที่คนในชุมชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ในราคาประมาณ ๘,๐๐๐ บาทต่อบ่อ ทำให้ประหยัดรายจ่ายด้านพลังงานอย่างมากในแต่ละเดือน ทั้งยังเป็นพลังงานที่ใช้วัตถุดิบที่หาได้ง่ายในชุมชน ช่วยลดปริมาณการนำเข้าพลังงานของประเทศชาติ สร้างความมั่นคงทางด้านพลังงาน เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองในด้านพลังงานได้ด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

บทบาท

ศปง.การควบคุมเครื่องดื่บแอลกอฮอล์เพื่อการลด
อุบัติเหตุ

เรื่อง

กลุ่มผลิตปุ๋ยอัดเม็ดชีวภาพ

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึง
พลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน

กลุ่มผลิตปุ๋ยอัดเม็ดชีวภาพ

ปัจจุบันปุ๋ยเคมีมีราคาสูงและการใช้ปุ๋ยเคมีเป็นเวลานานทำให้สภาพดิน
เสื่อมลง เกษตรกรในตำบลหนองบัว จึงหันมาส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพ (ปุ๋ยอินทรีย์)
อย่างไรก็ตาม ปุ๋ยที่ผลิตขึ้นมานั้นมีลักษณะเป็นผงร่วนซุย จึงยากต่อการเก็บรักษา
และการหว่านต้องใช้ความชำนาญเป็นพิเศษ ทำให้ขาดความสนใจในการใช้
ต่อมากลุ่มได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลในการจัดซื้อปุ๋ยชีวภาพปุ๋ย
อินทรีย์อัดเม็ด จึงเปลี่ยนมาต่อยอดด้วยการผลิตปุ๋ยประเภทนี้แทน พร้อมกับบรรณรงค์
ให้เห็นถึงสิ่งที่ตามมาหากเกษตรกรยังเลือกใช้ปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศอยู่

เริ่มแรกมีการอบรมให้ประชาชนเข้าใจถึงคุณประโยชน์ของปุ๋ยประเภทนี้
รวมไปถึงวิธีการผลิตซึ่งสามารถทำได้ด้วยตนเองจากวัสดุที่หาได้ในพื้นที่ โดยได้รับ
คำแนะนำจากเกษตรอำเภอในกระบวนการต่างๆ พร้อมกับแจกปุ๋ยให้กลุ่มเกษตรกร
ที่รายได้น้อย เพื่อให้ทดลองใช้

ผลจากการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มผู้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์มีสัดส่วนที่
เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงคุณภาพของผลผลิตที่สูงขึ้นเรื่อยๆ สวนทางกับ
รายจ่ายที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด จึงอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มผลิตปุ๋ยอัดเม็ดชีวภาพเป็น
แหล่งเรียนรู้สำคัญในพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชุมชนรู้จักช่วยเหลือตนเอง
และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการขับเคลื่อนชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
อย่างแท้จริง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดอน อำเภออุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี

บทบา

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

วิสาหกิจชุมชน ๘๙ นาทอง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน

วิสาหกิจชุมชน ๘๙ นาทอง

ในราวปี ๒๕๕๐ นายทวี ทองเย็น แห่งบ้านดอนไฮ หมู่ที่ ๙ ประสบกับวิกฤตทางการเกษตร เพราะต้นทุนของไร่อ้อยและนาข้าวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามราคาสารเคมีที่ใช้เป็นประจำ นอกจากเรื่องต้นทุนแล้ว สารเคมียังทำให้ดินเสื่อมคุณภาพด้วย

ตอนแรกนายทวีพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง โดยนำข้าวไปใส่ทดแทนปุ๋ยเคมี ทว่าไม่มีการหมัก ใส่ไปไม่มีผล กลายเป็นว่าหญ้าขึ้นแทน แต่ถึงอย่างนั้นเขาไม่ละความพยายาม ขวนขวายหาความรู้ จนรู้ว่าต้องนำข้าวมาหมักกับซากพืชและใช้สารเร่ง พด. ซึ่งเป็นจุลินทรีย์มาช่วยให้ย่อยสลายเป็นปุ๋ย

เมื่อได้ปุ๋ยแล้ว เกิดปัญหาใหม่ตามมา คือหนอนอกกับเพลี้ยแป้ง พอดีในช่วงนั้นนายทวีเดินทางไปเที่ยวที่อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ได้ไปเห็นวิธีการใช้น้ำส้มควันไม้ในการไล่และกำจัดเพลี้ยแป้ง เพลี้ยกระโดด แมลงต่างๆ และยังมีเรื่องของการผลิตฮอร์โมนเพื่อเร่งใบและผล จึงได้นำไอเดียเรื่องเตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตรกลับมา เพื่อทำน้ำส้มควันไม้ที่บ้าน โดยนายทวีชักชวนเพื่อนบ้านรวมกลุ่มผลิตสารชีวภัณฑ์ต่างๆ ใช้เอง ลงขันเงินคนละเล็กคนละน้อย จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๘๙ นาทอง แต่ทำได้ไม่ถึง ๔ ปี ก็ล้ม ต้องคืนหุ้น คืนอุปกรณ์กันไป เพราะชาวบ้านหลายคนมองว่าสารชีวภัณฑ์นั้นไม่สามารถบรรเทาปัญหาต่างๆ ได้ทันใจ

ต่อมาในปี ๒๕๕๔ เทศบาลตำบลบ้านดอนได้ประสานมายังนายทวี ด้วยพลังงานจังหวัดสุพรรณบุรีต้องการคนที่ใช้พลังงานทดแทนในภาคเกษตรกรรมเข้าอบรม และแจ้งความประสงค์ถึงความต้องการต่อยอดเรื่องเตาเผาถ่าน

เมื่อพลังงานจังหวัดมาตรวจสอบที่บ้าน จึงได้สนับสนุนเตาเผาถ่านมา ๖ ใบ เพื่อใช้ในครัวเรือน นอกจากนี้นายทวียังช่วยถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ด้วยต้องการให้ชาวบ้านรู้ว่า การใช้สารชีวภัณฑ์ได้ผลไม่แพ้สารเคมี ที่สำคัญยังได้ลูกค้าเพิ่มขึ้น เพราะนายทวีผลิตปุ๋ย ผลิตน้ำส้มควันไม้จำหน่าย โดยปุ๋ยของกลุ่ม ซึ่งเวลานี้สมาชิกล้วนเป็นคนในครอบครัว มีตราสินค้าว่า 'นาทอง' ได้รับการรับรองจากกรมวิชาการเกษตรเรียบร้อยแล้ว

ในส่วนของเตาเผาถ่าน ๒๐๐ ลิตร ทำงานไม่ซับซ้อนอย่างที่คิด โดยนำกิ่งไม้ หรือกะลามะพร้าวมาเป็นเชื้อเพลิง ส่วนน้ำส้มควันไม้จะเกิดจากการควบแน่นเป็นไอน้ำ ไหลลงมายังกระป๋องที่รองด้านล่าง ซึ่งเตาแบบตั้งนี้จะให้น้ำส้มที่เข้มข้นและมีคุณภาพกว่าเตาแบบนอน โดยน้ำส้มที่ได้มา จะนำไปใส่รวมไว้ในแกลลอนเป็นเวลา ๔๕ วัน เพื่อให้ตกตะกอน จากนั้นจึงถ่ายส่วนผิวสู่แกลลอนใหม่ ทั้งตะกอนไป และถ้าต้องการนำไปใช้ ให้นำไปผสมน้ำในสัดส่วน ๒๐ ซีซี ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

กลุ่มขายน้ำส้มควันไม้ในราคาลิตรละ ๑๕๐ บาท วันหนึ่งผลิตได้ ๑ ลิตร ส่วนถ่านที่ได้จากการเผา ขายกระสอบละ ๑๓๐ บาท ส่วนปุ๋ยชีวภาพตอนนี้ พัฒนาเป็นปุ๋ยปั้นเม็ด หนึ่งกระสอบบรรจุ ๕๐ กิโลกรัม ราคากระสอบละ ๓๐๐ บาท

ไม่เพียงแค่นี้ น้ำส้มควันไม้ และถ่าน กลุ่มยังผลิตแก๊สชีวภาพใช้ เพราะแต่เดิมที่มีปัญหาเรื่องมูลสุกรส่งกลิ่นรบกวนละแวกข้างเคียง ทางกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบ้านดอน ตลอดจนพลังงานจังหวัดสุพรรณบุรี จึงได้เข้ามาเสนอให้นำมูลจากสุกรมาแปรรูปเป็นเชื้อเพลิง

ครั้งแรกเทศบาลฯ สนับสนุนบอลลูนสำหรับผลิตแก๊ส ใช้ดี แต่รั่ว พลังงานจังหวัดจึงให้ถังไฟเบอร์กลาส ขนาด ๘,๐๐๐ ลิตร ทวีจึงซุ้ดหลุมฝังบริเวณหลังบ้าน

ด้วยความที่กลุ่มเป็นศูนย์เรียนรู้สำคัญในพื้นที่ กระทรวงพลังงานจึงสนับสนุนอุปกรณ์อีกหลายอย่าง เช่น เตาชีวมวล และตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับใช้อบสมุนไพร ซึ่งต่อยอดกับนโยบายของเทศบาลตำบลบ้านดอน ที่ส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกสมุนไพร

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทอง อำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

โครงการขยายเขตไฟฟ้าแรงต่ำ

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๗ ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน

โครงการขยายเขตไฟฟ้าแรงต่ำ

เนื่องจากการจัดสรรสาธารณูปโภคแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เป็นหน้าที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองจึงดำเนินโครงการขยายเขตไฟฟ้าให้ส่องสว่างทั่วพื้นที่ เพราะเล็งเห็นว่าเรื่องนี้เกี่ยวพันทั้งเรื่องคุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพ รวมไปถึงสวัสดิภาพและความปลอดภัยของประชาชน โดยเริ่มแรกมีการสำรวจความต้องการของประชาชนผ่านเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบล จากนั้นจึงนำเข้าสู่การพิจารณาของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองเพื่อบรรจุไว้ในข้อบัญญัติตำบล พร้อมกันนี้ ยังได้รับงบประมาณสนับสนุนจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิต อำเภอพล สาขาเวียงน้อย ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดรูปธรรมในการจัดการ ส่งผลให้ชาวบ้านโนนทองมีไฟฟ้าใช้อย่างครอบคลุม นำมาซึ่งความสงบสุขและปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน

8 ส่งเสริมการ เจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจที่ยั่งยืน

เทศบาลตำบลบ้านเหล่า

อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

บทบาท

ศปง.พัฒนาและสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุ โดยชุมชนท้องถิ่น

เรื่อง

กลุ่มแคบหมูพื้นเมือง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและก้าวถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มแคบหมูพื้นเมือง

กลุ่มแคบหมูพื้นเมือง ก่อตั้งเมื่อปี ๒๕๕๔ มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๑๗ คน ทั้งหมดเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มอันประกอบด้วยประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก และกรรมการรวม ๑๓ คน แรกเริ่มเดิมทีสมาชิกในกลุ่มได้รวมกลุ่มกันประดิษฐ์ดอกไม้แห้งเพื่อจำหน่าย แต่ด้วยภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซา รวมถึงไม่มีตลาดมารองรับจึงทำให้กลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้แห้งล้มเลิกไป ทางสมาชิกจึงหันมารวมกลุ่มกันทำแคบหมูพื้นเมืองที่มีเอกลักษณ์ด้านรูปลักษณ์ รสชาติ และถูกหลักอนามัย ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นเมืองที่เป็นมรดกสืบทอดมารุ่นต่อรุ่น

กลุ่มส่งสินค้าให้แก่ร้านขายของชำตามหมู่บ้าน และขายตามตลาดสด ราคาถุงละ ๕ บาท และ ๑๐ บาท และยังมีจำหน่ายเป็นกิโลกรัม กิโลกรัมละ ๔๐๐ บาท แคบหมูที่ทำส่ง มีแบบไร้มันและติดมัน เงินที่ได้จากการขายจะแบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกเก็บเข้ากลุ่มเป็นเงินส่วนกลาง ใช้หมุนเวียนสำหรับทำแคบหมูรอบต่อไป ส่วนที่สองคือกำไรจากการขายแคบหมูซึ่งแบ่งในกลุ่มสมาชิก ทำให้กลุ่มผู้สูงอายุมีรายได้เสริมจุนเจือครอบครัว

นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ ถึงปัจจุบัน หน่วยงานต่างๆ เล็งเห็นว่ากลุ่มทำแคบหมู มีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งและดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จนสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ กลุ่มจึงได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการสานพลังสร้างสุข ตำบลบ้านเหล่า จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท และมีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนเพิ่มเติม ได้แก่ เทศบาลตำบลบ้านเหล่า สนับสนุนงบประมาณ ที่ว่าการอำเภอแม่ใจ และเกษตร เทศบาลตำบลบ้านเหล่า สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ทำให้กลุ่มแคบหมูพื้นเมือง บ้านเด่นโพธิ์ทอง หมู่ ๑๓ เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับกลุ่มเยาวชนและประชาชนที่สนใจ อยากรับรู้ได้เสริม และเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาทางด้านวัฒนธรรมอาหารสู่รุ่นต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ อำเภอนำน้อย จังหวัดน่าน

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

เกษตรผสมผสานห้วยช้าง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

เกษตรผสมผสานห้วยช้าง

แม้ลักษณะภูมิประเทศของบัวใหญ่เป็นเขาสูง แต่พื้นที่การเกษตรกว่า ๔๐ ไร่ ของสองสามีภรรยา นะเรศ ศรีนะ และ ผ่องนภา ศรีนะ แห่งบ้านหนองห้า หมู่ที่ ๘ กลับอุดมไปด้วยพืชผักผลไม้หลากหลายชนิด โดยเฉพาะผักสวนครัว ซึ่งทั้งสองการันตีว่าปราศจากสารพิษ

เนื่องจากพื้นที่ทั้งหมดเป็นที่ดอย ไม่มีระบบชลประทาน จึงต้องทำการเกษตรในฤดู แต่ก่อนทั้งสองปลูกพืชเชิงเดี่ยว ปีหนึ่งมีรายได้ครั้งหนึ่ง เป็นค่าใช้จ่ายในบ้าน พอหมดฤดูไม่มีรายได้ แต่ยังต้องกินต้องใช้ โดยนะเรศยอมรับว่าเคยใช้สารเคมีทุกชนิดที่โฆษณา

แต่เดิมนี่ปลูกข้าวโพดเกือบทั้งหมด แล้วยังมีสวนมะขาม ๓ ไร่ สวนมะม่วงอีก ๒ ไร่ จนเมื่อปี ๒๕๔๘ จึงเริ่มปลูกยางพารา โดยแบ่งที่ปลูกข้าวโพดออกมา ๑๐ ไร่ ส่วนมะม่วงล้มมาปลูกข้าวโพดแทน ในช่วงปี ๒๕๕๕ ที่เปิดกรีดยางพารา จึงเริ่มทำเกษตรผสมผสาน โดยหันมาปลูกผักสวนครัวด้วย เริ่มจากชะอม พริก มะเขือ กับผลไม้บางชนิดแซมๆ กันไป ไม่ได้คิดถึงรายได้ คิดเพียงไม่ต้องซื้ออาหาร ปลูกต้นหนึ่งกินได้ทั้งปี ขณะที่สารเคมีก็ปรับลดเรื่อยมา กระทั่งยางพารา เมื่อครบ ๕ ปี ก็เลิกใช้หมด พอหญ้าขึ้น ใช้วิธีตัดแทน ผ่านไป ๒-๓ ปี สารเคมีในพื้นที่จึงเริ่มเจือจาง

นอกจากนี้ เกษตรอำเภอนำน้อย พัฒนาที่ดินจังหวัดน่าน ยังเข้ามาช่วยสอนเรื่องการดูแลหน้าดิน การผลิตปุ๋ยหมักจากเศษหญ้า ใบไม้แห้ง มูลสัตว์ และแกลบ รวมถึงการทำน้ำหมักชีวภาพโดยนำมะละกอ ฟักทอง และกล้วยสุก มาผสมกับสารเร่งซูเปอร์ พด.๒ เพื่อใช้ฉีดพ่นตามใบและผล ส่วนเรื่องชลประทาน ที่นี่ใช้วิธีขุดบ่อกักเก็บน้ำฝนบนที่สูง แล้วส่งไปตามท่อด้วยระบบน้ำหยด ทำให้ประหยัดน้ำได้มาก

จากผักสวนครัวหนึ่งไร่ วันนี้สองสามีภรรยาขยายพื้นที่เป็น ๓ ไร่ และนำพืชผักอีกหลายชนิดมาปลูกอย่างต่อเนื่อง เช่น ผักหวานป่า ดอกแค หน่อไม้ นอกจากนี้ยังปลูกข้าวเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา โดยนำผลผลิตที่เหลือจากการบริโภคไปขายในราคาถูก และแจกจ่ายให้คนรู้จัก

นอกจากนี้ สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดน่านยังเข้ามาสนับสนุนให้ทั้งสองพัฒนาที่ทำกินของตนเองเป็นศูนย์เรียนรู้การเกษตรผสมผสาน เพื่อให้เกษตรกรหรือผู้สนใจจากพื้นที่ต่างๆ มาศึกษาดูงาน พวกเขาจึงตั้งใจจะขยายพื้นที่ปลูกพืชเพิ่มเติม และยังมีแผนลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดลง ๒ ไร่ เพื่อปลูกไผ่ เพราะเป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ อีกทั้งช่วยลดปัญหาภูเขาหัวโล้นด้วย

เทศบาลตำบลขัวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

ศูนย์การแพทย์ทางเลือกสารภี

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

ศูนย์การแพทย์ทางเลือกสารภี

เมื่อต้นปี ๒๕๕๒ คุณแม่แก้วเรือน จิวหานัง คหบดีเจ้าของใจแก้วคอร์ท ได้แสดงความจำนงต่อนายแพทย์จรัสสิงห์แก้ว ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสารภี บริจาคที่ดินจำนวน ๘ ไร่ ๑ งาน ๘๑ ตารางวา บ้านตึกอก หมู่ ๙ ห่างจากโรงพยาบาลสารภีประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ต่อมาผู้อำนวยการโรงพยาบาลสารภี ร่วมกับทีมบริหารโรงพยาบาลเห็นว่าโรงพยาบาลสารภีมีพื้นที่คับแคบ คนไข้แน่นโรงพยาบาล ประกอบกับมีคนไข้เรื้อรังที่มีภาวะแทรกซ้อนต่างๆ เช่น อัมพฤกษ์ อัมพาต เบาหวาน และความดัน การพัฒนาระบบบริการสุขภาพด้วยการแพทย์แผนปัจจุบันให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง ๑๒ ตำบล เป็นเรื่องยาก บุคลากรก็น้อย จึงอยากพัฒนาศูนย์การแพทย์ทางเลือกบนพื้นที่ที่ได้รับบริจาคนี้ แทนอาคารโรงฉีดยาของวัดต้นเหียว ตำบลยางเนิ้ง ซึ่งเป็นที่ตั้งเดิม

ศูนย์การแพทย์ทางเลือกสารภีให้บริการนวดหัตถบำบัด หรือนวดแผนไทย โดยแพทย์แผนไทยที่ผ่านการอบรม และมีบริการนวดประคบสมุนไพร โดยนำลูกประคบไปนึ่งให้ร้อน ประคบบริเวณที่ปวด หรือเคล็ดขัดยอก เมื่อน้ำมันหอมระเหยถูกความร้อน จะระเหยออกมา ความร้อนจากลูกประคบช่วยกระตุ้นให้การไหลเวียนโลหิตดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีการอบสมุนไพร ด้วยไอน้ำที่มาจากสมุนไพร เพื่อกำจัดน้ำเหลืองเสีย บำรุงผิวหนังไม่ให้เกิดฝ้า และบำรุงผิวพรรณให้สดใส

ส่วนย่างขาง เป็นวิธีการบำบัดรักษาโรคภัยไข้เจ็บแบบพื้นบ้านล้านนา โดยมากใช้สำหรับบำบัด หรือรักษาอาการเจ็บปวดตามร่างกาย โดยใช้เท้าชุบน้ำยาแล้วไปย่ำลงบนขางที่เผาไฟจนร้อนแดง แล้วจึงไปย่ำบนร่างกายหรืออวัยวะของผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บปวด พร้อมทั้งเสกคาถาอาคมกำกับด้วย

ยังมีการตอกเส้น เป็นภูมิปัญญาในการดูแลรักษาสุขภาพของคนแถบภาคเหนือที่สืบทอดมาหลายชั่วอายุคน เป็นอีกภูมิปัญญาหนึ่งที่เป็นอัตลักษณ์ในระบบการแพทย์พื้นบ้านล้านนา และยังมีเช็ดແກ (ແກ) เป็นภาษาพื้นบ้านล้านนา แปลว่าขูดหรือถู ซึ่งหมายถึงการใช้อุปกรณ์หรือสมุนไพร เช่น ใบไม้ ไพล มัดหมอยา เชาสั่ว เหยี่ยว เป็นต้น ขูดหรือถูไปตามส่วนต่างๆ ของร่างกายที่มีอาการเจ็บปวดหรือมีอาการไม่สบาย เช็ดແກเป็นการนวดชนิดหนึ่งที่เรียกว่า นวดเสียดสี ช่วยคลายกล้ามเนื้อ ทำให้เลือดและน้ำเหลืองไหลเวียนดีขึ้น เพิ่มออกซิเจนเข้าสู่เนื้อเยื่อร่างกาย เปิดรูขุมขน ขับของเสียออกจากร่างกาย กระตุ้นความร้อนให้ร่างกายเกิดการเผาผลาญดีขึ้น และยังช่วยปรับร่างกายให้อยู่ในภาวะสมดุล

นอกจากนี้ ศูนย์การแพทย์ทางเลือกสารภี ยังเปิดโครงการสวดมนต์เพื่อการเยียวยาด้วย

เทศบาลตำบลบ้านต้า

อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

หมู่บ้านจัดการตนเอง หมู่ที่ ๑๑

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

หมู่บ้านจัดการตนเอง หมู่ที่ ๑๑

เนื่องจากบ้านต้าพระแล หมู่ที่ ๑๑ เป็นหมู่บ้านที่มีสถิติการตีมูลค่ามากที่สุดเป็นอันดับ ๑ ของจังหวัด และเป็นอันดับที่ ๑ ของประเทศ ชำียงดกเกษตร จปฐ. เยอะที่สุดในอำเภอเมือง มากถึง ๑๗ ครัวเรือน ทางเทศบาลเห็นปัญหา จึงสนับสนุนให้ทำบัญชีครัวเรือน เพื่อดูรายรับ-รายจ่ายของตนเอง และได้เห็นว่าหมดค่าใช้จ่ายไปกับเหล้ามากนัก

ด้วยเหตุนี้ ทางเทศบาลจึงร่วมกับแกนนำหมู่บ้าน พูดคุยกับประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากเหล้าส่งผลกระทบต่อมากมายทั้งเรื่องชีวิต ทรัพย์สิน สุขภาพ ครอบครัว ปัญหาทางการเงิน และหนี้สิน จำเป็นต้องพูดคุยและเริ่มต้นแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นภายในชุมชน

ที่สุดหมู่บ้านเริ่มการรณรงค์ และตั้งกฎกติกาภายในหมู่บ้าน มีการประชุมเพื่อรับทราบโดยทั่วกัน ทั้งยังประชุมเป็นประจำทุกเดือนเพื่อร่วมพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญห

กิจกรรมที่ทำการลดเหล้าในงานศพ ถ้ามีการละเมิดกฎ ให้ปรับเจ้าของงานเป็นจำนวนเงิน ๕,๐๐๐ บาท ส่วนงานบุญที่เป็นงานรื่นเริง ทางคณะกรรมการขอความร่วมมือในการลดเหล้า และส่งเสริมให้ร้านค้าเป็นร้านค้าคุณธรรม ไม่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันพระ และปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อหารายได้เสริมในเวลาว่าง โดยในชุมชนมีกลุ่มมากมาย ทั้งกลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มจักสานไม้ไผ่ กลุ่มน้ายาเนกประสงค์ กลุ่มเลี้ยงเป็ดเทศ กลุ่มกระเป๋าทาสติก กลุ่มผักปลอดสารพิษ กลุ่มบายศรี กลุ่มเพาะเห็ด และกลุ่มโฮมสปปา

จากความร่วมมือของคนในชุมชน ทำให้ชุมชนมีสถิติการตีมูลค่าลดลง มีสุขภาพที่ดีขึ้น ลดการทะเลาะเบาะแว้ง ครอบครัวอบอุ่น จนได้รับรางวัลชนะเลิศระดับจังหวัด หมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ประจำปี ๒๕๕๘

องค์การบริหารส่วนตำบลวังประจบ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

กลุ่มกระทงจากเปลือกข้าวโพด

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มกระทงจากเปลือกข้าวโพด

พื้นที่ตำบลวังประจบเป็นพื้นที่เกษตรกรรม โดยพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ข้าวโพด ซึ่งหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว เกษตรกรจะนำข้าวโพดไปจำหน่ายที่ลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งจะมีการแยกเปลือกข้าวโพดออกและนำไปเผา ก่อให้เกิดมลภาวะทางอากาศ นางละมัย แจ็กฟวง ประธานกลุ่มสตรีแม่บ้าน หมู่ที่ ๓ บ้านสะแกเครือ มองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น จึงคิดหาวิธีนำเปลือกข้าวโพดมาใช้ให้เกิดประโยชน์แทนการเผาทิ้ง

ต่อมาได้ชักชวนสมาชิกไปเรียนรู้การทำกระทงจากกลุ่มอาชีพจังหวัดกำแพงเพชรและมองเห็นโอกาสในการเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มแม่บ้าน จึงได้ติดต่อลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร โดยมีเจ้าหน้าที่เกษตร อบต.วังประจบ ทำหน้าที่ประสานงาน

เมื่อทำกระทงจากเปลือกข้าวโพดจำหน่าย และได้รับการตอบรับที่ดี ตั้งแต่นั้นมาทางกลุ่มอาชีพ และกลุ่มแม่บ้านจึงไปรับซื้อเปลือกข้าวโพดที่ลานผลิตเอง โดยลานรับซื้อไม่คิดราคา แต่กลุ่มต้องมารับและแยกเปลือกข้าวโพดที่ลานรับซื้อผลผลิตเอง

จากการก่อตั้งกลุ่มกระทงจากเปลือกข้าวโพด ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น ใช้เวลารว่างให้เกิดประโยชน์ และเป็นการสร้างงานให้กลุ่มสตรี แม่บ้าน และผู้สูงอายุ โดยสมาชิกกลุ่มสามารถทำกระทงฝากขายให้กับกลุ่ม ราคาใบละ ๓๕ บาท แต่หากเป็นช่วงเทศกาล สมาชิกสามารถนำไปขายที่บริเวณจัดงานได้ใบละ ๕๐-๗๐ บาท อีกทั้งยังช่วยลดปัญหามลพิษทางอากาศจากการเผาไหม้เปลือกข้าวโพด

นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ช่วยรับซื้อกระทงจากเปลือกข้าวโพดมาเก็บไว้และนำมาขายในช่วงเทศกาลลอยกระทง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ไชยมงคล

อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

โครงการสนับสนุนเครือข่ายธุรกิจชุมชน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

โครงการสนับสนุนเครือข่ายธุรกิจชุมชน

ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ทำให้ความเชื่อมโยงของห่วงโซ่อาหารแบบพึ่งพาธรรมชาติเริ่มขาดหายไป หมู่บ้านกมลราษฎร์ ถือเป็นชุมชนรอบโบราณสถานวัดใหญ่ชัยมงคล ซึ่งมีความสำคัญ และเป็นเมืองที่เคยมีความรุ่งเรืองในอดีต มีรากฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันยาวนาน เป็นชุมชนที่ยังคงวิถีแบบดั้งเดิมได้มากที่สุด ประกอบกับมีทุนทางสังคมในพื้นที่ คือเครือข่ายธุรกิจชุมชน ซึ่งประกอบประกอบชุมชนได้อย่างแข็งแกร่ง โดยมีบทบาทเป็นศูนย์กลางการตลาดเพื่อทำหน้าที่นำผลผลิตทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นพืชผัก สัตว์เลี้ยง ทั้งปลาและกบออกจำหน่ายสู่ตลาด โดยเป็นผลผลิตที่ปลอดภัย ไม่มีสารเคมีเจือปน

อบต.บ้านใหม่ไชยมงคล ได้เห็นความยั่งยืนของกลุ่ม ซึ่งสัมพันธ์กับวิถีชุมชน เครือญาติ จึงได้รับรองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และยังมีแนวคิดที่จะขยายแหล่งเรียนรู้ให้สามารถจัดการอาหารของชุมชนได้อย่างครบวงจร โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาให้เป็นตลาดสีเขียวประจำชุมชนในอนาคตอันใกล้

จากความสำเร็จที่ผ่านมาทำให้เครือข่ายธุรกิจชุมชนสามารถเลี้ยงดูตัวเองและคนในกลุ่ม สามารถอยู่ได้โดยพึ่งพาตนเอง ไม่เน้นการพึ่งพาปัจจัยภายนอก และขยายฐานตลาดเพิ่มมากขึ้น จุดเด่นสำคัญที่ทำให้กลุ่มนี้มีความต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันคือการมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำ จึงส่งผลโดยตรงต่อการกำหนดราคาขายที่ต่ำเช่นกัน โดยพ่อค้าแม่ค้าเข้ามาหาสินค้าปลอดภัยจากกลุ่มนี้ไปขายต่อสร้างกำไร ทำให้คนทำอยู่ได้ คนขายอยู่รอด

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวน อำเภอกุตุ้ม จังหวัดยโสธร

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

กลุ่มโคขุนหนองแวน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มโคขุนหนองแวน

สืบเนื่องมาจากชาวบ้านในพื้นที่ตำบลหนองแวน มีอาชีพทำนา ทำสวน ราคามลผลผลิตไม่แน่นอน และหลังเสร็จจากอาชีพหลักแล้ว ก็ไม่มีอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้กับครอบครัว จนเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๔ ได้มีการจัดตั้งกลุ่ม “โคขุนหนองแวน” ขึ้น โดยการนำของคู่สามีภรรยา นายสุพิท-นางบุญญาภรณ์ วงศ์พิทักษ์ ซึ่งจบการศึกษาจากวิทยาลัยเกษตรกรรมศรีสะเกษ สาขาวิชาเอกโคเนื้อ-กระบือ และมีประสบการณ์ทำงานที่สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลางโพธิ์ยางคำ จำกัด จังหวัดสกลนคร หลังลาออกจากงานเพื่อมาประกอบอาชีพที่บ้านเกิด จึงได้ชักชวนเกษตรกรเข้าร่วมกลุ่มเลี้ยงโคขุนเพื่อขายเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง เนื่องจากในพื้นที่มีความเหมาะสมในการเลี้ยงโค อีกทั้งมีตลาดรองรับ ซึ่งน่าจะเป็นอาชีพเสริมหรืออาชีพหลักได้อย่างมั่นคง ต่อมาได้พัฒนาจนกลายเป็นต้นแบบแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานการเลี้ยงโคของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และเกษตรกรทั่วประเทศที่มีความสนใจ โดยเปิดการเรียนรู้ทั้งในแบบไป-กลับ และพักค้างคืน มีโฮมสเตย์ไว้บริการ

กลุ่มโคขุนหนองแวน เป็นกลุ่มที่ส่งเสริมการเลี้ยงโคขุนสายเลือดยุโรปแบบถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้ได้โคขุนคุณภาพดีภายใต้มาตรฐานเดียวกันและจัดหาอาหาร เวชภัณฑ์

สำหรับการเลี้ยงโคขุนมาจำหน่ายให้สมาชิกในราคาถูกลงกว่าท้องตลาด มีเงินปันผลหุ้นรายปี มีเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิก ในการซื้ออาหารและเวชภัณฑ์ จัดหาตลาดที่รับซื้อโคขุนให้แก่สมาชิก ได้แก่ สหกรณ์หนองสูง จำกัด จังหวัดมุกดาหาร และบริษัท นครพนมบีพี (ไทยแลนด์) จำกัด จังหวัดนครพนม

กลุ่มโคขุนหนองแวนพยายามยกระดับการเลี้ยงให้ได้คุณภาพและได้มาตรฐานตามหลักวิชาการ โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวนประสานสำนักงานเกษตรอำเภอกุตุ้ม สำนักงานปศุสัตว์อำเภอกุตุ้ม จัดอบรมเพิ่มความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงโคขุน รวมถึงได้รับสนับสนุนทุนในการบริหารจัดการกลุ่มจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ปัจจุบันกลุ่มโคขุนหนองแวนมีสมาชิกในกลุ่มทั้งหมด ๒๑๕ คน แต่ละคนถือหุ้นขั้นต่ำ ๒,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท มีเงินทุนหมุนเวียนประมาณ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท มีเงินปันผลรายปีร้อยละ ๑๒ ของหุ้น มีการเฉลี่ยคืนร้อยละ ๓ ของการซื้ออาหารสัตว์และเวชภัณฑ์ มีโคแม่พันธุ์ ๑,๓๐๐ ตัว โคขุน ๖๐๐ ตัว โคพร้อมจำหน่าย ๘๐๐ ตัว สมาชิกมีรายได้จากการจำหน่ายเฉลี่ยตัวละ ๘๐,๐๐๐ บาท กำไรสุทธิต่อตัว ๒๐,๐๐๐ บาท ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทอง อำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มทอผ้าฝ้ายรวมทอง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มทอผ้าฝ้ายรวมทอง

ชาวตำบลโนนทองมีอาชีพหลักคือการทำนา หลังจากฤดูเก็บเกี่ยวชาวบ้านว่างงาน จึงคิดหารายได้เสริมโดยการทอผ้าฝ้ายเพื่อนำไปตัดชุดไว้ใช้เอง และเป็นของฝากลูกฝากหลานที่กลับมาจากต่างจังหวัดในช่วงเทศกาลสำคัญ

เริ่มต้นจากการรวมกลุ่มเล็กๆ เพื่อทอขายตามงาน กระทั่งศูนย์รัตนากาเกิดความสนใจเข้ามาให้ความรู้ และสนับสนุนให้จัดตั้งกลุ่มทอผ้าฝ้ายขึ้น มีสมาชิกทั้งหมด ๕๔ คน พร้อมสนับสนุนเงินทุนจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองยังจัดฝึกอบรมเรื่องการทอผ้าฝ้าย และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่กลุ่มมูลค่า ๒๐,๐๐๐ บาท โดยทางศูนย์รัตนากาหาตลาดและรับซื้อผ้าที่ทอเสร็จแล้วไปจำหน่าย

สมาชิกกลุ่มจะมีรายได้ประมาณ ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ บาทต่อเดือน ส่งเสริมให้ชุมชนมีเศรษฐกิจที่ดี ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ลดการอพยพไปทำงานต่างจังหวัด และยังได้ฝึกพัฒนาฝีมือในด้านการทอผ้าฝ้าย ผ้าขาวม้า และสานตะกร้าพลาสติก เพื่อให้เกิดความชำนาญและสร้างสรรค์สร้างผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ ทำให้คนในท้องถิ่นมีอาชีพเสริมในช่วงเวลาว่างหลังฤดูเก็บเกี่ยว

สินค้าของกลุ่ม มีทั้งผ้าผืนดั้งเดิม ผ้าขาวม้า และผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น กระเป๋าผ้าฝ้าย โดยผลิตตามยอดสั่งซื้อของตลาด มีการพัฒนาตลาดในการทอที่แตกต่างจากที่อื่น เพื่อดึงดูดตลาด และสินค้ายังได้รับการคัดสรร OTOP ด้วย

นอกจากนี้มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยได้พากลุ่มทอผ้าฝ้ายไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแหล่งทอผ้า เพื่อเป็นการพัฒนาฝีมือและเพิ่มความรู้ให้กับสมาชิก และส่งกระเป๋าจากกลุ่มทอผ้าฝ้ายรวมทองไปแจกจ่ายให้กับเด็กในมูลนิธิฯ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

บทบาท

ศปง.การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการลดอุบัติเหตุ

เรื่อง

กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

“การเลี้ยงไหมนอกจากจะเป็นการเสริมรายได้ให้แก่เกษตรกรแล้ว ยังเป็นวัฒนธรรมที่เก่าแก่และดีงามของชาติไทยที่สืบทอดกันมานานอีกด้วย ไม่ว่าเศรษฐกิจของประเทศจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร การพัฒนาการเลี้ยงไหมก็ต้องดำเนินต่อไป”

นี่เป็นพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๒ ที่ขับเคลื่อนเกษตรกรให้สืบสานอาชีพนี้ต่อไป กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบ้านโนนสมบูรณ์ก็เช่นเดียวกัน ที่นี้สานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตผ้าไหมไทยมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ อาชีพหลักทำไร่ ทำนา ทอผ้าไหมในยามว่าง ขายเป็นรายได้เสริม แต่เดิมต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างขาย ทำให้ไม่มีตลาดรองรับที่แน่นอน แต่หลังจาก อบจ.กาฬสินธุ์ ร่วมกับพัฒนาชุมชนอำเภอนามน และบริษัทจุลไหมไทย ร่วมกันส่งเสริมให้ดำเนินธุรกิจปลูกหม่อนเลี้ยงไหมวัยอ่อน เลี้ยงไหมวัยแก่ และการผลิตเส้นไหมให้ได้ตามมาตรฐาน สร้างความเข้มแข็งให้กับอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การผลิตเส้นไหมของเกษตรกรในพื้นที่

ปัจจัยสำคัญในการประกอบอาชีพนี้มี ๕ ประการ คือ ๑) หม่อน ต้องมีพันธุ์หม่อนที่ดีและปริมาณมากพอ ๒) ไหม ต้องมีพันธุ์ไหมที่ดี แข็งแรง โตเร็ว ทนทานต่อโรค ให้ผลผลิตสูง ๓) วิธีการเลี้ยง ต้องดัดแปลงวิธีเลี้ยงที่ทำให้ไหมโตเร็ว

แข็งแรง ประหยัดแรงงาน ๔) ต้องควบคุมโรคและแมลงต่างๆ ที่ทำความเสียหายแก่หม่อนหรือไหมได้ ๕) การจัดการ การวางแผนการเลี้ยงที่ถูกต้อง ควรตัดแต่งกิ่ง ใส่ปุ๋ยอย่างไรระยะเวลาเริ่มเลี้ยงไหม ต้องกระทำให้สัมพันธ์กับสภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโต

ปัจจุบันผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบ้านโนนสมบูรณ์ มีสมาชิกทั้งหมด จำนวน ๓๐ ครัวเรือน มีพื้นที่การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมประมาณ ๑๐๐ ไร่ เลี้ยงไหมเฉลี่ย ๑๔ รุ่นต่อคนต่อปี ส่วนพันธุ์ไหมที่นิยมเลี้ยง คือนางตุย นางน้อย นางลิ้ว สำโรง พันธุ์พื้นบ้าน (ต่อพันธุ์เอง) พันธุ์ไทยผสม เช่น ดอกบัว เหลืองโพธิ์จัน เป็นต้น แต่วันนี้ไหมไม่พอกับความต้องการ ประกอบกับการเลี้ยงยุ่งยาก บางครอบครัวจึงเลือกซื้อจากข้างนอก แต่ในส่วนของตลาดการขายทอ รายละเอียดบนชิ้นผ้า ยังคงเอกลักษณ์ของชุมชนไว้

การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจึงถือเป็นหนึ่งในกลไกที่สามารถสร้างเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นได้ดี ทั้งยังเป็นอาชีพที่เสริมสร้างความอบอุ่น ความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและชุมชน และยังเป็นการเดินตามแนวพระราชดำรินหลวงรัชกาลที่ ๙ และพระราชปณิธานในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในการช่วยให้เกษตรกรสามารถเลี้ยงตนเองได้อย่างยั่งยืน ไปพร้อมๆ กับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาวัฒนธรรมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวเกรียบผักผลไม้แม่บ้านเกษตรกร

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวเกรียบผักผลไม้แม่บ้านเกษตรกร

เมื่อปี ๒๕๒๕ บ้านหนองโอใหญ่ ซึ่งเป็นหมู่บ้าน อพป. (หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง) ได้รับฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีนโยบายส่งเสริมการรวมกลุ่มให้เกษตรกรมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยสำนักงานเกษตรอำเภอหนองสูง ได้ฝึกอบรมการแปรรูปทำข้าวเกรียบผักผลไม้ให้กับชาวบ้าน จนกระทั่งตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวเกรียบผักผลไม้แม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองโอใหญ่ เมื่อปี ๒๕๔๖ โดยใช้พื้นที่บ้านของสมาชิกเป็นที่พักทำกลุ่ม และเลือกเผือก ฟักทองมาแปรรูป เนื่องจากชาวบ้านในพื้นที่ปลูกฟักทอง มันเทศ เผือก ข้าวโพด ไร่มา

กลุ่มจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่ม และเริ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการระดมทุนเพื่อใช้ในการผลิตโดยมีนางวรรณิ์ ปัทม เป็นประธานกลุ่ม มีสมาชิกเริ่มแรก ๘ คน ร่วมลงทุนคนละ ๑๐๐ บาท มีทุนดำเนินการเริ่มแรกจำนวน ๘๐๐ บาท และบริหารงานจนกลุ่มเกิดความเข้มแข็ง จากความเข้มแข็งของกลุ่มทำให้ผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบผักผลไม้ได้รับคัดสรรเป็นสินค้า OTOP ของชุมชน ระดับ ๓ ดาว ในปี ๒๕๔๗

จนถึงปี ๒๕๔๘ สหภาพยุโรปร่วมมือกับรัฐบาลไทย สนับสนุนโครงการ SSP โดยมี ธ.ก.ส. เป็นผู้รับผิดชอบ กลุ่มจึงมีโอกาสได้เข้าร่วมอบรม จัดทำบัญชี กระบวนการผลิต ทำให้กลุ่มเข้มแข็งมากขึ้น

หลังจากกลุ่มประสบความสำเร็จ ทำให้มีคนในชุมชนต้องการเป็นสมาชิกกลุ่ม จึงเปิดโอกาสให้กับผู้ที่สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยมีหลักเกณฑ์การรับสมัคร คือ ๑) เป็นสตรี

บ้านหนองโอใหญ่ หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๘ อายุ ๒๐ ปีขึ้นไป ๒) ยื่นใบสมัครต่อคณะกรรมการ ๓) ผู้สมัครจ่ายค่าธรรมเนียมแรกเข้าคนละ ๒๐ บาท ๔) ผู้สมัครต้องออมสัจจะทุกเดือน ๕) ผู้สมัครต้องให้ความร่วมมือทำกิจกรรมกลุ่ม มีจิตอาสา

ในปี ๒๕๕๙ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวเกรียบผักผลไม้แม่บ้านเกษตรกรมีสมาชิกจำนวน ๑๒๒ คน คณะกรรมการ ๑๕ คน มีเงินออมจำนวน ๗๕๐,๐๐๐ บาท การดำเนินงานของกลุ่ม คือ ๑) การผลิตข้าวเกรียบฯ จะมีการจัดสมาชิกมาผลิตเป็นชุด หักต้นทุน กำไร แบ่งเข้ากลุ่ม ฝ่ายขายจะทำบัญชีควบคุมต้นทุนกำไร เพื่อปันผลตอนสิ้นปี ๒) การออม สมาชิกทุกคนมีการออมสัจจะทุกเดือน โดยยึดวิธีการออมแบบคงที่ตลอดทั้งปี เช่น ออม ๑๐๐ บาท ก็จะต้องออม ๑๐๐ บาท ทั้ง ๑๒ เดือน กำหนดการออม ทุกวันที่ ๕ ของเดือน โดยจะมีการปันผลดอกเบี้ยยตอนสิ้นปี

นอกจากนี้ยังปล่อยให้สมาชิกกู้ยืม โดยมี ๒ ประเภท คือ เงินกู้รายเดือน เรียกว่าเงินฉุกเฉิน และเงินกู้รายปี มีปันผลตอนสิ้นปีจากกำไรสุทธิ แบ่งเป็นกรรมการ ร้อยละ ๓๐ คินกลุ่ม ร้อยละ ๑๐ สาธารณประโยชน์ ร้อยละ ๑๐ ปันผลให้แก่สมาชิก ร้อยละ ๕๐ ซึ่งการดำเนินงานของกลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกและคนในชุมชนได้ นอกจากนี้ยังจัดให้มีการประชุมกลุ่มและสมาชิกอย่างน้อยปีละ ๓ ครั้ง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนากลุ่ม และสรุปผลการดำเนินงานประจำปี

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มอาชีพสหกรณ์บ้านน้ำปู หมู่ที่ ๕

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มอาชีพสหกรณ์บ้านน้ำปู หมู่ที่ ๕

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำไร่ทำนา เมื่อว่างงานจากฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิต กลุ่มสตรีแม่บ้านใช้เวลาว่างผลิตของใช้ที่จำเป็นในครัวเรือน เช่น ทอผ้าไหม ผ้าฝ้าย เสื้อกัก โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัตถุดิบที่มีในพื้นที่ หากเหลือใช้ก็นำมาจำหน่าย ก่อให้เกิดรายได้ในครัวเรือน แต่มีบางครัวเรือนที่ขาดทุนทรัพย์ จึงได้รวมกลุ่มกันเพื่อระดมทุนให้สมาชิกกู้ยืมเงิน เพื่อนำทุนมาผลิตสินค้าจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน

กลุ่มสหกรณ์บ้านน้ำปู หมู่ที่ ๕ เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ โดยมีหลักการสำคัญในการทำงาน คือรวมกลุ่มเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ และเพิ่มรายได้ให้กลุ่มสตรีในชุมชน และส่งเสริมการออมในกลุ่ม มีกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นทุนศักยภาพที่มีในชุมชน เช่น กิจกรรมการออมทรัพย์ การทอผ้าสายฝน การทอเสื้อกัก เป็นต้น มีสมาชิกที่หลากหลายเช่น สตรี แม่บ้าน ผู้สูงอายุ

ผลจากการก่อตั้งกลุ่มสหกรณ์บ้านน้ำปู ทำให้ทุกครัวเรือนมีอาชีพเสริมสร้างรายได้ และใช้เวลาว่างจากการทำเกษตรให้เกิดประโยชน์ จนเกิดเป็นเครือข่ายผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ระดับตำบลมีสินค้าที่หลากหลายจำหน่าย

การดำเนินงานของกลุ่มได้รับการสนับสนุนจาก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก พัฒนาชุมชนอำเภอน้ำโสม อุตสาหกรรมจังหวัด ร่วมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การย้อมสีผ้าธรรมชาติ และสรรหาวัตถุดิบที่มีในพื้นที่มาทำให้เกิดประโยชน์ ดูแลสวัสดิการให้กับสมาชิกในกลุ่ม รวมถึงส่งเสริมด้านการตลาดให้มีช่องทางในการขาย และประชาสัมพันธ์สินค้าและผลิตภัณฑ์ให้แพร่หลาย

เทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

บทบาท

ศปง.พัฒนาและสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุ โดยชุมชนท้องถิ่น

เรื่อง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายที่เกิดจากรัฐบาลในปี ๒๕๔๓ โดยเป็นแหล่งเงินทุนกู้ยืมให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับลงทุนพัฒนาอาชีพ บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งหมู่ที่ ๑๑ บ้านสนม ก็เป็นอีกหนึ่งหมู่บ้านที่ได้รับเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท จึงจัดประชุมขั้นตอนการดำเนินงาน การรับสมัครสมาชิก รวมถึงการบริหารจัดการกองทุน และในปี ๒๕๕๖ ได้รับเงินเพิ่มทุนจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

เทศบาลตำบลสนมทำการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้

๑) การกู้ยืม สมาชิกสามารถยื่นกู้ได้รายละ ๑๐,๐๐๐-๖๐,๐๐๐ บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๕ ต่อปี โดยมีคณะกรรมการพิจารณาวงเงินการกู้ยืมให้สมาชิกแต่ละราย

๒) การบริหารจัดการผลกำไร แบ่งเป็นเงินประกันความเสี่ยง ร้อยละ ๑๐ ตอบแทนคณะกรรมการร้อยละ ๓๐ เงินสมทบกองทุนร้อยละ ๑๐ สาธารณประโยชน์ ร้อยละ ๕๐ โดยแบ่งเป็น ทุนการศึกษาแก่บุตรสมาชิก เรียนดี ประพฤติดี ร่วมกิจกรรมชุมชน ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ทุนละ ๕๐๐ บาท จำนวน ๒๔ ทุน จัดสวัสดิการกรณีเสียชีวิตเป็นค่าพวงหรีด ๕๐๐ บาท และค่าทำศพ ๑,๐๐๐ บาท สนับสนุนงานบุญประเพณี อำเภอสนม สนับสนุนค่าพาหนะ และค่าประชุมคณะกรรมการ

๓) เงินฝากสัจจะ กำหนดให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านออมเงินเดือนละ ๑๐ บาท รวม ๑๒๐ บาทต่อปี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกกู้ยืมกรณีฉุกเฉิน เช่น การศึกษาบุตร เป็นต้น วงเงินการกู้ยืมไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาทต่อคน ดอกเบี้ยร้อยละ ๕ ต่อปี

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีเป้าหมายส่งเสริมการกู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่ม ปัจจุบันมีสมาชิก ๑๑๑ คน มีผู้สูงอายุ ๖ คน มีเงินหมุนเวียนกองทุนหมู่บ้านสำหรับปล่อยกู้ จำนวน ๒,๐๓๐,๐๐๐ บาท เป้าหมายสูงสุดคือการบริหารจัดการกองทุนให้เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ หมู่ที่ ๒

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ หมู่ที่ ๒

ที่บ้านเบง หมู่ที่ ๒ เกิดการรวมตัวของบ้านที่ทำเกษตรผสมผสานภายในครัวเรือน โดยไม่พึ่งสารเคมี ดำเนินรอยตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

ครัวเรือนต้นแบบของหมู่ที่ ๒ ซึ่งนับเป็นแกนหลัก คือบ้านของสายสุนีย์ วรรณรัมย์ กับแปลงเกษตรของเหล่า นະมรัมย์ จากความสำเร็จของบุคคลทั้งสอง ลำเนา ช่อทอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ บ้านเบง จึงได้มีโครงการผลักดันให้บ้านเบงเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โดยผลักดันขยายผล ด้วยมีความตั้งใจจะทำให้ได้ทั้งหมู่บ้าน

การเริ่มต้นใหม่ของ สายสุนีย์ วรรณรัมย์

ด้วยความที่เป็นห่วงลูกที่กำลังจะเข้าสู่วัยรุ่น กับความเหนื่อยจากการเดินทางและชีวิตในกรุงเทพมหานคร สายสุนีย์ วรรณรัมย์ เลือกที่จะกลับบ้านเพื่อดูแลลูกอย่างเต็มที่

นี่ก็เป็นเวลากว่า ๖ ปีแล้วที่ได้กลับมาอยู่บ้าน มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมาย จากจุดเริ่มต้นที่คาดหวังเพียงรายได้เข้าบ้านวันละ ๑๐๐-๒๐๐ บาท เพื่อมาจุนเจือครอบครัว วันนี้สายสุนีย์ไปไกลเกินที่หวัง มีรายได้ตามเป้า ได้อยู่กับครอบครัว และได้สร้างการเปลี่ยนแปลงในบ้านหมู่ที่ ๒ หรือบ้านเบง ด้วยการเป็นบ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง

สายสุนีย์ เริ่มต้นด้วยการขายกล้วย เนื่องจากเห็นญาติที่อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เลยอดขายกล้วย แต่เพื่อเป็นการประหยัดต้นทุน สายสุนีย์จึงเริ่มต้นทำตั้งแต่การปลูกดอกไม้ โดยเลือกดอกพุดที่มีต้นทุนต่ำ และดูแลง่ายกว่าดอกมะลิ ซื้อมาต้นละ ๒๕ บาท มาปลูกในบริเวณบ้านเพื่อนำมาร้อยเป็นมาลัยขาย

จากต้นพุดสู่การขยายขยาย เริ่มมีการขุดบ่อเลี้ยงปลา ทำเล้าเป็ดเล้าไก่ รวมถึงเลี้ยงหมู ทั้งหมู่บ้าน และหมู่ป่า นอกจากนี้ยังปลูกข้าวในแปลงหลังบ้านโดยไม่ใช้สารเคมี ด้วยมีซีหนู ซีเปิดซีโก้อยู่ในบริเวณบ้าน ตักเก็บใส่ถุง เอาไว้รอฤดูกาล

ทำนาครั้งใหม่มาถึง นำปุ๋ยจากมูลสัตว์เหล่านี้ผสมดินไถกลับ แล้วหว่านเมล็ดพันธุ์ต่อไป ขณะที่สารไล่ศัตรูพืช ก็ได้น้ำหมักที่ทำจากหอยเชอร์รี่มาใช้ฉีดไล่ศัตรูข้าว

หลังการถนอม สาสุนีเยีใช้ทำเป็นตุ๋นไก่ อาศัยความร้อนจากดวงอาทิตย์ นับเป็นนวัตกรรมที่เข้าท่าและน่าสนใจ ไก่ไข่ รวมทั้งเปิดวังเล่นอยู่ในเล้า ขณะที่หมูปาก็เพิ่งออกลูกครอกใหม่ มีบ่อน้ำที่ทั้งใช้เลี้ยงปลาและใช้ในการเกษตร เป็นภาพสร้างสรรค์หนทางของการยังชีพตัวเองที่น่าชื่นชม

จากจุดเริ่มต้นจนวันนี้ รายได้จากครัวเรือนจึงมาจากหลากหลายทางทั้งข้าว ปลา หมู ผักสวนครัว รวมถึงมาลัยที่ร้อยให้พ่อบ้านเอาไปขาย รวมไปถึงการเป็นแม่ครัวที่โรงเรียนบ้านเบงท่าลาดอีกอย่างหนึ่ง

การตัดสินใจกลับบ้านของสาสุนีเยี้นับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญ ชีวิตที่ได้อยู่พร้อมหน้ากับครอบครัว กับผืนดินที่คุ้นเคยนับเป็นความสุขที่ไม่ต้องลำบากลำบากแสวงหา เพียงแค่ไม่หยุดนิ่ง หยิบจับอะไรในบ้านทำก็อยู่ได้

ความสำเร็จของสาสุนีเยี ทำให้เกิดการต่อยอดภายในหมู่บ้าน โดย ลำเนา ช่อทอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ บ้านเบง ได้พยายามผลักดันให้เกิดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โดยผลักดันขยายผลเป็น ๓๐ บ้าน และมีความตั้งใจจะทำให้ได้ทั้งหมู่บ้าน

ความสุขของหล้า นะมิรัมย์

แปลงนาของ หล้า นะมิรัมย์ อยู่ริมถนนทางเข้าหมู่บ้านหมู่ที่ ๒ ริมรั้วปลูกผักสวนครัวอย่างกระถิน พริก มะเขือเทศ ภายในที่นามีเพิงที่ประกอบด้วยคอกควาย ยุ่งฟาง ด้านหลังเป็นบ่อเลี้ยงปลา ลงมะพร้าวและกล้วยตรงขอบบ่อ ที่ติดกับคอกควายนั่นมีแปลงผักสวนครัวขนาดย่อม มีทั้งซุ่มบวบทำจากไม้ไผ่ที่ปลูกใช้เอง เป็นอุโมงค์สี่เหลี่ยมให้ผลผลิต กระเถิบไปหน่อยเป็นแปลงที่หาได้ทั้งกะเพรา โหระพา ตะไคร้ มะเขือเทศ มะนาว ใบแมงลัก ข่า ทั้งยังมีผลไม้อย่าง มะม่วง มะละกอ กล้วย แก้วมังกร น้อยหน่า ซึ่งล้วนเป็นแหล่งทำกินในครัวเรือน และรายได้เสริม

รายได้หลักของหล้า มาจากการเลี้ยงควายและทำนา ซึ่งทั้งนาและสวนครัวของเกษตรกรคนนี้ไม่มีสารเคมี ลำพังเอาขี้ควายมาใช้ทำปุ๋ยหมักก็แทบจะใช้ไม่ทันแล้ว

แรกเริ่มนั้นไม่มีแปลงผักหรือบ่อเลี้ยงปลาอย่างที่เห็น มีเพียงทุ่งนาเต็มพื้นที่ กระทั่งมีหมอดินอาสาที่รู้จักกันนำโครงการชุดสระพริมาแนะนำ ดินที่ได้จากการขุดก็นำมาถมที่นาส่วนหนึ่ง กลายเป็นพื้นที่ปลูกผักสวนครัวอย่างทุกวันนี้

เมื่อมีพื้นที่ก็เริ่มต้นปลูกพืชสวนครัวดังที่เห็น ประกอบกับการเลี้ยงปลาตกปลาช่อน จนหล้าแทบไม่ต้องออกจากบ้านก็มีกิน นอกจากนี้ การเกษตรของหล้ายังเป็นเกษตรอินทรีย์ นอกเหนือจากปุ๋ยขี้ควายแล้ว ยังทำน้ำหมักจากสมุนไพร ไล่ฉีดพ่นแมลง โดยส่วนผสมที่ใช้ก็มาจากในสวนของตัวเอง ทั้งบอระเพ็ด ฟ้าทะลายโจร ตะไคร้ ทั้งหมดสามารถเลือกเก็บเอาในที่ทำกินของตัวเอง

เห็นเรียบง่ายแบบนี้ แต่หล้าก็มีรายได้จนเจือครอบครัวไม่ได้ขาด เฉพาะควายพ่อพันธุ์แม่พันธุ์นั้น ก็มีราคาถึง ๕๐,๐๐๐-๗๐,๐๐๐ บาท กับข้าวในนา และผักปลาในสวนในบ่อ ซึ่งทั้งหมดล้วนขายได้ เปลี่ยนเป็นเงินมาหล่อเลี้ยงครอบครัว มีก็ซื้อไม่มีก็ไม่ซื้อไม่เป็นหนี้ หลักการใช้ชีวิตของหล้าเป็นแบบนี้

นี่ยังไม่นับรวมอาชีพคนขับรถส่งน้ำดื่ม ที่หล้าจะรับจ้างส่งในช่วงเช้า ได้เงินเหลือใช้ในแต่ละวัน ก่อนกลับเข้าที่นาที่สวน ปลูกผักเลี้ยงปลา พาควายออกไปเดินเล่น เรียบง่ายแบบนี้ เป็นความพอเพียงที่คนรู้จักใช้ชีวิตพอใจ

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มเห็ดเพื่อเศรษฐกิจชุมชน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มเห็ดเพื่อเศรษฐกิจชุมชน

ย้อนไปเมื่อปลายปี ๒๕๕๗ กศน.ตำบลชุมพลได้เข้ามาอบรมความรู้การเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐานให้แก่ชาวบ้านกลุ่มหนึ่ง เป็นเวลา ๓ วัน โดยสอนตั้งแต่วิธีผลิตก้อนเห็ด ไปจนถึงการทำโรงเรือนเพาะดอก

หลังจากเรียนจบไปในครั้งนั้น ชัยณรงค์ มินศรี นายก อบต.ชุมพล จึงได้สอบถามชาวบ้านว่าอยากจะพัฒนาเป็นอาชีพหรือไม่ ปรากฏว่ามีผู้สนใจประมาณ ๑๒ คน มาจากบ้านหมู่ที่ ๕, ๖, ๗ และ ๘ จึงตั้งกลุ่มขึ้นมา ใช้ชื่อบท.ชุมพลจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท เพื่อสร้างโรงเพาะเชื้อ ณ ที่ว่างด้านหลังของบ้านนายกฯ ซึ่งอยู่ในบ้านปากบึงป้าย หมู่ที่ ๖ และซื้ออุปกรณ์ต่างๆ เช่น ถังนึ่ง แก๊ส หัวเชื้อ และนายกฯ ยังสมทบทุนส่วนตัวทำชั้นวางก้อนให้

จากเงินตั้งต้นครั้งนั้น กลุ่มสามารถผลิตก้อนเห็ดออกมาได้ ๔,๐๐๐ ก้อน รอ ๔๕ วันจนเชื้อเดิน แล้วกรีดจุกเพื่อรอเก็บดอกได้ราว ๖ เดือน ผลผลิตส่วนหนึ่งแบ่งปันในกลุ่มสมาชิก ส่วนที่เหลือขายต่อให้ภรรยานายกฯ เพื่อนำไปจำหน่ายต่อ ในราคารับซื้อกิโลกรัมละ ๔๐ บาท ได้เงินมาทั้งหมด ๒๐,๐๐๐ บาท เอาเข้ากองกลางไว้ขยายผลต่อ

ต่อมาสมาชิกชาวบ้านหมู่ที่ ๘ บ้านใต้แอนคลอง ๑๔ เห็นว่าการเพาะเห็ดสามารถสร้างรายได้ จึงขยับขยายไปทำเองในพื้นที่ โดยทำเป็นโรงเปิดดอกเห็ด และรับซื้อก้อนเห็ดจากพื้นที่อื่นไปพราง เนื่องจากโรงผลิตก้อนเห็ดที่หมู่ที่ ๖ ยังไม่สามารถผลิตได้ตามความต้องการ

กระทั่งในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘ มีโครงการ กยจ. จึงได้จัดสรรงบประมาณ ๘๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อมาทำโรงผลิตก้อนเห็ด และโรงเพาะ กระจายไปยังจุดต่างๆ ทั่วตำบล

ตัวเงินส่งมาในปี ๒๕๕๙ จัดทำโรงเห็ด ๑๐ โรง กระจายทั่วตำบล โดยอยู่ที่หมู่ที่ ๖ จำนวน ๖ โรง เป็นโรงพักก้อน ๒ โรง และโรงเปิดดอกอีก ๔ โรง ส่วนหมู่อื่นๆ เป็นโรงเปิดดอกอย่างเดียว อยู่หมู่ที่ ๘ จำนวน ๑ โรง หมู่ที่ ๒ จำนวน ๑ โรง ตั้งอยู่ในโรงเรียน เพื่อให้ผลผลิตกลับเข้าสู่โครงการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน และหมู่ที่ ๕ จำนวน ๒ โรง โรงหนึ่งตั้งให้แก่คนพิการ อีกโรงให้แก่ผู้สูงอายุ

เมื่อโรงเรือนแต่ละที่เรียบร้อย แต่ละหมู่ต้องรวมกลุ่มบริหารจัดการด้วยตนเอง เพื่อให้รายได้หมุนเวียนอยู่ในชุมชน โดยมีโรงเพาะก้อนขายก้อนให้ทุกโรง ก้อนละ ๕ บาท โดยโรงผลิตได้กำไร ๒ บาท ส่วนหนึ่งเอาไปใช้บริหารจัดการ อีกส่วนจ่ายเป็นค่าแรงวันละ ๓๐๐ บาท ส่วนเด็กที่มาทำงานในชุมชนได้วันละ ๑๐๐ บาท โดยกำลังการผลิตของกลุ่มอยู่ที่ ๓,๐๐๐ ก้อน ต่อ ๓ วัน เปิดทำการทุกวันศุกร์ถึงวันอาทิตย์

การผลิตก้อนใช้เชื้อเห็ด ๑๐๐ กิโลกรัม ผสมกับน้ำ ๖๐ ลิตร กากน้ำตาล ๑ กิโลกรัม ดิเกิล ๑ กิโลกรัม หัวเชื้อปุ๋ยปลาอินทรีย์จากทะเลเล็ก ๑ ฝา ฮอริโมนเห็ด ๑ ขวด จากนั้นเอาเข้าเครื่องผสมประมาณ ๑๕ นาที พอได้แล้วนำมาตากลมทิ้งไว้ ๑ คืน พอเข้ามาค่อนนำมาอัดก้อน ก้อนหนึ่งประมาณ ๘ ซิต ใส่จุกคอก แล้วนำไปนึ่งอีกประมาณ ๗ ชั่วโมง พอแห้งเสร็จพักให้เย็น ใส่เชื้อ แล้วเข้าโรงพักก้อนนาน ๔๕ วัน เชื้อจะลามจนสังเกตเห็นทั้งก้อนเป็นสีขาว

ก้อนเชื้อหนึ่งก้อนมีอายุประมาณ ๕-๖ เดือน แต่ต้องระวังในโรงเปิดดอกไม่ให้โดนแดด หรือเจออากาศร้อน ระหว่างวันต้องคอยพ่นละอองน้ำบนก้อนเห็ด แต่ระวังอย่าให้น้ำเข้าบริเวณจุก เพราะเชื้อจะตาย

องค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม

อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสหภาพชุมชน

เรื่อง

สตรีสดใสลายคราม

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

สตรีสดใสลายคราม

จุดเริ่มต้นของกลุ่มสตรีสดใสลายคราม เกิดขึ้นเมื่อ เสาวนิต โกสุมา ข้าราชการเกษียณ ได้มีโอกาสไปศึกษาหลักสูตรศิลปการต่อผ้า ณ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) รวมถึงสอนการทำกระเป๋าผ้าคันมือให้กับผู้ที่สนใจเป็นเวลา ๑๐ วัน หลังเรียนจบ จึงฝึกหัดทำกระเป๋าอีกหลายรูปแบบ จนเพื่อนบ้านมาเห็น และเกิดความสนใจ จึงเกิดการแบ่งปันความรู้

กระทั่งเกิดวิกฤตอุทกภัยครั้งใหญ่ในปี ๒๕๕๔ เห็นว่าการอยู่บนชั้นสองของบ้านเฉยๆ รู้สึกเบื่อ จึงพายเรือไปตอรถ เพื่อไปทำการ อบต.หลังใหม่ ซึ่งน้ำไม่ท่วม รวมกลุ่มเย็บกระเป๋า กัน จนเมื่อน้ำลด สุนันท์ ศักดิ์ชัยสมบูรณ์ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการกองการศึกษา จึงทำเรื่องของงบประมาณและความช่วยเหลือจากภายนอก จนได้ศูนย์สตรีภาคกลางนนทบุรีเข้ามาช่วยฝึกสอนพัฒนาฝีมือ โดยจัดวิทยากร และให้งบประมาณอุดหนุนค่าอาหารกลางวันเป็นรายหัว

เมื่อมีคนมารวมกันมากขึ้น จึงเกิดการจัดตั้งกลุ่มขึ้นจำนวน ๓๐ คน ลงหุ้นหุ้นละ ๑๐๐ บาท คนละไม่เกิน ๕๐ หุ้น เงินทุนอีกส่วนเป็นเงินที่ทุกคนพร้อมใจเก็บออมจากเงินอุดหนุนรายหัว เพื่อเป็นทุนรอนในการเริ่มต้นกลุ่ม

กลุ่มสตรีสดใสลายครามมีการกำหนดระเบียบข้อบังคับของกลุ่มชัดเจน มีการแบ่งงานกันไปทำ เงินจากการขายชิ้นงานจะแบ่งเข้ากลุ่มร้อยละ ๕ นำไปซื้อของเพื่อขายให้กับสมาชิกอีกทอดหนึ่ง เพื่อให้เกิดการเพิ่มทุนภายในกลุ่มไปด้วยอีกทาง

ในแต่ละปีกลุ่มมีการปันผล ๑ ครั้ง แบ่งเป็นปันผลยอดขาย ร้อยละ ๕๐ ปันผลหุ้น ร้อยละ ๓๐ ทุนดำเนินการ ร้อยละ ๑๕ และแบ่งเข้าสาธารณประโยชน์ร้อยละ ๕

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสตรีสดใสลายครามได้จดทะเบียนขึ้นเป็นสินค้า OTOP ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ ได้รับมาตรฐาน มผช. (มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน) โดยผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มผลิตขึ้นในเวลานี้ มีตั้งแต่ กระเป๋าถือ ทั้งใบใหญ่ ใบเล็ก กระเป๋าสะตางค์ กระเป๋าผ้า พวงกุญแจ หมอน ซึ่งสินค้าทุกชิ้นเป็นงานทำมือทั้งหมด

นอกจากนี้ กลุ่มยังชอบหาอะไรใหม่ๆ มาทำอยู่เสมอ เช่น ทำทองม้วนขายตามยอดสั่งซื้อ แล้วยังทำกล้วยตาก ด้วยเห็นว่าในตำบลมีกล้วยอยู่มาก

องค์การบริหารส่วนตำบลบึงกระจับ อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

บทบาท

ศปง.การพัฒนาาระบบอาหารชุมชน

เรื่อง

กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

คนตำบลบึงกระจับส่วนใหญ่ทอผ้าไว้ใช้กันเองประจำบ้านอยู่แล้ว และมีถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น ในปี ๒๕๕๓ จึงมีการรวมกลุ่มขึ้น จัดตั้งคณะกรรมการประจำกลุ่ม โดยมีนางอนงค์ พลเสน เป็นประธาน ทุกคนร่วมกันทอผ้าและจำหน่าย โดยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาดในปัจจุบันอยู่เสมอ

ในปี ๒๕๕๕ กลุ่มได้ไปศึกษาดูงานที่ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จังหวัดเลย ได้ความรู้การใช้สีย้อม การผสมสี การเลือกเส้นไหม ลายผ้าไหม โดยทางศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ยังส่งเจ้าหน้าที่มาให้คำปรึกษา ทดสอบการตกของสีย้อม และคอยให้คำแนะนำ จนกระทั่งปี ๒๕๕๖ กลุ่มประสบความสำเร็จ ผ้าไหมของกลุ่มได้ผ่านการตรวจสอบตามกระบวนการ จนได้ติดตรานกยูงพระราชทานมาตรฐานผ้าไหมไทย ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ถือเป็นความภาคภูมิใจของกลุ่มทอผ้าไหม ที่ได้สนองตอบพระราชปณิธานในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในการเป็นส่วนหนึ่งที่ร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และได้เผยแพร่การทอผ้าไหมไทยให้กับคนในชุมชน บุตรหลานในโรงเรียน เพื่อไม่ให้ภูมิปัญญาสูญหายไป

กลุ่มทอผ้าไหมมีการทำงานร่วมกันเป็นทีม แครพเชื่อฟังผู้นำกลุ่มและผู้นำชุมชน สมาชิกทุกคนสามารถทอผ้าด้วยลายใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้ส่งออกผ้าได้มาก กลุ่มฯ จึงมีรายได้เข้าสมาชิกเสมอ และด้วยการบริหารจัดการภายในกลุ่มอย่างดี ทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สุขทั้งกายสุขทั้งใจ

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ บ้านป่าโมงใหญ่ หมู่ที่ ๑๐

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๘ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ บ้านป่าโมงใหญ่ หมู่ที่ ๑๐

เนื่องจากคนในชุมชนหมู่ที่ ๑๐ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และใช้ปุ๋ยเคมีกันมากจนดินเสื่อมสภาพ ทำให้ได้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร ขณะเดียวกันปุ๋ยเคมีและสารเคมีก็มีราคาสูงขึ้นมาก จึงเกิดแนวคิดที่จะนำวัตถุดิบที่หาได้ในพื้นที่มาผลิตเป็นปุ๋ยชีวภาพและนำมาใช้ในการทำเกษตร เป็นการทดแทนการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี เพื่อรักษาสภาพดิน นำมาสู่การผลิตปุ๋ยจากวัสดุธรรมชาติ เช่น มูลสัตว์ ชากพืชชากสัตว์ เป็นต้น

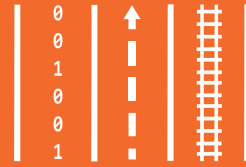
โครงการนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากงบพัฒนาจังหวัด จำนวน ๑๒๐,๐๐๐ บาท เพื่อซื้ออุปกรณ์และวัสดุต่างๆ ขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าโมงสนับสนุนการก่อสร้างอาคารและโรงเรือนที่ใช้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ โดยมีนายวินัย พันธคำ เป็นประธานกลุ่ม ปัจจุบันมีสมาชิกรวม ๙๒ ครัวเรือน โดยทุกครัวเรือนมาจากหมู่ที่ ๑๐

ทุกวันนี้กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ หมู่ที่ ๑๐ มีเงินทุน ๒๓๐,๐๐๐ บาท สามารถผลิตปุ๋ยชีวภาพได้เฉลี่ยปีละ ๔,๐๐๐ กระสอบ กระสอบละ ๑๓ บาท ซึ่งเป็นราคาที่จำหน่ายให้กับประชาชนในหมู่บ้าน ส่วนบุคคลภายนอก ทางกลุ่มจะขายกระสอบละ ๒๐ บาท โดยในแต่ละปีมีรายได้จากการจำหน่ายปุ๋ยเฉลี่ยปีละ ๕๐,๐๐๐-๗๐,๐๐๐ บาท ซึ่งกำไรที่ได้จะนำมาเฉลี่ยให้กับสมาชิกกลุ่ม

ปุ๋ยของกลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ บ้านป่าโมงใหญ่ หมู่ที่ ๑๐ นอกจากจะช่วยลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในหมู่ที่ ๑๐ ได้แล้ว ยังส่งผลดีต่อสุขภาพของคนในชุมชน เพราะผลผลิตไม่มีสารตกค้าง จึงอาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เกื้อกูลสังคม ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และยังนำมาซึ่งความยั่งยืนแก่ชุมชนอย่างแท้จริง

9

ส่งเสริม
อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน
และนวัตกรรม

เทศบาลตำบลวังมุง อำเภอสาร์ก จังหวัดเชียงใหม่

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

กลุ่มออมทรัพย์บ้านสันทรายก้อม หมู่ที่ ๒

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

กลุ่มออมทรัพย์บ้านสันทรายก้อม หมู่ที่ ๒

ชาวบ้านในบ้านสันทรายก้อม หมู่ที่ ๒ ประกอบอาชีพทำสวนลำไยร้อยละ ๘๐ ของจำนวนประชากรในหมู่บ้าน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีเงินทุนหมุนเวียนในการปรับปรุง บำรุงสวนลำไย ทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อหาแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน โดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เกิดการออม และเป็นแหล่งเงินทุนในหมู่บ้าน ปัจจุบันมีสมาชิก ๒๕๐ คน มีเงินทุนหมุนเวียน ๑๐ ล้านบาทโดยประมาณ

สมาชิกทุกคนทำการออมเป็นประจำทุกเดือน ตามกำลังของแต่ละคน อยู่ในวงเงิน ๑๐๐-๑,๐๐๐ บาท โดยได้รับการสนับสนุนจากพัฒนาชุมชนอำเภอสาร์ก ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และเปิดให้สมาชิกกู้ยืมประกอบอาชีพในอัตราดอกเบี้ยต่ำ รวมถึงมีสวัสดิการแก่สมาชิกยามเจ็บป่วย เสียชีวิต หรือเกิดภัยพิบัติต่างๆ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตุน

อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

บทบาท

ศปง.การพัฒนาาระบบอาหารชุมชน

เรื่อง

การจัดการขยะ

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

การจัดการขยะ

จังหวัดพะเยามีขยะมูลฝอยสะสมเป็นลำดับที่ ๒๙ ของประเทศ โดยมีปริมาณเฉลี่ย ๕๒๑.๒ ตันต่อวัน รวมปริมาณขยะสะสม ๑๐๒,๐๓๐ ตัน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้บริการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ๔๐ แห่ง คิดเป็น ๓๖๑ ตันต่อวัน และไม่มีบริการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ๓๑ แห่ง คิดเป็น ๑๖๐ ตันต่อวัน มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาล ๑ แห่ง การจัดการขยะมูลฝอยส่วนใหญ่ใช้วิธีเทกอง เผากลางแจ้ง และการฝังกลบโดยใช้ดินกลบเป็นครั้งคราว

ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตุน มีปริมาณขยะมูลฝอย ๑.๘ ตันต่อวัน ที่นี้ไม่มีรถจัดเก็บขยะ รวมถึงไม่สนับสนุนการมีบ่อขยะและเตาเผาขยะในพื้นที่ แต่ละชุมชนจัดการกันเอง มีทั้งวิธีการเผา ฝัง ทั้งในที่ดินรกร้าง ก่อให้เกิดปัญหามลภาวะ ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนร้องเรียนมาทาง อบต.บ้านตุน ทำให้มีการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

กระทั่ง อบต.บ้านตุนได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ในโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง อบต.บ้านตุนจึงวางแผนหาแนวทางแก้ไขปัญหามลพิษ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ มีบ้านตุนได้ หมู่ที่ ๑ เป็นหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อขยายผลสู่หมู่บ้านอื่นๆ ต่อไป

สำหรับหมู่บ้านบริหารจัดการขยะบ้านตุนได้ มีเป้าหมายหลักคือส่งเสริมให้ความรู้การบริหารจัดการขยะ เพื่อให้คนในชุมชนดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีประชาชนในหมู่บ้าน ๒๐๐ คน และครัวเรือน ๑๑๗ ครัวเรือน เยาวชน ๑๕ คน ผู้ประกอบการร้านค้า ๒ ราย มีกิจกรรมรวบรวมขยะเพื่อจำหน่ายทุกวันจันทร์ที่ ๑ ของเดือน ปรับปรุงพื้นที่เพื่อรองรับการทำปุ๋ยอินทรีย์เพื่อการเกษตร มีกิจกรรมการรวมกลุ่มประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากขยะ และมีร้านค้าเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์

ผลจากการจัดการคัดแยกขยะ ทำให้สภาพแวดล้อมในพื้นที่ชุมชนต้นแบบมีความสะอาดปราศจากขยะมูลฝอย นอกจากนี้ยังช่วยให้ประชาชนมีรายได้จากการขายขยะรีไซเคิล และนำขยะอินทรีย์ไปทำปุ๋ยอินทรีย์เพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูกต่อไป และเมื่อไม่มีการเผาขยะในที่ชุมชน จึงทำให้ทรัพยากรดินกลับสู่สภาพเดิม และยังช่วยลดการปนเปื้อนสิ่งสกปรกลงสู่ทรัพยากรน้ำในพื้นที่ โดยมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานเอกชน

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

บทบาท

ศปง.การพัฒนาาระบบอาหารชุมชน

เรื่อง

วิสาหกิจชุมชนสุขภาพดีวิถีไทยตำบลแม่สุน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

วิสาหกิจชุมชนสุขภาพดีวิถีไทยตำบลแม่สุน

กลุ่มจิตอาสาชาวประชาสมาสัยตำบลแม่สุน ได้รวมตัวกัน เพื่อช่วยเหลือชุมชน โดยตั้งกล่องรับบริจาคในทุกการประชุม ครั้งละ ๑ บาท จัดตั้งเป็นกองทุน เพื่อนำเงินมาทำงานจิตอาสา ออกเยี่ยมผู้ป่วย ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสในตำบลแม่สุน โดยมีสิ่งของที่จำเป็นในชีวิตประจำวันไปมอบให้ ช่วยซ่อมแซมบ้าน สร้างบ้าน สร้างสุขภาพ กระนั้นงานในส่วนนี้ต้องใช้เงินมาก ลำพังเงินบริจาคอย่างเดียวไม่เพียงพอ จึงมีแนวคิดแปรรูปสมุนไพร เช่น ทำยาหม่องน้ำใบย่านางออกจำหน่าย จึงแบ่งกลุ่มแยกออกมาทำผลิตภัณฑ์สมุนไพร ซึ่งได้ความรู้จากการอบรมค่ายสุขภาพแพทย์วิถีธรรม

ทางกลุ่มจิตอาสาได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ชื่อว่า วิสาหกิจชุมชนสุขภาพดีวิถีไทยตำบลแม่สุน เมื่อปี ๒๕๕๖ ทำผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร ทั้งหมด ๕ อย่าง คือยาหม่องฤทธิ์เย็น น้ำสกัดใบย่านาง สบู่สะเปาลม สปาดน้ำใบย่านางสกัด น้ำกลั่นหยอดตา ของเหล่านี้ส่วนหนึ่งนำไปเยี่ยมผู้สูงอายุ ผู้พิการ และนำออกจำหน่าย เพื่อเอาเงินรายได้มาหมุนเวียนใช้ในกลุ่ม และช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

เมื่อต้องใช้สมุนไพรมาแปรรูป กลุ่มจิตอาสาตำบลแม่สุนจึงส่งเสริมให้ปลูกสมุนไพรในครัวเรือน และนำสมุนไพร เช่น ใบเตย ย่านาง เบญจรงค์ และรางจืด มาขายให้กลับกลุ่ม โดยร่วมกับโครงการศูนย์หลังบ้าน โรงพยาบาลช้างไร่ ขยายสู่ประชาชนทั่วไป นอกจากนี้กลุ่มยังได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุนอย่างสม่ำเสมอ

เทศบาลตำบลป่าไฟ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

บทบาท

ศปง.พัฒนาและสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุ โดยชุมชนท้องถิ่น

เรื่อง

ตลาดนัดชุมชนวัดหนองอุโบสถ

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

ตลาดนัดชุมชนวัดหนองอุโบสถ

เมื่อปี ๒๕๕๗ ทางเทศบาลตำบลป่าไฟได้ประกาศแต่งตั้งบ้านหนองอุโบสถ หมู่ที่ ๑๔ ให้มีสถานะเป็นหมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ทำสวนลำไย มะม่วง ปลูผัก มีพืชผลทางการเกษตรมากมาย แต่ไม่มีพื้นที่จำหน่าย ต้องเดินทางออกไปขายนอกพื้นที่

เวลานั้นชุมชนมีพื้นที่ว่าง ซึ่งเป็นพื้นที่ของกรมชลประทาน ทางผู้นำชุมชน และชาวบ้าน ร่วมกับเทศบาลตำบลป่าไฟ เห็นพ้องกันว่าควรจัดตั้งตลาดนัดชุมชนหนองอุโบสถ เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนนำผลผลิตทางการเกษตรมาจำหน่ายในตลาดนัดชุมชนได้ อีกทั้งคนในชุมชนได้เลือกซื้อสินค้าในราคาที่ย่อมเยา บริโภคอาหารที่ปลอดภัย และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนสินค้าที่ผลิตเอง รวมถึงการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์

กรมชลประทานสนับสนุนพื้นที่ในการทำตลาดนัด โดยคัดเลือกคณะกรรมการตลาดมาบริหารงานในด้านต่างๆ เช่น การจัดระเบียบตลาด การบริหารจัดการตลาด เป็นต้น โดยทำการเก็บค่าเช่าพื้นที่ในราคาถูก เพื่อให้คนในชุมชนได้ประโยชน์ แต่สำหรับผู้สูงอายุ สามารถนำสินค้ามาจำหน่ายโดยไม่เสียค่าเช่าที่

ในการดำเนินงานของตลาดนัดชุมชนหนองอุโบสถ มีการทำงานเชื่อมโยงกับกลุ่มต่างๆ ๗ กลุ่มในหมู่บ้านได้แก่ ๑) กลุ่มจักสาน ๒) กลุ่มเกษตรอินทรีย์ ๓) กลุ่มวิเชียรฟาร์ม (เกษตรแบบผสมผสาน) ๔) กลุ่มกองทุนข้าวสาร ๕) กลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา (ใช้หอยทำหม้อ) ๖) กลุ่มกองทุนปุ๋ย ๗) กลุ่มเลี้ยงพืชสหาย นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มบทบาทสตรี กลุ่มทำขนม กลุ่มนักร้องแม่โจ้ที่นำของเข้ามาขาย โดยทางตลาดยังได้สนับสนุนกลุ่มดังกล่าวด้วยการไม่คิดค่าบริการในการนำสินค้ามาจำหน่าย นอกจากนี้ทางตลาดนัดชุมชนฯ ได้ทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่อชุมชน เช่น การทำซุ้มป้ายหมู่บ้าน การรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุในหมู่บ้าน การส่งเสริมกิจกรรมของเด็กและเยาวชน การบำรุงตลาด และงานบุญของหมู่บ้าน เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนตำบลวังท่าดี

อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

บทบาท

ศปง.พัฒนาและสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุ โดยชุมชนท้องถิ่น

เรื่อง

กองทุนเศรษฐกิจชุมชนตำบลวังท่าดี

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

กองทุนเศรษฐกิจชุมชนตำบลวังท่าดี

สืบเนื่องจากสภาพปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน และปัญหาหนี้สินในครัวเรือนของประชาชน ประกอบกับความต้องการของกลุ่มคนวัยทำงานที่มีอยู่จำนวน ๔,๔๗๒ คน และกลุ่มผู้สูงอายุจำนวน ๘๐๗ คน จึงมีการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มอาชีพ ประกอบกับที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังท่าดี ได้รับจัดสรรเงินกองทุนเศรษฐกิจชุมชนเพิ่มเติมจากอำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นเงินจำนวน ๑,๑๐๐,๐๐๐ บาท รวมเงินกองทุนเศรษฐกิจชุมชนที่มีอยู่เดิมอีก ๙๐๐,๐๐๐ บาท จึงมีเงินทุนหมุนเวียนให้กู้ยืมรวมทั้งสิ้น ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนหมู่บ้านที่มีอยู่ ๙ หมู่บ้าน นับว่าเป็นกองทุนที่มีเงินให้กู้ยืมค่อนข้างมาก เพื่อพัฒนาสินค้าภาคการเกษตร ช่วยเหลือเงินทุนในการประกอบอาชีพ แก้ปัญหาหนี้สินในภาคครัวเรือน โดยบูรณาการด้านการบริหารจัดการร่วมกัน

การดำเนินงานอยู่ภายใต้ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจชุมชน พ.ศ.๒๕๔๑ (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๓) ให้มีการบริหารจัดการเงินทุนเศรษฐกิจชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการจัดงบประมาณสนับสนุนให้หมู่บ้านละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท และเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดสรรงบประมาณนี้ ผ่านการส่งเสริมให้ชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านรวม

กลุ่มอย่างน้อย ๕ คน เสนอโครงการผ่านที่ประชุมประชาคม และให้ทางคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้รับรองกลุ่ม ขณะเดียวกันทาง อบต. ต้องจัดตั้งคณะกรรมการกลางขึ้นมาพิจารณาโครงการที่ชาวบ้านเสนอ ก่อนที่จะทำการจัดสรรงบประมาณให้แก่แต่ละกลุ่ม และเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ทางคณะกรรมการจะเป็นผู้ติดตามการดำเนินงานในพื้นที่จริงอย่างน้อย ๒ ครั้งต่อปี

ผลจากการดำเนินงานจัดสรรงบประมาณ ทำให้เกิดกลุ่มอาชีพภายในตำบลวังท่าดี เช่น กลุ่มผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่ง หมู่ที่ ๖ กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อหมู่ที่ ๖ กลุ่มผู้เลี้ยงแพะหมู่ที่ ๙ เป็นต้น ซึ่งทุกกลุ่มต้องทำการส่งเงินคืนภายใน ๑ ปี โดยทาง อบต. จะไม่คิดดอกเบี้ย และจะนำเงินไปจัดสรรให้กับกลุ่มชาวบ้านที่มีความต้องการต่อไป หลังจากดำเนินงานมาได้ระยะหนึ่ง ทางกระทรวงมหาดไทยมีงบประมาณให้เพิ่มเติมเนื่องจากตามระเบียบ อบต. ที่ยกฐานะเป็นเทศบาลจะไม่สามารถใช้งบประมาณในส่วนนี้ จึงต้องส่งคืนให้กับทางอำเภอ โดยทางอำเภอสอบถามความต้องการมายัง อบต. ที่สนใจ เพื่อของบประมาณส่วนนี้เพิ่มเติมได้ ซึ่งทาง อบต. วังท่าดี ได้ดำเนินการของงบประมาณเพิ่มเติมอีก ๒ ครั้ง เป็นเงิน ๗๐๐,๐๐๐ บาท และ ๔๐๐,๐๐๐ บาทตามลำดับ รวมเป็นเงิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

องค์การบริหารส่วนตำบลวังประจบ

อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

รณรงค์การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หมู่ที่ ๒

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

รณรงค์การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หมู่ที่ ๒

ประชากรส่วนใหญ่ภายในตำบลทั้ง ๑๔ หมู่บ้าน ปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งทำให้เกิดปัญหาดินมีฟอสฟอรัสต่ำ จึงมีการนำเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาของดินมาใช้ในการปรับปรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ทำให้คุณสมบัติทางกายภาพของดินดีขึ้น โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด การไถกลบตอซัง และปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

คนในตำบลรวมกันเป็นกลุ่มปุ๋ยหมักบ้านแก่งหิน มีกฎกติกาภายในกลุ่ม ผ่านคณะกรรมการกลุ่มมา โดยนัดกันทำปุ๋ยหมัก เดือนละ ๑ ครั้ง สมาชิกทุกคนจะนำวัตถุดิบ เช่น มูลสัตว์ เศษไม้ กิ่งไม้ มาแลกปุ๋ยหมักกลับไป โดยสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดตาก เข้ามาทำการสนับสนุนวัตถุดิบ เช่น หั่วเชื้อ พด. และเทคโนโลยีใหม่ๆ

การมีปุ๋ยช่วยให้คนในชุมชนมีสุขภาพที่ดี มีผักปลอดสารพิษนำมาปรุงอาหารเพื่อรับประทานในครัวเรือน และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ตลอดจนระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

นอกเหนือจากสมาชิกแล้ว กลุ่มยังจำหน่ายปุ๋ยให้กับผู้ที่สนใจ ในราคากิโลกรัมละ ๔ บาท รายได้ทั้งหมดเก็บไว้ซื้อวัตถุดิบในการทำปุ๋ยหมักต่อไป

เทศบาลตำบลพุเตย อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

บทบาท

ศปง. การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน

เรื่อง

หน้าบ้านน่ามอง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

หน้าบ้านน่ามอง

ปัจจุบัน ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพุเตยมีปริมาณขยะถึง ๗.๓ ตันต่อวัน สาเหตุจากชุมชนมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทำให้เป็นภาระของเทศบาลในการบริหารจัดการขยะ และส่งผลให้เกิดปัญหาด้านมลภาวะสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะมูลฝอยตกค้าง เสียทัศนียภาพ ส่งกลิ่นรบกวน เป็นแหล่งเพาะพันธุ์พาหะนำโรคต่างๆ และขยะบางชนิดไม่ย่อยสลายและกำจัดได้ยาก เช่น โฟม พลาสติก ประกอบกับคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลพุเตย ได้มีนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม มุ่งให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการขยะ ระหว่างชุมชนกับเทศบาล ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนรู้จักสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในปี ๒๕๕๗ จึงได้เริ่มโครงการชุมชนต้นแบบไร้ถัง ประชาคมให้ประชาชนรับทราบการรณรงค์เก็บถังรองรับขยะในชุมชนทั้ง ๙ ชุมชนออกทั้งหมด และกำหนดเวลาเก็บขยะ เพื่อให้ประชาชนคัดแยกขยะภายในครัวเรือน ก่อนนำมาตั้งไว้หน้าบ้านตามเวลาที่กำหนด ผลของการดำเนินโครงการหน้าบ้านน่ามอง ช่วยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง ร่วมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เทศบาลเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน

แกนนำสร้างความรู้ความเข้าใจและปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะชุมชน การจัดตั้งธนาคารขยะ เพื่อรับซื้อขยะรีไซเคิลจากชาวบ้าน นอกจากนี้ยังรณรงค์ให้ประชาชนปลูกผักปลอดสารพิษ และเกษตรอินทรีย์ไว้บริโภคในครัวเรือน รวมถึงจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้อีกทางหนึ่ง

เทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

บทบาท

ศปง.พัฒนาและสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุ โดยชุมชนท้องถิ่น

เรื่อง

กลุ่มจัดการขยะชุมชนหนองสิมสามัคคี

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

กลุ่มจัดการขยะชุมชนหนองสิมสามัคคี

เทศบาลตำบลสนมมีปริมาณขยะต้องกำจัดประมาณ ๒ ตันต่อสัปดาห์ แบ่งเป็นขยะหลากหลายประเภท ไม่มีการคัดแยก ซึ่งถ้าหากคัดแยกจะช่วยลดปริมาณ และสามารถนำไปขายต่อได้ จึงเกิดแนวคิดในการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง โดยมอบหมายให้ส่วนงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จัดเวทีประชาคมเพื่อหาทางออก โดยกำหนดแนวทางให้มีชุมชนต้นแบบเรื่องการจัดการขยะต้นทาง และประสานหน่วยงานสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะ

หลังจากประชาคม จึงได้กำหนดให้ชุมชนหนองสิมสามัคคี หมู่ที่ ๓ บ้านสนม เป็นชุมชนต้นแบบในการจัดการขยะในครัวเรือน เริ่มต้นเมื่อกลางปี ๒๕๕๙ โดยมีกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวน ๑๐ คน เข้ารับการอบรมและเริ่มดำเนินการรับสมัครสมาชิกเพื่อเข้าร่วมโครงการสร้างข้อตกลงกัน โดยมีการลงหุ้นคนละ ๕๐-๑๐๐ บาท ปัจจุบันมีครัวเรือนเข้าร่วมโครงการทั้งหมดบ้าน และเริ่มขายรับสมาชิกจากหมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๑๑ จำนวน ๓๐ ครัวเรือน

กระบวนการทำงานกลุ่มจัดการขยะชุมชนหนองสิมสามัคคี เริ่มจากให้ความรู้การคัดแยกขยะ แบ่งขยะเปียกขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย โดยมีแกนนำของ

กลุ่มสมาชิก จัดตั้งธนาคารรับซื้อขยะในราคาที่ยั่งยืนตามท้องตลาด โดยใช้บ้านของนางขวัญใจ ชุมทรัพย์ ซึ่งเป็นประธานกลุ่มเป็นสถานที่ดำเนินการ ในทุกวันเสาร์แรกของเดือนและยังส่งเสริมการออม โดยกำหนดให้สมาชิกนำเงินที่ได้จากการขายขยะมาฝาก ปัจจุบันสมาชิกมียอดเงินฝากจากการขายขยะเฉลี่ยประมาณคนละ ๕๐๐-๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน ซึ่งเงินฝากนี้สมาชิกสามารถถอนได้ถ้ามีความจำเป็น และยังจะได้รับเงินปันผลเมื่อครบรอบปี ปัจจุบันกองทุนจากขยะมียอดเงินจำนวน ๒๒,๙๘๑ บาท เงินกำไรส่วนหนึ่งทำเป็นกองทุนช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน

นอกจากนี้ผู้สูงอายุที่เป็นนักเรียนโรงเรียนสูงวัย ยังนำขยะมาประดิษฐ์เป็นงานหัตถกรรม เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร เช่น การทำหมวก ทำตะกร้า โคมไฟ เป็นการเพิ่มรายได้ อีกทางหนึ่ง

เป้าหมายสูงสุดของกลุ่มคือการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่ง ณ เวลานี้ กลุ่มจัดการขยะชุมชนหนองสิมสามัคคีได้รับรางวัลชุมชนต้นแบบระดับดีเด่นในการเข้าร่วมประกวดโครงการจัดการขยะที่ต้นทางของจังหวัดสุรินทร์ ประจำปี ๒๕๕๙

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

บทบา

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ

กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพก่อตั้งเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๔ ตั้งอยู่บริเวณที่สาธารณะของบ้านคำพอก หมู่ที่ ๕ เนื่องจากที่หมู่บ้านมีเครื่องผสมปุ๋ยอยู่แล้วจากโครงการ SML แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ และมีตัวแทนหมู่บ้านเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการทำปุ๋ยภายใต้โครงการหมู่บ้านแม่ข่ายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในเครือข่ายบ้านป่าแสด ตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร จากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) มีนายทอย ปัทม เป็นหนึ่งในผู้เข้ารับการอบรม จึงมีแนวคิดต่อยอดความรู้ที่ได้จากการอบรม เลยเสนอให้ผู้ใหญ่บ้านชักชวนคนในหมู่บ้านร่วมกันก่อตั้งกลุ่มทำปุ๋ยอินทรีย์บ้านคำพอกขึ้น

ผลการดำเนินงานปีแรก ได้ปุ๋ย ๘ ตัน จำหน่ายให้สมาชิกราคากระสอบละ ๓๕๐ บาท มีเงินจากการดำเนินงานปีแรก จำนวน ๕๖,๐๐๐ บาท และได้เพิ่มปริมาณการผลิตขึ้นในปี ๒๕๕๕ เป็น ๑๐ ตัน ขายกระสอบละ ๔๐๐ บาท ได้เงินทั้งสิ้น ๘๐,๐๐๐ บาท จึงขอจัดวิสาทกิจชุมชนกับเกษตรอำเภอในปี ๒๕๕๖ เพื่อให้ถูกต้อง

ต่อมา กลุ่มต้องการขยายพื้นที่ของโรงเรือน จึงขอกู้กับสถาบันการเงินหมู่บ้าน จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท เพื่อต่อเติมโรงเรือนในปี ๒๕๕๘ และมีศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรตำบลโนนยางให้การสนับสนุน ปีล่าสุดนี้ กลุ่มผลิตปุ๋ยได้จำนวน ๑๔๐ ตัน แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนในชุมชน

จากกิจกรรมกลุ่มทำให้สมาชิกมีงานทำ เกิดรายได้เสริมให้กับครอบครัว คนในชุมชนได้ขายมูลสัตว์ ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต มีปุ๋ยคุณภาพดี ลดการใช้สารเคมี ลดต้นทุนการผลิต เกิดระบบเศรษฐกิจชุมชน การบริหารจัดการ เกิดระบบการจัดสรรเงิน แบ่งเป็นปันผลสมาชิก ร้อยละ ๔๐ เติมนาย ร้อยละ ๑๕ คณะกรรมการ ร้อยละ ๑๕ ทุนสำรอง ร้อยละ ๕ สาธารณประโยชน์ ร้อยละ ๕ สวัสดิการพิเศษสมาชิก ร้อยละ ๕ นอกจากนี้คณะกรรมการกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพยังมีการติดตามผล เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพอยู่เสมอ มีการแนะนำอัตราส่วนกับปริมาณเนื้อที่ให้เหมาะกับทุกสภาพดิน

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

ฝายชะลอน้ำสร้างความยั่งยืน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

ฝายชะลอน้ำสร้างความยั่งยืน

ตำบลโคกจานมีเนื้อที่ทั้งหมด ๔๔,๐๕๑ ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร ๓๙,๓๐๐ ไร่ มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกร ๑,๑๒๗ ครัวเรือน ทำนา ๑,๐๑๑ ครัวเรือน เส้นทางคมนาคมในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรัง ถนนดิน ทำให้ประชาชนสัญจรไปมาไม่สะดวก ทั้งยังเกิดปัญหาในการขนสินค้าทางการเกษตรไปจำหน่ายในตัวอำเภอตระการพืชผล รวมถึงประสบปัญหาภัยแล้ง ขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร การอุปโภคบริโภค ส่งผลให้การปลูกพืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น และการเลี้ยงสัตว์ไม่ได้ผลเท่าที่ควร สร้างความเสียหายมากกว่า ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี

แม้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลโคกจาน จะได้ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกชุดลอกลำห้วยหลายสายแล้วก็ตาม แต่ปริมาณน้ำก็ไม่เพียงพอสำหรับการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ดังนั้น โครงการกักเก็บน้ำชั่วคราว (ฝายชะลอน้ำ) ตามแนวพระราชดำริ ในหลวง รัชกาลที่ ๙ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการฟื้นฟูสภาพความชุ่มชื้นในลำห้วย เพราะฝายจะช่วยชะลอการไหลของน้ำ ทำหน้าที่ขวางกั้นทางน้ำ กักตะกอนไม่ให้ไหลลงไปที่บ่อลำนน้ำตอนล่าง เป็นการกักเก็บน้ำ อีกทั้งยังช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกจานร่วมกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มผู้ใช้น้ำ โรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ ๔ แห่ง คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรฯ เกษตรประจำตำบล สถานีตำรวจภูธรโคกจาน ธ.ก.ส. และผู้มีจิตอาสา ร่วมกันสร้างฝายชะลอน้ำในช่วงฤดูแล้งทั่วทั้งตำบล จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๔ ฝาย ในแต่ละปี ได้แก่ ลำห้วยไผ่ ห้วยยาง ห้วยปลาปาก ห้วยกวางโตน ห้วยพ่อเฒ่า ห้วยหึงช้าง ฝายห้วยระเว และห้วยศาลา สามารถเพิ่มปริมาณน้ำให้กับลำห้วยในเขตตำบลโคกจาน จำนวน ๔๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ส่งผลให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และทำการเกษตร เช่น ปลูกเผือก ปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ และยังได้ประสานหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการชุดลอกลำห้วยที่ตื้นเขิน และสร้างฝายกักเก็บน้ำเพิ่มเติม และการมีน้ำก็ช่วยลดปัญหาน้ำเค็มและเพิ่มน้ำบาดาลให้กับระบบประปาหมู่บ้านในตำบลโคกจาน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

บทบาท

ศปง.การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการลดอุบัติเหตุ

เรื่อง

หมู่บ้านจัดการตนเองบ้านโนนหนองเบญญ

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

หมู่บ้านจัดการตนเองบ้านโนนหนองเบญญ

บ้านโนนหนองเบญญ หมู่ที่ ๕ เป็นหมู่บ้านเกษตรกรรม ช่วงที่ว่างเว้นจากการทำนา ประชาชนจึงรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพเสริม โดยที่ผ่านมามีด้วยกัน ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย **กลุ่มร้านค้าชุมชน** เป็นการรวมกลุ่มขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการด้านการค้าขายสินค้าราคาถูกให้กับสมาชิกบ้านโนนหนองเบญญ **กลุ่มโรงสีชุมชน** นอกจากจะให้ความสะดวกในเรื่องของการสีข้าว ยังปันผลเงินรายได้จากการคิดค่าบริการจากสมาชิกเป็นประจำทุกปี **กลุ่มเลี้ยงหมู** เป็นกลุ่มที่เลี้ยงเพื่อบริโภคภายในครอบครัวและจำหน่าย เป็นอาชีพเสริม **กลุ่มทอเสื่อ** เป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ และถือว่าเป็นสินค้าขึ้นชื่อของหมู่บ้านโนนหนองเบญญ

ในบ้านโนนหนองเบญญ มีแหล่งประโยชน์ จำนวน ๕ แหล่ง ประกอบด้วย วัดโนนหนองเบญญ เป็นสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในพื้นที่ ศาลาประชาคมเป็นแหล่งรวมชุมชน ใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ สถานที่จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและผู้พิการ สถานที่ตรวจสุขภาพผู้สูงอายุและผู้พิการ สถานที่จัดประชุมจัดทำแผนชุมชน เพื่อเสนอความต้องการของชุมชน เป็นต้น หนองเบญญใหญ่ ลำห้วยม่วง และหนองแจ้ง เป็นที่เก็บกักน้ำให้ประชาชนใช้ในการเกษตร และการอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง รวมไปถึงการเลี้ยงสัตว์ และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ

หมู่บ้านโนนหนองเบญญ เน้นกระบวนการสร้างการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่มวัย โดยใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมาจัดประเด็น แล้วเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบลและยุทธศาสตร์การพัฒนา เน้นการนำใช้ข้อมูลและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนผ่านการเรียนรู้ที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาศักยภาพของบุคคลในท้องถิ่น นำไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่ายทางวิชาการจากชุมชนสู่ชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ และสอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม พร้อมทั้งสร้างกลไกในการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี ให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เสริมพลัง สร้างความแข็งแกร่ง พร้อมพัฒนาไปสู่ชุมชนท้องถิ่นที่สามารถจัดการตนเองได้

องค์การบริหารส่วนตำบลไหล่ทุ่ง อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

บทบาท

ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการสุขภาวะชุมชน ประเด็นเด็กปฐมวัย

เรื่อง

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนธนาคารหมู่บ้าน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและก้าวหน้า และสนับสนุนนวัตกรรม

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนธนาคารหมู่บ้าน

เนื่องจากเมื่อปี ๒๕๕๒ หน่วยงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ได้ให้ชาวบ้านคัดเลือกตัวแทน ๑ คน ไปอบรมอาชีพในศูนย์ฝึกอาชีพบางพูน จังหวัดปทุมธานี เป็นเวลา ๗ วัน เพื่อดูงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของในหลวง และได้ฟังกลุ่มธนาคารบ้านคำดี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เข้าร่วมบรรยาย จึงมีความคิดริเริ่มที่จะก่อตั้งเป็นธนาคารหมู่บ้าน เพื่อช่วยเหลือสมาชิก ส่งเสริมการเก็บออม จึงเรียกชาวบ้านเข้าร่วมประชุม เพื่อดำเนินการและข้อบังคับ และจัดตั้งธนาคารหมู่บ้านดอนจัวการเกษตร เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ธนาคารหมู่บ้านดอนจัว มีที่ทำการอยู่ที่บ้านของนายรอง ทาดี ประธานกลุ่ม ต่อมาในปี ๒๕๕๐ จึงได้ก่อสร้างอาคารธนาคารหมู่บ้านดอนจัวการเกษตรเพื่อเป็นที่ทำการถาวร และได้งบประมาณสนับสนุนมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลไหล่ทุ่ง ระยะแรกมีกรรมการ ๕ คนเป็นสมาชิก พร้อมถือหุ้นคนละ ๕๐ หุ้น เป็นจำนวนเงิน ๕๐๐ บาท

ต่อมานายพรมมา ธิมาทา ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และนายราพีง พากโพธิ์ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไหล่ทุ่ง มาดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา และได้ให้คำแนะนำในการดำเนินงาน ณ ปัจจุบันมีกรรมการ ๙ คน รวมสมาชิกอีก ๘๒๓ คน

ธนาคารเปิดทำการทุกวัน ที่ ๒, ๓ และ ๔ ของเดือน มีกว่าสมาชิกต้องออมอย่างน้อยเดือนละ ๕๐ บาท และมีเงินปันผลให้สมาชิก ๒ ครั้งต่อปี (ทุก ๖ เดือน) มีการปล่อยกู้ให้สมาชิกที่ต้องการนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ นอกจากนี้ สมาชิกที่จะกู้เงินต้องเข้าสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์กับกลุ่ม

ผลสำเร็จของการทำงานมาจากคณะทำงานที่มีความเข้มแข็ง เริ่มจากคณะกรรมการ อันประกอบด้วยคณะผู้บริหาร นักวิชาการ แกนนำ จะจัดประชุม ๓ เดือนต่อครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจในแผนปฏิบัติการ และวางแผนการจัดกิจกรรมในพื้นที่ มีการทำงานร่วมกันจากหลายเครือข่าย ไม่ว่าจะเป็นท้องถิ่น ท้องที่ องค์กรชุมชน โดยมีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามวิถีตำบลไหล่ทุ่ง

เทศบาลตำบลบ้านดอน

อำเภออุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มสารชีวภัณฑ์ตำบลบ้านดอน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

กลุ่มสารชีวภัณฑ์ตำบลบ้านดอน

กลุ่มสารชีวภัณฑ์ตำบลบ้านดอน ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๕ มีสมาชิกเริ่มต้นเพียง ๓๐ ครัวเรือน มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และลดการใช้สารเคมีในนาข้าว โดยการต่อยอดจากการคิดค้น ประดิษฐ์ และตกแต่ง การผลิตสารชีวภัณฑ์ที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น เชื้อรา และเชื้อแบคทีเรีย จนได้เป็นสารชีวภัณฑ์ที่ใช้ทดแทนสารเคมี และส่งเสริมให้เกษตรกรสมาชิกลดต้นทุนการผลิตสินค้าทางการเกษตร และรักษาระบบนิเวศทางการเกษตร ช่วยให้คนในชุมชนมีอาหารที่ปลอดภัยไว้รับประทาน และสามารถนำออกจำหน่ายสร้างรายได้ อีกทางหนึ่ง

ความสำเร็จของการใช้สารชีวภัณฑ์ ทำให้กลุ่มเกษตรกรในชุมชนขอจดทะเบียนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านดอนยั่งยืน หมู่ที่ ๖ เมื่อปี ๒๕๕๗ โดยมีนายสืบพงษ์ ออเพชร เป็นประธานกลุ่มและยังเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการอบรมจากเกษตรอำเภออุททอง และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภออุททอง อีกทั้งยังเป็นวิทยากรให้กับพื้นที่อื่น ซึ่งมีความสนใจที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นเกษตรกรปลอดสารเคมี อันจะส่งผลดีกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ มีวิทยากรในกลุ่มจำนวน ๕ คน ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๕๐ ครัวเรือน และได้รับการรับรอง GAP (Good Agriculture Practices) เรื่องผลิตข้าวปลอดสารเคมีไว้บริโภค ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ผลิตเป็นอย่างดี

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

ชุมพลพัฒนา

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

ชุมพลพัฒนา

ย้อนกลับไปเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗ สุนี อาลีอุสมาน ข้าราชการครูเกษียณ ได้รวบรวมกลุ่มแม่บ้านจากบ้านชุมพล หมู่ที่ ๕ และบ้านปากบึงปาย หมู่ที่ ๖ จำนวน ๑๔ ชีวิต ตั้งเป็นกลุ่มชุมพลพัฒนา โดยนำภูมิปัญญาด้านอาหารทั้งข้าวหมก โรตีสายดำ มะละกอ ส้มตำ เป็นอาชีพเสริม และมีการออมเงินกันในกลุ่มเดือนละ ๕๐ บาท โดยเงินจำนวนนี้นำมาปล่อยกู้ยืมในหมู่สมาชิกเป็นครั้งคราว

ในช่วงเริ่มต้นแม่บ้านกลุ่มนี้จะแสดงฝีมือกันเฉพาะเวลาที่มีกิจกรรมพิเศษ เช่น งานของส่วนราชการ งานแสดงสินค้าตามห้างสรรพสินค้า หรือมหกรรมสินค้า OTOP เมืองทองธานี ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่จากกรมพัฒนาชุมชน

ออกงานบ่อยครั้งจนคนเริ่มรู้จักโรตีสายดำ มะละกอ มีการสั่งทำ และน้องสาวของแม่ครัวเริ่มนำไปขายที่ร้านค้าในกระทรวงสาธารณสุข โดยสัปดาห์หนึ่งต้องทำโรตีสายดำ ๓๐๐ แผ่น และหากเป็นช่วงเดือนรอมฎอนต้องผลิตถึง ๘๐-๑๐๐ แผ่นต่อวัน โดยกลุ่มลูกค้ามีทั้งคนพุทธ และคนมุสลิม

ปัจจุบันกลุ่มแม่บ้านชุมพลพัฒนามีสมาชิกอยู่ประมาณ ๒๐ คน ส่วนใหญ่ร่วมอยู่ในกิจกรรมออมทรัพย์ที่เวลานี้เก็บกันเดือนละ ๑๐๐ บาท ขณะที่โรตีสายดำทำกันอยู่ ๖ คน แบ่งเป็นคนทำ ๓ คน คนขายเวลาออกงาน ๒ คน และคนประสานงาน ๑ คน เงินทุนส่วนใหญ่มาจากแม่ครัวหลักของกลุ่ม ถ้าไม่พอก็หยิบยืมกันภายใน

อาหารทั้งหมดใส่กล่องดีตราเรียบร้อย มีโรตีสายดำ มะละกอ ส่งขายพร้อมน้ำอากาด แผ่นละ ๒๕ บาท แต่ถ้าบรรจุขายปลีกมีผักพร้อม ราคาชุดละ ๓๕ บาท ๓ ชุด ๑๐๐ บาท ส่วนโรตีสายดำไส้เนื้อ ขายส่งแผ่นละ ๓๐ บาท ขายปลีก

ชุดละ ๔๐ บาท หากทำส่งจะแช่แข็งส่ง พอถึงร้าน ทางผู้ขายจะนำลงกระทะเพื่ออุ่นร้อนพร้อมรับประทาน

นอกจากนี้สมาชิกในกลุ่มยังเชี่ยวชาญการทำข้าวหมก ขนมจีบไส้ไก่ ขนมหวาน แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์รองรับแน่นอน

อาหารของกลุ่มสด สะอาด ถูกหลักฮาลาล โดยกรมพัฒนาชุมชนเข้ามาอบรม ๑ สัปดาห์ แต่ตราฮาลาลที่ใช้ ไม่เหมือนกับของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย เพราะถ้าใช้ตราที่เป็นสีเขียวขนมเปียกปูนต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์ โรตีสายดำมะละกอใช้ชื่อ 'ชุมพลพัฒนา' ส่วนข้าวหมก ใช้ชื่อ 'สุริยา ข้าวหมก' เพราะคนที่ไปจดทะเบียนคือ สุริยา อาลีอุสมาน

นอกจากนี้กลุ่มยังมีผลิตภัณฑ์จักสานเส้นพลาสติก โดยหยิบจับทำเป็นอาชีพอยู่ ๔ คน เกิดขึ้นตั้งแต่ อบต.ชุมพลเข้ามาแนะนำให้เมื่อราวปี ๒๕๕๓ และจัดหาครุมาฝึกสอน เมื่อสมาชิกฝึกฝนจนชำนาญจึงทำขาย และไปสอนยังตำบลข้างเคียงในอำเภอองครักษ์ เช่น ตำบลบึงศาล ตำบลโพธิ์แท่น และตำบลพระอาจารย์ รวมถึงโรงเรียนในพื้นที่ เช่น โรงเรียนบ้านชุมพล

วัสดุที่ใช้ ทางสุนีจะเป็นผู้จัดซื้อมาจำหน่ายต่อให้สมาชิกกลุ่มอีกที โดยทุกบ้านต่างหาตลาดกันเอง แต่มีการพูดคุยตกลงเรื่องราคากันก่อน สินค้ามีตั้งแต่ตะกร้าใส่ของ กระบุง กระเป๋า กล่องกระดาษเช็ดหน้า ใช้ชื่อสินค้าว่า 'สุนีจักสาน' ตามคำแนะนำของกรมพัฒนาชุมชน เพื่อความสะดวกในการขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ

นอกจากนี้ในปี ๒๕๕๘ กลุ่มได้รับการสนับสนุนจากโครงการ กยจ. เป็นวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อใช้ทำกิจกรรม เช่น เชือก เข็ม เส้นพลาสติก รวมไปถึง เตาแก๊ส หม้อ ซึ่งช่วยลดต้นทุนไปส่วนหนึ่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านในดง อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

ปลูกพืชอินทรีย์ สู่เกษตรกรรมยั่งยืนของชุมชน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

ปลูกพืชอินทรีย์ สู่เกษตรกรรมยั่งยืนของชุมชน

สืบเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านบ้านในดง หมู่ที่ ๕ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีการปลูกพืชผัก และทำสวนเพื่อนำผลผลิตไปขายสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน แต่ส่วนใหญ่พึ่งพาการใช้สารเคมีเป็นหลัก และไม่คำนึงถึงผลของตนเอง ต้องซื้อพืชผักจากตลาดมาประกอบอาหาร ทางผู้ใหญ่ปรีชา สงคราม ได้เห็นพฤติกรรมของชาวบ้าน จึงประสานงานกับพัฒนาชุมชนอำเภอกำแพง จัดทำโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น เพื่อสร้างความพอเพียงในระดับครัวเรือน โดยเริ่มจากการลดรายจ่ายในครัวเรือน ส่งเสริมการออมทรัพย์เพื่อสร้างรากฐานทางอนาคต และช่วยเหลือกันภายในหมู่บ้าน รวมถึงการสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือนด้วยการทำกิจกรรมรูปแบบกลุ่ม

ผลสำเร็จจากการดำเนินงาน มีดังนี้

๑) กลุ่มออมทรัพย์ ทุกครัวเรือนต้องออมทรัพย์ ครัวเรือนละ ๓๐ บาทต่อเดือน โดยทางกลุ่มจะดำเนินการทุกวันที่ ๑๕ ของเดือน ปัจจุบันมีสมาชิกเข้าร่วมการออมทรัพย์ ๔๕ คน

๒) ส่งเสริมการปลูกผักที่นำมาประกอบอาหารในครัวเรือนได้ เช่น กะเพรา โหระพา ใบมะกรูด ขิง ข่า ตะไคร้ หน้าบ้าน

ปลูกมะขาม ชีเหล็ก เพื่อลดรายจ่ายและสร้างรายได้เสริมในครัวเรือน

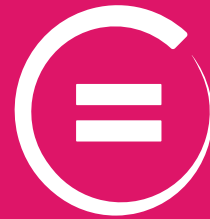
๓) ลดการใช้สารเคมี โดยเป็นการทำการเกษตรแบบใช้เคมี ๒๐-๓๐ เปอร์เซ็นต์ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ซึ่งผลิตในตำบลมาใช้ในแปลงเพาะปลูก ส่งผลให้ดินในพื้นที่เกิดการฟื้นฟูสภาพ และผลผลิตทางเกษตรก็มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

๔) ลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชแบบผสมผสานในแปลงเดี่ยวแทน เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้ทุกวัน เป็นการเพิ่มรายได้ในระดับครัวเรือน

๕) มีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงหมูร่วมกันในหมู่บ้าน และปันผลให้กับสมาชิกเมื่อขายหมูได้ ปัจจุบันมีสมาชิก ๓๕ รายเข้าร่วม ซึ่งทางกลุ่มใช้วิธีการจ้างคนเลี้ยงหมูและนำผลกำไรที่หักค่าใช้จ่ายแล้วมาปันผลให้กับสมาชิก ซึ่งจะปันผลทุก ๕ เดือน จากการเลี้ยงหมูแต่ละรุ่น

๖) ทางหมู่บ้านได้จัดซื้อที่ดินจำนวน ๒ ไร่ ให้เป็นที่ของหมู่บ้าน เพื่อใช้เป็นพื้นที่ส่วนกลางในการทำกิจกรรมและทำแปลงสาธิตต่างๆ เช่น ปลูกข้าว เพาะเห็ด เลี้ยงสัตว์ และทำกิจกรรมอื่นๆ ในหมู่บ้าน

10 ลดความเหลื่อมล้ำ
ทั้งภายในและ
ระหว่างประเทศ

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

บทบาท

ศปง.การพัฒนาาระบบอาหารชุมชน

เรื่อง

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแม่สุน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแม่สุน

การช่วยเหลือแบ่งปันกันในกลุ่มชุมชนเป็นรากฐานสร้างให้ชุมชนนั้นเข้มแข็ง ทำให้เกิดการรวมตัวของคนในตำบลแม่สุนเพื่อร่วมกันคิด ร่วมสร้าง ร่วมบริหารจัดการ และร่วมรับผลประโยชน์ โดยให้มีการออมสัจจะวันละบาทในกลุ่มสมาชิก โดยเลือกสมทบรายเดือน รายสามเดือน หรือรายปี โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุน และรัฐบาล ร่วมสมทบ นำมาจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ครอบครัวตั้งแต่เกิดจนตาย

คณะกรรมการกองทุนฯ ระดับหมู่บ้านจัดทำฐานข้อมูลคนในชุมชน เพิ่มสมาชิกให้ครอบคลุมทุกกลุ่มวัย ค้นหาพื้นที่ที่ยังไม่เข้าถึงสวัสดิการชุมชน และมุ่งสร้างความเข้าใจเพื่อสร้างให้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลแม่สุน เป็นกองทุนออมบุญช่วยพัฒนาสาธารณสุขในตำบลแม่สุน บุคลากรร่วมกับกลุ่มจิตอาสาตำบลแม่สุน ปัจจุบันมีสมาชิก ๒,๑๔๒ คน

ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุน สนับสนุนที่ตั้งกองทุน การประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนเป็นสมาชิก ขณะที่อพช.และ พมจ.สนับสนุนการฝึกอบรมและงบประมาณ

กองทุนฯ มีสวัสดิการที่ครอบคลุมให้แก่สมาชิก ดังนี้
สวัสดิการคลอดบุตร (ต้องเป็นสมาชิกเกิน ๑ ปี) โดยมารดานอนโรงพยาบาล ได้รับคืนละ ๑๐๐ บาท ปีหนึ่งไม่เกิน ๖ คิน บุตรเกิดได้สวัสดิการ ทำขวัญเด็กแรกเกิด ๕๐๐ บาท และต้องเข้าเป็นสมาชิกทันที (รายปี ๓๖๕ บาท สมัครงแรกเข้า ๒๐ บาท ค่าบำรุงรายปี ๑๐ บาท รวม ๓๙๕ บาท)

สวัสดิการการศึกษา (ต้องเป็นสมาชิกเกิน ๓ ปี) จบชั้นอนุบาลรับ ๒๐๐ บาท จบชั้น ป.๖ รับ ๕๐๐ บาท จบชั้น ม.๓ รับ ๖๐๐ บาท จบชั้น ม.๖ หรือ ปวช. รับ ๗๐๐ บาท จบ ปวส.

รับ ๘๐๐ บาท จบปริญญาตรี รับ ๑,๐๐๐ บาท

สวัสดิการบวชเรียน กรณีบวชสามเณร รับ ๑,๐๐๐ บาท

(๑ พรรษาขึ้นไป) บวชเป็นพระภิกษุ รับ ๒,๐๐๐ บาท

สวัสดิการทุนการศึกษา (ต้องเป็นสมาชิกเกิน ๑ ปี ไม่เกินระดับการศึกษามัธยมศึกษา) ปีละ ๑๗ ทุน ทุนละ ๕๐๐ บาท

สวัสดิการเจ็บป่วย กรณีนอนโรงพยาบาล (ต้องเป็นสมาชิกเกิน ๑๘๐ วัน) ได้สวัสดิการคืนละ ๑๐๐ บาท ปีละไม่เกิน ๖ คิน (จ่ายทุกโรค) ค่าเดินทางไปโรงพยาบาล (ต้องเป็นสมาชิกเกิน ๑ ปี เบิกได้ ๑ ครั้งต่อปี) ไปโรงพยาบาลฝาง รับ ๑๐๐ บาท ไปโรงพยาบาลในเชียงใหม่ รับ ๒๐๐ บาท

สวัสดิการผู้สูงอายุ (อายุเกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันสมัคร) อายุสมาชิก ๑ ปี รับ ๑๐๐ บาทต่อปี อายุสมาชิก ๒ ปี รับ ๒๐๐ บาทต่อปี อายุสมาชิก ๓ ปีขึ้นไป รับ ๓๐๐ บาทต่อปี

สวัสดิการผู้พิการ (ต้องเป็นผู้พิการที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้) ผู้พิการส่งเงินสมทบ ครบ ๒ ปี ไม่ต้องส่งสมทบกองทุน

สวัสดิการด้านการเสียชีวิต (ต้องเป็นสมาชิกเกิน ๑๘๐ วัน) อายุสมาชิก ๑๘๐ วัน จ่าย ๕๐๐ บาท อายุสมาชิกครบ ๑ ปี จ่าย ๑,๐๐๐ บาท อายุสมาชิกครบ ๒ ปี จ่าย ๒,๐๐๐ บาท อายุสมาชิกครบ ๓ ปี จ่าย ๓,๐๐๐ บาท อายุสมาชิกครบ ๔ ปี จ่าย ๔,๐๐๐ บาท อายุสมาชิกครบ ๕ ปี ขึ้นไป จ่าย ๕,๐๐๐ บาท

ในอนาคตคณะกรรมการตั้งเป้าให้มีสมาชิกร้อยละ ๕๐ ของตำบลแม่สุน กระจายทั่วถึงทุกหมู่บ้าน และสามารถแสดงบัญชีการเงินได้อย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้เสมอ

เทศบาลตำบลหนองล่อง

อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ตำบลหนองล่อง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ตำบลหนองล่อง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลัก ร่วมกับ กระทรวงมหาดไทย และสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ ดำเนินการจัดตั้ง ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ เป็นต้นมา ดำเนินการภายใต้แนวคิด “ร่วมแรงร่วมใจผู้สูงวัยกายใจเบิกบาน” เพื่อให้ผู้สูงอายุ ได้มีสถานที่รวมกลุ่มในการจัดกิจกรรมและบริการที่ครอบคลุมทุกมิติ พัฒนา คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแบบครบวงจร

ทางศูนย์ฯ ได้ทำการสำรวจความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชนพบว่าผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลหนองล่อง มีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๕๗๔ คน แยกเป็นชาย ๖๔๐ คน หญิง ๙๓๔ คน และแบ่งเป็นผู้สูงอายุติดเตียง จำนวน ๑๐ คน ผู้สูงอายุติดบ้าน จำนวน ๑๔๖ คน และเป็นผู้สูงอายุที่ติดสังคม จำนวน ๑,๔๑๘ คน โดยมีแนวโน้มที่จะเพิ่ม มากขึ้นทุกปี หลังถึงวัยเกษียณอายุแล้ว ผู้สูงอายุมักเกิดความรู้สึกว่าตนเองไร้ค่า บางรายเกิดภาวะซึมเศร้า จึงได้สนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านต่างๆ อย่างครอบคลุม ประกอบด้วยกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ การสนับสนุนการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับผู้สูงอายุ ส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพ ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ถ่ายทอดวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมนันทนาการ รวมทั้งเป็นศูนย์ส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครจิตอาสา โดยเทศบาลตำบลหนองล่อง สนับสนุนสถานที่ในการจัดตั้งศูนย์ฯ ภายในมีบุคลากรเพื่อดูแลและประสานงาน นับเป็นการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนรูปแบบหนึ่งโดยใช้ชุมชน เป็นฐานและเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุ แก่นนำอาสาสมัครชุมชน องค์กรเครือข่ายจาก ภาครัฐ และภาคเอกชน มีส่วนร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์ฯ

ที่ผ่านมาศูนย์ฯ ได้ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุทำจักสาน ปั่นแคะสลัก ทอผ้า ทำบายศรี ประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ และงานฝีมือต่างๆ ซึ่งสามารถต่อยอดไปสู่การประกอบอาชีพ รับงานไปทำที่บ้านเพื่อสร้างรายได้ โดยภายในศูนย์ฯ จัดมุมแสดงผลงาน และมุม จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ โดยศูนย์ฯ มีการประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์รวมทั้งจัดหาช่องทางการจำหน่าย

เทศบาลตำบลป่าไฟ

อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

บทบาท

ศปง.พัฒนาและสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุ โดยชุมชน
ท้องถิ่น

เรื่อง

ศูนย์บริการทางสังคมแบบมีส่วนร่วม

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและ
ระหว่างประเทศ

ศูนย์บริการทางสังคมแบบมีส่วนร่วม

เมื่อปี ๒๕๕๙ คุณหญิงพินิตา กำภู ณ อยุธยา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เดินทางมาตรวจราชการที่ตำบลป่าไฟ และเกิดความประทับใจการจัดกิจกรรมต้อนรับของประชาชนตำบลป่าไฟ จึงให้ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ ๑๓ ประสานกับ ดร.ประกิจ เสาร์แก้ว นายก อบต.ป่าไฟ (ขณะนั้น) จัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมแบบมีส่วนร่วมขึ้น เพื่อให้ประชาชนใช้ทำกิจกรรมร่วมกันพร้อมกับพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เป็นรูปธรรม และตอบสนองการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ได้จริง โดยใช้อาคารโรงเรียนบ้านศรีวังธาร ที่ยุบในปี ๒๕๕๓ และโรงเรียนบ้านเมืองขอนแก่น หมู่ที่ ๑ เป็นสถานที่ดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นให้บริการทางสังคมกับกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ เด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ครอบครัว และผู้ด้อยโอกาส ผ่านศูนย์บริการทางสังคมแบบมีส่วนร่วมตำบลป่าไฟ (Community Center) โดยจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาบริหารจัดการครั้งแรกจำนวน ๑๓ ฝ่าย นับเป็น ๑ ใน ๘ ศูนย์นำร่องระดับประเทศ และเป็น ๑ ใน ๒ ของจังหวัดเชียงใหม่

ความสำเร็จของศูนย์บริการทางสังคมแบบมีส่วนร่วม เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือของผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น เกิดการร่วมมือกันประสานการทำงานอย่างมีจิตอาสา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ วางแผนรวบรวมกิจกรรม ดำเนินกิจกรรม การพัฒนากระบวนการดำเนินการ และวิธีการทำงาน โดยอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่บูรณาการให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น กลุ่มถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมอาชีพ ศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัยตำบลป่าไฟ และมีหน่วยงานให้การสนับสนุน เช่น เทศบาลตำบลป่าไฟ พมจ.เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และมีชมรมข้าราชการบำเน็จบำนาญตำบลป่าไฟ ซึ่งเป็นคลังสมองในการดำเนินการช่วยเหลือ

องค์การบริหารส่วนตำบลวังประจบ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

บทบา

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมู่ที่ ๓ บ้านสะแกเครือ

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมู่ที่ ๓ บ้านสะแกเครือ

สืบเนื่องจากประชาชนในหมู่ที่ ๓ บ้านสะแกเครือ ขาดแหล่งเงินในชุมชน ทำให้ต้องพึ่งพาแหล่งทุนจากภายนอก และเมื่อดูข้อมูลพื้นฐาน พบว่า หมู่บ้านมีประชากรประมาณ ๑,๑๙๑ คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาร้อยละ ๕๓.๑๙ ทำไร่ร้อยละ ๓.๒๘ รับจ้างทั่วไปร้อยละ ๒๓.๒๘ มีปัญหาหนี้สินโดยรวมประมาณร้อยละ ๓๔.๗ ส่วนใหญ่เป็นหนี้สินจากการประกอบอาชีพ

หลังจากที่หน่วยงานพัฒนาชุมชน และ ธ.ก.ส. นำนโยบายรวมกลุ่ม และระดมทุนในชุมชนเข้ามา ทางหมู่บ้านจึงจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นแหล่งทุนสำหรับการประกอบอาชีพ มีการกำหนดกฎและกติกาโดยคนในหมู่บ้าน ซึ่งกลุ่มออมทรัพย์ได้กลายเป็นแหล่งเงินทุนให้แก่ทั้งบุคคล และกลุ่มอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้ ลดรายจ่ายให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ

หลังจากนั้นได้พัฒนาจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมาเป็น “สถาบันการเงินในชุมชน” เป็นแหล่งเงินทุนที่ให้กู้เพื่อประกอบอาชีพและใช้จ่ายในครัวเรือนของหมู่บ้าน และส่งเสริมการออมของครัวเรือน สนับสนุนกลุ่มอาชีพในการรับซื้อผลผลิตและจำหน่าย และจัดลานค้าขายของในชุมชน รวมถึงจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกอย่างกรณีเสียชีวิต และเข้ารับการรักษาพยาบาล

ผลสำเร็จจากการดำเนินงาน ทำให้หมู่ที่ ๓ บ้านสะแกเครือ เป็น “หมู่บ้านจัดการตนเอง” ในเรื่องของแหล่งเงินทุน มีเงินทุนหมุนเวียนหลายล้านบาท

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าเขา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

โครงการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว “หมู่บ้านนิรชรา”

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

โครงการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว “หมู่บ้านนิรชรา”

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทย ทำให้ประชากรในวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีผลให้ลักษณะครอบครัวไทยเปลี่ยนจากครอบครัวขยาย ไปสู่ครอบครัวเดี่ยว ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวลดลง จำนวนผู้ที่จะทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวลดลง มีเวลาให้ผู้สูงอายุลดลง หลายคนถูกทอดทิ้งให้อยู่และดำเนินชีวิตเพียงลำพัง

ทางเทศบาลตำบลป่าเขา ร่วมกับส่วนราชการในพื้นที่ และกลุ่มองค์กรภาคประชาชน จัดตั้งโครงการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว “หมู่บ้านนิรชรา” อาศัยอำนาจหน้าที่ มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบล (๗) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ซึ่งเทศบาลตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบล โดยมองว่าผู้สูงอายุสามารถทำคุณประโยชน์ต่อสังคม ควบคู่ไปกับลูกหลานคนรุ่นหลัง และเป็นแบบอย่างการใช้ชีวิตในอนาคตอย่างมีความสุข

โครงการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว “หมู่บ้านนิรชรา” มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดูแลผู้สูงอายุ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ แสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามผลในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีกิจกรรมสำคัญ ดังต่อไปนี้

ในกลุ่มผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง จัดแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อตรวจสอบสุขภาพ ตรวจเลือด เบาหวาน และไขมันในเส้นเลือด เดือนละ ๑ ครั้ง จัดหารถรับส่งบริการเมื่อผู้ป่วยต้องไปสถานพยาบาล แจกข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิก สร้างสัมพันธภาพระหว่างหน่วยงานกับผู้สูงอายุและบุคคลในครอบครัว สนับสนุนสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร ตามความจำเป็น ให้บริการตัดผมแก่สมาชิกในบ้านเดือนละ ๑ ครั้ง มีทีม อพส. เพื่อดูแลผู้สูงอายุ อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้สามารถช่วยเหลือและผ่อนคลายผู้ดูแล

ยังมีกิจกรรมส่งเสริมอาชีพบ้านนิรชรา ได้แก่ การทำไข่เค็ม การทำดอกไม้จันทน์ การทำพืชมเส่น้ำ และยังมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เช่น กิจกรรมกีฬาสำหรับผู้สูงอายุ เช่น รำกระบอง กิจกรรมอาหารเพื่อสุขภาพ กิจกรรมสวดมนต์ทำวัตรเช้า ฝึกสมาธิ ฟังเทศน์ และทำบุญ ๙ วัด กิจกรรมสัจจรถตามวัดต่างๆ เดือนละ ๑ ครั้ง และจัดให้เข้าร่วมพิธีทางศาสนาตามงานรัฐพิธี

โครงการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวฯ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น รพ.สต.ตำบลป่าเขา สนับสนุนบุคลากรในด้านวิชาการ การรักษาพยาบาล รถกู้ชีพกู้ภัย เทศบาลตำบล สนับสนุนรถในการรับส่งผู้สูงอายุไปสถานพยาบาล กศน. สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร ในการฝึกอาชีพต่างๆ วัดสนับสนุนสถานที่ วิธีการฝึกจิตที่ถูกต้อง หน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนสนับสนุนเรื่องวิชาการเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่ถูกต้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

บทบา

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มทอผ้าบ้านวังนง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

กลุ่มทอผ้าบ้านวังนง

พื้นที่บ้านวังนงมีทุนบุคคลที่มีความรู้และชำนาญในการเส้นฝ้าย เดิมเส้นฝ้ายไว้ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ เช่น การขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงานผูกแขนคู่บ่าวสาว และงานศพ เป็นต้น ต่อมา มีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มใช้ในครัวเรือน และเริ่มค่อยๆ เลื่อนหายไปทีละน้อย

กระทั่งปี ๒๕๓๒ มีการรวมกลุ่มทอผ้าบ้านวังนง โดยนางถนอมศรี น้อยทรง จดทะเบียนกลุ่มโดยพัฒนาชุมชนอำเภอหนองสูง ในปี ๒๕๓๙ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองสูง สนับสนุนเส้นฝ้ายและจักรเย็บผ้า ๔ ตัว ต่อมาในปี ๒๕๔๐ ให้ก็กระตุก จำนวน ๕ หลั

กลุ่มฯ ผลิตผ้าห่มกันหนาวจากฝ้ายพื้นเมืองพันธุ์ดี ด้วยกรรมวิธีดั้งเดิมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การปลูก อ้วฝ้าย เส้นฝ้าย จนถึงการทอเป็นผืนผ้า นอกจากผ้าห่ม ยังมีผ้าขาวม้า ผ้าคลุมไหล่ และผ้าตะหลุม เนื้อผ้าสีน้ำตาลอ่อนทอจากฝ้ายสีธรรมชาติ

ปี ๒๕๔๑ กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียน ๔๐,๐๐๐ บาท และเปิดรับสมัครเพิ่มเป็น ๓๐ คน เริ่มระดมทุนเพื่อเป็นเงินทุน หุ่นละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๓๐ หุ่น มีค่าสมัคร ๒๐ บาท มีการฝากออม ขึ้นต่ำ ๑๐ บาทต่อเดือน และฝากพิเศษได้ เปิดรับฝาก ทุกวันที่ ๒ ของเดือน คณะกรรมการจะนำไปฝากธนาคาร มีการปล่อยกู้ให้สมาชิก คิดดอกเบี้ยร้อยละ ๘ ต่อปี เมื่อหักค่าดำเนินการคณะกรรมการ จะมีเงินปันผล

ต่อมาในปี ๒๕๔๖ บ้านคำพอก บ้านหนองโอใหญ่ บ้านโนนยาง บ้านวังนง รวมตัวกัน เย็บผ้าส่งจำหน่ายให้กับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยหนาว ทำให้มีการขยายตลาดให้กว้างมากขึ้น และเข้าคัดสรรเป็นสินค้า OTOP ระดับ ๓ ดาว ในปี ๒๕๔๙

ปัจจุบันมีสมาชิก ๑๑๕ คน เป็นสมาชิกออมทรัพย์ทอผ้า ๓๐ คน มีหน่วยงานสนับสนุน คือ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยหนองสูง ประชาสงเคราะห์ สำนักงานเกษตรอำเภอหนองสูง องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยาง มีผลิตภัณฑ์หลายชนิด เช่น เส้นฝ้ายธรรมชาติ ผ้าฝ้ายธรรมชาติ ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าขาวม้า ผ้าห่มนวม หมอนหนุน หมอนอิง เสื้อเย็บมือ ผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของตลาด จนทำให้กลุ่มได้รับประกาศนียบัตรจากผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าโมง

อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มแม่บ้านออมทรัพย์บ้านป่าโมงใหญ่ หมู่ที่ ๑

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

กลุ่มแม่บ้านออมทรัพย์บ้านป่าโมงใหญ่ หมู่ที่ ๑

คนตำบลป่าโมงทำนาทำไร่กันทุกบ้าน แต่พื้นที่ที่เป็นที่ดอน ทั้งยังไม่ติดแม่น้ำ จึงทำนาได้เพียงปีละครั้ง ช่วงเวลาที่ว่างเว้น ชาวบ้านต้องหารายได้เพิ่มเติม

สำหรับ ปราณิ พิมพา ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านออมทรัพย์บ้านป่าโมง ได้เริ่มทำกลุ่มแม่บ้านในช่วงราวปี ๒๕๓๘ โดยมีพัฒนาชุมชนเข้ามาช่วยจัดตั้ง ส่งเสริมให้เกิดกลุ่มทอผ้า ในเวลานั้นบ้านหมู่ที่ ๑๐ ยังไม่ได้แยกตัวออกจากหมู่ที่ ๑ สมาชิกของกลุ่มมาจาก ๒ หมู่บ้านนี้

เริ่มแรกมีสมาชิก ๑๕ คน ลงหุ้นคนละ ๒๐๐ บาท ทอผ้าถุง ผ้าห่ม ตัดส่วนกำไรแบ่งเข้ากลุ่ม ต่อมาในช่วงราวปี ๒๕๔๒ ปราณิได้ไปร่วมประชุมที่อำเภอ พบปะแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนตำบลอื่น เกิดความสนใจทำกลุ่มออมทรัพย์ ด้วยคนในตำบลไม่มีที่ฝากเงิน จึงสอบถามหลักการตลอดจนวิธีการจัดตั้ง หลังจากนั้นกลับมาทำประชาคมกลุ่ม ซึ่งล้วนเห็นชอบให้ตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิก ๓๒ คน ในช่วงเวลานี้ กลุ่มแม่บ้านเดิมยังคงผลิตสินค้า หากแต่เปลี่ยนมาผลิตพรมเช็ดเท้าจากเศษผ้า ที่นอนปิคนิค เสื้ออก

สำหรับผู้ที่ต้องการเข้าเป็นสมาชิกจะต้องซื้อหุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท ถ้าไม่มีเงินซื้อหุ้นแต่อยากฝากเงิน สามารถเข้าเป็นสมาชิกสมทบ เพื่อเข้าออมสัจจะทุกเดือนตามความสมัครใจ

กลุ่มแม่บ้านออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะตั้งโต๊ะทุกวันทั้ง ๕ ของเดือน โดยใช้ศาลาอเนกประสงค์ประจำบ้านป่าโมงใหญ่ หมู่ที่ ๑ เป็นที่ทำการ สมาชิกจะมาทำการฝาก ส่วนผู้มีความ

ประสงค์ขอกู้ต้องเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

ดอกเบี้ยของการกู้ยืมมี ๒ ประเภท ประเภทแรกคือการกู้ฉุกเฉิน ซึ่งเปิดให้กู้ทุกเดือนตลอดทั้งปี ดอกเบี้ยร้อยละ ๑๕ ต่อปี ประเภทที่ ๒ คือการกู้สามัญ เป็นการกู้ประจำปี ดอกเบี้ยอยู่ที่ร้อยละ ๑๒ ต่อปี

สำหรับการปันผลจะปันผลหุ้นในอัตราร้อยละ ๘ หรือ ๑๐ ต่อปี ทั้งยังมีการปันส่วนกำไรเพื่อใช้ในสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านอีกร้อยละ ๕ เช่น ทุนการศึกษา การจัดงานวันเด็ก เป็นต้น โดยปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกกว่า ๑๗๐ คน

นอกจากนี้ยังมีการตั้งกลุ่มย่อยเพิ่มอีก ด้วยราวปี ๒๕๔๕ สมาชิกในกลุ่มเสียชีวิต จึงตั้งกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์กลุ่มแม่บ้านออมทรัพย์เพื่อการผลิต อาศัยการลงหุ้น ๑๐๐ บาท เก็บปีละ ๑ ครั้ง โดยหักจากเงินปันผล

ต่อมาในปี ๒๕๕๐ ได้เกิดกลุ่มธนาคารข้าวเพิ่มขึ้นมา โดยใช้เงินที่ไว้ในกิจการสาธารณประโยชน์มาทำย้งข้าว เปิดรับสมาชิก ลงหุ้นเป็นข้าวเปลือกครอบครัวละไม่ต่ำกว่า ๒๕ กิโลกรัม เพื่อให้สมาชิกกู้ยืมไปทำกิน หรือไปรับประทาน โดยปล่อยกู้ ๑๐๐ กิโลกรัม คืน ๑๒๐ กิโลกรัม เปิดให้กู้ปีละครั้ง ในช่วงที่ชาวบ้านเตรียมทำนา เมื่อมีข้าวเปลือกเหลือจากการกู้ยืม กลุ่มจะนำไปขาย

ความที่กลุ่มแตกหน่อออกไปมากมาย ทำให้สำนักงานเกษตรอำเภอเดชอุดม ได้เข้ามาส่งเสริมให้กลุ่มแม่บ้านออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนในปี ๒๕๕๒ เป็นกลุ่มอย่างเป็นทางการและเข้มแข็งขึ้น

เทศบาลตำบลบุ่งเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กองทุนเงินล้านบ้านหนองม้า หมู่ที่ ๘

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

กองทุนเงินล้านบ้านหนองม้า หมู่ที่ ๘

จากนโยบายกองทุนหมู่บ้านของรัฐบาลเมื่อปี ๒๕๔๔ ทำให้เกิดกองทุนเงินล้านบ้านหนองม้า ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนในการส่งเสริมอาชีพ เป็นรายได้เสริม หรือกรณีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น เจ็บป่วย ใช้จ่ายในครัวเรือน หรือจ่ายค่าเทอมลูก

สำหรับสมาชิกของกองทุนฯ ตอนแรกถือว่าทุกคนครัวเรือนเป็นสมาชิก ปัจจุบันเปิดให้หมู่บ้านอื่นมาสมัครได้ โดยต้องอยู่ในพื้นที่ไม่ต่ำกว่า ๖ เดือน ชื้อหุ้น หุ้นละ ๓๐๐ บาท

นอกจากนี้ สมาชิกต้องมีการออมสัจจะประจำเดือน เดือนละ ๑๕ บาทเท่ากันทุกคน โดยทางกองทุนฯ จะแยกบัญชีเงินรัฐบาลเป็นบัญชี ๑ เงินหุ้นกับเงินสัจจะของสมาชิกเป็นบัญชี ๒ สมาชิกมีสิทธิขอกู้เงิน คณะกรรมการจะพิจารณาว่าควรอนุมัติเงินกู้ให้แต่ละรายเท่าใด โดยมีเพดานไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท ถ้าเกินกว่านี้ต้องเป็นมติของสมาชิก โดยมีอัตราสูงสุดไม่เกิน ๗๕,๐๐๐ บาท

การกู้สามัญจะทำเพียงปีละครั้ง คือกลางเดือนธันวาคม ผู้กู้จะต้องยื่นเรื่องเข้ามา พอถึงวันทำสัญญาการกู้ กรรมการจะทำการแจ้งข่าวสารผ่านหอกระจายข่าว โดยผู้ยื่นคำร้องจะทราบจำนวนเงินที่ได้รับจัดสรรในวันนั้น ส่วนการโอนเงินกรรมการจะเก็บสมุดบัญชีของแต่ละคน จากนั้นก็แจ้งมติไปยังธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งทุกคนถือบัญชีอยู่ เพื่อทำเรื่องส่งจ่าย ซึ่งขั้นตอนการรับเงินนั้น สามารถเลือกได้ว่าจะไปรับเอง หรือให้ธนาคารนำส่งที่หมู่บ้านให้ ซึ่งธนาคารจะคิดค่าบริการ ๒๐ บาทต่อคน

การกู้เงินจะใช้บัญชี ๑ เป็นบัญชีหลัก แต่ถ้าไม่พอจะใช้เงินบัญชี ๒ มาอุดหนุนเพิ่มเติม โดยจะปล่อยกู้ให้กรณีกู้ฉุกเฉิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และกู้สามัญ ๑๒๐,๐๐๐ บาท คิดดอกเบี้ยร้อยละ ๕ ต่อปี

นอกจากการกู้แล้ว สมาชิกยังได้รับสิทธิประโยชน์ในการปันผลด้วย โดยมีการปันผลจากกำไรที่ได้แต่ละปี ทั้งจากบัญชี ๑ และบัญชี ๒ โดยมีการจัดสรรเพื่อสมทบกองทุนหมู่บ้านร้อยละ ๒๐ เหลือคืนให้สมาชิกร้อยละ ๓๐ (ส่วนนี้ถ้าเป็นสมาชิกแค่ปีเดียวจะได้เงินน้อยกว่าสมาชิกคนอื่นเล็กน้อย ถ้าเป็นมากกว่าหนึ่งปีขึ้นไป จะได้เท่ากัน) ต่อมาเป็นค่าตอบแทนคณะกรรมการ ร้อยละ ๒๐ จากนั้นถูกหักเป็นค่าสนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน เช่น สมทบค่าอาหาร ค่าน้ำมัน ค่าปรับปรุงศาลาประชาคม ร้อยละ ๑๐ เป็นค่าสวัสดิการให้สมาชิก เช่น สงเคราะห์การเสียชีวิตของสมาชิกหรือครัวเรือนสมาชิก ร้อยละ ๕๐๐ บาท ร้อยละ ๑๐ และสุดท้ายเป็นเงินประกันความเสี่ยง อีกร้อยละ ๑๐

ทั้งนี้นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ เป็นต้นมา กองทุนเงินล้านนี้ได้รับการประเมินให้เป็นกองทุนระดับ ๓A ได้รับเงินสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเพิ่มอีก ๑๐๐,๐๐๐ บาท และต่อมาก็มีการอุดหนุนเพิ่มเติมในปี ๒๕๕๒ ที่รัฐให้เพิ่มทุนอีก ๒๐๐,๐๐๐ บาท และล่าสุดในปี ๒๕๕๖ ได้เงินมาอีก ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทำให้กองทุนนี้มีความคล่องตัว และสามารถเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกจาน

อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

บทบา

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกจาน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกจาน

ในตำบลที่ห่างไกลศูนย์กลางความเจริญเช่นตำบลโคกจาน ประชาชนส่วนมากเป็นเกษตรกร พวกเขาเหล่านี้ไม่มีสวัสดิการ ไม่มีเงินกองทุน นั่นจึงเป็นหน้าที่ของชุมชน ที่ต้องดูแลคนในชุมชนด้วยกันเอง

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกจานเริ่มต้นขึ้นในปี ๒๕๕๓ โดย เรืองศักดิ์ จารุพงษ์ ชาวบ้านหมู่ที่ ๖ บ้านนาตาล ได้ไปทำงานที่ตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จึงได้พบกับ คงภพ กองเพียร ซึ่งเป็นประธานกลุ่มผู้สูงอายุ และสวัสดิการออมวันละบาทที่นั่น ทำให้เห็นแนวคิดและแรงบันดาลใจที่จะทำกองทุนสวัสดิการที่บ้านตนเอง

เริ่มต้นกันที่หมู่บ้านนาตาลก่อน ชักชวนเพื่อนบ้านผ่านการพูดคุยให้ข้อมูล จนได้สมาชิกเริ่มต้น ๑๒๖ คน จากชาวบ้านทั้งหมด ๕๒๕ คน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก และมียก อบต.โคกจาน เป็นที่ปรึกษา โดยคงภพเข้ามาแนะนำให้ถึงบ้าน จึงจำลองระเบียบของตำบลคลองเจ็ดที่คงภพดูแลอยู่มาปรับใช้

การสมัครเป็นสมาชิกรู้กันต้องเสียค่าสมัคร ๒๐ บาท ไม่มีจำกัดอายุ แต่ต้องเป็นผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลโคกจาน แล้วนำส่งเงินสมทบวันละบาท (เดือนละ ๓๐ บาท) โดยนำส่งทุกวันวันที่ ๑-๓๑ มกราคม และวันที่ ๑-๓๑ พฤษภาคมของทุกปี

ต่อมากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกจานต้องการรับสมัครทั่วทั้งตำบล จึงรวมตัวประชุมกัน และเสนอให้เชิญแกนนำหมู่บ้านอื่นเข้ามาเป็นคณะกรรมการ หมู่บ้านละ ๑ คน เพื่อให้ไปหาสมาชิกให้จากหมู่บ้านที่เหลือ (ยกเว้นหมู่ที่ ๒ และ

หมู่ที่ ๑๒ ที่มีกองทุนของตัวเอง) จนเวลานี้มีสมาชิกเพิ่มมาเป็น ๒๔๗ คน

หลังจากเป็นสมาชิก ๓๓ เดือน จึงจะมีผลคุ้มครอง แต่สมาชิกที่มีอายุในช่วง ๖๐-๘๐ ปี ต้องรอถึง ๖ เดือน และสมาชิกที่มีอายุ ๘๐ ปีขึ้นไป ต้องรอ ๙ เดือน

หลักเกณฑ์ในการจ่ายสวัสดิการให้กับสมาชิก กรณีคลอดบุตร จะได้เงินรับขวัญ เป็นจำนวน ๕๐๐ บาท ทั้งนี้มีสิทธิ์ได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง (บุตรไม่เกิน ๒ คน) เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล จะได้รับเงินคืนละ ๑๐๐ บาท ไม่เกิน ๘ คืนต่อปี สนับสนุนทุนการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จะได้รับปีละ ๓๐๐ บาท กรณีเสียชีวิตจะได้รับเงินช่วยเหลืองานศพ โดยถ้ามีอายุสมาชิกครบ ๓ เดือน ถึง ๑ ปี จะได้รับเงินสงเคราะห์ ๓,๐๐๐ บาท อายุสมาชิกครบ ๑ ปี ถึง ๒ ปี จะได้รับเงินสงเคราะห์ ๕,๐๐๐ บาท อายุสมาชิกครบ ๒ ปี ถึง ๓ ปี จะได้รับเงินสงเคราะห์ ๗,๐๐๐ บาท ถ้าอายุสมาชิกครบ ๓ ปีขึ้นไป จะได้รับเงินสงเคราะห์ ๑๐,๐๐๐ บาท

นอกจากนี้ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกจานยังส่งเสริมกิจกรรมในชุมชน เช่น สนับสนุนของรางวัลในการแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติดที่ อบต.โคกจาน จัดขึ้น หรือช่วยเหลือสมาชิกประสบภัย ตั้งแต่ ๒๐๐-๕๐๐ บาท

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกจานคือเครื่องยืนยันว่าชุมชนพร้อมที่จะร่วมมือร่วมใจ เพื่อดูแลช่วยเหลือกันภายในชุมชน แม้จะไม่มากมาย แต่ก็เพียงพอแล้วสำหรับคนโคกจาน

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์

กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ เกิดจากแนวคิดของคนในชุมชนที่อยากจะช่วยเหลือครอบครัวผู้เสียชีวิต เนื่องจากบางครอบครัวมีฐานะยากจน และไม่ได้เตรียมการเรื่องการตายไว้ล่วงหน้า จึงทำให้ญาติพี่น้อง ลูกหลานมีความเดือดร้อน ต้องกู้ยืมเงินมาเพื่อจัดการงานศพ ทำให้ไม่ได้รับความสะดวกสบายในการจัดงานศพ ก่อให้เกิดปัญหาตามมา ดังนั้นเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระดังกล่าว ผู้นำชุมชนและคนในชุมชนจึงมีแนวคิดจัดตั้งกลุ่มฌาปนกิจขึ้น

เริ่มแรกได้จัดตั้งกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์หมู่บ้าน โดยนายอำเภอ สอนอาด ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๗ ในขณะนั้น ได้ดำเนินการเฉพาะหมู่บ้านของตนเอง มีสมาชิก ๔๐ ครอบครัว ทำให้ได้เงินสงเคราะห์ศพน้อย จนเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๖ ผู้ใหญ่บ้านจาก ๖ หมู่บ้าน ได้ทำข้อตกลงร่วมกัน คือบ้านหยวก หมู่ที่ ๑ บ้านหยวกน้อย หมู่ที่ ๒ บ้านโนนสูงหมู่ที่ ๙ บ้านหยวกใหม่ หมู่ที่ ๑๔ บ้านโนนสูงใหม่ หมู่ที่ ๑๕ และบ้านหยวกใหม่ หมู่ที่ ๑๗ เพื่อร่วมกันจัดฌาปนกิจสงเคราะห์ กองใหญ่ขึ้น

กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ มุ่งเน้นการจัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกในหมู่บ้านที่เสียชีวิต โดยร่วมกันช่วยค่าใช้จ่ายงานศพ โดยกลุ่มจะประสานงาน จ่ายเงินสำรองในกรณีเจ้าภาพขาดแคลนทุนทรัพย์

เทศบาลตำบลสนม อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

ชมรมคนพิการเทศบาลตำบลสนม

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

ชมรมคนพิการเทศบาลตำบลสนม

ปัจจุบัน เทศบาลตำบลสนม มีคนพิการ จำนวน ๒๔๓ คน ในกลุ่มนี้เป็นผู้สูงอายุด้วยส่วนหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๔ จึงได้มอบหมายให้กองงานสวัสดิการและสังคมออกสำรวจและจัดเวทีประชาคม ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๕๗ โดยร่วมกับชมรมคนพิการเทศบาลตำบลสนม และหน่วยงานต่างๆ จัดกิจกรรมเพื่อผู้พิการ

ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสนม ร่วมกับชมรมผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมออกเยี่ยมบ้านผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส ตามฐานข้อมูลชุมชน เพื่อให้ความช่วยเหลือ ตามสภาพความลำบาก และปัญหาที่แตกต่างกันไป

ยังมีการจัดตั้งกลุ่มกองทุนรูปแบบสหกรณ์ที่ทำกันอย่างง่าย ๆ ในนาม “กองทุนสัจจะเงินออมคนพิการ” เพื่อให้เกิดหลักประกันให้กับสมาชิก มีเงินไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น โดยกองทุนปล่อยกู้ยืมเงินดอกเบี้ยต่ำ อัตราดอกเบี้ยนำมาจัดสวัสดิการกรณีเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล และเสียชีวิต

ทางเทศบาลยังสนับสนุนกระบวนการผลิตแบบพึ่งพาตนเอง เกิดการรวมกลุ่มของสมาชิกต้นแบบจำนวน ๓๐ คน มีการสร้างศูนย์ส่งเสริมอาชีพเศรษฐกิจครัวเรือน โครงการ “ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ ไก่พื้นเมือง แบบอาศัยโรงเรือนผสมผสานกับการเลี้ยงแบบพื้นบ้าน” โดยได้รับบสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อซื้อปัจจัยด้านการผลิตต่างๆ เช่น ตาข่าย หัวอาหาร ยารักษาโรค พันธุ์ไก่ เป็นต้น

ผลสำเร็จของชมรมคนพิการเทศบาลตำบลสนม ด้านเศรษฐกิจ มีเงินทุนหมุนเวียน ๘๒๐,๐๐๐ บาท และมีการออมเงินมากกว่าเดือนละ ๔๐,๐๐๐ บาท ด้านสังคม เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมออกแบบ และร่วมรับผลประโยชน์ ด้านสุขภาพ มีสวัสดิการ กรณีเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล จะให้เป็นค่ารักษาพยาบาล ๕๐๐ บาทต่อปี สวัสดิการสำหรับผู้เสียชีวิต ทางชมรมจะจ่ายให้รายละ ๒,๐๐๐ บาท และคืนเงินฝากของสมาชิก

เทศบาลตำบลพอกน้อย อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มปลูกแตงแคนตาลูปบ้านบดมาด หมู่ ๑๑

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

กลุ่มปลูกแตงแคนตาลูปบ้านบดมาด หมู่ ๑๑

ตำบลพอกน้อยเป็นตำบลที่อุดมสมบูรณ์ ในฤดูแล้งจะมีน้ำจากชลประทานน้ำอูนไหลผ่าน ทำให้สามารถเพาะปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี ชาวบ้านหมู่บ้านบดมาด หมู่ ๑๑ จึงได้ร่วมกันก่อตั้งกลุ่มปลูกแตงแคนตาลูป ในปี ๒๕๔๒ เพื่อสร้างอาชีพ หลังฤดูเก็บเกี่ยว สร้างรายได้เสริมให้ครอบครัว และกำหนดราคาจำหน่ายแตงแคนตาลูปของกลุ่มให้เท่ากัน โดยเริ่มแรกมีสมาชิกจำนวน ๑๙ คน มีการจัดเก็บเงินจากสมาชิกคนละ ๕๐ บาท ในปี ๒๕๔๘ ทางกลุ่มได้รับงบก่อสร้างแผงแตงจากผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร และงบประมาณสนับสนุนจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาทจากเทศบาลตำบลพอกน้อย

แตงแคนตาลูปของกลุ่มปลูกแตงแคนตาลูปบ้านบดมาด หมู่ที่ ๑๑ ไม่ใช้ยาฆ่าแมลงและปุ๋ยเคมี สมาชิกจะใช้กระดาดหนังสือพิมพ์มาห่อแคนตาลูปเพื่อป้องกันแมลงแทนการใช้ยาฆ่าแมลง และทางกลุ่มได้ร่วมมือกับกลุ่มปุ๋ยหมักชีวภาพบ้านสูงเนินหมู่ ๒ เพื่อนำปุ๋ยหมักมาใช้ในการเพาะปลูกแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ทำให้แตงแคนตาลูปของกลุ่มไม่มีสารเคมีตกค้าง โดยเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้นอาจโรมาสุ่มตรวจและรับรองคุณภาพ ผลผลิตที่ได้จะถูกนำไปวางจำหน่ายที่ตลาดค้าผลไม้สดริมถนนสายสกลนคร-อุดรธานี ซึ่ง

ได้รับการอนุญาตจากกรมทางหลวง สมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันกำหนดราคาขายให้มีเพียงราคาเดียว เพื่อป้องกันการขายตัดราคา ทั้งนี้สมาชิกทุกคนจะต้องปฏิบัติตามกฎกติกาต่างๆ เพื่อให้ได้แตงแคนตาลูปที่มีคุณภาพ และเพื่อให้สมาชิกทุกคนได้รับประโยชน์สูงสุด จนทำให้ปัจจุบันแตงแคนตาลูปถือได้ว่าเป็นอัตลักษณ์และสินค้า OTOP ที่ขึ้นชื่อของตำบลพอกน้อย

การรวมกลุ่มกันส่งผลให้สมาชิกมีรายได้เสริม สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งปัจจุบันค่าเฉลี่ยรายได้ของประชาชนที่ประกอบอาชีพของบ้านบดมาด หมู่ ๑๑ อยู่ที่ ๙,๕๓๓.๕๐ บาทต่อครัวเรือน นอกจากนี้การรวมกลุ่มยังช่วยสร้างจิตสำนึกในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ และสอดคล้องต่อความต้องการของตลาด อีกทั้งยังเป็นกระบวนการพัฒนาทางสังคม ให้เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เช่น การแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ระหว่างสมาชิก หรือการปลูกฝังการออม เป็นต้น ตลอดจนปลูกฝังจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของชุมชน โดยลดการใช้สารเคมี ปัจจุบันกลุ่มปลูกแตงแคนตาลูปมีสมาชิก ๓๐ คน และมีทุน ๑๕๐,๐๐ บาท ซึ่งเป็นเงินออมของสมาชิกที่จะใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการ

องค์การบริหารส่วนตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

บทบาท

ศปง.พัฒนาและสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุ โดยชุมชน
ท้องถิ่น

เรื่อง

ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีเปลือกไม้

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและ
ระหว่างประเทศ

ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีเปลือกไม้

กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีเปลือกไม้ก่อตั้งขึ้นในปี ๒๕๕๘ มีสมาชิก ๒๖ คน โดยเกิดจากกลุ่มแม่บ้านบ้านพิมานท่าอยากมีรายได้เสริมเลี้ยงดูครอบครัว ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลพิมานเข้ามาส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ เนื่องจากผลการสำรวจของ TCNAP และ RECAP พบว่าตำบลพิมานมีประชากรว่างงาน ๓๒๗ คน หรือร้อยละ ๖.๐๕ ของประชากรทั้งหมด และมีผู้สูงอายุ ๖๑๔ คน หรือร้อยละ ๑๑.๑๖ ของประชากรทั้งหมด ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะว่างงาน ดังนั้น อบต.พิมานจึงสนับสนุนผู้สูงอายุให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีเปลือกไม้ เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาในการย้อมสีผ้าโดยใช้สีของเปลือกไม้

เงินทุนของกลุ่มมาจากการหักกันของสมาชิกคนละ ๑๐๐ บาทต่อปี และเงินสนับสนุนจาก อบต.พิมานจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เงินดังกล่าวจะถูกนำไปปล่อยกู้ให้กับสมาชิกเพื่อนำไปซื้อวัตถุดิบ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยที่ร้อยละ ๕ ทั้งนี้ดอกเบี้ยทั้งหมดจะถูกนำมาจัดสรรเป็นเงินปันผลให้สมาชิกร้อยละ ๕๐ จัดสรรให้คณะกรรมการร้อยละ ๓๐ และอีกร้อยละ ๒๐ นำมาใช้ในการบริหารงาน ผลผลิตของกลุ่มจะถูกส่งไปจำหน่ายให้กลุ่มเย็บผ้าบ้านพิมาน หมู่ที่ ๑ หน่วยงานราชการอื่นๆ และคนในตำบลพิมาน นอกจากนี้กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีเปลือกไม้ยังได้ร่วมมือกับกลุ่มปักผ้าด้วยมือ โดยทางกลุ่มจะส่งต่อผ้าที่ทอและย้อมเสร็จแล้วให้กับกลุ่มปักผ้าด้วยมือเพื่อนำไปตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าพื้นเมืองและจำหน่ายต่อไป

ประโยชน์ที่ได้จากการรวมกลุ่มมีหลายด้าน ได้แก่ ๑) ด้านเศรษฐกิจ การรวมกลุ่มของกลุ่มผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีเปลือกไม้สร้างอาชีพและกระจายรายได้ไปสู่เยาวชนสตรี และผู้สูงอายุ ๒) ด้านสังคม การรวมกลุ่มส่งเสริมให้คนในชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูล ร่วมกันกำหนดกติกาในการทำงาน และเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม อีกทั้งยังเป็นการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทอและย้อมสีผ้า ๓) ด้านสุขภาพ การรวมกลุ่มกระตุ้นให้คนในชุมชนได้พบปะพูดคุย ทำให้สุขภาพจิตแจ่มใส อีกทั้งสุขภาพกายก็แข็งแรงขึ้น เนื่องจากการเคลื่อนไหวทำงาน ๔) ด้านสิ่งแวดล้อม ทางกลุ่มใช้สีย้อมผ้าที่ทำจากวัตถุดิบธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่น จึงไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

บทบาท

ศปง.การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการลดอุบัติเหตุ

เรื่อง

กลุ่มสวัสดิการชุมชนตำบลหนองบัว

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

กลุ่มสวัสดิการชุมชนตำบลหนองบัว

กลุ่มสวัสดิการชุมชนตำบลหนองบัวเกิดจากแนวคิดของคณะผู้นำชุมชนและสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวทั้ง ๘ หมู่บ้าน ที่ต้องการให้คนในชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคีกัน ร่วมกันพัฒนาระบบสวัสดิการที่ครอบคลุมทุกคนในชุมชน ดังนั้นจึงเกิดการตั้งกลุ่มสวัสดิการชุมชนตำบลหนองบัวขึ้น โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ๕๐๐,๐๐๐ บาท และจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ปีละ ๓๐,๐๐๐ บาท เพื่อใช้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการ โดยมีวัตถุประสงค์ให้คนในชุมชนรู้จักเก็บออม และนำเงินออมมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดผ่านกองทุนสวัสดิการ ทำให้ชาวบ้านได้รับสวัสดิการที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้จักการบริหารงานแบบประชาธิปไตย ปัจจุบันกองทุนมีสมาชิกจำนวน ๑,๕๓๐ คน มีคณะกรรมการ ๓๐ คน และมีเงินทุน ๑,๓๗๓,๖๖๒ บาท

สมาชิกของกลุ่มสวัสดิการชุมชนตำบลหนองบัวจะต้องจ่ายเงินค่าบำรุงกองทุนคนละ ๒๐ บาท และต้องออมเงินวันละบาท โดยส่งเสริมให้สมาชิกลดรายจ่ายเพียงวันละบาท

หรือปีละ ๓๖๕ บาท เพื่อนำเงินมาออมกับกองทุนสวัสดิการ ซึ่งกองทุนจะนำเงินส่วนนั้นไปช่วยเหลือสมาชิกในยามที่เกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันขึ้น หรือเมื่อสมาชิกมีความจำเป็นต้องใช้เงิน โดยสวัสดิการที่กองทุนมี ได้แก่

๑.) กรณีสมาชิกพิการหรือทุพพลภาพ หลังจากเป็นสมาชิกกองทุนครบ ๑๘๐ วัน คณะกรรมการจะพิจารณาจ่ายเงินทดแทนการออมจากกองทุน และสมาชิกผู้นั้นยังมีสิทธิ์ได้รับสวัสดิการอื่นๆ ทุกประการ

๒.) กรณีสมาชิกมีบุตร กองทุนจะรับบุตรที่เกิดขึ้นมาเข้าเป็นสมาชิกกองทุนทันที และจะมอบเงินค่ารับขวัญให้บุตรคนละ ๕๐๐ บาท ถ้าแม่คลอดบุตรที่โรงพยาบาล กองทุนจะให้ค่าเยี่ยมไข้คนละ ๑๐๐ บาท เป็นเวลาไม่เกิน ๓ คืน

๓.) กรณีสมาชิกเจ็บป่วย หลังจากเป็นสมาชิกกองทุนครบ ๑๘๐ วัน หากสมาชิกต้องรักษาตัวในโรงพยาบาล สมาชิกจะได้รับค่าเยี่ยมไข้คนละ ๑๐๐ บาท เป็นเวลาไม่เกิน ๑๐ คืน

๔.)ทุนการศึกษาสำหรับสมาชิกผู้ยากไร้ คณะกรรมการกองทุนจะพิจารณาให้สมาชิกผู้นั้นกู้ยืมเงินเป็นค่าการศึกษาของตนเองหรือของบุตรในอุปการะได้ โดยไม่คิดดอกเบี้ย

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทอง

อำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มทอเสื้อกบ้านโนนแดง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

กลุ่มทอเสื้อกบ้านโนนแดง

การดำรงชีวิตของประชาชนตำบลโนนทองส่วนใหญ่อาศัยธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทิศตะวันตกเป็นหนองน้ำและอยู่ติดลำน้ำชี มีพืชพันธุ์อุดมสมบูรณ์เกิดตามแหล่งน้ำ และมีต้นกก หรือภาษาถิ่นเรียกว่าต้นผือ และต้นหญาร้างงาขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก คนในชุมชนจึงนำต้นกกมาทอเสื้อเพื่อใช้ในครัวเรือน และเป็นของฝากให้กับญาติมิตรผู้ที่มาเยี่ยมเยือน ในปี ๒๕๔๒ การศึกษานอกระบบได้เข้ามาฝึกอบรมให้ความรู้ส่งเสริมอาชีพ ซึ่งบ้านโนนแดง หมู่ที่ ๕ ได้รับการส่งเสริมให้ทอเสื้อก โดยมีการจัดอบรมให้กับคนในชุมชนเพื่อพัฒนาฝีมือการทอเสื้อก ให้สามารถทอได้เร็วและมีลวดลายใหม่ๆ และได้จัดตั้งกลุ่มทอเสื้อกบ้านโนนแดง หมู่ที่ ๕ ขึ้น โดยเริ่มแรกมีสมาชิกจำนวน ๑๘ คน ในปี ๒๕๕๓ ศูนย์ฝึกอาชีพรัตนานาสนับสนุนอุปกรณ์ในการทอเสื้อ และฝึกอบรมให้กับชุมชนเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาดมากขึ้น ต่อมาทางองค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองได้เข้ามาช่วยหาตลาด และสนับสนุนการใช้รูปแบบใหม่ ซึ่งทำให้ลวดลายของเสื้อกสวยงามแปลกตา อีกทั้งยังให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากแต่เดิมที่มีแค่เสื้อ ก็พัฒนาไปเป็นกระเป๋าถือ กระเป๋าสะพาย แจกกัน และถาดรองแก้วน้ำ นอกจากนี้ กลุ่มทอเสื้อกบ้านโนนแดงได้เปิดรับคนนอกหมู่บ้านเข้ามาเป็นสมาชิก ได้แก่ ชาวบ้านจากบ้านโนนข่า หมู่ที่ ๔ ทำให้ปัจจุบันกลุ่มทอเสื้อกบ้านโนนแดงมีสมาชิกทั้งหมด ๓๒ คน

การดำเนินงานของกลุ่มสามารถเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก เดือนละ ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ บาท และทำให้คนในชุมชนเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นการรักษาสินแวดล้อมทางอ้อมโดยการนำพืชในแหล่งน้ำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้ กลุ่มทอเสื้อกบ้านโนนแดงยังเป็นแหล่งเรียนรู้ให้บุคคลทั่วไป หน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่สนใจ เข้ามาศึกษาดูงาน ปัจจุบันกลุ่มทอเสื้อกบ้านโนนแดงบริหารจัดการกลุ่มได้เป็นอย่างดี มีการคิดค้นต่อยอดผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่เพื่อให้ทันต่อความต้องการของตลาด ทำให้ผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กองทุนสี่สลิ้ง

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๐ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ

กองทุนสี่สลิ้ง

กองทุนวันละบาทของที่นี่ เรียก 'กองทุนสี่สลิ้ง' หรือในชื่อกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล โดยภาพรวมของกองทุนในแต่ละที่มีความเหมือนกัน หากในรายละเอียดปลีกย่อยยังมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง

จุดเริ่มต้นของกองทุนแห่งนี้เกิดจากการไปศึกษาดูงานในพื้นที่อื่น และเริ่มมีการประชุมเพื่อหาแนวทางพัฒนา กระทั่งที่ประชุมมีมติร่วมกันให้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชุมพลขึ้นเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีสมาชิกรุ่นแรก ๑๐๐ คน จากทั้ง ๘ หมู่บ้านในตำบล

สมาชิกต้องออมเงินวันละ ๑ บาท แต่เก็บปีละครั้งเดียว ๓๖๕ บาท ช่วงเริ่มต้นมีปัญหาหลายเรื่อง ด้วยยังมีประสบการณ์น้อย ไม่รู้ว่าจะจัดสวัสดิการอย่างไรถึงจะเหมาะสม และทำให้กองทุนอยู่รอด

ในครั้งแรกนั้นคณะกรรมการร่างระเบียบการจ่ายสวัสดิการเสียชีวิตในวงเงินที่สูงเกินไป โดยให้รายละ ๑๐,๐๐๐ บาท ทำไปได้ปีหนึ่ง ปรากฏว่าเงินในบัญชีกองทุนเหลือ ๐ บาท จนเรื่องไปถึงคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัด ที่ต่อมาได้เข้ามารับฟังปัญหา และให้ข้อเสนอแนะว่าควรปรับสวัสดิการใหม่ โดยเฉพาะกรณีเสียชีวิต ให้ทำเป็นขั้นบันได

หลังจากปรับเปลี่ยนแล้ว กองทุนจึงเริ่มฟื้นตัว จนถึงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติก็รับรองให้ที่นี่เป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน เพื่อให้สามารถตอบรับนโยบายกองทุนสวัสดิการ ๓ ขาของรัฐบาล ที่เกิดจากการสมทบของ ๓ ภาคส่วน ได้แก่ รัฐ ท้องถิ่น และประชาชน โดยที่ผ่านมากองทุนนี้ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลมาแล้ว ๔ ครั้ง ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๗

ปัจจุบันกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชุมพล มีสมาชิก ๕๒๘ คน จัดสวัสดิการหลากหลายครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย โดยคนที่ใช้สิทธิ์ได้ต้องเป็นสมาชิกอย่างน้อย ๔๕ วัน แต่สำหรับกรณีเสียชีวิต แค่ ๓๐ วันก็ใช้ได้

กองทุนจะเปิดรับสมัครสมาชิกปีละ ๑ ครั้ง ในช่วงระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม มีค่าสมัครแรกเข้า ๒๐ บาท คุณสมบัติของผู้เข้าเป็นสมาชิกต้องเป็นคนตำบลชุมพลที่มีอายุไม่เกิน ๗๐ ปี

ส่วนสวัสดิการของกองทุนฯ ได้แก่ ๑) กรณีคลอดบุตร สมาชิกจะได้รับสวัสดิการ ๕๐๐ บาท บวกกับค่าเดินทาง ๓๐๐ บาท ๒) ด้านศาสนา กรณีอุปสมบทหรือเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ได้รับสวัสดิการ ๑,๐๐๐ บาท ๓) งานมงคลสมรสของสมาชิกหรือบุตร ได้รับเงิน ๑,๐๐๐ บาท ครอบครัวละไม่เกิน ๑ ครั้ง ๔) กรณีเจ็บป่วยต้องนอนโรงพยาบาล กองทุนมอบเงินคินละ ๑๐๐ บาท ปีละไม่เกิน ๑๕ คิน และให้ค่าพาหนะด้วย ๓๐๐ บาท ปีละ ๑ ครั้ง ๕) ทุนการศึกษา สมาชิกระดับก่อนวัยเรียนถึงประถมศึกษา ครั้งละ ๕๐๐ บาท ระดับมัธยมศึกษา ครั้งละ ๗๐๐ บาท และระดับปริญญาตรี ครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท ๖) กรณีที่พ่อกำลังประสบภัยพิบัติแล้วยังไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ กองทุนจะให้เงินยืมไปใช้บรรเทาความเดือดร้อนก่อน สูงสุดไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท และต้องชำระคืนภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ ปี ๗) การเข้าสู่นิต ได้รับสวัสดิการ ๕๐๐ บาท และ ๘) กรณีเสียชีวิต กองทุนจะจ่ายค่าชดเชยการเสียชีวิตตามอายุของสมาชิก คือ ๑-๒๙ วัน คินเงินค่าสมัคร ๓๖๕ บาท กรณี ๓๐ วัน ถึง ๑ ปี มอบให้ ๓,๐๐๐ บาท ครบ ๒ ปี มอบให้ ๔,๐๐๐ บาท และมอบเพิ่มขึ้นปีละ ๑,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท และหากสมาชิกเป็นชาวมุสลิมยังจะได้รับมอบผ้าขาว แต่ถ้าเป็นคนพุทธ จะได้รับเป็นหรีดพัดลม

นอกจากนี้กองทุนยังเป็นแกนหลักในการจัดพื้นที่ฟูักิจกรรมดีเกฮูลู โดยช่วยประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อขอทุนในการดำเนินโครงการ จนคณะลูกของตำบลมีชื่อเสียงโด่งดังและได้รับการยอมรับในระดับประเทศ ที่สำคัญยังรวมภาคีเครือข่ายต่างๆ ในพื้นที่ เช่น อาสาสมัครพัฒนาสังคม พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสอยู่เป็นประจำ

ผลจากการดำเนินการ ไม่เพียงแต่จะสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนแล้ว กองทุนนี้ยังเป็นความภาคภูมิใจของคนในพื้นที่ ยืนยันได้จากรางวัลองค์กรที่มีกิจกรรมทางสังคมดีเด่น จากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย เมื่อ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ และรางวัลโครงการต้นแบบระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จากโครงการดีเกฮูลูกับการอนุรักษ์และสืบสานมรดกทางวัฒนธรรม เมื่อปี ๒๕๕๗

11 สร้างเมืองและ การตั้งถิ่นฐาน ที่ปลอดภัย

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าผาปุ้ม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

การจัดการที่ดินโดยภูมิปัญญาดั้งเดิม (เกอญอ อ่าลีอ่าลา)

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน

การจัดการที่ดินโดยภูมิปัญญาดั้งเดิม (เกอญอ อ่าลีอ่าลา)

ชาวปกาเกอญอ มีองค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่า ผ่านจารีต ประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิม มีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน มีผู้นำทาง จิตวิญญาณ หรือเจ้าเมืองกำหนดปฏิทินวิถีการผลิตในรอบปี และประเพณีที่ทำใน รอบปี โดยการจัดการที่ดินอิงกับหลักการธรรมชาติภายใต้แนวคิด “ต๋ม่น้ำต๋อง รักษา น้ำ อยู่กับป่าต๋องรักษาป่า” ซึ่งวิถีการจัดการที่ดินแบบดั้งเดิมซึมซับอยู่ในหัวใจ ของลูกหลานชาวปกาเกอญอ

ดั้งเดิมนั้นดำเนินการโดยการจัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน ร่วมกับชุมชนใน การกำหนดกฎ กติกาชุมชน และมีเจ้าเมืองเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดด้านพิธีกรรม ความเชื่อ และมีกลุ่มที่ปรึกษาอาวุโสจำนวน ๔-๕ คน ในการร่วมตัดสินใจในกฎ ข้อตกลง โดยชุมชนมีการจัดการน้ำใน ๒ รูปแบบ คือน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภค และน้ำสำหรับการท่องเที่ยว การจัดการด้านป่าไม้ ดำเนินการป้องกันดินถล่ม การปรับปรุง และพักดิน ตามวิถีการทำไร่หมุนเวียนของชาวปกาเกอญอ กำหนด เขตพื้นที่ทำกิน ด้านการจัดการไฟฟ้า มีการทำแนวกันไฟเขตป่า

นอกจากนี้ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติดิน น้ำ ป่า เป็นส่วนหนึ่งของ แผนชุมชนที่เกิดจากการทำข้อบัญญัติของ อบต.เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนอนุรักษ์ ดิน น้ำ ป่า และมีการจัดทำเขตแดนให้ชัดเจน รวมถึงจัดทำข้อมูลการใช้ประโยชน์ ที่ดินด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศ และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วย นำไปสู่ การยอมรับและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาอาชีพด้านเกษตรกรรม ยั่งยืน และสร้างรายได้ให้แก่ราษฎร

ขณะที่การจัดการที่ดินโดยภูมิปัญญาดั้งเดิม (เกอญอ อ่าลีอ่าลา) ได้ ดำเนินการเพื่อกำหนดกฎกติกาชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่า เพื่อลดปัญหา การบุกรุกป่า เพื่อทำการเกษตร โดยยึดหลักจารีต ประเพณี วัฒนธรรม และ ความเชื่อของชุมชนมาเป็นบรรทัดฐานด้านการจัดการทรัพยากร มีกิจกรรมสืบชะตา น้ำ สืบชะตาป่า กิจกรรมอยู่เฝ้า อยู่ยาม เพื่อดูแลพื้นที่ป่า และคืนความสมบูรณ์ ให้ระบบนิเวศ ดิน น้ำ ป่า เคียงคู่อยู่อย่างยั่งยืน

เทศบาลตำบลขัวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

การจัดบริการรถรับส่งผู้สูงอายุ ผู้ป่วย คนพิการ

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน

การจัดบริการรถรับส่งผู้สูงอายุ ผู้ป่วย คนพิการ

ตำบลขัวมุงเป็นพื้นที่เขตชนบท ทำการเกษตร ส่วนใหญ่ทำสวนลำไย เนื่องจากอยู่ใกล้แม่น้ำปิง มีผู้สูงอายุทั้งหมด ๑,๐๘๓ คน โดยเป็นผู้สูงอายุติดบ้าน ๕๖ คน ผู้สูงอายุติดเตียง ๘ คน และผู้สูงอายุทั่วไป ๑,๐๑๙ คน ส่วนคนพิการที่มีอายุต่ำกว่า ๖๐ ปี และได้รับการดูแลที่บ้านมีจำนวน ๗๑ คน จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เทศบาลตำบลขัวมุงพยายามจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุและคนพิการ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข จนนำไปสู่การก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ เมื่อปี ๒๕๕๘ โดยได้รับงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น เพื่อให้ผู้สูงอายุรวมตัวกันทำกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะชีวิต รวมไปถึงห้องความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพต่างๆ

ต่อมาเทศบาลตำบลขัวมุงได้เข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ พร้อมกับสำรวจทุนและศักยภาพในท้องถิ่นเพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์แก่คนในชุมชน และในปี ๒๕๕๙ ก็ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง จากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อฝึกอาสาดูแลผู้สูงอายุจำนวน ๖ ราย และนำมาสู่การจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและคนพิการตำบลขัวมุง เพื่อรองรับการขยายตัวของสังคมผู้สูงอายุ อีกทั้งจัดตั้งศูนย์แพทย์ทางเลือก รักษาผู้ป่วยด้วยสมุนไพร เพื่อช่วยเสริมอาชีพและสุขภาพของคนในตำบลให้ดีขึ้น โดยมีโรงพยาบาลสารภีเข้ามาสนับสนุนทีมหมอครอบครัว เพื่อดูแลผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียงร่วมกับสหวิชาชีพอำเภอสารภี

พอปี ๒๕๖๐ เทศบาลตำบลขัวมุงเล็งเห็นว่าประชาชนพึงพอใจในการจัดสวัสดิการต่างๆ และมีผู้ใช้บริการมากขึ้นเรื่อยๆ เพื่อสร้างความมั่นใจในเรื่องของความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จึงได้มีโครงการจัดซื้อรถพยาบาลฉุกเฉินจำนวน ๑ คัน เพื่อรับส่งผู้ป่วย ผู้สูงอายุ และคนพิการ ตลอดจนจัดทีมกู้ชีพ กู้ภัย เพื่อให้บริการเฝ้าระวังฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุ คนพิการ และต่อไปจะขยายบริการให้ครอบคลุมมากขึ้น เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนชาวขัวมุง

องค์การบริหารส่วนตำบลอุทัยเก่า อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาพชุมชน

เรื่อง

โครงการช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ป่วยฉุกเฉิน/
อนาถาในชุมชน EMS

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของ
มนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
และยั่งยืน

โครงการช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ป่วยฉุกเฉิน/ อนาถาในชุมชน EMS

หน่วยบริการแพทย์ฉุกเฉินองค์การบริหารส่วนตำบลอุทัยเก่า เกิดขึ้นจาก
แนวความคิดจัด EMS (Emergency Medical System) จากพระราชบัญญัติ
กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ.๒๕๔๒ โดยยึด 'ประชาชนเป็นศูนย์กลาง' และมีหลักการดำเนินงาน เน้นการ
ป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัยและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ผู้ป่วย ผู้อนาถาในชุมชน
เป็นการช่วยเหลือ ณ พื้นที่เกิดเหตุ พร้อมลำเลียงขนส่งอย่างถูกต้อง ลดอัตราการ
พิการและความสูญเสีย โดยองค์การบริหารส่วนตำบลอุทัยเก่า ได้จัดทีมอาสาสมัคร
กู้ชีพคอยให้บริการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับอุบัติเหตุตามท้องถนนและอุบัติเหตุ
ทั่วไป หรือประสบภัยพิบัติต่างๆ รวมไปถึงผู้ป่วยฉุกเฉิน ซึ่งจะได้รับบริการช่วยเหลือ
และนำส่งสถานพยาบาลอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักการ

ทีมอาสาสมัครกู้ชีพจะปฏิบัติหน้าที่ตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยแบ่งทีมทำงานเป็น
๓ ผลัด มีสถานที่ทำการอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลอุทัยเก่า อย่างไรก็ตาม
หน่วยบริการไม่ได้จำกัดความช่วยเหลือเฉพาะในตำบลอุทัยเก่าเท่านั้น แต่ขยาย
ขอบเขตไปยังพื้นที่ข้างเคียงที่ยังไม่สามารถจัดทีมงานของตนเองได้

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

โครงการบ้านท้องถิ่นไทย เกิดไถ่องค์กรราชัน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน

โครงการบ้านท้องถิ่นไทย เกิดไถ่องค์กรราชัน

เนื่องในโอกาสที่ในหลวง รัชกาลที่ ๙ เจริญพระชนมายุ ครบ ๘๐ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ กระทรวงมหาดไทยเห็นว่า ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา พระองค์ทรงนำการพัฒนาในด้านต่างๆ มาสู่ประชาชน ให้อยู่ดีมีความสุข จึงได้กำหนดนโยบายสำคัญในการปกป้องและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้มีความมั่นคง เป็นศูนย์รวมจิตใจ ความรัก ความสามัคคีของคนในชาติ โดยส่งเสริมให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นร่วมกับสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย กำหนดกิจกรรม “โครงการบ้านท้องถิ่นไทย เกิดไถ่องค์กรราชัน ๘๔ พรรษา” โดยขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ก่อสร้าง ซ่อมแซม ที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ หรือผู้ยากจน โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

๑) ปีงบประมาณ ๒๕๕๒ ก่อสร้าง ซ่อมแซมบ้าน อำเภอละอย่างน้อย ๑ หลัง

๒) ปีงบประมาณ ๒๕๕๓-๒๕๕๔ ก่อสร้าง ซ่อมแซมบ้านจำนวน ๙,๙๘๔ หลัง

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกจาน ได้มอบหมายให้คณะกรรมการหมู่บ้าน กำหนดผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน คัดเลือกผู้มีรายได้น้อย ด้อยโอกาส ขาดที่อยู่อาศัย โดยผ่านกระบวนการประชาคมระดับหมู่บ้าน คณะกรรมการระดับตำบลจึงได้ประชุมคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติ และลงพื้นที่เพื่อ

ประเมิน จากนั้นได้ลงมติคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนด จัดลำดับเพื่อดำเนินการก่อสร้างบ้านท้องถิ่นไทย เกิดไถ่องค์กรราชัน แต่ด้วยงบประมาณที่จำกัด จึงดำเนินการก่อสร้างบ้านได้เพียงปีละ ๑ หลัง และมีการซ่อมแซมบ้านให้ผู้มีคุณสมบัติที่จัดลำดับไว้ โดยสนับสนุนอุปกรณ์การซ่อมแซมบ้านให้ประชาชนทั้ง ๑๒ หมู่บ้านที่ผ่านการคัดเลือกไว้

ทาง อบต.โคกจาน ได้ขอความเห็นชอบจากสภา อบต.โคกจาน เพื่ออนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีมาใช้ในโครงการด้วย และยังมีชุมชนร่วมบริจาควัสดุ อุปกรณ์ หรือเสียสละแรงงานในการก่อสร้าง ซ่อมแซมบ้าน

จากการดำเนินงานโครงการ มีประชาชนในพื้นที่ได้บ้านหลังใหม่ จำนวน ๕ หลัง แยกเป็นบ้านของประชาชนบ้านไร่แดง จำนวน ๓ หลัง บ้านโคกจาน หมู่ที่ ๑ จำนวน ๑ หลัง บ้านโคกจาน หมู่ที่ ๓ จำนวน ๑ หลัง และบ้านที่ได้รับการซ่อมแซมให้ดีขึ้นจำนวน ๑๒ หลัง เป็นบ้านของประชาชน หมู่ที่ ๑-๑๒ บ้านละ ๑ หลัง

สิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการบ้านท้องถิ่นไทย เกิดไถ่องค์กรราชัน คือประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับโอกาสในการฝึกอบรมอาชีพการทำไส้กรอกอีสาน ได้เรียนรู้การปลูกพืชผล และนำไปขายสร้างรายได้แก่ครอบครัว ได้เห็นน้ำใจไมตรีของประชาชนที่มาร่วมแรงร่วมใจกันในการช่วยเหลือซ่อมแซมบ้าน เป็นความรักสามัคคีที่สร้างความเข้มแข็งให้ตำบลโคกจาน

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทอง อำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

กลุ่มราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.)

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน

กลุ่มราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.)

เนื่องจากทรัพยากรป่าไม้มีความสำคัญ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองจึงได้จัดฝึกอบรมแก่ประชาชนในพื้นที่จาก ๑๑ หมู่บ้าน หมู่บ้านละ ๒๐ คน ตามโครงการราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มุ่งหมายให้กลุ่มราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าเป็นแกนหลักในการรวบรวมคนและกระตุ้นจิตสำนึกของชุมชนให้เกิดความรัก ความหวงแหน และความพร้อมที่จะดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนเป็นแหล่งข่าวในพื้นที่แก่ทางราชการ ด้วยการป้องกันและลาดตระเวนยับยั้งสกัดกั้นผู้กระทำความผิดกฎหมาย และการทำลายป่าทุกกรณี เพื่อให้ป่าไม้เป็นต้นน้ำลำธารอยู่คู่ ชั่วลูกชั่วหลานต่อไป

นอกจากการฝึกอบรมอาสาสมัครแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทองยังร่วมกับสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๗ ขอนแก่น โดยหน่วยป้องกันและรักษาป่าที่ ขก.๖ ขอนแก่น เพื่อสำรวจและวางแผนเขตป่าสงวน ตลอดจนกำหนดจุดต้องห้ามในการตัดไม้ทำลายป่า ก่อสร้างจุดตรวจป่าให้ครอบคลุมทุกจุดเสี่ยง และมีการลาดตระเวนร่วมกับฝ่ายปกครองอำเภอ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อเป็นการป้องปราม และป้องกันการลักลอบตัดไม้ และมีการรณรงค์ทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ระดมกันปลูกป่าทดแทนป่าเดิม

ผลจากการดำเนินงาน ทำให้ราษฎรในพื้นที่เกิดจิตสำนึกร่วมกันในการพิทักษ์ป่าไม้ เกิดพลังมวลชนในการพิทักษ์ป่าไม้ หยุดยั้งการทำลายป่าและขบวนการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน ราษฎรเข้าใจถึงปัญหาและผลกระทบที่ส่งผลให้ต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีการอนุรักษ์เพิ่มขึ้น มีทัศนคติที่ดีกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ลดความขัดแย้งระหว่างราษฎรในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ได้ และมีความตระหนักและจิตสำนึกรักและหวงแหนป่า รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ซึ่งเป็นสมบัติของทุกคน และจะต้องดูแลรักษาไว้เพื่อให้คงอยู่ตลอดไป

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาพชุมชน

เรื่อง

ศูนย์กู้ชีพกู้ภัย อบต.บ้านหยวก

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน

ศูนย์กู้ชีพกู้ภัย อบต.บ้านหยวก

เนื่องจากตำบลบ้านหยวก อยู่ห่างจากอำเภอน้ำโสมถึง ๑๕ กิโลเมตร ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ การสัญจรไม่สะดวก อีกทั้งมีอาชีพทำไร่ ทำนา หาเช้ากินค่ำ ไม่มีรถยนต์อำนวยความสะดวก และไม่มีเครื่องมือเครื่องมือที่จำเป็นในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย บางกรณีถึงกับเป็นสาเหตุทำให้เสียชีวิต องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหยวก จึงได้จัดบริการศูนย์กู้ชีพ กู้ภัย (EMS) สายด่วน ๑๖๖๙ โดยได้รับความร่วมมือจากเยาวชนซึ่งมีจิตอาสาร่วมทำงาน โดยไม่คิดเรื่องเงินเดือน

สำหรับหน้าที่ศูนย์แห่งนี้ คือจัดบริการการแพทย์ก่อนส่งโรงพยาบาลตลอด ๒๔ ชั่วโมง เน้นการบริการผู้ที่เจ็บป่วยฉุกเฉินและประสบอุบัติเหตุได้ให้บริการที่มีมาตรฐาน อีกทั้งยังเป็นการสร้างหลักประกันถึงความปลอดภัยของประชาชน เมื่อเกิดการเจ็บป่วยฉุกเฉินและอุบัติเหตุ โดยจัดเวรให้พนักงานกู้ชีพขึ้นเวรปฏิบัติงานเป็นเดือน เวรวันละ ๒ ผลัด ผลัดละ ๒ คน ซึ่งนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙ มีจำนวนผู้ใช้บริการศูนย์กู้ชีพ กู้ภัย กว่า ๓๐๐ ราย นอกจากนี้ยังมีการเฝ้าระวังฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุ คนพิการ โดยใช้ฐานข้อมูลของผู้สูงอายุและผู้พิการ

ผลจากการดำเนินงาน ทำให้ผู้เจ็บป่วย โดยเฉพาะผู้ยากจน ยากไร้ ผู้สูงอายุ เด็ก ผู้พิการ ได้รับการรักษาทันท่วงที กลายเป็นที่พึ่งของประชาชน และถือเป็นการยกระดับงานด้านการจัดการสุขภาพชุมชน โดยการจัดการชุมชนด้วยตนเอง อีกทั้งยังทำให้ประชาชนเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

องค์การบริหารส่วนตำบลแก้งแก อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

หน่วยบริการ การแพทย์ฉุกเฉิน

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน

หน่วยบริการ การแพทย์ฉุกเฉิน

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลแก้งแก มีหน้าที่ที่จะต้องจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยเฉพาะการบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ ในพื้นที่ จึงได้ตั้งหน่วยกู้ชีพ ขึ้นมาเพื่อปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน โดยร่วมกับโรงพยาบาลในพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ป่วยฉุกเฉินหรือผู้ป่วยจากอุบัติเหตุ โดยหน้าที่ของหน่วยกู้ชีพ คือให้บริการทางการแพทย์อย่างเหมาะสมก่อนนำส่งโรงพยาบาล

ปัจจุบันหน่วยกู้ชีพให้บริการประชาชนในพื้นที่ตำบลแก้งแกตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยผลัดเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ประจำหน่วย ๒ ผลัด ผลัดละ ๗ คน โดยงบประมาณหลักในการดำเนินงานมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลแก้งแก และยังได้รับการสนับสนุนรถกู้ชีพจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ขณะที่โรงพยาบาลโกสุมพิสัย ได้สนับสนุนอุปกรณ์ในการช่วยเหลือ ปฐมพยาบาลเบื้องต้น เช่น ผ้าก๊อต น้ำยาล้างแผล ผ้าพันแผล เป็นต้น ทำให้การดำเนินงานของหน่วยกู้ชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทันทีทันที่ และถูกต้องตามหลักวิชาการ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

บทบาท

ศปง.การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการลดอุบัติเหตุ

เรื่อง

กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน/
ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตำบลหนองบัว

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของ
มนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
และยั่งยืน

กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน/ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตำบลหนองบัว

เนื่องจากประชาชนในตำบลหนองบัวได้ประสบปัญหาภัยธรรมชาติต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวจึงพยายามพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมที่จะรับมือกับภัยพิบัติต่างๆ โดยเริ่มแรกมีการจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งก็มีประชาชนอาสาสมัครเข้าร่วมฝึกอบรมและปฏิบัติงานเป็นจำนวนมาก ทำให้สถานการณ์ฉุกเฉินต่างๆ ในพื้นที่คลี่คลาย และทำให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกอุ่นใจมากขึ้น

ปัจจุบันหน่วยกู้ชีพตำบลหนองบัวขึ้นอยู่กับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวให้บริการตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยอาสาสมัครทุกคนได้รับการอบรมเพื่อให้สามารถช่วยเหลือประชาชนผู้บาดเจ็บ ผู้ประสบภัยพิบัติในเขตพื้นที่ จึงสามารถลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่เมื่อเกิดเหตุสาธารณภัยได้อย่างมาก นอกจากนี้ยังประสานความร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ เช่น โรงเรียน วัด ตลอดจนประสานความร่วมมือกับกลุ่มเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการลดอุบัติเหตุ ทั้งการรณรงค์ หรือวิธีการช่วยเหลือตนเองในเบื้องต้น เพราะการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนที่สุดต้องเริ่มจากต้นตอของปัญหานั้นเอง

เทศบาลตำบลสม อำเภอสม จังหวัดสุรินทร์

บทบาท

อปท.เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

เรื่อง

กลุ่มร่ำวงกงกำ

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน

กลุ่มร่ำวงกงกำ

กลุ่มร่ำวงกงกำ เกิดจากแนวคิดที่จะส่งเสริมผู้สูงอายุให้เป็นคลังปัญญาของชุมชน จึงมีการประชุมหารือของกรรมการหมู่บ้าน กรรมการชุมชน เพื่อวางแผนงานส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีพ่อจันทร์ เจริญยิ่ง เป็นประธานกลุ่มในสมัยนั้น

ระยะแรกมีการจัดกิจกรรมออกกำลังกายโดยการรำไม้พอง แต่สมาชิกในกลุ่มต้องการให้มีความสนุกสนานประกอบไปด้วย จึงมีการรื้อฟื้นเพลงเก่ารำวงมาประยุกต์ และก่อตั้งเป็นกลุ่มร่ำวงกงกำ โดยมีการเชิญสมาชิกกลุ่มเป็ดพาทย์ที่เป็นผู้สูงอายุมาเข้าร่วมในการออกแบบท่า แต่งเพลงร่วมกัน โดยที่เป็นจุดเด่นหรือเอกลักษณ์ คือการยกไหล่ และการเหวี่ยงสะโพก ทั้งชายและหญิง

การมีกลุ่มร่ำวงกงกำ นอกจากจะช่วยให้ผู้สูงอายุได้ออกกำลังกาย และส่งเสริมสุขภาพจิตแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม และยังสามารถออกงานวันสำคัญต่างๆ ของชุมชนได้

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

บทบา

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

จิตอาสาหนูทำได้

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน

จิตอาสาหนูทำได้

เด็กๆ ของบ้านยางน้อย หมู่ที่ ๑๓ ก็เหมือนกับเด็กในหมู่บ้านอื่นๆ ที่ยังวิ่งเล่น สนุกสนานไปตามประสา แต่เพราะสิ่งที่ผู้ใหญ่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำ ชวนให้นึก ถึงคำกล่าวที่ว่า ‘ตัวอย่างที่ดี มีค่ายิ่งกว่าคำสอน’ ที่นิยามสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กๆ บ้านยางน้อยได้อย่างสอดคล้องนุ่มเนียน

ในปี ๒๕๕๓ มีโครงการจาก สปสช. ที่ อบต.ศรีณรงค์ ได้ผลักดันงบประมาณ ปีละ ๑๖,๐๐๐ บาท ให้มาพัฒนาหมู่บ้านน้อมอง เงินจำนวนดังกล่าวนำมาใช้ทำ กิจกรรมส่วนรวมในเรื่องของการทำความสะอาด เป็นค่าน้ำ ขนมนอกจาก ช่วยให้หมู่บ้านสะอาด ยังเป็นการเชื่อมโยงมิตรระหว่างคนในหมู่บ้าน

นอกจากนี้บนเวทีประชาคมได้มีมติให้ทุกครัวเรือนรับผิดชอบหน้าบ้านของตัวเอง ซึ่งนับเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับทุกคน

เมื่อเด็กๆ เห็นผู้ใหญ่ทำ เลยอยากทำตาม จึงเกิดการรวมตัวของเยาวชนใน ทุกวันอาทิตย์ เพื่อเก็บขยะ โดยมีสมาชิกด้วยกัน ๑๒ คน แม้จะเพิ่งเริ่มทำในปี ๒๕๕๗ นี้ แต่กลับประสบผลสำเร็จ แรกเริ่มเก็บได้ ๓-๔ ถุงปุ๋ย แต่วันนี้แทบไม่มีขยะ เหลือแล้ว ทุกวันนี้มีแค่ถุงพลาสติก ๒-๓ ถุงเท่านั้น ที่ผลลัพธ์ดีขนาดนี้ เพราะเมื่อ ผู้ใหญ่รู้และเห็นว่าเด็กทำ ก็ไม่กล้าทิ้ง

กระบวนการดังกล่าวเกิดการย้อนกลับ เมื่อเด็กเริ่มทำจนเกิดเป็นสำนึกที่ดี ต่อสังคม ก็มีการพูดเตือนไปยังพ่อแม่ ถ้าใครเข้ามาในชุมชนนี้จะเห็นว่าไม่มีถังขยะ เพราะหมู่บ้านนี้ รวมถึงหมู่บ้านอื่นๆ ในตำบล ล้วนจัดการดูแลกันเอง ไม่ต้องพึ่ง งบประมาณในการจัดการ

เทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

บทบาท
ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง
กลุ่มบริหารจัดการขยะ

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของ
มนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
และยั่งยืน

กลุ่มบริหารจัดการขยะ

เนื่องจากการขยายตัวของชุมชน รวมถึงเทศบาลงานบุญ
ต่างๆ ตลอดจนพฤติกรรมของประชาชนที่มีความมั่งคั่ง
ทั้งขยะและสิ่งปฏิกูลไม่เป็นที่ ทั้งยังไม่คัดแยกขยะ ส่งผลให้
ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น และจากระบบข้อมูลตำบล (TCNAP)
พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีการจัดการขยะ โดยร้อยละของ
ชุมชน จำนวน ๒,๕๓๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๑๒
รองลงมาเป็นการคัดแยกขยะรีไซเคิล จำนวน ๑,๓๕๗ ครัวเรือน
คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๖ และจัดการโดยการเผาจำนวน ๒๓๐
ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๑

ดังนั้นกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบล
สาวะถี ได้นำปัญหาดังกล่าวเข้าสู่แผนพัฒนาของตำบล และ
ในเทศบัญญัติ เพื่อจัดทำ “โครงการหมู่บ้านบริหารจัดการ
ขยะ” ขึ้น ภายใต้ฐานคิด “คัดแยกขยะ สะสมเงินทอง คำนึง
สุขภาพ” เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ในการจัดการขยะ ๔ ประเภท
ขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ ขยะพิษ และขยะทั่วไป ได้ถูกต้อง
ส่งผลให้ปริมาณขยะลดลงและสามารถจัดการขยะอย่างเป็น
ระบบ เพื่อเป็นตำบลต้นแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่
มีประสิทธิภาพ ลดแหล่งโรคและเหตุรำคาญในชุมชน

การดำเนินงาน เริ่มจากให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ
แก่ผู้นำชุมชนและแกนนำหมู่บ้าน จัดกิจกรรมรณรงค์และ
ประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน โดยเดินขบวนไปตามหมู่บ้าน เพื่อ
รับบริจาคขยะรีไซเคิล รวมถึงจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น จัด
ทำแผ่นซีดีเพลงคัดแยกขยะ และเปิดทางหอกระจายข่าว วิทยุ
ชุมชน แจกแผ่นพับความรู้การจัดการขยะในครัวเรือน

ชุมชนเริ่มจัดกิจกรรมคัดแยกขยะ ทั้ง ๔ ประเภท ได้แก่
ขยะอินทรีย์ โดยใช้บ่อขยะอินทรีย์ประจำครัวเรือน (ใช้ท่อน

ขอบทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร) ขยะรีไซเคิล โดยคัดแยกขยะ
สะสมเงินทอง คำนึงสุขภาพ มีกองสาธารณสุขฯ ร่วมกับ
แกนนำและผู้นำชุมชนในตำบล ดำเนินการรับซื้อ ลงบันทึกการ
ซื้อขาย และจัดทำทะเบียนคุมเดือนละ ๑ ครั้ง พร้อมเงินไข
การคุ้มครองสุขภาพ (ฌาปนกิจศพ ศพละ ๕,๐๐๐ บาท) โดย
มีผลคุ้มครองเมื่อขายขยะต่อเนื่อง ๖ เดือน และต้องมียอดเงิน
ในบัญชีไม่น้อยกว่า ๓๐๐ บาท และต้องมีการขายขยะเพื่อ
รักษาสีที่ทุกเดือน

กิจกรรมขยะพิษแลกแต้ม โดยนำขยะพิษมาแลกเพื่อ
สะสมแต้มรับรางวัลทุก ๓ เดือน ซึ่งของรางวัล ได้แก่ สบู่
ยาสีฟัน ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน ตะกร้า และของใช้อื่นๆ
ตามความเหมาะสม สำหรับการรับรางวัลจะนับตามจำนวน
แต้ม เช่น ๑๐ แต้ม ได้สบู่ ๓๐ แต้ม ได้น้ำยาล้างจาน และ
๑,๐๐๐ แต้ม ได้พัดลม เป็นต้น

ส่วนขยะทั่วไป เน้นการลดปริมาณ โดยการเปลี่ยน
ถังขยะเป็นขนาด ๒๐ ลิตรพร้อมฝาปิด ทำถนนสายหลัก
ปลอดถังขยะ หมู่บ้านละอย่างน้อย ๑ เส้น และทุกหมู่บ้านต้อง
จัดกิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาด

ผลจากการรณรงค์โครงการและจัดทำกิจกรรมอย่าง
ต่อเนื่อง ส่งผลให้ปัจจุบันมีสมาชิกกิจกรรมคัดแยกขยะ สะสม
เงินทอง คำนึงสุขภาพ และขยะพิษแลกแต้มเพิ่มขึ้น จากปี
๒๕๕๕ มีจำนวน ๑๑๔ ครัวเรือน เพิ่มขึ้นเป็น ๑๔๐ ครัวเรือน
ครอบคลุมทั้ง ๒๔ หมู่บ้าน นอกจากนี้ปริมาณขยะในชุมชน
ยังลดลง จากปี ๒๕๕๘ มีจำนวนขยะ ๙ ตันต่อวัน ลดลงเหลือ
๗ ตันต่อวัน ในปี ๒๕๕๙ (ข้อมูลจากพนักงานจัดเก็บขยะ
เทศบาลตำบลสาวะถี)

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

บทบาท
ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง
สภาวัฒนธรรมตำบล

ความสอดคล้องต่อ SDGs
เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของ
มนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
และยั่งยืน

สภาวัฒนธรรมตำบล

พื้นที่ตำบลโนนยาง มีวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอด และ
ถือปฏิบัติกันมาจากรุ่นสู่รุ่น แต่ปัจจุบันสภาพทางสังคม
เปลี่ยนแปลงไป ทำให้คนรุ่นหลังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับ
วัฒนธรรมประเพณีที่ถือปฏิบัติมา ผู้นำชุมชน และประชาชน
ตำบลโนนยาง จึงมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี
ให้คงอยู่คู่กับชุมชน และคนรุ่นหลังดำเนินรอยตามบรรพบุรุษ
สืบไป จึงได้จัดตั้งสภาวัฒนธรรมตำบล ขึ้นในปี ๒๕๕๗

ต่อมาในปี ๒๕๕๓ จึงได้รับการแต่งตั้งเป็นสภาวัฒนธรรม
แบบถูกต้องตามกฎหมาย ประกอบกับมีนโยบายของรัฐ ให้
ท้องถิ่นจัดตั้งสภาวัฒนธรรม ภายใต้การกำกับดูแลของ
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวง
วัฒนธรรม ปัจจุบันมีคณะกรรมการสภาวัฒนธรรม จำนวน
๒๑ คน มาจากตัวแทนทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน และตัวแทนจากกลุ่ม
ภูมิปัญญาต่างๆ ในพื้นที่ มีหน้าที่ต่างๆ ดังนี้

๑) เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์
และแนวคิดในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมขององค์กรชุมชน
ในท้องถิ่น

๒) ส่งเสริมและพัฒนาองค์กร ดำเนินงานวัฒนธรรม
ท้องถิ่นให้เข้มแข็ง

๓) เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ
วัฒนธรรมจังหวัด ในเรื่องโครงการของบประมาณการจัด
กิจกรรมต่างๆ เพื่อดำเนินงานวัฒนธรรมท้องถิ่น

๔) ดำเนินการจัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริม
เผยแพร่ และพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่น

๕) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่จังหวัดหรือคณะกรรมการ
วัฒนธรรมจังหวัดหรือสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม
แห่งชาติขอความร่วมมือ

ที่ผ่านมาสภาวัฒนธรรมขับเคลื่อนงาน เช่น ประเพณี
บุญผะเหวด ประเพณีวันลอยกระทง พิธีเหยา มีเอกลักษณ์ที่
โดดเด่น คือมีวัฒนธรรมการแต่งกายแบบผู้ไทตำบลโนนยาง
(มีดอกฝ้ายประดับศีรษะ) มีการทอผ้าพื้นเมือง ที่ได้รับการ
ส่งเสริมจนเป็นที่ต้องการของตลาด ด้วยสินค้าเป็นเอกลักษณ์
สังคมเชื่อฟังเคารพผู้อาวุโส มีแนวคละเชื่อฟังพ่อล่ำ
แม่ล่ำส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวเข้มแข็ง ด้านสุขภาพ
เป็นการรักษาตามความเชื่อ เช่น หมอเป่า ใช้สมุนไพร พิธี
เหยา ควบคู่ไปกับการรักษาแผนปัจจุบัน มีการกินอยู่ตาม
ธรรมชาติดั้งเดิม เช่น ผักหวาน ไข่ผำแดง ผักตามธรรมชาติ
ปลอดสารพิษ อยู่อย่างพอเพียง

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

บทบาท

ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน

เรื่อง

ยุวทูตน้อยอาสาทำดี

ความสอดคล้องต่อ SDGs

เป้าหมาย SDGs ที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทัวถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน

ยุวทูตน้อยอาสาทำดี

จากข้อมูลของ TCNAP ที่ได้ทำการสำรวจ พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ในด้านสิ่งแวดล้อมคือปัญหาขยะ ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ในการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพลจึงได้จัดทำโครงการยุวทูตน้อยอาสาทำดีเพื่อชุมชนขึ้น

โครงการดังกล่าวดำเนินงานโดยสร้างกลุ่มเด็กและเยาวชนให้ทำหน้าที่รณรงค์และขับเคลื่อนโครงการ เน้นการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนท้องถิ่น คนในพื้นที่ และหน่วยงานภาคีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มโรงเรียน สภาเด็กและเยาวชน หน่วยงานรัฐ เพื่อสร้างองค์การกลางของเด็กและเยาวชนในระดับชุมชน ทำหน้าที่ประสานกลุ่มต่างๆ ภายในชุมชน รวบรวมสังเคราะห์ปัญหาความต้องการ และข้อเสนอในการพัฒนาเยาวชน เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมของเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล ให้ได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

ผลงานที่เห็นเป็นรูปธรรม ได้แก่ การรณรงค์เชิญชวนให้ขับเคลื่อนการจัดการขยะในชุมชน ซึ่งใช้พื้นที่หมู่ที่ ๖ เป็นบ้านนำร่อง และกำหนดจุดเริ่มต้นเดินรณรงค์ตั้งแต่หน้า อบต.ชุมพล จนถึงสิ้นสุดเขตพื้นที่หมู่ที่ ๖ ทั้ง ๒ ฝั่ง (ฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก) มีเยาวชนนำขบวนและถือป้าย เพื่อสร้างความตื่นตัวให้กับประชาชน โดยเดินรณรงค์ทุก ๓ เดือน มีโรงเรียนในพื้นที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มัสยิด และวัด เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดังกล่าว

